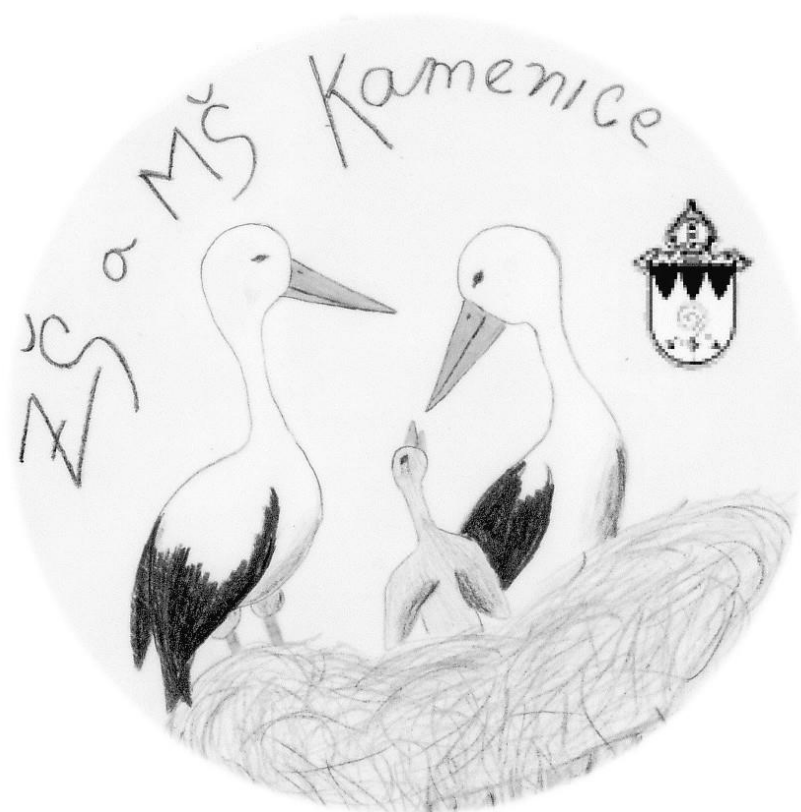

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

Obsah

1. Identifikační údaje

- 1. 1 Název školního vzdělávacího programu
- 1. 2 Předkladatel – základní údaje
- 1. 3 Zřizovatel školy

2. Charakteristika školy a školního vzdělávacího programu

- 2. 1 Velikost, úplnost a zaměření školy
- 2. 2 Vybavení školy
- 2. 3 Charakteristika pedagogického sboru
- 2. 4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
- 2. 5 Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty
- 2. 6 Organizační schéma školy

3. Charakteristika ŠVP

- 3. 1 Zaměření školy
- 3. 2 Výchovné a vzdělávací strategie
- 3. 3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 3. 4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
- 3. 5 Začlenění průřezových témat

4. Učební plán

5. Učební osnovy

6. Hodnocení a autoevaluace školy

- 6. 1 Pravidla pro hodnocení žáků
- 6. 2 Autoevaluace školy

7. Přílohy

- 6.1 Školní plán EVVO

1. Identifikační údaje

1.1 Název vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

1.2 Předkladatel

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Kamenice, okr. Jihlava, příspěvková organizace

Adresa : Kamenice 402, 588 23 Kamenice

Ředitel školy : Ing. Jan Jelínek

Kontakty : 567 273 337, skola@zskamenice.cz, www.zskamenice.cz

IČO : 75022354

REDIZO : 600 117 171

IZO : Základní škola – 102 443 971

Školní družina při ZŠ – 118 700 278

Školní jídelna – 103 191 666

Mateřská škola – 107 608 251

Mateřská škola je součástí školy od 1.1.2003 a pracuje podle samostatného vzdělávacího programu .

1.3 Zřizovatel školy

Název a adresa: Městys Kamenice, Kamenice 481, 588 23 Kamenice

Kontakty : 567 273 309, obec.kamenice@ji.cz

1.4 Platnost dokumentu

Ředitel školy vydává tento školní vzdělávací program s datem platnosti od **1. 9. 2016 pod č.j.: 1071/2016. Předchozí verze s platností ze dne 1.2.2011 a Příloha k ŠVP ZV č. 7.2. ze dne 28. 8. 2013 zapsán pod čj. 1052/2013 se tímto ruší.**

.....

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola Kamenice sdružuje základní školu, školní jídelnu, školní družinu a mateřskou školu, která pracuje podle vlastního ŠVP, jak je uvedeno v bodě 1.2. Škola je plně organizovaná s prvním až devátým ročníkem. Většinu (cca 80%) tvoří místní žáci (části spravované Úřadem Městyse Kamenice), cca 20 % jsou žáci dojíždějící z okolních obcí.

2.2 Vybavení školy

Žáci využívají 19 učeben, z nichž 8 je odborných (učebna fyziky a chemie, cizích jazyků, počítačová učebna, dílny, tělocvična, cvičná kuchyňka, keramická dílna, školní zahrada s přírodní učebnou /ve výstavbě/). Všechny kmenové učebny jsou vybaveny výškově stavitelným nábytkem.

Budova školy má suterén, kde jsou umístěny šatny, přízemí a dvě nadzemní podlaží, ve kterých je většina učeben. Přilehlé budovy tělocvičny a školní jídelny jsou připojeny prostornými chodbami k hlavní budově.

Hygienická zařízení jsou po rekonstrukci a odpovídají požadavkům.

Všechny učebny, kanceláře a kabinety školy jsou propojeny kabelovou počítačovou sítí s vysokorychlostním připojením k internetu. Všechny učebny školy jsou vybaveny počítačovými stanicemi a projekční (interaktivní) technikou. Keramická dílna je vybavena vypalovací pecí. V blízkosti tělocvičny se nachází travnaté hřiště s atletickým oválem a doskočištěm a víceúčelové hřiště pro kolektivní míčové hry se sítí.

Ve volném čase žáci využívají volně dostupný stůl na stolní tenis.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Vzdělání a výchovu zajišťují pedagogičtí pracovníci. Pedagogický sbor tvoří ředitel, zástupce ředitele, učitelé včetně výchovného poradce a dvě vychovatelky školní družiny.

Prioritou školy je vzdělávání a výchova žáků podle poznatků o psychosomatickém vývoji dětí, tudíž je kladen velký důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Za prioritní oblasti DVPP považujeme psychologii, pedagogiku, osobnostní sociální výchovu, moderní metody v didaktice předmětů a v neposlední řadě i práce s výpočetní a komunikační technikou. Učitelé jsou průběžně školeni. Všichni učitelé školy ke své práci využívají počítače, komunikují prostřednictvím elektronické pošty a intranetu, využívají internet, výpočetní, komunikační a prezentační techniku při výuce.

2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

1. Od roku 2003 realizujeme dlouhodobou spolupráci na regionální úrovni. Této spolupráce se účastní Gymnázium Humpolec, Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem a ZŠ Bystřice nad Pernštejnem, Nádražní 615 spolu s naší školou. Obsahem spolupráce je zapojení všech zúčastněných škol do realizace programu GLOBE a dalších projektů cílených na ekologii – výměna zkušeností, naměřených dat a informací. Pravidelným vyvrcholením této spolupráce jsou společné zahraniční expedice zaměřené na poznávání přírody, ekologie ale i společnosti některé z evropských zemí.

2. Záchranné transfery obojživelníků – dlouhodobý projekt naší školy zaměřený na konkrétní činnost související s ochranou přírody a krajiny. Zahájen na jaře roku 2003.

3. Mezinárodní spolupráce – škola v současné době nerealizuje žádnou formu mezinárodní spolupráce.

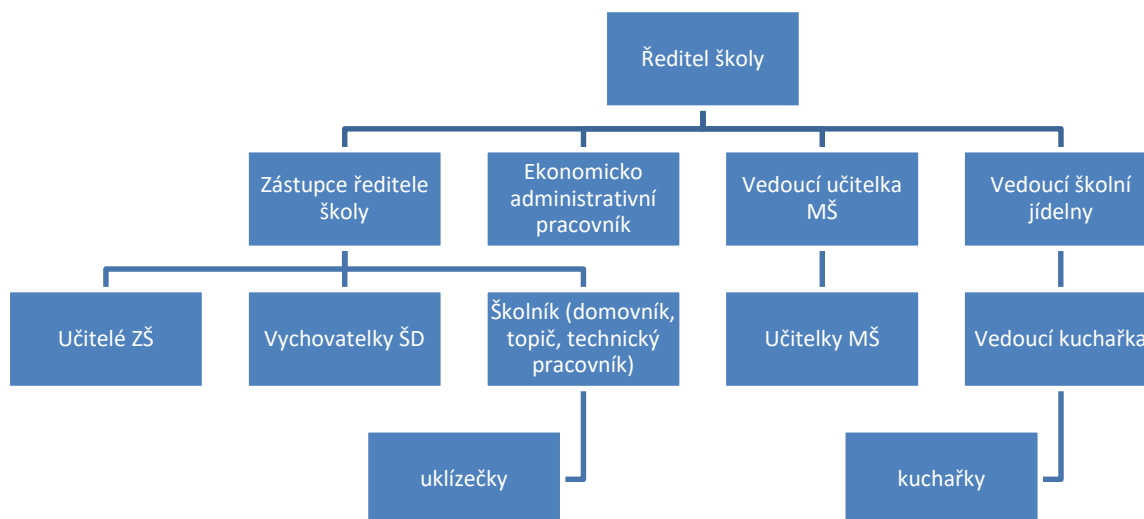
2.5 Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty

1. Spolupráce se SRPDŠ. Spolupráce s tímto subjektem je východiskem pro kvalitní spolupráci s celou rodičovskou veřejností. Sdružení koordinuje různé formy rodičovské pomoci škole.

2. Spolupráce s ČSOP Jihlava a občanským sdružením Mokřady – ochrana a management. S těmito organizacemi spolupracujeme při realizaci záchranných transferů obojživelníků a při cíleném managementu v krajině. Organizace zajišťují právní podklady pro ochrannářskou činnost a financování materiálu potřebného k této činnosti.

3. Spolupráce se SEV Chaloupky. Při realizaci EVVO využíváme spolupráci s tímto střediskem ekologické výchovy, kam naši žáci jezdí na výukové pobyty. Dále jsme členy sítě škol zabývajících se ekologickou výchovou M.R.K.E.V, jejíž činnost tento subjekt koordinuje.

2.6. Organizační schéma školy

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Koordinátor ŠVP ZV: Mgr. Michal Vrzáček, zástupce ředitele ZŠ

3.1 Zaměření školy

Za nejpodstatnější považujeme:

- jazykovou vybavenost žáků
- osvojení základů matematiky, její aplikaci v praxi
- osvojení práce s informačními technologiemi
- pohybovou a sportovní výchovu
- integraci žáků se speciálními potřebami
- naplnění volného času dětí širokou nabídkou zájmových kroužků
- ekologickou a environmentální výchovu

Základem jazykové vybavenosti žáků je co nejlepší zvládnutí mateřského jazyka. Jako základní světový jazyk je vyučován jazyk anglický a druhým cizím jazykem je ruština, což odpovídá možnostem školy s ohledem na aprobovanost učitelů. Od 3. třídy je výuka anglického jazyka povinná pro všechny žáky školy, ruský jazyk je zařazen jako volitelný předmět v rámci disponibilní dotace od 7. třídy.

Matematiku považujeme za jeden ze základů praktického života a patří mezi stěžejní předměty ve škole. Posílení zájmu žáků o tento předmět patří k našim prioritám.

Bez informačních technologií již dnešní život není možný. Výuka tohoto předmětu je součástí výuky na 1. i 2. stupni.

Ve volném čase mohou žáci naší školy navštěvovat školní družinu (1. stupeň) nebo se zapojit do práce v některém z řady zájmových útvarů (sportovní, přírodovědný, výtvarný, hra na flétnu, zeměpisný atd.).

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby na úrovni školy vytvářel co nejlepší předpoklady pro postupné osvojování klíčových kompetencí, které stanovuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a které tvoří jeho základní strategii.

Za nejdůležitější cíle základního vzdělávání považujeme:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům, poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie – společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků

1. Kompetence k učení:

Učitel:

- integruje učení do smysluplných celků
- rozvíjí u žáků schopnost samostatné práce (zadávání samostatných úkolů...)
- podporuje samostatnost a tvořivost
- učí žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- ve výuce se zaměřuje prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používá jako prostředek k jejich získání
- motivuje k učení – snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učí práci s chybou

a tím umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivuje je pro celoživotní učení

Žák:

- nachází souvislosti mezi učivem a aplikuje je v praktickém životě, využívá moderní informační technologie
- nové poznatky vyvozuje na základě osobní zkušenosti a řízené činnosti (činnostní učení)
- vyhledává informace z různých informačních zdrojů, posuzuje je a využívá je v dalším učení
- uvědomuje si potřebu spolupracovat a navazovat na práci druhých
- nachází způsoby vedoucí k odstranění nedostatků

2. Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- využívá vhodných metod k rozvoji kreativity žáků (projektové vyučování, kooperativní učení, brainstorming...)
- předkládá žákům problémy vázané na učební látku i každodenní život
- umožňuje žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů.
- podporuje využívání moderní techniky při řešení problémů

a tím podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Žák:

- užívá základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, zobecňování, abstrakci, syntézu, analýzu)
- stanovuje vhodný způsob řešení problémů, vyhodnocuje jeho správnost, nenechá se odradit počátečním nezdarem
- osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných problémových situací

3. Kompetence komunikativní

Učitel:

- klade důraz na stručné, logické a výstižné vyjadřování v písemném i ústním projevu
- seznamuje žáky se základními prostředky komunikace verbální i nonverbální
- uskutečňuje diskuze
- klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- ve všech vyučovacích předmětech podporuje používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- podporuje kritiku a sebekritiku
- učí žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.)
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžaduje dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v rádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňuje žákům podílet se na sestavování těchto pravidel
- učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učí žáky „asertivnímu chování“ a „nonverbální komunikaci“

a tím vede žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

Žák:

- prezentuje své názory a svou práci na veřejnosti
- vyjadřuje se kultivovaně
- hovoří k věci
- obhájí své stanovisko vhodnými argumenty

4. Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazuje práci ve dvojicích a skupinách
- společně s žáky vytváří pravidla týmové práce a řídí se jimi
- upevňuje dobré mezilidské vztahy (organizování společných akcí školy...)
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učí žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- ve výuce podporuje koedukovanou výchovu dětí
- průběžně monitoruje sociální vztahy ve třídě, skupině
- učí žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi
- důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli

a tím rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Žák:

- organizuje, radí se, rozhoduje, kontroluje a prezentuje výsledky práce ve skupině
- neubližuje mladším spolužákům
- má radost z úspěchu spolužáků
- v případě potřeby vyslechne spolužáka, poradí mu a pomůže
- chápe různorodost sociálního postavení rodin ve společnosti
- rozlišuje pojmy rasismus, xenofobie a nacionalismus a chápe jejich škodlivost pro společnost

5. Kompetence občanské

Učitel:

- klade důraz na ohleduplnost, zdvořilost, úctu, kultivované vystupování a slušné chování k druhým lidem
- prosazuje ideály svobody a důstojnosti člověka, lidská práva, solidaritu a toleranci jako základní životní hodnoty (charitativní akce, adopce na dálku,...)
- podporuje vlastní sebedůvěru u žáků (poskytnutí prostoru pro prezentaci dovedností žáků)
- podporuje různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod
- v rámci svých předmětů, v třídnických hodinách i na mimoškolních akcích upevňuje žádoucí pozitivní formy chování žáků
- v rámci svých předmětů a své působnosti seznamuje žáky s vhodnými právními normami
- nabízí žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům

a tím připravuje žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

Žák:

- nachází vlastní chyby, poučí se z nich a omluví se
- respektuje různá stanoviska, čerpá poučení z toho, co si druzí myslí, říkají a dělají
- zná svá práva i povinnosti, samostatně se rozhoduje a nese důsledky svých rozhodnutí
- chápe a respektuje principy společenských práv a norem, je si vědom svých práv a povinností
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní:

Učitel:

- vyžaduje dodržování pravidel bezpečného chování ve škole i mimo ni
- zapojuje žáky do činností a aktivit školy podporujících zdraví a do propagace zdravého životního stylu
- vytváří preventivní programy s cílem podporovat duševní i sociální zdraví jedince

- kvalitně odvedenou práci vždy pochválí, žádnou práci netrestá - tím vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí mění pracovní podmínky, žáky vede k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně žáky vede k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamuje žáky s různými profesemi – cíleně ujasňuje představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- cíleně posiluje (motivuje) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia budoucího povolání

a tím vede žáky k aktivnímu rozvíjení a ochraně fyzického, duševního a sociálního zdraví a k odpovědnosti za ně

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení
- uplatňuje v běžném životě složky zdravého životního stylu

3.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění.

Na naší škole integrujeme žáky se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd. PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV. Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost a školním koordinátorem prevence sociálně patologických jevů.

Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením. Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou

považování žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními. Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho rodičů a školského poradenského zařízení. V rámci školy jde pak především o spolupráci třídního učitele, ostatních vyučujících žáka, výchovného poradce a vedení školy. Tito jmenovaní spolu s pracovníky školských poradenských zařízení budou spolupracovat při řešení problémů týkajících se vzdělávání těchto dětí. Velký význam pro úspěšné vzdělávání má spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou žáka. Za nutné také považujeme stále zkvalitňování odbornosti pedagogických pracovníků.

Zásady komunikace učitele s rodičem:

- vytvoření klidné atmosféry (pochvala dítěte, optimismus)
- dopřání dostatku času pro rozhovor s rodiči (vhodnost využití konzultačních hodin)
- popsání (nehodnocení) situací, chování a příhod se žákem (nedávat dítěti „nálepky“)
- uvádění zdrojů svých informací (totéž umožnit rodičům)
- ujasnění si pojmů spolu s rodiči (nastolení „pravidel hry“)
- uvádění konkrétních příkladů a objasňování svých stanovisek (rozebrat s rodiči možné souvislosti, uvést důvody, co vše učitel zvážil, než se rozhodl takto reagovat)
- snaha citlivě rodičům poradit a nabídnout jim pomoc

Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění.

3.4 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání nadaných žáků se uskutečňuje dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

3.5 Začlenění průřezových témat

Všechny tematické okruhy všech průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů.

Přehled začlenění průřezových témat – 1. stupeň

Tematické okruhy průřez. témat	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.
OSOBNOSTNÍ A SOC. VÝCHOVA					
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ					
Poznávání	TV, HV, ČJ, VV, PRV., M	TV, ČJ, PRV, VV, M	HV, M, ČJ, VV, TV	HV, PR, M, ČJ, VV, TV	HV, PV, M, VV, PR, TV
Sebepoznání	TV, HV, ČJ, VV, PRV., M	PV, ČJ, PRV, VV, TV	ČJ, VV, TV	HV, PR, PV, ČJ, VV, VL, TV	HV, PV, ČJ, VV, PR, TV
Seberegulace	ČJ, M, TV, HV	TV, PV, HV, ČJ, VV, M	ČJ, VV, M, TV	HV, PV, ČJ, VV, TV, PR	HV, PV, VV, PR, VL, TV
Psychohygiena	HV, VV, PRV., M, TV	PV, ČJ, VV, M, TV	HV, PRV, ČJ, VV, TV	PV, VV, VL, TV, PR	VV, PR, TV
Kreativita	TV, HV, PV, ČJ, VV, PRV, M	PV, ČJ, PRV, M, TV	PV, ČJ, VV, M, TV	VV, TV, HV, PR	PV, VV, PR, TV, HV
SOCIÁLNÍ ROZVOJ					
Poznávání lidí	ČJ, PRV, TV, HV	PRV, VV, M, TV	HV, PRV, ČJ, VV, TV	ČJ, TV, HV, PR	VV, PR, TV, HV
Mezilidské vztahy	ČJ, PRV, TV, PV	HV, ČJ, PRV, TV	PV, PRV, ČJ, VV, TV	ČJ, VL, TV, PR	HV, PV, ČJ, VV, PR, TV
Komunikace	HV, ČJ, PRV, M, TV	VV, HV, ČJ, PRV, TV	PV, M, ČJ, VV, TV	HV, PR, M, ČJ, VV, TV	TV, HV, M, ČJ, VV, PR

Kooperace a kompetice	ČJ,M,TV	ČJ,M,TV	HV,PV,PRV,ČJ,TV	PŘ,ČJ,TV,HV	HV,ČJ,VV,PŘ,TV
MORÁLNÍ ROZVOJ					
Řešení problémů	PRV,M,TV	PRV,VV,M,TV	HV,PRV,VV,TV	TV,HV,PŘ	PŘ,TV,HV
Hodnoty, postoje	TV	PRV,TV	VV,TV	TV,PŘ,PV	PŘ,TV,PV
VÝCH. DEMOKRAT. OBČANA					
Občanská spol. a škola	M,TV,PV	HV,M,TV,PV	PRV,M,TV,PV	PŘ,PV,VV,VL,TV,HV	HV,PV,VV,PŘ,VL,TV
Občan, společnost, stát	TV	PRV,M,TV	M,TV,PV	PŘ,PV,M,VV,VL,TV	TV,PV,M,VV,PŘ,VL
Formy participace v polit. životě				TV	TV
Principy demokracie	PRV,TV	TV	TV	VL,TV	PŘ,TV
VÝCH. K MYŠLENÍ V EVROP. A GLOB. SOUVISLOSTECH					
Evropa a svět nás zajímá	VV,PRV,TV	VV,TV	HV,ČJ,VV,TV	ČJ,VL,TV	ČJ,VL,TV
Objevujeme Evropu a svět	TV	VV,TV	VV,TV	M,ČJ,VL,TV	TV,M,VV,PŘ,VL
Jsme Evropané	TV	PRV,TV	PRV,TV	ČJ,VV,TV	VV,PŘ,VL,VL
MULTIKULTURNÍ VÝCH.					
Kulturní diference	PRV,TV	PRV,TV	VV	M,VV,VL,PV	M,VV,PŘ
Lidské vztahy	PRV	PRV	M,TV	PRV,M,VV,VL,TV	TV,PV,M,VV,PŘ,VL
Etnický původ	TV	PRV,TV		VV,VL,PV	VV,PŘ,VL
Multikulturalita			TV	TV	PV,PŘ,VL,TV
Princip soc. smíru, solidarity			HV	TV	PŘ,TV
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCH.					
Ekosystémy	PRV,M,TV	VV,TV	PRV,VV,TV	TV,PŘ	PŘ,TV
Základní podmínky života	PRV,TV,PV	PRV,VV,TV,PV	PRV,VV,TV,PV	PV,VL,TV,PŘ,PV	PŘ,TV,PV
Lidské aktivity, problémy život.prostř.	M,TV	PRV,TV	VV,TV	M,VL,TV,PŘ	M,PŘ,VL,TV
Vztah člověka a prostředí	PV,VV,PRV,M,TV	TV,PV,HV,PRV,VV,M	PV,PRV,VV,M,TV	PV,VV,VL,TV,PŘ	PV,VV,PŘ,VL,TV
MEDIÁLNÍ VÝCH.					
Kritické čtení a vnímání med. sdělení	PRV,TV	TV	TV	M,VV,TV	M,ČJ,PŘ,TV
Interpretace vztahu med.sdělení a reality			PRV,ČJ	ČJ,PŘ	PŘ
Stavba med.sdělení			ČJ	ČJ	ČJ
Vnímání autora med. sdělení			ČJ,VV	ČJ	ČJ,PŘ
Fungování a vliv médií ve společnosti			VV,TV	ČJ,VV,TV	ČJ,TV,VV,PŘ
Tvorba med. sdělení				ČJ	PŘ
Práce v realiz. týmu			VV,TV	TV	TV

Přehled začlenění průřezových témat – 2.stupeň

Tematické okruhy průřez. témat	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
OSOBNOSTNÍ A SOC. VÝCHOVA				
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ	AJ, PŘ	AJ, ČJ, PŘ	AJ, ČJ	AJ
Poznávání	AJ,ČJ,PŘ,HV,NJ,F,M,O V	OV,AJ,ČJ,Z,PŘ,HV,F,M	CH,M,AJ,OV,ČJ,Z,PŘ,TV	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV,F,OV,M
Sebepoznání	OV,AJ,VV,ČJ,Z,TV,HV,NJ,F,M	AJ,VV,ČJ,Z,TV,HV,OV,M	AJ, V,ČJ,Z,PŘ,TV,HV,OV	PŘ,ČJ,Z,TV,HV,M,OV
Seberegulace	ČJ,TV,HV,OV,M,F	ČJ,TV,HV,OV,M,F	VZ,ČJ,TV,PŘ,HV,OV,M,F	PŘ,CH,ČJ,TV,HV,F,OV
Psychohygiena	VZ,ČJ,PŘ,HV,F,M	VZ,VV,ČJ,PŘ,HV,OV,M,F	AJ,ČJ,PŘ,M,F,VZ	PŘ,AJ,TV,M,F,OV
Kreativita	AJ,VV,ČJ,Z,PŘ,HV,F	AJ,VV,ČJ,Z,F,PŘ,TV,HV,OV	AJ,ČJ,Z,TV,HV,F	PŘ,CH,AJ,ČJ,Z,TV,HV,F,OV
SOCIÁLNÍ ROZVOJ	AJ	AJ	AJ, PŘ	AJ
Poznávání lidí	AJ,VV,ČJ,PŘ	AJ,ČJ,Z,PŘ	CH,AJ, ČJ,Z,PŘ,OV	PŘ,AJ,ČJ,Z,RJ
Mezilidské vztahy	AJ,VV,ČJ,PŘ,TV,F	AJ,VV,ČJ,Z,PŘ,TV,F	CH,AJ,OV,VV,F,ČJ,Z,PŘ,TV	CH,AJ,OV,VV,F,ČJ,Z,PŘ,TV
Komunikace	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	AJ,VV,ČJ,Z,PŘ,TV,F	AJ,ČJ,Z,TV,F,OV	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV,OV
Kooperace a kompetice	ČJ,Z,PŘ,F	VZČJ,Z,PŘ,F	ČJ,Z,PŘ,TV,F,OV	PŘ,ČJ,Z,TV,OV

MORÁLNÍ ROZVOJ	AJ	AJ	AJ	AJ
Řešení problémů	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV
Hodnoty, postoje	AJ,RV,ČJ,PŘ,F	AJ,VZČJ,Z,PŘ,F	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	PŘ,CH,AJ,Z,ČJ,TV
VYCH. DEMOKRAT. OBČANA				
	D,M	M	D,M	D,M
Občanská spol. a škola	ČJ,TV,F	ČJ,Z,TV,F,OV	AJ,ČJ,Z,TV,HV,F,OV	PŘ,AJ,ČJ,Z,HV,TV,F
Občan, společnost, stát	D,PŘ,NJ,M	RV,PŘ,OV	CH,D,Z,TV,HV,OV	CH,Z,TV,HV,OV
Formy participace v polit. životě	D	OV	D,Z,OV	Z,TV,OV
Principy demokracie	D,TV,I	TV,OV	D,Z,TV,HV	CH,Z,TV
VYCH. K MYSLENÍ V EVROP. A GLOB. SOUVISLOSTECH				
	D	D	D	M
Evropa a svět nás zajímá	AJ,D,VV,ČJ,PŘ,TV,OV,I	AJ,VZ,D,ČJ,PŘ,TV,HV	AJ,D,ČJ,Z,PŘ,TV,HV,I	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV,HV,I
Objevujeme Evropu a svět	AJ,RV,D,ČJ,I	AJ,VZ,D,ČJ,Z,TV,HV,O V	AJ,D,ČJ,Z,PŘ,TV,I	PŘ,AJ,ČJ,TV,OV,I
Jsmo Evropané	AJ,D,PŘ,TV,M,I	AJ,D,Z,PŘ	AJ,D,VV,Z,TV	PŘ,AJ,Z,TV,OV
MULTIKULTURNÍ VÝCH.				
	D	D	D,PŘ	D
Kulturní diference	AJ,PŘ,TV,NJ,I	AJ,D,Z,PŘ,TV,RJ	CH,AJ,Z,TV,HV,OV	AJ,Z,TV,RJ
Lidské vztahy	AJ,RV,D,OV,ČJ,Z,TV,I	AJ,RV,D,ČJ,Z,TV	AJ,OV,PŘ,HV,ČJ,Z,TV	AJ,ČJ,OV,Z,TV,HV
Etnický původ	TV	D,Z,TV	D,Z,PŘ,TV,OV,HV	D,Z,TV,HV
Multikulturalita	AJ,ČJ	AJ,ČJ,Z,RJ	AJ,ČJ,Z,RJ,OV,PŘ	AJ,ČJ,Z,RJ
Princip soc. smíru, solidarity	AJ,TV	AJ,RV,Z,TV	AJ,Z,PŘ,TV,OV	AJ,D,Z,TV
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCH.				
	D			
Ekosystémy	D,VV,Z,PŘ,TV,F,I	VV,Z,PŘ,TV,F	CH,Z,TV,F	PŘ,Z,TV,F
Základní podmínky života	Z,PŘ,HV,F,I	Z,PŘ,F	CH,Z,PŘ,TV,F	PŘ,CH,D,HV,Z,TV,F
Lidské aktivity, problémy život. prostředí	AJ,RV,ČJ,Z,PŘ,F,OV,I	AJ,RV,ČJ,Z,PŘ,RJ,OV, F	CH,AJ,SP,VV,ČJ,Z,PŘ,RJ, F	PŘ,CH,SP,Z,OV,D,V V,ČJ,F
Vztah člověka a prostředí	AJ,VV,ČJ,HV,F,Z,PŘ,T V,I	AJ,RV,VV,Z,PŘ,TV,F,ČJ ,OV	CH,AJ,VV,F,ČJ,Z,PŘ,TV	PŘ,CH,AJ,ČJ,HV,F,O V, D,VV,Z,TV
MEDIÁLNÍ VÝCH.				
				D
Kritické čtení a vnímání med. sdělení	ČJ,Z,PŘ,TV,HV,F	ČJ,Z,PŘ,TV,HV,F	SP,ČJ,Z,TV,HV,F,OV	PŘ,SP,ČJ,D,Z,TV,HV,F, OV
Interpretace vztahu med.sdělení a reality	ČJ,Z,PŘ,TV,HV,F	ČJ,Z,PŘ,TV,F	ČJ,Z,PŘ,TV,F	D,ČJ,Z,TV,HV,F
Stavba mediálních sdělení	ČJ,Z,I	ČJ,Z	ČJ,Z	ČJ,Z,TV,HV
Vnímání autora med. sdělení	ČJ,Z	ČJ,Z,TV,HV	ČJ,Z,TV	ČJ,Z,TV
Fungování a vliv médií ve společnosti	ČJ,Z,HV,I	AJ,RV,ČJ,Z,I	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,RJ,OV	AJ,ČJ,Z,TV,OV
Tvorba mediálních sdělení	ČJ,Z,I	ČJ,Z	ČJ,Z,PŘ,TV	PŘ,ČJ,Z,TV
Práce v realizačním týmu	ČJ,HV,F,M	ČJ,HV,F,M	ČJ,PŘ,TV,HV,F,M	PŘ,F,M,Z,ČJ,TV

4. Učební plán

Obsah vzdělávacích oblastí, které vymezuje rámcový vzdělávací program, je realizován prostřednictvím jednotlivých předmětů. Předměty můžeme rozdělit do tří skupin : předměty povinné pro všechny žáky (např. Čj, M), předměty volitelné (jsou povinné, ale žáci mají možnost si vybrat z určité nabídky) a předměty nepovinné (tvoří je nabídka nad povinný standard, žáci si je zvolit mohou, ale nemusí). Následující přehled uvádí názvy povinných předmětů podle toho, jak naplňují vzdělávací oblasti vymezené RVP ZV :

Vzdělávací oblast	Název předmětu	
	1. stupeň	2. stupeň
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	Český jazyk
	Cizí jazyk ¹⁾	Cizí jazyk ¹⁾
Matematika a její aplikace	Matematika	Matematika
Informační a komunikační technologie	Informatika ²⁾	Informatika
Člověk a jeho svět	Prvouka , Vlastivěda, Přírodověda	---
Člověk a společnost	---	Dějepis
	---	Občanská výchova
Člověk a příroda	---	Fyzika
	---	Chemie
	---	Přírodopis
	---	Zeměpis ³⁾
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova
	---	Výchova ke zdraví
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	Praktické činnosti ⁴⁾

Poznámky :

¹⁾ Škola nabízí tento výběr : anglický a ruský jazyk

²⁾ Tento předmět slouží jednak k základnímu seznámení s obsluhou počítače a využívání internetu, jednak k práci s výukovými programy, kdy se procvičují další předměty (např. Čj, M)

³⁾ Zeměpis je hraniční předmět, zčásti svým obsahem patří i do oblasti Člověk a společnost

⁴⁾ Praktické činnosti tvoří tyto složky : práce s technickými materiály, pěstitelství, provoz domácnosti, příprava pokrmů, využití digitálních technologií. Obsah celku Svět práce je přesunut do Ov

Základní nabídka volitelných předmětů (okruh není uzavřen) :

Etická výchova.

Učební plán 1. stupně

	Celkem	1.	2.	3.	4.	5.
Český jazyk	33 + 9	8	6 + 4	6 + 3	6 + 2	7
Cizí jazyk - anglický	9	0	0	3	3	3
Matematika	20 + 5	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1
Informatika	1	0	0	0	0	1
Prvouka	6	2	2	2	0	0
Vlastivěda	4	0	0	0	2	2
Přírodověda	2 + 2	0	0	0	1 + 1	1 + 1
Hudební výchova	5	1	1	1	1	1
Výtvarná výchova	7	2	1	2	1	1
Praktické činnosti	5	1	1	1	1	1
Tělesná výchova	10	2	2	2	2	2
	102 + 16	20 + 1	18 + 4	22 + 3	22 + 3	23 + 2
Celkem	118	21	22	25	25	25

Poznámka: Modře znázorněno využití disponibilních hodin

Učební plán 2. stupně

	Celkem	6.	7.	8.	9.
Český jazyk	15 + 4	4 + 1	3 + 1	4 + 1	4 + 1
Cizí jazyk 1 - anglický	12	3	3	3	3
Další cizí jazyk - ruský	6	0	2	2	2
Matematika	15 + 5	4 + 1	4 + 1	4 + 1	3 + 2
Informatika	1 + 2	1	0	1	1
Dějepis	7	2	2	1	2
Občanská výchova	4	1	1	1	1
Fyzika	6 + 2	1 + 1	1 + 1	2	2
Chemie	4	0	0	2	2
Přírodopis	6 + 2	1 + 1	1 + 1	2	2
Zeměpis	5 + 2	1	1 + 1	1 + 1	2
Hudební výchova	4	1	1	1	1
Výtvarná výchova	6	2	2	1	1
Tělesná výchova	8	2	2	2	2
Praktické činnosti	3 + 1	1	1	1	1
Výchova ke zdraví	2	0	1	1	0
Volitelné předměty					
	104 + 18	24 + 4	25 + 5	28 + 4	27 + 5
Celkem	122	28	30	32	32

Poznámka: Modře znázorněno využití disponibilních hodin.

5. Učební osnovy

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Český jazyk a literatura je realizován obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Vzdělávací oblast zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou zásadní i pro úspěšné osvojování poznatků ve všech dalších oblastech vzdělávání. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli ve společnosti a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Obsah předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Jednotlivé složky se vzájemně prolínají.

Komunikační a slohová výchova naučí žáka vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, ústně se vyjadřovat, rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, naučí žáka analyzovat text a kriticky posoudit jeho obsah. Naučí žáka vytvářet rozmanité stylistické žánry, posuzovat použité jazykové prostředky textové výstavby a rozumět kompozici textu.

Jazyková výchova předá žákovi vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Povede žáka k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování v ústní i písemné formě. Prohloubí obecné intelektové dovednosti, naučí porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se od počátku vzdělávání stane nástrojem získávání většiny informací, předmětem veškerého poznávání a celoživotního vzdělávání.

V literární výchově žák pozná prostřednictvím četby základní literární druhy a žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názor na literární dílo. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Získá čtenářské návyky, schopnosti interpretovat literární texty a tvořit vlastní literární produkci. Dospěje k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jeho postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jeho duchovní život.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování českého jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému ústnímu i písemnému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání, k vlastní tvůrčí produkci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Českého jazyka a literatury společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učí se zvládnout a využívat způsoby, metody a strategie efektivního učení tím, že dostane prostor pro naslouchání, čtení, ústní i písemný projev a tvořivé činnosti; bude veden k práci s informacemi, jejich třídění a uvádění do širších souvislostí, bude pracovat v týmu, učit se hrou, ve vzdělávacích projektech, v integrovaných oborech, bude pracovat s chybou a uplatní všestrannou vlastní prezentaci. Učí se poznávat smysl a cíl učení tím, že mu bude poskytována možnost aktivní účasti na učení, své poznatky a dovednosti bude aplikovat do praktického života a tvůrčích činností, bude poznávat účelnost a využitelnost vzdělání u sebe, své rodiny i ve společnosti.

Získává pozitivní vztah k učení tím, že bude rozvíjena vnitřní motivace k učení (známky a přijímací zkoušky nejsou tím nejdůležitějším), tzn. že bude prakticky poznávat užitečnost vzdělání ve svém životě, bude využívat svou individualitu, bude mít možnost výběru, bude zažívat úspěchy. Posoudí vlastní pokrok v učení tím, že bude uplatňovat sebehodnocení a hodnocení spolužáků, bude pracovat se svým portfoliem a pozorovat vývoj svého vzdělávání. Učí se být zodpovědný za své vzdělávání a připravuje se na potřebu celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů: Na základě poznatků a dovedností žák rozpozná a pochopí problém, hledá jeho příčiny, vyhledává informace o vhodných způsobech řešení, navrhuje vlastní řešení, vyslovuje svůj názor, obhajuje jej, vyvozuje závěr a uvědomuje si odpovědnost za své rozhodnutí tím, že budou předkládány simulované problémy i skutečné problémy ze života v nejruznějších jazykových, slohových i literárních textech a při interpretaci textu se bude učit problém řešit; žák bude sám vyhledávat problémové situace v textech i v životních

příbězích a bude je řešit při nácviu a tvorbě zpráv, rozhovorů, diskuse, kritiky, úvahy a při práci s dalšími publicistickými styly i literárními ukázkami; bude veden k organizování a řízení skupinové, projektové i dramatizační činnosti a k mimoškolním aktivitám a tak se bude učit prakticky řešit problémy.

Kompetence komunikativní: Učí se formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a kultivovaně v mluveném i psaném projevu, využívá informační a komunikační prostředky pro účinnou komunikaci tím, že bude v rámci aktivního učení neustále zapojován do rozhovorů, bude diskutovat, argumentovat, obhajovat, navrhopat, prezentovat svou práci zejména v samostatných i týmových projevech ústních i písemných, při jazykovém, slohovém i literárním poznávání, při speciálních mluvních cvičeních, tvorbě vlastních odborných i literárních prací, při besedách o knihách, při divadelních představeních, filmech i výstavách, v publikační činnosti, při veřejných vystoupeních ve škole i mimo ní, bude mít možnost rozvíjet komunikační dovednosti v kroužku tvůrčího psaní nebo tvořivé dramatiky, bude využívat širší informační systém – internet a veřejná media. Učí se zvládnout komunikaci s odlišnými skupinami lidí a řešit pomocí komunikace obtížné a ohrožující situace.

Kompetence sociální a personální: Spolupracuje ve skupině, přijímá svou roli, přispívá k dobrému výsledku práce skupiny, je ohleduplný k práci druhých a přispívá k vytváření dobrých mezilidských vztahů tím, že bude mít možnost pracovat v týmu různými formami a ne pouze frontálně, že bude často zařazována skupinová práce jako významná forma učení v jazykové, komunikační a literární výchově; žák bude veden k aktivitě, k sebehodnocení, plnění svěřeného úkolu, zodpovědnosti za práci celé skupiny, k podpoře ostatních členů skupiny, k empatii a altruismu vůči ostatním, zvláště ke spolužákům se specifickými vzdělávacími potřebami, případně bude pověřen vedením skupiny; bude zapojován do projektových programů a tím bude posilovat vlastní sebevědomí a sebeúctu a zároveň bude spoluvytvářet přátelský třídní kolektiv; bude se učit v humanizované a demokratizované škole, kde atmosféra a partnerské vztahy s pedagogy a spolužáky budou kladně působit na žákovu osobnost.

Kompetence občanské: Respektuje názory a přesvědčení druhých, odmítá útlak a násilí, ocení naše kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoje k uměleckým dílům, má smysl pro kulturu a tvořivost, zapojuje se do společenského a kulturního dění tím, že bude v procesu učení zapojován do interaktivních projektů, ve kterých bude poznávat osudy národů a jednotlivců (v literatuře, historii, hudbě, výtvarném umění, rodinné a občanské výchově), bude číst literární texty s občanskou tematikou, bude je interpretovat a mít tak příležitost vcítit se do nejrůznějších vztahů i dějů, poznávat různé charaktery, s kterými se může ztotožnit, nebo je odsoudit a nechat na sebe působit příklady jejich jednání; bude získáván pro účast v různých soutěžích, bude mít možnost publikovat v třídním, školním nebo regionálním tisku, bude mít možnost účastnit se školních i mimoškolních veřejných vystoupení; zapojí se do různých forem spolupráce s představiteli obce, policie a dalšími organizacemi.

Kompetence pracovní: Využívá znalosti, zkušenosti a dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura k vlastnímu rozvoji a přípravě na své povolání a budoucí život tím, že bude veden k pracovitosti a zodpovědnosti, že se naučí dodržovat hygienické normy při čtení, psaní a učení vůbec, že bude výsledky své práce využívat ve svém životě, v životě třídy, školy i rodiny, že pokrok v učení a zážitky úspěchů jej přesvědčí o prospěšnosti práce; bude se učit v podnětném a tvořivém pracovním prostředí a změnami pracovních okolností bude veden k adaptaci na nové pracovní podmínky; náročnost práce se bude postupně zvyšovat, aby žák

upevňoval vlastní sebevědomí, prožíval sebeuspokojení a přesvědčil se, že „bez práce nejsou koláče“.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu Český jazyk a literatura

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

OSV 4 Psychohygiena: hledání pomoci při potížích, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy, vztahy a naše třída

OSV 8 Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (řeč těla a slov, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci; rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci; rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

MkV Multikulturní výchova

MkV 1 Kulturní diferenciaci: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

MkV 4 Multikulturalita: vstřícný postoj k odlišnostem

MV Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení; hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení a objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem; identifikace společensky významných hodnot v textu; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků

MV 3 Stavba mediálních sdělení: příklady pravidelností a uspořádání sdělení zejména ve zpravodajství; příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení (skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

MV 4 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikace názorů a postojů autora sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění při vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru sdělení

MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: role médií v každodenním životě jednotlivce; vliv médií na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu, rozhlasu, televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tematické okruhy produktivních činností

MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, případně televizi, či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

MV 7 Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu, rozhlasu, internetového média, případně televize; utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení cílů, časového harmonogramu, uložení úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Očekávané výstupy předmětu – 1.období

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

1. plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
2. porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
3. respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
4. pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
5. v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
6. volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
7. na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
8. zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
9. píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
10. píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
11. seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

12. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
13. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
14. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
15. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
16. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
17. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
18. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
19. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

20. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
21. vyjadřuje své pocity z přečteného textu
22. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
23. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 1. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- čtení písmen, slov, vět
- čtení s porozuměním
- naslouchání
- psaní vět
- kultivovanému projevu na úrovni věku

Jazyková výchova

- správné výslovnosti hlásek
- rozvoji slovní zásoby
- chápání významu slov
- rozlišování - hlásky, slova, věty

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 2. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- Zdokonalování techniky čtení

- Poslechu různých textů a práci s nimi
- Orientaci ve slovnících a encyklopediích
- Seznámení s útvary společenského styku, vypravování
- Úpravnému a čitelnému projevu
- Docvičování tvarů psacího písma
- Kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- Učení o větě
- Správnému řazení slov ve větě a vět v textu
- Osvojení pravopisu – jevy ú/ů, ě, tvrdé a měkké souhlásky, párové souhlásky, velká písmena
- Osvojení základních druhů slov
- Poznávání slovních významů
- Dělení slova na slabiky

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura v 3. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- Plynulému čtení s porozuměním
- Porozumění písemným nebo mluveným pokynům
- Respektování základních komunikačních pravidel v rozhovoru
- Vytvoření krátkého mluveného projevu
- Osvojení základních hygienických pravidel spojených se psaním
- Psaní věcně i formálně správného jednoduchého sdělení
- Kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- Rozlišení grafické a zvukové podoby slova
- Porovnávání významu slov
- Rozlišení slovních druhů v základním tvaru
- Užití správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves
- Volbě vhodných jazykových i zvukových prostředků
- Odůvodňování a správnému psaní i/y po měkkých, tvrdých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- Správnému psaní typických příkladů vlastních jmen

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

Očekávané výstupy předmětu – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

1. čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
2. rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
3. posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
4. reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
5. vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
6. rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
7. volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
8. rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
9. píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
10. sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

11. porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu
12. rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
13. určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
14. rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
15. vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
16. odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
17. užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
18. píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
19. zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

20. vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
21. volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
22. rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
23. při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 4. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- čtení s porozuměním potichu i nahlas
- reprodukci přiměřeně složitých sdělení
- náležitou intonaci podle komunikačního záměru
- užívání spisovné výslovnosti
- psaní jednoduchých komunikačních žánrů

Jazyková výchova

- rozvíjení slovní zásoby
- rozlišování spisovných a nespisovných tvarů
- rozlišování slovních druhů a jejich využívání v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu
- rozlišování věty jednoduché a souvětí, užívání vhodných spojovacích výrazů
- rozvíjení základů správného pravopisu

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- orientaci v základních literárních pojmech

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- čtení s porozuměním
- rozlišuje a zaznamenává podstatné informace
- reprodukuje sdělení a pamatuje si podstatná fakta
- vytváří osnovu a na jejím základě krátký mluvený i písemný projev
- volí náležitou intonaci i spisovnou výslovnost podle komunikační situace
- správně píše jednoduché komunikační žánry

Jazyková výchova

- rozšiřování slovní zásoby
- stavba slova
- základní orientace v lexikálním, syntaktickém i morfologickém pravopise
- využívání správných tvarů slov v mluveném i písemném projevu
- využívání jednoduchých vět i souvětí ke komunikaci

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činností s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

Očekávané výstupy předmětu- 3. období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

1. odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
2. rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
3. rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
4. dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
5. odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
6. v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
7. zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
8. využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
9. uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování

10. využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

11. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
12. rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
13. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
14. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
15. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
16. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
17. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
18. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

19. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
20. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
21. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
22. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
23. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
24. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
25. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
26. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
27. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. - 9. ročníku ZV

Vzdělávání v 6. - 9. ročníku směřuje k:

Komunikační a slohová výchova

- osvojování a rozvíjení čtenářských schopností
- osvojování a rozvíjení schopností naslouchat
- rozvíjení kultivovaného ústního i písemného projevu
- osvojování souvislého, plynulého a srozumitelného vyjadřování podle komunikačního záměru mluvčího a podle komunikační situace

- osvojování pravidel pro vytváření psaných textů podle komunikačního záměru, komunikační situace a pro využití v praxi
- porozumění různým druhům mluvených jazykových projevů , poznání záměru mluvčího, rozpoznání hlavní myšlenky
- porozumění různým druhům psaných projevů s věcnou, odbornou i uměleckou tematikou
- schopnosti vyjadřovat vlastní názor, poznat manipulativní komunikaci a umět na ni reagovat
- vytváření prostoru k samostatnému získávání informací pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání
- vlastnímu tvořivému psaní

Jazyková výchova

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako bohatého a mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření svých potřeb i prožitků a sdělování postojů a názorů
- vnímání jazyka jako prostředku k celoživotnímu vzdělávání ve všech oblastech lidského vědění a ve všech oblastech lidského počínání
- ovládnutí všech součástí nauky o jazyce potřebných pro dorozumívání v ústní a písemné podobě
- využívání různých zdrojů informací – slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet, noviny, časopisy, rozhlas, televize –
- pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Literární výchova

- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání, prožitku, zábavy a inspirace pro vlastní život
- získávání estetických zážitků při komunikaci s vhodnými literárními texty
- posuzování vhodnosti a působivosti uměleckých prostředků v literatuře
- poznávání významných tvůrců literárního umění a jejich děl
- k vlastnímu tvořivému psaní
- utváření a rozvíjení trvalého zájmu o četbu, divadlo, film a veškerou kulturu
- využívání různých zdrojů informací

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazykové komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zná jednotlivá písmena psací a tiskací, velká i malá umí jednotlivé hlásky správně přečíst, vyslovit a správně napsat umí skládat hlásky ve slabiky, slabiky ve slova čte správně slabiky a slova tvoří ze slov jednoduché věty čte hlasitě jednoduché věty se správnou intonací čte s porozuměním kratší věty a dokáže je opakovat umí správně sedět při psaní, umí správně držet pero rozlišuje psací a tiskací písmena, umí přepsat tiskací písmo do psané podoby umí napsat psací písmena velké a malé abecedy umí napsat slabiky, jednoduchá slova a věty umí psát slabiky, jednoduchá slova a věty podle diktátu umí tvořit jednoduché smysluplné věty dokáže dramaticky ztvárnit jednoduchý text	písmena a hlásky čtení psaní vyjadřovací schopnosti	VDO – občanská společnost a škola – výchova k demokratickému myšlení v rámci třídního kolektivu - výchova k samostatnosti, k sebekritice a odpovědnosti EGS – Evropa a svět nás zajímá- poznávání evropských kultur EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí Vv – ilustrace krátkého textu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže vyprávět pohádky a příběhy podle obrázků umí se naučit zpaměti krátkou básničku (4 verše) dokáže básničku podle pokynů učitele správně recitovat			

Metody, formy, nástroje, pomůcky: sluchová analýza a syntéza, vyprávění, rozhovor, manipulace s písmeny, slabikami a se slovy, individuální přístup, práce ve dvojicích, v menších skupinách, manipulace se stavebnicí, s kostkami – zapojení všech smyslů

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura
 Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí rozlišit a vyjmenovat samohlásky, měkké, tvrdé a obojetné souhlásky zná pravidla pro psaní i, y po měkkých a tvrdých souhláskách a umí je správně použít umí rozdělit slova na slabiky umí rozdělit slova na konci řádku rozlišuje zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě umí vytvořit ze slov smysluplnou větu – správný pořádek slov ve větě rozliší vlastní jména osob a zvířat pozná párové souhlásky – spodobu na konci slov pozná začátek a konec věty, píše velké písmeno na začátku věty a tečku na konci věty rozlišuje druhy vět – věta oznamovací, tázací, přací, rozkazovací umí správně seřadit věty v jednoduchém textu učí se spisovně vyjadřovat ve větách, umí odpovědět celou větou je schopen říct svůj názor	hlásky slabiky slova věty Sloh - vyjadřovací schopnosti	MV – vnímání autora mediálních sdělení - vliv médií ve společnosti EGS – Evropa a svět nás zajímá – život dětí v jiných zemích, jejich zvyky a tradice MKV – Lidské vztahy – sociální a komunikativní hry zaměřené na empatii a toleranci	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí vyprávět příběh podle obrázkové osnovy umí naslouchat druhému zvládne správné tvary písmen abecedy – přečíst i správně napsat umí opsat jednoduchý text učí se abecedu – pamětné osvojení čte plynule s porozuměním jednoduché texty nahlas i potichu dokáže kratší přečtený text vyprávět dbá na správnou intonaci umí naslouchat přednesu, dokáže si pamětně osvojit min. 2 sloky básně	psaní abeceda čtení	Vv – ilustrace k písmenům abecedy	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí vyjmenovat obojetné souhlásky umí řady vyjmenovaných slov a zná pravidla pro jejich použití pozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slov učí se pravopis znělých a neznělých souhlásek umí vyjmenovat všechny slovní druhy pozná podstatné jméno učí se určit pád, číslo a rod u podstatných jmen rozlišuje názvy obcí a ulic a zná správný pravopis těchto slov pozná sloveso zná příklady slov souznačných a protikladných a umí je použít ve větě umí abecedu umí řadit slova podle abecedy	vyjmenovaná slova znělé a neznělé souhlásky slovní druhy podstatná jména slovesa slova souznačná a protikladná abeceda	Vv – ilustrace k vyjm. slovům HV – písničky s vyjm. slovy, hledání vyjm. slov v písních	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zdokonaluje se v plynulém čtení umí číst potichu i zřetelně nahlas čte s porozuměním, umí odpovědět na jednoduché otázky týkající se daného textu využívá četbu jako zdroj poznatků učí se pomalu a správně recitovat jednoduchou báseň (3 – 4 sloky) dbá na úpravu v sešitě je schopen vypravovat podle jednoduché osnovy umí věrohodně popsat předmět umí telefonovat umí napsat adresu, pozdrav na pohlednici	čtení Psaní <u>Sloh</u> – vyjadřovací schopnosti	MV – kritické myšlení – vliv médií ve společnosti MKV – lidské vztahy, princip slušného chování, tolerance a empatie	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
seznámí se s jazykem jako prostředkem komunikace rozlišuje slova jednoznačná a mnohoznačná, slova souznačná a protikladná, slova citově zabarvená učí se používat slova spisovná rozlišuje slova ohebná a neohebná dokáže určit kořen, předponu a příponu rozlišuje předložky a předpony a správně je píše dokáže vyjmenovat slovní druhy umí určit pád, číslo a rod u podstatných jmen zná vzory podstatných jmen umí skloňovat podstatná jména podle vzorů zná pravopisná pravidla pro psaní i, y v koncovkách podstatných jmen podle vzorů pozná zvratná slovesa, neurčitek umí určit osobu, číslo a čas umí časovat slovesa v čase minulém, přítomném, budoucím rozliší větu jednoduchou a souvětí	materšský jazyk význam slova stavba slova <u>Slovní druhy</u> - podstatná jména - slovesa Stavba věty	MKV – rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí i jejich vzájemná rovnost - mateřský jazyk jednotlivých národů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché (podmět a přísudek) seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem umí vypravovat podle osnovy umí popsat osobu, jednoduchou věc umí popsat výrobu jednoduché věci – popis pracovního postupu čte nahlas i potichu rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat učí se poznávat podstatné a okrajové informace dokáže si vybrat četbu podle svého zájmu a udělat zápis do čtenářského deníku seznámí se s autory dětských knih – B. Němcová, K.J. Erben, M. Macourek, H.Ch. Andersen, A. Lindgrenová, R. Kipling	<u>Sloh</u> – vyjadřovací schopnosti čtení	MDV – kritické myšlení a vnímání mediálních sdělení – reklama MKV – lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování, tolerance, empatie VV – seznámení s ilustrátory dětských knih, vlastní ilustrace k příběhům	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura
 Ročník: 5

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí určit všechny slovní druhy umí určit pád, číslo, rod a vzor u podstatných jmen umí skloňovat podstatná jména podle vzorů určí druhy přídavných jmen zná pravidla pravopisu měkkých a tvrdých přídavných jmen učí se poznávat základní druhy zájmen a číslovek časuje všechna slovesa ve všech časech oznamovacího způsobu umí určit způsob u sloves pozná zvrtné sloveso učí se poznávat jednoduché a složené slovesné tvary rozpozná přímou řeč a větu uvozovací umí užít přímou řeč ve vypravování pozná podmět a přísudek rozlišuje podmět holý, rozvitý a několikanásobný užívá shodu přísudku s podmětem	<u>Slovní druhy</u> - podstatná jména - přídavná jména - zájmena, číslovky - slovesa přímá řeč skladba	Dramatická výchova – dramatizace textu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
správně píše názvy národností, víceslovné názvy států a jejich zkratky správně píše názvy uměleckých děl, časopisů a novin čte přiměřeně rychle nahlas i potichu rozpozná vybrané umělecké žánry – pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics zná pojmy rým, verš, sloka volně reprodukuje text recituje básně přiměřené věku dokáže zdramatizovat vhodný text sestaví osnovu k popisu a vyprávění napíše dopis, příspěvek do časopisu, pozvánku	vlastní jména, názvy čtení <u>Sloh</u> – vyjadřovací schopnosti	MDV – vliv médií ve společnosti Vv - ilustrace	

Vzdělávací oblast: *Jazyk a jazyková komunikace*
Vyučovací předmět: *Český jazyk a literatura (jazyková výchova)*
Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- seznámí se s ukázkami českého a moravského nářečí, rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - samostatně pracuje se základními jazykovými příručkami (Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovného jazyka českého aj.) - odliší spisovný a nespisovný jazykový projev - rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - rozliší kořen a slovotvorný základ - využívá slovní zásobu při stylistických cvičeních	Obecné poučení o jazyce - národní jazyk - spisovný jazyk, obecná čeština, nářečí - jazykové příručky Zvuková stránka jazyka - spisovná a nespisovná výslovnost - slovní přízvuk - zvuková stránka věty (větná melodie, důraz, tempo a pauzy) Stavba slova a pravopis - slovotvorný rozbor (slovotvorný základ, přípona, předpona) - slova příbuzná - stavba slova	Na základě výběru textu	Pravopis- v průběhu celého roku

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- prohlubuje si znalosti základních pravopisných jevů - ústně odůvodňuje, zvládá pravopisné jevy lexikální a morfologické (s přihlédnutím ke způsobu tvoření slov) - rozlišuje slovní druhy, umí skloňovat a časovat ohebné slovní druhy, určí mluvnické kategorie, tvoří spisovné tvary slov - osvojí si základní pravopisné jevy - uvědomuje si vztah mezi základními větnými členy, umí je rozlišit - upevňuje si učivo o shodě přísudku s podmětem	- střídání hlásek při odvozování - zdvojené souhlásky - pravopis bě-bje, pě, vě-vje, mě-mně - předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-; předložky s/se, z/ze - pravopis i/y po obojetných souhláskách Tvarosloví - slovní druhy - podstatná jména (druhy, procvičování tvarů a pravopisu podstatných jmen podle vzorů, skloňování vlastních jmen osobních s místních) - přídavná jména (druhy, skloňování, stupňování, pravopis) - zájmena (druhy, skloňování, pravopis) - číslovky (druhy, užívání, skloňování, pravopis) - slovesa (kategorie sloves) Skladba - základní větné členy - shoda přísudku s podmětem (několikanásobným podmětem)		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- rozpozná řídicí a závislý větný člen, umí se na závislý větný člen zeptat - rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, osvojuje si zásady užívání interpunkce - využívá jazykové prostředky v různých komunikačních situacích	- rozvíjející větné členy - věta jednoduchá a souvětí - řeč přímá a nepřímá		

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková výchova

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 6.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- reprodukuje přečtený text, vystihne hlavní myšlenky textu - souvisle vypravuje své zážitky (ústně i písemně) - seznamuje se s výstavbou souvislého textu (sestavuje osnovu, člení text na odstavce) - používá jazykové prostředky pro danou komunikační situaci, odstraňuje opakování slov, obohacuje si slovní zásobu - seznamuje se s postupem při popisu (podle zvoleného pořádku) - porovnává významy slov, rozvíjí si slovní zásobu, učí se výstižnému vyjadřování, používání spisovných (popř. odborných) výrazů - uvědomuje si posloupnost děje - sestavuje osnovu popisu - vyhledává, rozlišuje a tvoří zprávy a oznámení	Vypravování - ústní a písemné vypravování (podle obrázků, četby, filmu, vlastních zážitků) - časová posloupnost - jednoduchá osnova (heslovitá, větná) - odstavce - jazykové prostředky vypravování (dějová slovesa, přímá řeč, přirovnání, přísloví, hovorové výrazy) Popis - popis předmětu - popis osoby - popis děje - popis pracovního postupu - jazykové prostředky popisu Zpráva a oznámení	D, Čj (lit.) – vyprávění bájí a pověstí EGS – rodinné příběhy z cest OSV – mezilidské vztahy Př, F – popis pokusu Pč – popis pracovní činnosti EV – lidské aktivity a problematika ŽP (výroba recykl. papíru – popis prac. postupu) EV – lidské aktivity a ŽP	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří si stručné výpisky a výtah z textu - seznamuje se s náležitostmi soukromého i úředního dopisu - souvisle vyjadřuje svoje názory, myšlenky a pocity - stylizuje soukromý dopis (kamarádovi, babičce ...)	Jak se učíme – hlavní myšlenky textu výpisky, výtah Dopis (soukromý i veřejný)	(sběr papíru) MDV – tvorba mediálního sdělení Př, D, Z, F – práce s odborným textem OSV – rozvoj schopnosti poznávání (dovednosti pro učení a studium) OSV – mezilidské vztahy	

Metody, formy, nástroje, pomůcky:
Projekty, kurzy

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)
 Ročník: 6.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- seznamuje se se základními literárními pojmy - podle svých schopností volně reprodukuje přečtený text, vyhledává hlavní myšlenky - hodnotí přečtené dílo (jazyk ...) - vyjadřuje svoje dojmy a formuluje vlastní názory na umělecké dílo - zdokonaluje si výrazné čtení - vyhledává podstatné situace v ději, porovnává postavy a situace z ukázek, charakterizuje hlavního hrdinu - přednáší z paměti literární texty přiměřené věku - pokusí se o tvorbu vlastního literárního textu na dané téma (pohádka, příběhy o zvířatech, humorné zážitky, poezie ...) - dramatizuje jednoduchý text - pokouší se porovnávat různá ztvárnění téhož námětu v literárním a filmovém zpracování (např. „Babička“, „Kytice“...)	Poezie a próza s historickou tematikou („Na cestě“) Dobrodružné příběhy s dětským hrdinou Svět lidí a svět zvířat Mýty, báje, pohádky a pověsti Literatura 19. století Humorná literatura („Maléry a patálie“, „Úsměvy a šibalství“)	D – pravěk VV – ilustrace historické prózy EGS – poznávání života v jiných zemích (cestopis) MKV – odlišnost a vzájemná rovnost lidí EGS - život dětí v jiných zemích EV – příroda a dobrodružství D – starověk VV – ilustrace řeckých bájí OSV – poznávání lidí podle příběhů	V průběhu roku – základy lit. teorie (lit. druhy, žánry...) - besedy o individuál. četbě (ref.) - procvič. čtení - čtenářský deník

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková výchova

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 7.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a užívá je v komunikaci - osvojí si duálové skloňování podstatných jmen - seznamuje se se skloňováním a užíváním vztažných zájmen - rozlišuje slovesný rod činný a trpný - ovládá pravopisné jevy morfologické - procvičuje si a ověřuje v Pravidlech českého pravopisu psaní velkých písmen ve jménech vlastních	Tvarosloví - podstatná jména (tvary označující části těla) - přídavná jména - zájmena (skloňování a užívání vztažných zájmen) - číslovky - slovesa (obtížnější slovesné tvary, slovesný rod činný a trpný) - příslovce (příslovečné spřežky, stupňování) - předložky - spojky - částice - citoslovce Pravopis - psaní velkých písmen ve jménech vlastních	Na základě výběru textu	V průběhu roku – pravopis, všestranné jazykové rozbor

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- určuje význam slov - pracuje samostatně se slovníky spisovné češtiny pro určení významu slova - chápe přenášení pojmenování (metafora, metonymie) - vyhledá odborné názvy v textu (využívá je v odborném popisu) - aplikuje získané poznatky ve stylistických cvičeních - rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření českých slov - používá samostatně slovníky - rozlišuje věty jednočlenné, dvojčlenné a větné ekvivalenty - orientuje se ve stavbě věty jednoduché (graficky znázorní), určí větné členy - prohlubuje si poznatky o rozvíjejících větných členech - rozlišuje druhy vedlejších vět a postupně je zařazuje do souvětí	Význam slov - slovo, věcný význam slov, sousloví a rčení - slova jednoznačná a mnohoznačná - synonyma, antonyma, homonyma - odborné názvy Slovní zásoba a tvoření slov - slovní zásoba a způsoby jejího obohacování - odvozování (příponou, předponou) - skládání - zkracování (zkratky a zkratková slova) Skladba - stavba větná - věta jednočlenná a dvojčlenná, větné ekvivalenty - základní větné členy -přísudek (Př slovesný, jmenný se sponou, jmenný beze spony;přísudek slovesný složený) a podmět (Po vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný); shoda Př s Po		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- nahrazuje větné členy vedlejší větou a naopak - ovládá základní pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché i souvětí - osvojuje si interpunkci v souvětí	- rozvíjející větné členy (rozšíření učiva o příslovečné určení míry, příčiny, účelu, podmínky, přípustky; přívlastek postupně rozvíjející a několikanásobný, těsný a volný; doplněk) - druhy vět vedlejších (podmětné, přísudkové, předmětné, příslovečné, přívlastkové, doplňkové) - větné členy několikanásobné - tvoření vět, stavba textová		

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Projekty, kurzy

Ročník: 7.

[illegible]

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
středky (obrazná pojmenování, metafora, personifikace, básnické přívlastky, přirovnání, citově zabarvená slova), vypracuje líčení - pracuje s textem, sestavuje osnovu, člení ho na odstavce - zvládne popsat libovolný předmět a pracovní postup (uvědomuje si posloupnost děje), vyjadřuje se jednoznačně a srozumitelně - využívá odborné termíny při tvorbě vlastního textu - rozlišuje charakteristiku vnější a vnitřní, tvoří příklady charakteristiky přímé a nepřímé - vystihuje povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy a zvláštnosti; odliší podstatné znaky od méně důležitých - rozvíjí schopnost využívat vhodných jazykových prostředků (výběr slov, rčení, přirovnání...) - stručně charakterizuje sebe, kamaráda ... - shromažďuje potřebné údaje a učí se sestavovat strukturovaný životopis podle daných norem - formuluje ústní a písemnou žádost - shromáždí údaje a napíše jednoduchou pozvánku	Charakteristika - charakteristika vnější a vnitřní, přímá i nepřímá - jazykové prostředky Životopis Žádost, pozvánka	a problematika ŽP) D,ČJ (lit.)–liter. texty – životopis literární, vědců, vynálezců, panovníků OSV – sebepoznání a sebepojetí - poznávání lidí - mezilidské vztahy (empatie) OSV – komunikace v různých situacích	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- vyjadřuje svůj názor k aktuálnímu společenskému dění - využívá základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří výtah z textu	Výtah	MDV – tvorba mediálního sdělení OSV – rozvoj schopnosti poznávání (dovednosti pro učení a studium) EV – lidské aktivity a problematika ŽP (výtah z uč. Z, Př ...)	

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Projekty, kurzy

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková výchova

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)

Ročník: 7.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- charakterizuje základní literární druhy (lyriku, epiku, drama), rozlišuje poezii a prózu - jednoduše a výstižně charakterizuje hlavní žánry literatury, přiřazuje autory podle žánrů - orientuje se v základních literárních pojmech (viz. učivo), samostatně pracuje se slovníky - zdokonaluje si výrazné čtení s porozuměním, uceleně reprodukuje text - dovede objevit hlavní myšlenky textu, podstatné situace v ději, charakterizuje hlavního hrdinu - vyhledává základní básnické jazykové prostředky v textu (metaforu, personifikaci, přirovnání, zvukomalbu, epiteton...) - hodnotí přečtené dílo, formuluje vlastní názory na umělecké dílo - výrazně čte nebo přednáší vhodný literární text - seznamuje se s hlavními představiteli české a světové literatury - pokouší se o tvorbu vlastního literárního textu	Fantazie O přátelství a lásce Báje a pověsti Dobrodružná literatura („Nikdy se nevzdávej“) Humorná literatura („Jak jsem potkal lidi“, „S úsměvem jde všechno líp“)	VV – malování podle fantazie D – Praha Rudolfa II. EV – příroda a dobrodružství (vztah člověka k ŽP) OSV – poznávání lidí podle příběhů	V průběhu roku – základy lit. teorie (lit. druhy, žánry...) - besedy o individuál. četbě (ref.), - čtenářský deník, - procvič. čtení

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Projekty, kurzy

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- má základní přehled o slovanských i světových jazycích - rozpoznává podobnosti a odlišnosti jazyků, nářečí - vyhledává význam slov domácích a přejatých, jejich výslovnost a pravopis - ověřuje si tvary ohebných slov domácích a přejatých v Pravidlech českého pravopisu - uvádí častá slova neskloňná - rozlišuje slovní druhy - určuje mluvnické významy ohebných slov - zdůvodňuje si pravopisné jevy - užívá vhodně interpunkci - rozlišuje věty podle členitosti, pozná větné	Obecné výklady o jazyce Slovní zásoba , její obohacování, slova přejatá Tvarosloví Skloňování podstatných jmen Skloňování obecných jmen přejatých Skloňování cizích vlastních jmen Slovesný vid Slovesné vzory Pravopis koncovek jmen a sloves Skladba Věty podle členitosti, větný ekvivalent Zápor Základní větné členy Rozvíjející větné členy	LV – ukázky z české literatury D – historické souvislosti VMEGS – cizí jazyky, - jsme Evropané MDV – kritické čtení a vnímání Mediálního sdělení	Pravopis A jazykové Rozbory V průběhu celého školního roku

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
ekvivalenty - rozpoznává větné členy základní i rozvíjející, - přístavek - určuje druhy vedlejších vět, - odliší souvětí podřadné a souřadné - určí významový poměr mezi členy několikanásobného větného členu - rozlišuje významové poměry mezi větami hlavními - pracuje s různými typy slovníků a jazykových příruček	Několikanásobné větné členy Významový poměr Přístavek Stavba věty jednoduché Souvětí podřadné Druhy vět vedlejších Tvoření vět Souvětí souřadné Významový poměr mezi větami hlavními Shrnutí učiva		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)
Ročník: 8

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
- vypravuje biblické příběhy - pozná některé biblické postavy - všímá si jazykových odlišností u starší české lyriky - rozpoznává změny v pohledu na život /renesance/ - orientuje se v dílech nejvýznamnějších představitelů romantismu - interpretuje díla K.H.Máchy a K.J.Erbena - rozpoznává význam kritického pohledu K.H.Borovského na soudobou společnost - poznává různé stránky lidského života, radosti i utrpení - charakterizuje některé literární žánry - - rozpoznává pozitivnost humoru jako životní hodnoty, která pomáhá člověku vyrovnat se s životní realitou	Setkání se starší literaturou Od romantismu k moderní literatuře Psoty, lopoty Humor	OSV – porozumění sobě samému a druhým lidem, mezilidské vztahy VV,HV,D – doba a její umění VDO – epigramy – kritika společnosti OSV – empatie	Referáty o přečtených knihách Zápisy do čtenářského deníku

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
- uvádí příklady bohatosti slovní zásoby českého jazyka, mnohovýznamovosti slov, humornosti - je veden k úctě k jazyku a k tvůrčí práci - rozpoznává znaky typické pro žánr sci-fi - vymezuje námětové okruhy sci – fi - uvádí známé autory sci – fi -	Chvála jazyka Science fiction Shrnutí	Mluvnice, sloh, OV – diskuse EV – problémy životního prostředí dnes a v budoucnosti	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková výchova

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
- rozlišuje charakteristiku vnitřní, vnější, - přímou, nepřímou - odstraňuje kompoziční nedostatky - usiluje o výstižnost, používá přirovnání - hledá ve slovníku - používá jazykové prostředky vhodné pro daný slohový útvar - používá spisovný jazyk - formuluje hlavní myšlenky textu - rozlišuje pojmy - třídí fakta - hodnotí dané jevy a skutečnosti - dorozumívá se kultivovaně	Sloh Charakteristika literární postavy Subjektivně zabarvený popis – líčení Výklad Výtah Úvaha Shrnutí učiva o slohu	Texty literární i z odborných předmětů pro práci v hodinách slohu OSV – mluvní cvičení Sebepoznání a sebepojetí VDO – občanská odpovědnost Angažovanost každého žáka EV - životní prostředí a jeho ochrana MDV - média v každodenním životě, zpravodajství	4 slohové práce

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)
Ročník: 9.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
roztřídí slovanské jazyky - zařadí je do indoevropských jazyků - rozlišuje shody a rozdíly - popisuje vývoj jazyka od nejstarších dob do dneška na literárních ukázkách - uvádí příklady spodoby znělosti - vyslovuje správně - rozlišuje mezi stavbou slova a slovotvorným rozbořem - odliší předponu, kořen, příponu a koncovku - procvičuje pravopis průběžně - orientuje se v pojmech a rozpozná je – nadřazeno, podřazeno, souřadné, jednoznačné, mnohoznačné, metafora, metonymie, synonyma, antonyma, - homonyma – a umí je používat - procvičuje učivo probrané v nižších ročnících, - seznamuje se s přechodníky, umí je rozpoznat,	Mluvnice Jazyky slovanské Zvuková stránka jazyka Tvoření slov Význam slova Tvarosloví	Mezipředmětové vztahy vycházejí z konkrétního vybraného textu Totéž platí o průřezových tématech OSV – řešení problémů	 Všestranné jazykové rozbory po celý rok Procvičování pravopisu

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)

Ročník: 9

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
- seznamuje se s tvorbou vynikajících českých - autorů, kteří oplývají fabulační schopností a - odrážejí lidové vidění světa - formuluje vlastní názor na dílo - vypravuje, reprodukuje - přemýšlí o nových problémech - seznamuje se s fejetony - seznamuje se s divadelní tvorbou, pro niž je - příznačná improvizace a humor - zkouší improvizovat - uvádí autory české i světové poezie 20.století - rozpoznává některá jejich díla - upevní si poznatky o verši a rýmech - pracuje s utopickými díly, všímá si lidské - lhostejnosti a sobectví, jež mohou vést ke - katastrofě - diskutuje zneužívání vědeckých poznatků - interpretuje příběhy lidí, kteří se ocitli na - důležité životní křižovatce (2.sv.válka) - a to v dílech významných autorů světové i české - literatury	Chvála vypravěčství Jak vychovávat vychovatele Divadlo – písňové texty Poezie Vize a fantazie Osudy	VDO – hrdost na česká díla a jejich krásný jazyk EV – příroda a dobrodružství VDO – nápaditost, tvořivost, vynalézavost MKV – rasismus EV vztah člověka k přírodnímu prostředí využijeme ve všech slohových útvarech a při četbě literárních děl. Totéž platí i o dalších průřezových tématech.	Zápisy z četby Referáty O přečtených knihách Různých žánrů

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková výchova

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 9

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
- umí odstranit formulační neobratnosti - dodržuje členění textu - dbá na návaznost, soudržnost, dějovost, - volbu jazykových prostředků - odlišuje různé druhy popisu - shrne a upevní si znalosti - umí vyplnit formuláře - vytvoří strukturovaný životopis - formuluje otázky - vytvoří si poznámky, výpisky , výtah z textu - reprodukuje obsah textu - vysvětluje podstatu jevů - užívá obraty,výrazy typické pro proslov - tvoří řečnické otázky - připraví si proslov - vyslovuje správně,dbá na kultivované vystupování, jazykovou správnost - uplatňuje vlastní zkušenosti,názory ,postoje v úvaze - zapojuje se do diskuse, vyjadřuje své názory - na určité problémy, hodnotí je, sděluje svá stanoviska	Vypravování Popis a charakteristika Životopis – profesní ,strukturovaný Výklad a výtah Proslov Úvaha Diskuse	VMEGS – využití textu k poznávání jiných zemí EV – vztah člověka k životnímu prostředí VDO – dokumenty v úředním styku MDV – druhy sdělovacích prostředků, sdělovací prostředky a my Diskuse MKV – lidé kolem nás OSV – hájím svůj názor, poslouchám názory druhých	4 slohové práce

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÉ KOMUNIKACE

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu **Anglický jazyk** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**, oboru **cizí jazyk**

Základní myšlenkou výuky jazyka je diferencovat žáky podle talentu a nadání. Pro nadané žáky je připravena prohloubená výuka jazyků, pro ostatní žáky je varianta minimální, která zachovává předepsanou časovou dotaci hodin, tři hodiny týdně. Žáci v ročníku jsou děleni do skupin (obvykle tří, čtyř). Výuka probíhá v jazykové učebně.

Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků. Výuka směřuje k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech, rozumět čtenému textu na příslušné jazykové úrovni, poslechovým cvičením. Důraz je též kladen na poznávání reálií, možnost zúčastnit se kontaktů s partnerskými školami a poznávacích zájezdů, například do Anglie a jiných zemí. U žáků se SVP je kladen důraz především na mluvený projev a dovednost dorozumět se.

Všichni žáci mohou využívat konzultačních hodin svých vyučujících.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání;
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství;
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů;
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace;
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama;
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

*Výuka anglického jazyka společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:*

Kompetence k učení: je rozvíjena tím, že nabízí žákům řadu aktivačních metod, např. práci s textem, cizojazyčnou beletrií, hledání ve slovníku, poslech autentického textu, dále všechny konverzační metody, kooperativní výuku, projektovou formu výuky, tématickou výuku, vyučování „ve stanicích“ zpracování referátů, motivační hry, písňe, využívá modelu evokace, učení a reflexe, dává prostor pro sledování vlastního pokroku- používáním jazykového portfolia, předkládá různé možnosti učení slovní zásobě – např. „rodiny slov“, skládání slov, využití protikladů, umožňuje setkání s rodilými mluvčími (zahraniční asistent, exkurze, poznávací zájezdy), zajišťuje možnost volby při zpracování různých úkolů.

Kompetence k řešení problémů: je rozvíjena tím, že vede žáky k porovnávání a odvozování problémů, např. hledáním souvislostí, společných či rozdílných znaků realit ČR a cizojazyčných zemí, k aplikaci stávajících jazykových pravidel pro vyvozování složitějších gramatických jevů, předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů o cizojazyčných zemích při práci s internetem, časopisy, výkladovými slovníky, s mapou, s autentickými materiály – prospekty atd., při výměnných pobytech řešení soužití v „cizí“ rodině a prostředí.

Kompetence komunikativní: je rozvíjena tím, že nabízí a vytváří žákům dostatek možností k mluvenému projevu prací ve dvojicích, skupinách, rozhovory v rolích, modelových situacích, tlumočením, průvodcováním při exkurzích, návštěvách partnerských škol, zahraničních rodin, prezentací výstupů projektu..., ale i k četbě a poslechu.

Kompetence sociální a personální: při výuce jazyka pěstuje v žácích národní identitu a zároveň příslušnost k EU, evropskému a světovému společenství tím, že seznamuje žáky s realitami, kulturními tradicemi ostatních zemí EU besedami a setkáními s rodilými mluvčími, účastí na poznávacích zájezdech, účastí na různých mezinárodních projektech apod., pozitivně rozvíjí sebedůvěru a vědomí vlastních schopností tím, že vede žáky k reálnému sebehodnocení, sebereflexi prostřednictvím diskusí o jednotlivých krocích svého pokroku a vytváření jazykového portfolia.

Kompetence občanské: je rozvíjena tím, že poskytuje žákům dostatek modelových situací k prokázání praktických jazykových dovedností, k prokázání hrlosti na svoji zem a odstranění jazykových bariér při tématické výuce, tlumočení, kontaktech s partnerskými školami, zpracování autentických materiálů o městě, naší republice pro setkání s partnerskými školami, při besedách s významnými osobnostmi o jejich pobytu v zahraničí, využívá vlastních zkušeností žáků z cestování při diskusích.

Kompetence pracovní: vede žáky k propojení jednotlivých jazykových znalostí a dovedností k praktickému ovládnutí jazyka tím, že vytváří prostor pro tlumočení, kontakty s partnerskými školami – výměnné zahraniční pobyty –vytváření pracovních listů, příprava diskusních

setkání s rodiči a spolužáky, zpracování referátů, výstupů ze společných mezinárodních projektů, zpracování výstupních a absolventských prací

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV	Osobnostní a sociální výchova
MkV	Mezilidské a kulturní vztahy
VMEGS	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
EV	Environmentální výchova
MV	Mediální výchova

3. ročník

<i>OSV 1</i>	<i>Rozvoj schopnosti poznávání:</i> cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.
<i>OSV 2</i>	<i>Sebepoznání a sebepojetí:</i> informace o mé osobě
<i>OSV 3</i>	<i>Seberegulace a sebeorganizace:</i> regulace vl. chování
<i>MkV 2</i>	<i>Lidské vztahy:</i> tolerantní vztahy s jinými lidmi - příběhy dětí

4. ročník

<i>MkV 1</i>	<i>Kulturní diferenciaci:</i> zvyky a tradice, písně a, poezie anglicky mluvících zemí
<i>MkV 2</i>	<i>Lidské vztahy:</i> tolerantní vztahy s jinými lidmi - příběhy dětí
<i>VMEGS 1</i>	<i>Evropa a svět nás zajímá:</i> život dětí v jiných zemích

5.ročník

<i>OSV 4</i>	<i>Psychohygienu:</i> organizace a plánování volného času
<i>MkV 1</i>	<i>Kulturní diferenciaci:</i> zvyky a tradice, písně a poezie anglicky mluvících zemí, poznávání vlastního kulturního zakotvení
<i>MkV 2</i>	<i>Lidské vztahy:</i> tolerantní vztahy s jinými lidmi - příběhy dětí
<i>MkV 4</i>	<i>Multikulturalita:</i> význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumívání
<i>VMEGS 1</i>	<i>Evropa a svět nás zajímá:</i> zvyky a tradice národů Evropy, zážitky a zkušenosti z Evropy, naši sousedé
<i>VMEGS 2</i>	<i>Objevujeme Evropu a svět:</i> vzdělávání mladých Evropanů

6.ročník

<i>OSV 4</i>	<i>Psychohygienu:</i> organizace a plánování volného času
<i>EV 2</i>	<i>Základní podmínky života:</i> ochrana biologických druhů

7. ročník

<i>MkV 1</i>	<i>Kulturní diferenciaci:</i> zvyky a tradice, písně a poezie anglicky mluvících zemí, poznávání vlastního kulturního zakotvení
<i>MkV 4</i>	<i>Multikulturalita:</i> význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumívání
<i>MV 1</i>	<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:</i> identifikování základních orientačních prvků v textu

8. ročník

OSV 3	<i>Seberegulace a sebeorganizace:</i> plánování učení a volného času
VMEGS 2	<i>Objevujeme Evropu a svět:</i> mezinárodní setkávání

9. ročník

OSV 3	<i>Seberegulace a sebeorganizace:</i> stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
OSV 6	<i>Poznávání lidí:</i> chyby při poznávání lidí
VMEGS 1	<i>Evropa a svět nás zajímá:</i> zvyky a tradice národů Evropy, zážitky a zkušenosti z Evropy, naši sousedé

Očekávané výstupy předmětu

1. období - 3. ročník

Očekávané výstupy – 1. období:

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
2. zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
3. rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
4. rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
5. přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
6. píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

2. období – 4., 5. ročník

Očekávané výstupy – 2. období :

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
2. rozumí slovům a jednoduchým větám pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
3. rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

1. *se zapojí do* jednoduchých rozhovorů
2. sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

1. vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
2. rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

1. s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
2. osobní údaje do formuláře

3.období - 6., 7., 8., 9. ročník

Očekávané výstupy - 3. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

1. rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
2. rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ

žák

1. zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
2. mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
3. vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

1. vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
2. rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

žák

1. vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
2. napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. reaguje na jednoduché písemné sdělení

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák vyslovuje a čte správně s přihlédnutím k přiměřenému obsahu slovní zásoby rozumí jednoduchým pokynům a větám, umí pozdravit a představit se orientuje se v grafické i mluvní podobě slov v probíraných tématech umí vytvořit jednoduchou větu, rozumí otázce, chápe smysl pomalé pečlivé konverzace dvou osob umí se jednoduše vyjádřit o sobě a o tom, co vlastní	Gramatika • sloveso „být“ a „mít“ v kladné větě a v otázce • jednotné a množné číslo podstatných jmen • rozkazovací způsob • tázací zájmena • kladná a negativní odpověď • přídavná jména • množné číslo podstatných jmen • přivlastňovací pád • sloveso „mít/nemít rád“ v kladné větě a otázce • vazba „there is/there are“ • základní předložky místa • otázka na množství Zvuková (a grafická) podoba jazyka • výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov • vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov	- OSV – komunikace a spolupráce mezi žáky, harmonický rozvoj	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
	- intonace „ano/ne“ otázek Slovní zásoba - čísla 1-100 - barvy - třída, škola - školní potřeby - domácí zvířata (mazlíčci), zvířata v ZOO - tělo - nálady a stavy - rodina - oblečení - jídlo - oblíbené předměty - pozdravy Tematické okruhy: domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, zvířata		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: základy angličtiny si žák osvojuje výrazovou hrou, říkadla, písně a jednoduché konverzační scénky, poslech kazety s rodilými mluvčími
Projekty, kurzy: Úvodní audio-orální kurz.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozdělí základní slovní zásobu, prezentuje jednoduché cizojazyčné celky (básně, písně, představování) tvoří jednoduché konverzační celky (seznamování, zahájení, vedení a uzavření rozhovoru) umí poskytnout a získat základní místní, časové a jiné informace umí používat vlastní slovník a slovníček, obměňuje krátké probrané texty, je seznámen s reáliemi (Vánoce)	Gramatika: • sloveso „umět“ v kladné větě a v otázce • otázky na zjištění polohy, předložky místa a pohybu • přítomný čas průběhový pro popis obrázku • určení času • přítomný čas prostý (kladná a záporná věta, otázka, krátká odpověď kladná i záporná) • řadové číslovky • předložky času • tázací zájmena a příslovce Zvuková (a grafická) podoba jazyka • výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov • vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov • intonace „ano/ne“ otázek • fonetická abeceda Slovní zásoba	OSV- komunikace a spolupráce mezi žáky, harmonický rozvoj EGS – poznávání reálií Velké Británie MKV – anglické a české Vánoce, dopis kamarádovi o sobě a své rodině VDO – výchova k demokratickým vztahům mezi žáky při skupinové práci a různých hrách a soutěžích	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
	• abeceda • čísla 1-100 • sport • místnosti v bytě/domě • zdraví a nemoci • obchody a místa ve městě • záliby a činnosti ve volném čase • počasí • čas, vyučovací předměty a rozvrh • dny v týdnu, měsíce, roční období • čas a časové údaje • každodenní činnosti • oblečení Tematické okruhy: domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, volný čas		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: Hravá forma, podpora tvořivosti a zapojení smyslů, děti kreslí a vytvářejí rozhovory dramtizují jednoduché scénky, rozvíjejí spontánní projev bez překladu Čj → Aj.
Děti používají vlastní slovníček.

Vzdělávací oblast : Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák rozumí jednoduchým textům představuje sebe i spolužáky i blízké osoby dokáže vyjádřit množství určité i neurčité vyjadřuje základní osobní pocity - mít rád nebo nerad, umí přijmout a odmítnout nabídku vyjadřuje čas a časové údaje, umí říci, kolik je hodin vyjadřuje jednoduché instrukce, pokyny a zákazy umí promluvit o svých schopnostech je schopen požádat o dovolu (Can I ...?) ovládá orientaci v přítomných dějích	Gramatika - sloveso být, mít, umět - čas přítomný prostý a průběhový: oznamovací věta, otázka, záporná věta - vazba there is/there are - osobní a přivlastňovací zájmena - předložky místa, pohybu, času - tázací zájmena a příslovce - otázky na množství a cenu Zvuková (a grafická) podoba jazyka - Souhlásky a samohlásky - Přízvuk slov - Intonace ve větě - Fonetická abeceda Slovní zásoba - já, moje rodina a moji kamarádi - zájmové činnosti a sporty, režim dne - domov, dům, pokoje - škola, předměty ve škole, vyučovací předměty - město, budovy, obchody	EV – plakátky k ochraně přírody Animals in Langer MVK – státy a národnosti, typy EGS obydlí v různých částech světa VDO – vztah k svému okolí, domu, bytu a vlastnímu pokoji vztahy v rodině OSV- komunikace a spolupráce mezi žáky, harmonický rozvoj	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
	• části lidského a zvířecího těla • počasí • jídlo a pití • kalendářní rok a časové údaje • oblečení • volný čas a zábava Tematické okruhy: já, moje rodina, můj den, každodenní činnosti, zájmy, domov, škola, město, volný čas, lidské tělo, jídlo a pití, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: Práce ve skupinách, navození různých situací ze života, výběr textů s ohledem na věk a schopnost dětí, využití her a hravých činností, tematicky zaměřená říkadla a jednoduché písně, využití audiotechniky

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák je schopen vyjádřit, jak často dělá běžné činnosti, jaký je a byl jeho denní režim plánuje si jednoduchým způsobem volný čas musí vyjádřit, z čeho jsou předměty kolem něj dovede se jednoduše vyjádřit o přítomnosti, minulosti a budoucnosti rozumí přiměřeným projevům mluvčích, vyhledává odpovědi na otázky a sám otázky formuluje umí sdělit základní informace o sobě, své rodině a bydlišti, osvojil si znalosti o realitě ve světě	Gramatika: • sloveso „být“ v minulém čase • přítomné časy • minulý čas prostý • uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti a minulosti • frekvenční příslovce • řadové číslovky • neurčitá zájmena • základní rozdíl mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény • stupňování přídavných jmen Zvuková podoba jazyka: • Souhlásky a samohlásky • Přízvuk slov • Intonace ve větě • Fonetická abeceda Slovní zásoba: • domácí práce a činnosti • volnočasové aktivity	Čj – rozdíl mezi anglickým a českým slovosledem Hv – poslech anglické hudby a posilování vztahu k hudbě Z – světová náboženství, velké svátky D – stručné životopisy slavných osobností (M. Gándhí,...) Př, F – Sluneční soustava, velikosti planet a mezplanetární vzdálenosti MKV – tolerance k jednotlivým náboženským filozofiím, nutnost znalosti cizího jazyka v moderním světě EGS – význam angličtiny jako prostředku komunikace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
	• měsíce v roce, data • druhy a popis divokých zvířat • činnosti o prázdninách • doprava • cestování • jídlo • slovesa každodenních činností • geografické útvary, místa a názvy • počasí • přídavná jména popisující kvalitu, vlastnosti, vzhled věcí, lidí, míst • film a zábava Tematické okruhy: jídlo a stravování, počasí, kalendářní rok, zvířata, cestování, lidé kolem mě, svět kolem mě, zeměpisná místa	VDO – kooperace při scénkách a dialogích, tolerance k vyjadřování různých názorů	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: CD a kazety, CD – Rom, DVD, dialogy, scénky, písničky, tance, využití časopisů

Projekty, kurzy: konverzační soutěž, videopohlednice, e - twinning

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 7

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák je schopen vyjádřit se o svých schopnostech a požádat o dovolení vyzná se v hláskování podává návrhy a zdůvodňuje svoje tvrzení je schopen vyjádřit se o tom, co se musí a co se nesmí umí vysvětlit cestu a dát vhodnou radu turistovi plánuje si budoucí činnosti, dává pokyny umí nabídnout jídlo, pozvat kamaráda je schopen pohovořit o svých koníčcích umí nakoupit, rozumí prodavači popisuje podnebí, počasí a přírodní děje	Gramatika: • minulý čas prostý • vyjádření záměru pomocí will • měl bych/neměl bych • modální slovesa (muset – nesmět – nemuset) • použití určitého a neurčitého členu • příslovce místa, času • spojky • prostředky časové textové návaznosti Zvuková podoba jazyka: • koncové -ed • přízvuk slova a věty • znělé a neznělé souhlásky • intonace oznamovacích vět a otázek Slovní zásoba: • bydlení, domy • služby a věci ve městě • nakupování a produkty • mezilidské vztahy • zdraví a nemoci • vlastnosti	Ov, Rv – zdvořilé jednání v daných reálných situacích Čj – srovnání slovníkových výrazů českých a anglických Z – tradice různých národů M – matematické symboly a výrazy Př – podnebí, počasí, klima EV - problematika znečišťování životního prostředí MKV – tradice a svátky v různých zemích VDO – tolerance a vztah k různým etnikům a náboženstvím MDV – tvorba videopohlednice	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zvládá jednoduše anglicky vyjádřit početní úkony (plus, minus,...) osvojuje si další slovní zásobu a reálie umí používat slovníky	- etapy života - práce a pracoviště - přírodní katastrofy - nehody Tematické okruhy: zdraví a životní styl, služby, povolání, volný čas, příroda, životní cyklus, mezilidské vztahy		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: CD a kazety, CD– om, DVD, dialogy, scénky, písničky, tance, využití časopisů, testy

Projekty, kurzy: konverzační soutěž, videopohlednice, e - twinning

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Žák - zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká sportovních a kulturní událostí, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje - poskytne a zjistí informace týkající se událostí, volnočasových aktivit, cestování za použití slovních	Gramatika: • minulý čas prostý a průběhový • sloveso + ing nebo infinitiv • vyjádření pánované činnosti – going to • ustálené slovní spojení s určitým členem a bez • použití výrazu “used to“ • modální slovesa Zvuková podoba jazyka: • přízvuk ve větě • stažená slova ve větě • rytmus věty • intonace různých tipů vět Slovní zásoba: • materiály • sportovní a kulturní události • životní prostředí • media	OSV – zdvořilost, zdravotní stav VDO – pomoc v domácnosti, sebehodnocení MDV – příprava a tvorba videoprojekce EV – věda a technologické postupy Ov – zdvořilé chování v různých situacích Rv – pomoc v rodině F, Ch – technologické postupy ve vědě Př, Ov, Rv – zdravý životní styl	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
spojení a vět - krátce pohovoří o událostech a cestování podle předem připravené osnovy a za použití obrázků - popíše prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět. - vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i>. - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i>. - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i>. - najde konkrétní informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům. - porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat. - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat - odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu	• ICT • životní události • odpočinek a rekreace • zvyky • cestování • vzdělávací systém Tematické okruhy: životní prostředí, volný čas, události, cestování, media a komunikace, kultura, vzdělávání		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů - zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat - sestaví/napíše krátký jednoduchý popis prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života, minulých a budoucích událostí za použití vět propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na otázky, které se týkají osvojovaných témat.			

Metody, formy, nástroje, pomůcky: CD a kazety, CD– om, DVD, dialogy, scénky, písničky, tance, využití časopisů, testy

Projekty, kursy: konverzační soutěž, videopohlednice, e - twinning

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Žák - zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci -se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých formuluje pozvání a na pozvání reaguje -se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých,	Gramatika: • minulý čas prostý a průběhový • vyjadřování činností v budoucnosti (going to, will) • otázky pomocí uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti a minulosti • předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) • podmínkové souvětí prvního typu • přítomný trpný rod • vyjádření účelu Zvuková podoba jazyka: • rytmus věty a nadvětných celků • intonace různých typů vět • vázání slov a frází Slovní zásoba: • stravování • sporty a životní styl • povaha a vzhled	EV – seznámení s životními podmínkami původních obyvatel Ameriky a Austrálie MDV – počítačová technika, využití internetu EGS – sport, historie, evropské reálie MKV – popis lidí a míst na Zemi OSV – vytváření formálních a neformálních dopisů, styk s lidmi VDO – spolupráce při tvorbě dialogů, souhlas a nesouhlas, libost a nelibost Z – původní obyvatelstvo Ameriky a Austrálie D – historie angličtiny a Londýna Inf. – práce s internetem	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co se mu líbí/nelíbí, co si přeje/nepřeje a na podobné výpovědi reaguje -poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích za použití slovních spojení a vět - krátce pohovoří na osvojené téma podle předem připravené osnovy a za použití obrázků - popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět - vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i>	• povolání a pracoviště • zeměpisné charakteristiky • zdraví a nemoci • zábava • generační soužití • struktura společnosti • online komunikace • solidarita a dobrovolnictví Tematické okruhy: zdravý životní styl, volba povolání, naše země, osobní charakteristika, umění a kultura, životní cyklus, ochrana přírody, společnost, komunikační technologie, cestování		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy - najde konkrétní informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat - odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu - porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů - zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat - sestaví/napíše krátký jednoduchý popis sebe samého, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb, způsobu života a minulých událostí za použití vět propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - napíše jednoduchý text (např. dopis, e-mail, vzkaz) vyjadřující např. poděkování, pozvání, prosbu nebo omluvu za použití jednoduchých vět			

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami <i>a, ale, nebo, protože</i> a příslovci <i>nejdříve, potom, nakonec</i> - odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na otázky, které se týkají osvojovaných témat			

Metody, formy, nástroje, pomůcky: CD a kazety, CD– om, DVD, dialogy, scénky, písničky, tance, využití časopisů, testy

Projekty, kurzy: konverzační soutěž, videopohlednice, e – twinning

RUSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu

- pomáhá získat zájem o studium cizího jazyka
- poskytuje jazykový základ pro komunikaci
- umožňuje poznávat život a kulturní tradice jiných národů
- přispívá k porozumění mezi národy

Předmět ruský jazyk je úzce spjat s dalšími předměty:

zeměpis – údaje o jazykové oblasti

hudební výchova, výtvarná výchova – odkaz kulturního dědictví současnému světu

Cílem předmětu ruský jazyk v 7., 8. a 9. ročníku je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází. Na jednoduchých textech budují žáci čtenářské dovednosti a na nich pak schopnosti psát. Nejdůležitější je probuzení zájmu o cizí jazyk. Abychom toho dosáhli, vyučovací hodina je prostoupena zajímavými a poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Snažíme se, aby žák porozuměl vyslechnutému textu, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl přečíst základní slova a jednoduché věty. V prvním období seznamujeme žáky s jazykem. Měla by je provázet tzv. „orální fáze“, kdy žák především mluví, poslouchá a opakuje, ale není zatěžován psaním. Učí se rozumět jednoduchým povelům a základním pokynům učitele. Současně se žák seznamuje postupně s jednotlivými písmeny ruské abekvy v tištěné i psané podobě. Druhé období 7. ročníku je zaměřeno na vědomosti nutné pro správné použití jazyka. Výuka gramatiky probíhá současně s vytvářením jednoduchých vět, kde se potřebné výrazy procvičují. Výrazy upevňujeme např. pomocí rozhovorů.

V 8. a 9. ročníku jsou dosavadní znalosti prohlubovány. Zdokonalují se faktické znalosti ve všech oblastech (poslech a čtení s porozuměním, ústní i písemný projev, komunikace). Cílem tohoto období je pochopit význam znalosti jazyka pro osobní růst žáka a jeho budoucí kariéru. Vhodně využíváme časopisy, video, PC, názorné pomůcky, atd..

V závěrečné fázi 9. ročníku pracují žáci ve větší míře s autentickým texty (časopis) a s texty z učebnice, konverzují rusky ve dvojici či ve skupinkách. V souvislosti s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují s reáliemi Ruska. Ruštinu používají také při práci s internetem. V tomto období jsou znalosti prohlubovány, zdokonalují se zejména v oblastech poslechu, čtení s porozuměním, ústního i písemného projevu a vlastní komunikaci.

Časové vymezení předmětu:

Předmět ruský jazyk se vyučuje v 7. - 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá v odborné pracovně cizích jazyků. Větší třídy jsou děleny do dvou výukových skupin. Při výuce využíváme metody a formy práce, které jsou vhodné pro 7., 8. a 9. ročník. Bereme ohled na schopnosti žáků a na probírané učivo. Vhodné je zařazovat např.

- didaktické hry
- projektové vyučování
- myšlenkové mapy
- výklad pomocí názoru
- metoda dialogu
- skupinová práce

- dramatizace situace
- samostatné práce (hledání informací)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák:

- osvojí si základy mluvené a psané podoby jazyka
- pochopí důležitost schopnosti komunikovat rusky pro další studium i praktický život
- propojuje probraná témata a jazykové jevy
- samostatně vyhledává prostředky k odstraňování problémů při komunikaci v ruském jazyce (práce se slovníky, internetem)
- osvojí si efektivní způsob studia jazyka s jistou mírou autokorekce

Kompetence k řešení problému

Žák:

- řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebojí se mluvit rusky s cizím člověkem
- naučí se opsat myšlenky, chybí-li slovní zásoba
- vyhledává informace
- využívá zpětné vazby při kontrole svých výsledků
- obhájí svůj názor

Kompetence komunikativní

Žák:

- porozumí jednoduchému sdělení v ruském jazyce
- formuluje jednoduché myšlenky rusky, komunikuje na dané téma
- rozumí promluvě i přiměřenému textu v ruském jazyce
- využívá dovednosti osvojené v ruském jazyce
- rozšiřuje si slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

Žák:

- v jednoduchých situacích si vyžádá pomoc nebo poskytne radu
- dodržuje v rusky mluvícím prostředí zásady slušného chování
- spolupracuje ve dvojici, skupině na jednoduchém úkolu
- chápe potřebu efektivně spolupracovat
- ovládá své jednání

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje názory ostatních
- je si vědom svých práv i povinností
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, účinně poskytuje pomoc
- získává představu o zvycích v rusky mluvících zemích a porovnává je se zvyky našimi
- srovnává ekologické a enviromentální otázky týkající se rusky mluvících zemí a ČR

Kompetence pracovní

Žák:

- samostatně pracuje s dvojjazyčným slovníkem
- používá veškeré materiály a pomůcky
- využívá ruského jazyka k získávání informací z různých oblastí

- plní si svoje povinnosti a závazky v termínu
- ověřuje si výsledky své práce

Průřezová témata naplňovaná ve vyučovacím předmětu:

- OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace
- OSV 6 – poznávání lidí
- OSV 8 – komunikace
- OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MKV 4 – multikulturalita
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá
- MDV 6 – tvorba mediálního sdělení
 - internet a další komunikační média

Očekávané výstupy na konci 3.období

Poslech s porozuměním

žák

- rozumí krátkým a jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám v promluvě, která je pronášena pomalu a zřetelně a týká se známých témat
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení

žák

- pozdraví a rozloučí se, omluví se, požádá o informaci v jednoduchém rozhovoru
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace o sobě, rodině, škole a volném čase
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky i sám pokládá

Čtení s porozuměním

žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty o své rodině, škole a volném čase
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Ruský jazyk

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Rozumí jednoduchým pokynům při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat. Učí se vyslovovat a správně foneticky interpretovat jednotlivé hlásky. Rozumí jednoduché konverzaci, chápe její obsah. Představí se, zformuluje otázku jak se kdo jmenuje, kdo to je. Čte a píše daná písmena a slova. Vhodným způsobem komunikuje se spolužáky, dospělými. Pozdraví při setkání i při loučení, představí sebe i kamaráda, zvládá jednoduché telefonické rozhovory – domluví si setkání. Čte a píše další písmena, slova, věty. Orientuje se v obsahu jednoduchého textu, vyhledá odpovědi na otázky. Navazuje kontakt s konkrétní osobou, konverzuje na téma odkud kdo je, kde kdo bydlí, kolik je komu let,	Как тебя зовут ? Představování Přízvuk Písmena: т, а, к, о, м, б, з, э, н, в, у, е, я Познакомьтесь! Pozdravy, seznamování, telefonování. Přízvuk, intonace tázacích a oznamovacích vět. Oslovení. Číslovky 1 – 10. Písmena: г, д, и, й, л, п, ч, ш, ы, р, с, ь Вы говорите по-русски ? Pohyblivý přízvuk. Intonace oznamovacích a tázacích vět. Číslovky 11 – 20. Spojení два/три,четыре/ часа,года.....пять часов,лет. Časování sloves жить, знать, говорить Písmena: ж, ф, ц, щ, х, ё, ю, ь	OSV1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace OSV 6 -poznávání lidí OSV 8 - komunikace, schopnost vyjádřit svůj názor Čj, Z – slovanské jazyky OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 6 -poznávání lidí OSV 8 – komunikace MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj k dorozumívání) M – používání číslovek OSV 6 -poznávání lidí OSV 8 - komunikace EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá mezinárodní komunikace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
jaké zná jazyky, co se učí. Pozve kamaráda na návštěvu. Poděkuje. Omluví se. Zvládá základy písemného projevu, používá již všechna písmena azbuky. Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.		MKV 4 - multikulturalita M – používání číslovek	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: poslech CD s rodilými mluvčími , slovníky, hry, obrazový materiál, učebnice, pracovní sešity
Využití her a hravých činností, tematicky zaměřená říkadla a jednoduché písně, práce ve skupinách, dialogy, dramatizace, navození různých situací ze života, výběr textů s ohledem na věk a schopnost žáků, vyhledávání informací.

Projekty, kurzy: Úvodní audio-orální kurz.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Ruský jazyk

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Konverzuje na vybraná témata: jak se co řekne rusky, jak kdo překonává jazykové obtíže. Zvládá telefonické rozhovory. Rozlišuje tykání a vykání. Sestaví jednoduché sdělení a odpověď na sdělení. Rozlišuje podle větné melodie jednotlivé věty. Konverzuje na téma rodina: představí členy rodiny, další příbuzné, sourozence, kdo kde studuje, kde pracuje. Napíše jednoduchý text o své rodině. Vytváří věty s použitím mluvnických pravidel, která si již osvojil. Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři. Používá slovník. Rozumí základním informacím v jednoduchých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	У Димы в гостях. Azbuka. Jak se co řekne rusky. Telefonování. Nepřízvučné o, a. Intonace zvolacích vět. Číslovky 30-90, 100-900. Podstatná jména. Osobní zájmena v 1. a 3. pádě. Časování sloves звонить, быть, учить, посмотреть Наша семья. Slovní zásoba na téma rodina. Podstatná jména po číslovkách 2., 3., 4. Osobní zájmena v 1.- 3. pádě. Přivlastňovací zájmena. Časování sloves работать, учиться. Профессия. Povolání a zájmy.	OSV 6 – poznávání lidí OSV 8 – komunikace MKV 4 – multikulturalita -lidské vztahy, rovnocennost jazyků, vstřícný přístup k odlišnostem HV, ČJ – V. Vysockij M – používání číslovek OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 8 - komunikace OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 6 – poznávání lidí	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Plynule hovoří na téma čím, kdo chce či nechce být, jaké má kdo povolání, co se komu líbí a co koho zajímá. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům. Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci. Pracuje se slovníkem.	Sedmý pád některých podstatných jmen. Názvy profesí. Čtvrtý pád osobních zájmen Časování slovesa хотеть. Výslovnost де, те, не v přejatých slovech.	OSV 8 - komunikace	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: stejné jako v 7. ročníku

Vzdělávací oblast : Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Ruský jazyk

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Umí hovořit o svých koníčcích a o koníčcích svých kamarádů, popíše svoji činnost během týdne ve svém volném čase, domluví si nebo odmítne telefonicky nabídnuté pozvání a program. Napiše jednoduchý text o volném čase. Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci. Napiše seznamovací inzerát, napiše dopis o sobě, hovoří na téma, kdo si chce s kým dopisovat, s kým se chce seznámit. Rozumí základním informacím v poslechových textech týkajících se každodenních témat. Stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Свободное время. Volný čas, zájmy. Pozvání. Slovesa. Знакомство. Seznámení. Dopisování. Slovesa – pokračování. Skloňování osobních zájmen	OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 6 – poznávání lidí OSV 8 – komunikace ČJ – B. Pasternak, L.N. Tostoj OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 6 – poznávání lidí OSV 8 – komunikace OSV 10 – řešení problémů a získávání rozhodovacích dovedností MDV 6 - tvorba mediálního sdělení OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Řeší v ruštině různé situace – jak se zapsat do jazykového kurzu, jak se orientovat ve školní budově. Zeptá se na důležité informace. Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům. Konverzuje na témata spojená se školou a školním vyučováním – rozvrh, předměty, známky, atd. Napíše jednoduchý text o škole.	В школе. Škola. Řadové číslovky. Minulý čas. Vyjádření vykání.	OSV 8 – komunikace	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: stejné jako v 7. ročníku

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU- 1. OBDOBÍ

V předmětu Matematika je realizován obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, oboru Matematika a její aplikace.

Mezi hlavní cíle matematiky 1.období patří vnímání významu matematiky založeného především na aktivních činnostech a jejich použití v praktickém životě. Žáky postupně vedeme k získání matematické gramotnosti tak, aby si uvědomovali, že se matematika prolíná celým základním vzděláváním.

Žáci v ní mají získat početní dovednosti v oboru přirozených čísel do 1 000, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby, ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení.

Matematika by měla být postavena na rozvíjení vlastních zkušeností žáků, potřeby počítat, kreslit, hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující.

Ve vzdělávacím předmětu matematika směřujeme výuku ještě specificky k :

- porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení pozornosti, přesnosti, vytrvalosti
- rozpoznávání různých typů změn na jejichž základě se učí uvažovat, svoji práci kontrolovat, srovnávat
- učení sebedůvěry, sebekázně a vzájemným vztahům ve skupině, třídě, škole
- uplatnění logického myšlení na základě řešení problémových situací, jejichž obtížnost je závislá na rozumové vyspělosti žáků, logické uvažování může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní
- využívání prostředků výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používání některých dalších pomůcek, které umožňují přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v základech rýsovacích technik

Vzdělávací oblast matematika je tvořena v tomto období třemi tématickými okruhy:

- a) Čísla a početní operace
- b) Závislosti, vztahy a práce s daty
- c) Geometrie v rovině a v prostoru

Matematika se vyučuje ve všech ročnících 1. období. Část geometrická prolíná matematikou v 1. a 2.ročníku, od 3.roč. je doporučena 1 hodina týdně.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů

- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka matematiky vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto

Kompetence k učení: Učí se metodám poznávání matematiky a využívá je v praktických činnostech tím, že učitel seznamuje žáky s několika různými postupy řešení a při výuce používá matematické termíny, znaky, symboly, rozvíjí kreativitu a učební dovednosti žáků, potřebné k samostatnému učení (makety, peníze, matematické pomůcky), používá vhodné učební pomůcky (rýsovací potřeby, obrazový materiál, pracovní listy) a věnuje se dovednosti autokorekce chyb.

Kompetence k řešení problémů: Učí se řešit problémové situace a úlohy běžného života tím, že žáci ověřují správnost řešení problémů, pokud možno prakticky. Volí vhodné postupy, přiměřené věku tím, že učitel žákům předkládá dostatečné množství vyřešených úloh a zadává dostatek úloh k samostatnému řešení, zadává úkoly k posílení schopnosti žáků využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problémům, znalosti kreativity při jejich řešení, předkládá modely matematických postupů, vede žáky k jejich porozumění a správnému používání.

Kompetence komunikativní: Učí se užívat matematický jazyk včetně symboliky a na úrovni věku jej používat při řešení praktických příkladů a slovních úloh. Je veden k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování v matematice. Učí se stručně, přehledně sdělovat postup tím, že učitel dává prostor pro samostatné řešení zadaných problémů a jejich ústní a písemnou obhajobu, seznamuje žáky s historií matematiky, učí žáky aplikovat matematické postupy v praxi.

Kompetence sociální a personální: Je veden k osvojování dovedností kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů, pracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje řešení matematických úloh a učí se vzájemně spolupracovat se všemi žáky ve třídě, škole. Vytváří pozitivní představu o sobě samém tím, že učitel zadává dostatek úloh pro skupinu žáků a dává

žákům prostor objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, vytváří partnerské vztahy učitel-žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky, uplatňuje individuální přístup jak talentovaným žákům, tak i žákům s poruchami učení.

Kompetence občanské: Učí se poznávat realitu života tím, že učitel vede žáky k uvědomění si odpovědnosti sám k sobě samému a rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu, k respektování věkových intelektových, sociálních a etnických zvláštností žáků.

Kompetence pracovní: Žáci se učí zpracovávat data získaná pozorováním a měřením tím, že učitel žáky seznámí s různými metodami zápisu naměřených hodnot, vede žáky k samostatnosti, k vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušeností nebo pokusu k jejich ověřování, rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku).

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopností poznávání:* - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání

OSV 5 *Kreativita*

Sociální rozvoj

OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, chyby při poznávání lidí

OSV 9 *Kooperace a kompetice:* rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

OSV 10: *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

EV Environmentální výchova

EV 4: *Vztah člověka k prostředí:* – řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci

Očekávané výstupy předmětu – 1.období

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

1. používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
2. čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
3. užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
4. provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
5. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

6. orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
7. popisuje jednoduché závislosti z praktického života
8. doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

9. rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
10. porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
11. rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace v 1. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika v 1. ročníku směřuje k:

Číslo a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech 1 – 5, 6 – 10, 10 – 20 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 20, k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 20, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 20 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 20
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických útvarů - krychle, kvádr, jehlan, koule, vyhledává podobnosti a odlišnosti útvarů, analogického určování – čtverce, obdélníku, trojúhelníku, kruh

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace v 2. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika v 2. ročníku směřuje k:

Číslo a početní operace

- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100.
- užívá lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 100 na číselné ose
- pamětné sčítání a odčítání s přechodem desítky
- řešení a tvoření slovních úloh samostatně nebo za pomoci učitele, kde aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Závislosti a práce s daty

- počítání s penězi, bankovky, mince do 100
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života (využití her na obchod)
- názorné zavedení násobilky 1,2,3,4,5,10, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel

Geometrie v rovině a v prostoru

- manipulace s pravítkem, rýsování přímky, lomené čáry
- rýsování a měření úsečky v cm, měření m
- modely souměrných útvarů v rovině (krychle, koule, kvádr)

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace ve 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika ve 3. ročníku směřuje k:

Číslo a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech do 1 000 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 1 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 1 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší

- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec
- určování geometrických rovinných útvarů
- rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky
- orientace v prostoru

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU- 2. OBDOBÍ

Vzdělávání v matematice je především zaměřeno na výchovu přemýšlivého člověka, který umí používat znalosti z matematiky v různých situacích občanského a profesního života. V hodinách matematiky proto vyučující cíleně motivují žáky k řešení matematických problémů; vedou žáky k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků; rozvíjejí u žáků schopnost správně se matematicky vyjadřovat; podporují u žáků důvěru v jejich schopnosti; vychovávají žáky k vytrvalosti, kritičnosti a týmové spolupráci; budují u žáků pozitivní vztah k matematice.

Ve vzdělávacím předmětu matematika směřujeme výuku ještě specificky k:

- porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení pozornosti, přesnosti, vytrvalosti
- rozpoznávání různých typů změn, na jejichž základě se učí uvažovat, svoji práci kontrolovat, srovnávat
- učení sebedůvěry, sebekázně a vzájemným vztahům ve skupině, třídě, škole
- uplatnění logického myšlení na základě řešení problémových situací, jejichž obtížnost je závislá na rozumové vyspělosti žáků,
- logické uvažování může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní
- využívání prostředků výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používání některých dalších pomůcek, které umožňují přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v základech rýsovacích technik

Vzdělávací oblast matematika je tvořena v tomto období čtyřmi tématickými okruhy:

- a) Čísla a početní operace
- b) Závislosti, vztahy a práce s daty
- c) Geometrie v rovině a v prostoru
- d) Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1: *Rozvoj schopností poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- OSV 2: *Můj vztah ke mně samé/mu:* moje učení, moje vztahy k druhým lidem
- OSV 3: *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle, organizace vlastního času, plánování učení
- OSV 4: *Psychohygiena:* hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

- OSV 6: *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, chyby při poznávání lidí
- OSV 9: *Kooperace a kompetice:* rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- OSV 10: *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

EV Environmentální výchova

- EV 2 : *Základní podmínky života:* různá měření, tabulky, grafy
- EV 4 : *Vztah člověka k prostředí:* řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci

VMEGS Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech

- VMGES 1: *Evropa a svět nás zajímá:* místa, události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
- VMGES 2: *Objevujeme Evropu a svět:* naše vlast a Evropa

Očekávané výstupy předmětu – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

1. využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
2. provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
3. zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
4. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
5. modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
6. porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
7. přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
8. porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

9. vyhledává, sbírá a třídí data

10. čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

11. narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici)

12. užívá jednoduché konstrukce

13. sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

14. sestrojí rovnoběžky a kolmice

15. určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

16. rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

17. Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry

18. Nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika ve 4. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech do 10 000 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 10 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 10 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 10 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 10 000
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec
- určování geometrických rovinných útvarů – kružnice, kruh, trojúhelník, užívá jednoduché konstrukce trojúhelníku ze tří stran pomocí kružítka
- sčítá a odčítá graficky úsečky
- rýsuje přímky, polopřímky, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
- rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky cm, mm
- orientace v prostoru, čtvercová síť
- osa souměrnosti

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě
-

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení jednoduchých praktických slovních úloh
- porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

Cílové zaměření předmětu matematika a její aplikace v 5.ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu matematika v 5. ročníku směřuje k:

Čísla a početní operace

- uvědomění si matematiky jako vědy potřebné nejen pro sebe, ale i pro společnost, která má mnohostranné využití v nejrozličnějších oblastech lidské činnosti
- používání přirozených čísel do 1 000 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- ke čtení, zapisování a porovnávání čísel do 1 000 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1 000 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 1 000 000
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- získání číselných údajů měřením odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním
- určení částí celku, používání zápisu ve formě zlomku
- porovnání, sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečtení zápisu desetinného čísla a vyznačení na číselné ose desetinného čísla dané hodnoty
- porozumění významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a vyznačení na číselné ose

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec, jehlan, krychle
- poznávání vzájemné polohy objektů v rovině (v prostoru)
- učení odhadů, měření délky, obvodu, obsahu základních geometrických tvarů
- rýsuje přímky, polopřímky, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
- zdokonalení svého grafického projevu

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě
- využití jednoduchého vhodného počítačového softwaru nebo kalkulátoru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení jednoduchých praktických slovních úloh
- porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

Výchovné a vzdělávací strategie

Matematickým vzděláváním lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Učitelé matematiky k tomu používají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prací s chybou jako pozitivním prvkem vede žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadává vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivuje žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- nácvikem a častým prováděním náčrtů cíleně rozvíjí u žáků zručnost při grafickém vyjadřování;
- používá v hodinách informační a komunikační technologie a tím vede žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti rozvíjí logické myšlení a úsudek žáků;
- kladením jednoduchých problémových otázek vede žáky k hledání různých způsobů řešení a k tomu, aby si uvědomili, které z nich jsou efektivní a které nikoliv;
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a svá řešení zaznamenali.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- důslednou kontrolou podporuje u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků;
- cíleně využívá příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny;
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou matematickou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporuje u žáků zájem o matematiku a snahu zlepšovat své výsledky;
- doporučuje žákům postupy pro získání zajímavých dat ze školního prostředí a každodenního života, která jsou vhodná ke statistickému zpracování.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů;
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

V předmětu Matematika je realizován obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů

- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Vzdělávání v oblasti dále směřuje k:

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů;
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu;
- rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (činnostmi, kterými se učí poznávat a nalézat situace, v nichž se může orientovat prostřednictvím matematického popisu), k vyhodnocování matematického modelu, poznávání hranic jeho použití, uvědomování si, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely;
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu při řešení slovních úloh a reálných problémů, k jeho realizaci a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému;
- zpřesňování vyjadřování a zdokonalování grafického projevu, porozumění matematickým termínům a symbolice a ke komunikaci na odpovídající úrovni (formulování nebo přijímání matematických poznatků nebo problémů a jeho způsobu řešení);
- rozvíjení zkušenosti s řešením úloh a problémů, poznávání možností matematiky a k uvědomování si skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby;
- rozvíjení logického myšlení a úsudku, zdůvodňování matematických postupů, vytváření hypotéz na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka matematiky přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Žáci se učí vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly; tím, že učitel seznamuje žáky s několika různými postupy řešení a při výuce používá termíny, znaky a symboly, rozvíjí kreativitu a učební dovednosti žáků potřebné k samostatnému učení (práce s matematickými tabulkami, kalkulátory), používá vhodné učební pomůcky (rýsovací potřeby, obrazový materiál, modely těles, meotar, kalkulátory, pracovní listy, internetové stránky s matematickou tematikou, matematické programy) a věnuje se dovednosti autokorekce chyb

Kompetence k řešení problémů: Žáci se učí samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, při řešení problémů užívají logické, matematické a empirické postupy; tím, že učitel žákům předkládá dostatečné množství vyřešených úloh a zadává dostatek úloh k samostatnému řešení, zadává úkoly k posílení schopností žáků využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problémům, znalostí a kreativity při jejich řešení, předkládá modely matematických postupů, vede žáky k jejich porozumění a správnému používání

Kompetence komunikativní: Žáci se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, a to ústně i písemně; tím, že učitel dává prostor pro samostatné řešení zadaných problémů a jejich ústní i písemnou obhajobu, seznamuje žáky s historií matematiky, učí žáky aplikovat matematické postupy v praxi

Kompetence sociální a personální: Žáci se učí účinně spolupracovat ve skupině a vytvářet si pozitivní představu o sobě samém; tím, že učitel zadává dostatek úloh pro skupinu žáků a dává žákům prostor objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, vytváří partnerské vztahy učitel-žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky, uplatňuje individuální přístup jak talentovaným žákům, tak i k žákům s poruchami učení

Kompetence občanská: Žáci se učí respektovat přesvědčení druhých a rozhodovat se zodpovědně podle dané situace a podle svých možností; tím, že učitel vede žáky k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému a rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu, k respektování věkových, intelektových, sociálních a etnických zvláštností žáků

Kompetence pracovní: Žáci se učí zpracovávat data získaná pozorováním a měřením; tím, že učitel žáky seznámí s různými metodami zápisu naměřených hodnot, vede žáky k samostatnosti, k vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování, rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu matematika

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1: *Rozvoj schopností poznávání:* cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium
- OSV 2: *Sebepoznání a sebepojetí:* můj vztah ke mně samé/mu; moje učení, moje vztahy k druhým lidem
- OSV 3: *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle, organizace vlastního času, plánování učení
- OSV 4: *Psychohygienu:* hledání pomoci při potížích

OSV 5	<i>Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti “dotahovat“ nápady do reality)</i>
	Sociální rozvoj
OSV 6	<i>Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech</i>
OSV 9	<i>Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)</i>
	Morální rozvoj
OSV 10	<i>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
EV	Environmentální výchova
EV 2	<i>Základní podmínky života: různá měření, tabulky, grafy</i>
EV 4	<i>Vztah člověka k prostředí: řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci</i>
VMEGS	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
VMEGS 1	<i>Evropa a svět nás zajímá: místa, události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu</i>
VMEGS 2	<i>Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa</i>

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci základního vzdělávání žák :

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

1. provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
2. zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
3. modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
4. užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
5. řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
6. řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
7. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
8. formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
9. analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
10. aplikuje základy finanční matematiky na situace vyplývající z reálné praxe

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

11. vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
12. porovnává soubory dat
13. určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti
14. vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
15. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

16. zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
17. převádí jednotky délky, obsahu, objemu, hmotnosti a času
18. charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
19. určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
20. odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
21. využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
22. načrtne a sestrojí rovinné útvary, umí vyjádřit jejich vlastnosti
23. užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
24. načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
25. určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
26. odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
27. načrtne a sestrojí síť základních těles
28. načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
29. analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

30. užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
31. řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v rovině a prostoru
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru
- řešení problémů z praktického života, k poznání, že realita je složitější než její matematický model a že jedna situace může být vyjádřena různými modely
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v rovině a prostoru
- řešení problémů z praktického života, k poznání, že realita je složitější než její matematický model a že jedna situace může být vyjádřena různými modely

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru
- řešení problémů z praktického života, k poznání, že realita je složitější než její matematický model a že jedna situace může být vyjádřena různými modely
- dovednosti vyhledat, vyhodnotit a zpracovat data

Ročník: 1.

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozlišuje a umí pojmenovat jednoduché geom.tvary modeluje jednoduché geom.útvary v rovině pozná geom .tělesa-krychle,koule využívá stavebnic-stavby podle předlohy i fantazie geom. Útvary třídí podle tvaru,velikosti,barev zná značku pro litr,kilogram,metr,centimetr	jednotky		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 2.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
2.ročník Rozkládá čísla do 10 Počítá do 20 Porovnává čísla Automatizuje si spoje sčítání a odčítání do 20 Řeší jednoduché slovní úlohy spojené s názorem Sčítá a odčítá čísla s přechodem přes desítku Umí zapsat a přečíst čísla do 100 Umí je zakreslit na číselnou osu Porovnává čísla do 100, umí je seřadit vzestupně i sestupně Sčítá a odčítá čísla do 100 po desítkách, počítání po jednotkách v různých desítkách Sčítá a odčítá násobky 10 zaokrouhluje čísla na desítky na základě práce s číselnou osou Přičítá jednociferná čísla k celým desítkám od celých desítek-typy. $40+7$, $80-8$ SČÍTÁ A ODCÍTÁ v jednotlivých desítkách s využitím analogie s počítáním v 1.desítce vyplývající z ind. čin.žáků s pomůckami-typy $33+6$, $58-4$ sčítá a odčítá s přechodem desítek-typy $47+5$, $65+20$, $51-5$, $73-10$, $70-25$	Opakování učiva z 1. ročníku Počítání do 20 Počítání do 100	VDO-občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát-výchova k samostatnosti, sebekontroli, odpovědnosti, ohleduplnosti a přesnosti EV-výchova člověka k životnímu prostředí Vv-vystřihování a obchodování s papírovými mincemi a bankovkami Vv, Pč-znázorňování a modelování	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Sčítá a odčítá dvojčíferná čísla-typy 33+21,78-44 počítá s penězi Vytváří jednoduché slovní úlohy k jednotlivým typům příkladů na sčítání a odčítání využívá při obchodování učí se násobilku 1,2,5,10,3,4, která je odvozena z opakovaného přičítání stejných čísel Zabývá se činnostmi vedoucími k pochopení násobilky a jejímu procvičování řeší slovní úlohy, které vedou k pochopení k úsudku několikrát více-využití peněz Zná mince a bankovky v hodnotě do 100 Kč a počítá s nimi Zná pojem bod přímka čára ,úsečka,narýsuje přímku ,úsečku dané délky ,zná rozdíl mezi přímkou a křivou čarou,porovná úsečky podle velikosti,umí změřit úsečku pozná geom .tělesa-krychli,kvádr,kouli,válec	Mince a bankovky geometrie		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
Počítá do 20 s přechodem přes desítku Počítá do 100 Řeší slovní úlohy vedoucí k sčítání a odčítání i k porovnávání o několik více o několik méně Násobí a dělí v oboru násobílek do 100Připravuje se na písemné sčítání a odčítání do 100,automatizuje si spoje Řeší slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudku několikrát více několikrát méně a jejich obměny Užívá závorky v příkladech se dvěma početními výkony Vytváří si představu čísel na základě názoru-papírové mince a bankovky,čtvercová sít Počítá po stovkách ,desítkách,jednotkách Čte a zapisuje čísla Pracuje s číselnou osou Porovnává čísla,zaokrouhluje čísla na stovky ,na desítky Sčítá a odčítá v oboru do 1000-sčítá a odčítá z paměti příklady typu- $242+7,323-2,540+20,590+60,380-$	<u>Opakování učiva z 2.ročníku</u> Počítání v oboru do 100 Přirozená čísla v oboru do 1000	Prvouka-měření	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
30,250-60,400-8,700-50 Umí sčítat a odčítat dvojciferná čísla písemně Řeší slovní úlohy s jedním početním výkonem a jejich obměny,nacvičuje jejich zápis se dvěma početními výkony Rýsuje přímky Zná vzájemnou polohu přímek-rovnoběžky a různoběžky,průsečík přímek Umí narýsovat a označit bod,přímku,polopřímku,úsečku Zná rozdíl mezi kružnicí a kruhem,pozná jehlan a kužel	geometrie		
Zná jednotky délky milimetr,centimetr,decimetr,metr,kilometr a používá je k měření a odhadu Náčrtky čtverce a obdélníku do čtvercové sítě i volně na papír Hodina,minuta,vteřina-jednoduché převody Orientace v čase	Jednotky délky Jednotky času		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
počítá do 1000 řeší slovní úlohy o několik více o několik méně, několikrát více, několikrát méně zná jednotky délky a používá je k měření umí zapsat a přečíst čísla do 10 000 sčítá a odčítá z paměti i písemně do 10 000 umí zaokrouhlovat na tisíce orientuje se na číselné ose do 10 000 vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života využívá názorných obrázků k určování $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ celku vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny)	Opakování učiva z 3. ročníku Přirozená čísla v oboru do 10 000 Celek, část, zlomek Polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina Řešení a tvorba slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku Čitatele, jmenovatele, zlomková čára	EV-vztah člověka k prostředí- aktivita lidí a problémy životního prostředí VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – cestujeme letadlem, lodí, autobusem, vlakem)	- skládání origami - mozaiky - krájení dortu, pizzy zlomkovnice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
ovládá pamětné dělení se zbytkem v oboru malé násobilky umí násobit písemně jednociferným a dvouciferným činitelem umí písemně dělit jednociferným dělitelem umí sčítat ,odčítat ,násobit a dělit na kalkulačce používá kalkulačce ke kontrole zná jednotky hmotnosti,délky,objemu a času umí převádět jednotky hmotnosti a délky řeší jednoduché a složené slovní úlohy a umí provést jejich zápis umí pracovat s kružítkem umí narýsovat trojúhelník a kružnici umí narýsovat trojúhelník ze tří stran umí narýsovat kolmici,rovnoběžky,různoběžky umí určit souřadnice bodu ve čtvercové síti umí přečíst hodnoty z diagramu	Násobení a dělení Práce s kalkulačce jednotky slovní úlohy geometrie		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Matematika**

Ročník: 5.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
počítá do 10 000 řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání odčítání násobení,dělení,o několik více, o několik méně několikrát více, několikrát méně umí zapsat a přečíst čísla do 1 000 000 orientuje se na číselné ose v oboru do milionu umí sčítat a odčítat z paměti i písemně do milionu umí násobit deseti,stem, tisícem umí zaokrouhlovat na tisíce,desetitisíce a statisíce násobí písemně trojčiferným činitelem dělí jednociferným i dvouciferným dělitelem řeší slovní úlohy v oboru do milionu převádí jednotky času a objemu umí vyhledávat údaje v jízdním řádu a řešit slovní úlohy s časovými údaji umí pracovat s údaji v cenících Zná římské číslice I-X,L,C,D,M Umí přečíst číslo kapitoly a letopočet zná pojem zlomek a umí vyznačit polovinu,třetinu čtvrtinu	Opakování učiva ze 4. ročníku Přirozená čísla v oboru do 1 000 000 Jednotky římské číslice zlomky	EV-vztah člověka k životnímu prostředí-objevuje se v řešení slovních úloh	- krájení dortu, pizzy - zlomkov nice

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu porovná desetinná čísla v řádu desetin a setin znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě zná pojmy rovina, polorovina, trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný umí sestavit obecný pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný trojúhelník, čtverec a obdélník umí změřit a vypočítat obvod trojúhelníku, čtverce a obdélníku pozná a pojmenuje čtyřúhelníky umí zapsat, použít data z grafu ve čtvercové síti vypočítá obsah čtverce a obdélníka	Řešení a tvorba slovních úloh k určování celku z dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny Využití názorných obrázků (např. čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa) Desetinné číslo Porovnávání desetinných čísel Využití názorných obrázků (např. čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa) Číselná osa (kladná a záporná část) Měření teploty, vyjádření dlužné částky geometrie	VMEGS –Objevujeme Evropu a svět (život Evropanů – odlišnosti při vážení a měření) EV – Vztah člověka k prostředí: globální oteplování	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 6.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
čte , zapisuje a porovnává přirozená čísla provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti a písemně provádí odhady a kontrolu výpočtů zaokrouhluje umí zobrazit přirozené číslo na čísel. ose	Rozšířené opakování – aritmetika Přirozená čísla Čtení a zápis čísla v desítkové soustavě Zobrazení na číselné ose Početní operace	<i>OSV I: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovedností učení a studium</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka užívá a rozlišuje druhy čar rýsuje lineární útvary převádí jednotky délky, hmotnosti, času umí vypočítat obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku , obsah čtverce a obdélníku zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých prakt. problémů charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Geometrické útvary v rovině Rovina, bod, úsečka, přímka, polopřímka, Kružnice, kruh Převody jednotek Obvody čtverce, obdélníku, trojúhelníku Obsah čtverce, obdélníku	<i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
zapiše a přečte desetinné číslo znázorní desetinné číslo na číselné ose porovná dvě a více desetinných čísel zaokrouhlí desetinné číslo na stovky, desítky, jednotky, desetiny, setiny převádí jednotky délky, hmotnosti a obsahu sčítá, odčítá, násobí a dělí desetinná čísla	Desetinná čísla Desetinná čísla - zápis, znázorňování Porovnávání desetinných čísel Zaokrouhlování desetinných čísel Sčítání desetinných čísel Odčítání desetinných čísel Jednotky délky, hmotnosti a obsahu Násobení desetinných čísel Dělení desetinných čísel	OSV I: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti učení a studium OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
definuje úhel jako část roviny sestrojí osu úhlu změří velikost úhlu úhloměrem, sestrojí úhel o dané velikosti klasifikuje úhly podle jejich velikosti pozná vedlejší, vrcholové, souhlasné a střídavé úhly a porovná jejich velikosti sečte a odečte velikosti úhlů ve stupních a minutách	Úhel Úhel, osa úhlu Velikost úhlu Ostrý, pravý, tupý, přímý, nekonvexní a plný úhel Dvojice úhlů a jejich vlastnosti Sčítání a odčítání úhlů	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
pozná shodné útvary sestrojí obraz jednoduchého rovinného útvaru osově souměrného pozná osově souměrný útvar a vyznačí všechny jeho osy souměrnosti	Osová souměrnost Shodné útvary Osová souměrnost Osově souměrné útvary	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
vypočítá velikost třetího vnitřního úhlu v trojúhelníku rozliší trojúhelníky podle velikosti jeho vnitřních úhlů, uvede vlastnosti rovnostranného a	Trojúhelník Opakování úhlů Součet vnitřních úhlů v trojúhelníku Typy trojúhelníků	OSV I: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
rovnoramenného trojúhelníku sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku	Výšky trojúhelníku Těžnice trojúhelníku Kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku	<i>dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
určí všechny dělitele daného přirozeného čísla určí zadaný počet prvních n-ásobků daného přirozeného čísla uvede znaky dělitelnosti čísla 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 rozliší prvočíslo a složené číslo rozloží složené číslo na součin prvočísel určí největšího společného dělitele a nejmenší společný násobek daných přirozených čísel	Dělitelnost Dělitel Násobek Znaky dělitelnosti přirozenými čísly od 2 do 10 Prvočísla a složená čísla Společní dělitele Společné násobky Největší společný dělitel, nejmenší společný násobek	<i>OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování</i> <i>OSV 2: Můj vztah ke mně samé/mu: moje učení, moje vztahy k druhým lidem</i>
rozliší krychli a kvádr zobrazí krychli a kvádr včetně vyznačení viditelných a neviditelných hran vypočítá povrch a objem krychle vypočítá povrch a objem kvádru převádí jednotky objemu	Krychle a kvádr Krychle a kvádr, jejich sítě Povrch a objem krychle Povrch a objem kvádru Jednotky objemu	<i>OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium</i>

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 7.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
vyjádří zlomkem část celku znázorní jednoduché zlomky na číselné ose uvede zlomek v základním tvaru porovná dané zlomky vyjádří kladné racionální číslo zlomkem, desetinným číslem, příp. smíšeným číslem sčítá, odčítá, násobí a dělí zlomky	Zlomky Celek a jeho část Znázorňování zlomků Rozšiřování zlomků Krácení zlomků Porovnávání zlomků Zlomky, desetinná a smíšená čísla Sčítání zlomků Odčítání zlomků Násobení zlomků Dělení zlomků	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebe-ovládání, vůle, organizace volného času, plánování učení
znázorní celé číslo na číselné ose definuje absolutní hodnotu jako vzdálenost obrazu čísla na číselné ose od nuly uvede absolutní hodnotu daného čísla porovná daná celá čísla sčítá, odčítá, násobí a dělí celá čísla	Celá čísla Znázorňování celých čísel Absolutní hodnota celého čísla Porovnávání celých čísel Sčítání celých čísel Odčítání celých čísel Násobení celých čísel Dělení celých čísel	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
vyjádří dané racionální číslo zlomkem, desetinným číslem, příp. smíšeným číslem znázorní racionální číslo na číselné ose porovná daná racionální čísla sčítá, odčítá, násobí a dělí racionální čísla	Racionální čísla Racionální čísla Porovnávání racionálních čísel Sčítání a odčítání racionálních čísel	OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV 4: Psychohygiena: hledání pomoci při obtížích

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	Násobení a dělení racionálních čísel	
pozná shodné geometrické útvary a v jednoduchých případech danou shodnost zapíše pomocí matematických symbolů používá věty o shodnosti trojúhelníků k určení, zda jsou dva trojúhelníky shodné či ne a ke konstrukci trojúhelníků	Shodnost Shodnost geometrických útvarů Shodnost trojúhelníků Věty o shodnosti trojúhelníků	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 4: Psychohygiena: hledání po-moci při obtížích
sestrojí obraz jednoduchého rovinného útvaru souměrně sdružený podle daného středu pozná středově souměrný útvar a vyznačí jeho střed souměrnosti	Středová souměrnost Opakování osově souměrnosti Středová souměrnost Středově souměrné útvary	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
rozlišuje pořadí členů v poměru uvede poměr v základním tvaru řeší slovní úlohy s využitím poměru	Poměr Poměr Rozšiřování a krácení poměru Počítání s poměry, slovní úlohy Postupný poměr Měřítko plánu a mapy	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
pozná rovnoběžník a uvede, o který rovnoběžník se jedná sestrojí výšky a úhlopříčky rovnoběžníku porovná vlastnosti kosodélníku a kosočtverce sestrojí daný rovnoběžník, vypočítá jeho obvod a obsah, ze vztahu pro obsah rovnoběžníku odvodí obsah trojúhelníku pozná lichoběžník, charakterizuje pravoúhlý a rovnoramenných lichoběžník sestrojí daný lichoběžník vypočítá obvod a obsah lichoběžníku	Čtyřúhelníky Rovnoběžník Výšky a úhlopříčky rovnoběžníku Kosodélník a kosočtverec Konstrukce rovnoběžníku Obvod a obsah rovnoběžníku, obsah trojúhelníku Lichoběžník Konstrukce lichoběžníku Obvod a obsah lichoběžníku	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 4: Psychohygiena: hledání pomoci při obtížích

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
rozliší přímou a nepřímou úměrnost s porozuměním použije trojčlenku v jednoduchých slovních úlohách na přímou nebo nepřímou úměrnost sestrojí obraz bodu v rovině a naopak z grafu určí souřadnice daného bodu sestrojí graf přímé a nepřímé úměrnosti	Přímá a nepřímá úměrnost Přímá úměrnost, trojčlenka Nepřímá úměrnost Pravoúhlá soustava souřadnic v rovině Graf přímé úměrnosti Graf nepřímé úměrnosti	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
definuje procento jako setinu z celku řeší slovní úlohy na procenta vypočítá úrok, daň z úroku a výnos z vkladu v jednoduchých případech	Procenta Procenta, promile Slovní úlohy na procenta Úroková míra a úrok	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu EV 2: Základní podmínky života: __různá měření, tabulky, grafy
pozná hranol, určí, co jsou podstavy a co stěny hranolu načrtne a sestrojí síť trojbokého a čtyřbokého hranolu vypočítá povrch a objem hranolu v jednoduchých případech	Hranoly Hranoly Síť hranolu Povrch a objem hranolu	OSV 10: Řešení problémů vázaných na látku předmětu: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
definuje druhou mocninu jako součin dvou stejných činitelů umocňuje z paměti přirozená čísla od 1 do 20	Mocniny a odmocniny Druhá mocnina Umocňování z paměti a porovnávání Odhadování a počítání druhých mocnin Druhá odmocnina Odmocňování z paměti a porovnávání Odhadování a počítání druhých odmocnin	<i>OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování</i> <i>OSV 9: Kooperace a kompetice: vedení a organizování práce skupiny, rozvoj individuálních dovedností pro rozvoj kooperace</i>
vysloví znění Pythagorovy věty a s porozuměním ji použije při řešení jednoduchých praktických problémů	Pythagorova věta Pythagorova věta Pythagorova věta v rovině Pythagorova věta v prostoru	<i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i> <i>OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity</i>
rozlišuje pojmy kružnice a kruh rozliší sečnu, tečnu a vnější přímku vysloví znění Thaletovy věty a s porozuměním ji použije při řešení jednoduchých konstrukčních úloh vypočítá obvod a obsah kruhu, délku kružnice	Kružnice a kruh Kružnice a kruh Kružnice a přímka Dvě kružnice Thaletova věta Obvod a obsah kruhu, délka kružnice	<i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
určí hodnotu číselného výrazu se základními početními operacemi (sčítání, odčítání, násobení, dělení, druhá mocnina a odmocnina) včetně závorek určí hodnotu výrazu s proměnnými pro zadané hodnoty proměnných definuje mnohočlen jako součet (rozdíl) jednočlenů	Výrazy a mnohočleny Číselné výrazy Výrazy s proměnnými Mnohočleny Sčítání a odčítání mnohočlenů	<i>OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; dovednosti pro učení a studium</i> <i>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle, organizace vlastního času, plánování učení</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
uvede vzorce pro druhou mocninu součtu resp. rozdílu jednočlenů a součinu $(a+b)(a-b)$	Násobení mnohočlenů Rozklad mnohočlenů na součin Použití vzorců	
načrtne a sestrojí síť válce vypočítá povrch a objem válce	Válec Válec a jeho síť Povrch a objem válce	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
vyjmenuje ekvivalentní úpravy rovnic řeší lineární rovnice řeší jednoduché slovní úlohy	Lineární rovnice Opakování výrazů Řešení lineárních rovnic Slovní úlohy	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení dovedností zapamatování, pozornosti a soustředění EV 2: Základní podmínky života: tabulky, grafy EV 4: Vztah člověka k prostředí: ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci
popíše kružnici, kruh a mezikružní jako množinu bodů daných vlastností (v rovině) popíše rovnoběžnou přímkou, osu úsečky, osu úhlu jako množinu bodů daných vlastností (v rovině) sestrojí trojúhelník a čtyřúhelník v jednoduchých případech	Konstrukční úlohy Množiny bodů daných vlastností v rovině Konstrukce trojúhelníků Konstrukce čtyřúhelníků	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Matematika

Ročník: 9.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
formuluje podmínky řešitelnosti lomených výrazů provádí rozšiřování, sčítání, odčítání, násobení a dělení lomených výrazů řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli	Lomené výrazy, lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli Smysl lomených výrazů Početní operace s lomenými výrazy Řešení rovnic s proměnou ve jmenovateli, slovní úlohy	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení dovedností zapamatování, pozornosti a soustředění
řeší soustavy rovnic vhodnou metodou řeší slovní úlohy na směsi a roztoky, úlohy o pohybu	Rovnice, soustavy rovnic Řešení soustavy rovnic Slovní úlohy řešené soustavou rovnic, úlohy o společné práci, úlohy o pohybu, úlohy o směsích	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu EV 4: Vztah člověka k prostředí: řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí
načrtne jehlan, načrtne a sestrojí síť jehlanu vypočítá objem povrch jehlanu	Jehlan Jehlan, síť jehlanu Povrch a objem jehlanu	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
načrtne kužel a jeho síť vypočítá objem a povrch kužele	Kužel Kužel, síť kužele Povrch a objem kužele	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
vypočítá objem a povrch koule	Koule Koule	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	Povrch a objem koule	dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
pozná funkci z jejího grafu rozlišuje rostoucí a klesající funkci určí definiční obor funkce, obor hodnot funkce a hodnotu funkce přiřazenou číslu z definičního oboru pozná lineární funkci, konstantní funkci a přímou a nepřímou úměrnost z rovnice nebo grafu	Funkce Funkce, vlastnosti funkcí Přímá úměrnost Lineární funkce Nepřímá úměrnost	OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium EV 2: Základní podmínky života: tabulky, grafy
vysloví znění vět o podobnosti trojúhelníků a s porozuměním je použije k řešení praktických problémů	Podobnost Podobnost geometrických útvarů Podobnost trojúhelníků Užití podobnosti, goniometrické funkce	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
vyjádří funkční závislost z praktického života tabulkou, grafem, diagramem, nákresem, schématem a rovnicí	Základy statistiky Statistická šetření Diagramy Aritmetický průměr	OSV 9: Kooperace a kompetice: vedení a organizování práce skupiny, rozvoj individuálních dovedností pro kooperace OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné po-znávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
vypočítá dluh resp. úrok z vkladu v jednoduchých případech pro jednoduché i složené úročení a pro jednorázový i opakovaný vklad	Základy finanční matematiky Opakovaní procent Termíny z finanční matematiky Věřitelé a dlužníci Jednoduché a složené úročení Úrokovací období Opakovaný vklad	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá: místa, události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu

INFORMATIKA

Charakteristika předmětu

V předmětu Informatika je realizován obsah vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, oboru Informatika.

Hlavním cílem je, aby všichni žáci získali základní dovednosti při ovládání výpočetní techniky a moderními informačními technologiemi, aby byli schopni orientovat se ve světě informací, aby se naučili s nimi pracovat a využívali je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Žáci:

- se učí dovednosti zacházet s výpočetní technikou, pracovat s informacemi a využívat je v praxi
- při zpracování informací využívají vědomosti o jednotlivých počítačových programech a jejich charakteristických vlastnostech
- díky rychlejší aktualizaci poznatků a dostupnosti informací vhodně doplňují učební texty a materiály
- pro většinu vzdělávacích oblastí k prověřování vědomostí využívají různé výukové programy
- prostřednictvím Internetu realizují metodu “učení kdekoliv a kdykoliv”
- díky Internetu jsou motivováni k poznávání i mimo proces vyučování, Internet jim nabízí možnost pro celoživotní vzdělávání

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na Internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Informatiky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učí se vyhledávat a třídit informace, interpretovat je na základě pochopení jejich obsahu a významu. Učí se ovládat základní funkce některých programů, získané poznatky pak aplikuje při řešení praktických problémů v různých předmětech; tím že: žáci vyhledávají informace podle pokynů vyučujícího, dané informace zpracovávají v konkrétních pracích.

Učí se dovednostem pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, využívá je v ostatních vzdělávacích oblastech. Tištěné i digitální dokumenty používá jako zdroje informací. Umožňuje nalézat spolehlivé aktuální informace z většího množství zdrojů. Informační a komunikační technologie racionalizují práci.

Kompetence k řešení problémů: Učí se získané poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost; tím že: informace vyhodnocuje, zpracovává, při vyhledávání na Internetu používá vhodné cesty.

Kompetence komunikativní: Umí naslouchat, ptát se, formulovat otázky, vysvětlovat, vést dialog, chápat postoje a záměry účastníků komunikace, reagovat odpovídajícím způsobem, využívá k tomu informační a komunikační prostředky (mail, chat, konference, diskuse), tím, že: umí komentovat výsledky své práce (především při prezentaci). Umí odeslat a přijmout zprávu s přílohou, umí uložit informace z webu a dále je zpracovat. Využívá úsporný a formalizovaný způsob komunikace a prezentace, tím podporuje logicky uspořádané a přesné způsoby vyjadřování. Využívá informační a komunikační technologie ke snazší, rychlejší a spolehlivější výměně informací.

Kompetence sociální a personální: Spolupracuje a pracuje v pracovní skupině podle svých schopností a na základě poznání nebo přijetí své role, vyjednává a hledá kompromisní řešení, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; třídí a zpracovává informace; tím, že: řeší jednoduché pracovní úkoly za pomoci vhodně vybraného programu, promýšlí nejvhodnější pracovní postupy z hlediska očekávaného výsledku a volí odpovídající technologie.

Kompetence občanské: Učí se rozhodovat zodpovědně podle dané situace, respektuje přesvědčení druhých lidí a učí se zodpovědnosti; tím, že: dodržuje informační etiku.

Kompetence pracovní: Seznamuje se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zásady hygieny práce, zásady zdravého pracovního prostředí, tím, že: dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti, adaptuje se na změněné nebo nové podmínky. Učí se využívat získané znalosti a zkušenosti v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

MV Mediální výchova

Práce v realizačním týmu: *redakce školního časopisu*

OSV Osobnostní a sociální výchova

Komunikace

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: naši sousedé v Evropě, zvyky a tradice národů

MkV Multikulturní výchova

Multikulturalita

Výuka probíhá v počítačové učebně.

Vzdělávací obsah předmětu Informatika

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu ve druhém období

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

1. využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periférie
2. respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady
3. ovládá jednoduché funkce textového a grafického editoru
4. chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
5. respektuje zásady prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

6. při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
7. vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
8. komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Očekávané výstupy předmětu

Očekávané výstupy předmětu ve třetím období

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

1. využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periférie
2. respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady
3. chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

4. při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
5. vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
6. komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
7. při práci na internetu pracuje jen s důvěryhodnými informacemi
8. ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů. Posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

9. pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru s použitím složitějších funkcí
10. ovládá jednoduché funkce tabulkového editoru
11. pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
12. využívá ke zpracování informací vhodné programy

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- poznávání a využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- rozvíjení základních dovedností žáků ovládat výpočetní techniku a moderní informační technologie
- získání dovednosti naučit ukládat, přenášet, zpracovávat a prakticky využívat informace
- respektování práv k duševnímu vlastnictví

Ročník: 5.ročník

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
pracuje s myší a orientuje se na klávesnici pojmenuje základní počítačovou sestavu, periférie zná rizika práce s počítačem, ví, na koho se obrátit v případě závady počítače umí si vytvořit složku a uložit do ní vytvořená data, umí je zálohovat dokáže napsat krátký text otevře existující soubor a upraví jej umí vložit a umístit do textu obrázek nakreslí s použitím nástrojů programu obrázek uloží a otevře obrázek pro změny	Základní pojmy VT Práce s klávesnicí a myší - části klávesnice - pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení klávesnice, monitor, myš, tiskárna, vlastní počítač výukové programy péče o počítač, zásady hygieny práce s počítačem organizace dat na disku složky, soubory a práce s nimi Textový editor Uložení a otevření souboru Pohyb v dokumentu Označení části textu Kopírování a přesun části textu Psaní a oprava textu Písmo – typ, velikost, barva, tučné, kurzíva Vložení obrázku Zarovnání odstavce Grafický editor Nakreslení a uložení obrázků Otevření obrázků	<i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ</i>	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
dokáže vyhledat stránku s určitým tématem umí ověřit vyhledanou informaci dokáže napsat zprávu, přečíst a smazat zprávu	Základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary ...) Internet Pohyb na webu - přes hypertextový odkaz - známá adresa Prohlížeč www stránek Práce s multimediální encyklopedií, výukovými programy Dětské portály Elektronická pošta Spuštění poštovního programu Odesílání, čtení a mazání zpráv	<i>VÝCHOVA</i> <i>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V</i> <i>EVROPSKÝCH A</i> <i>GLOBÁLNÍCH</i> <i>SOUVISLOSTECH</i> <i>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Vzdělávací oblast: *Informační a komunikační technologie*
Vyučovací předmět: *Informatika*
Ročník: 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
pracuje s myší a orientuje se na klávesnici pojmenuje základní počítačovou sestavu, periférie zná rizika práce s počítačem, ví, na koho se obrátit v případě závady počítače umí si vytvořit složku a uložit do ní vytvořená data, umí je zálohovat umí si vytvořit složku a uložit do ní vytvořená data, umí je zálohovat dokáže pracovat s tabulátory otevře existující soubor a upraví jej, dokáže vložit záhlaví a zápatí, vhodně ohraničovat umí upravit dokument a vytisknout ho	Počítač Pracovní řád Bezpečnost práce, bezpečný internet Úvod do výuky Organizace výuky Základy ovládání počítače (opakování z 5. ročníku) Práce s textem Textový editor Ovládání programu a opakování Práce se sloupci, tabulátory, tabulkami, ohraničení, záhlaví a zápatí Vkládání grafických objektů a jejich vlastností (velikost, barvy, čáry, obtékání, ořiznutí) Úprava dokumentu, formát, styl Tisk dokumentu	<i>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže vytvořit tabulku s příslušným počtem sloupců a řádků umí pracovat s buňkami dokáže pracovat se vzorci suma a průměr vytvoří jednoduchý graf a umí ho různě upravovat	Práce s tabulkami Tabulkový editor – základní pojmy (buňka, řádky, sloupce, adresa buňky, list, sešit) Označení buňky, řádku, sloupce, oblasti Vkládání údajů do buňky, editace, formátování buňky a tabulky (formát čísel a písma, zarovnání, ohrazení, stínování) Jednoduché vzorce a funkce Graf, vytvoření grafu, úprava vzhledu a vlastností grafu	<i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Vzdělávací oblast: *Informační a komunikační technologie*
Vyučovací předmět: *Informatika*
Ročník: 8

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
pracuje s myší a orientuje se na klávesnici pojmenuje základní počítačovou sestavu, periférie zná rizika práce s počítačem, ví, na koho se obrátit v případě závady počítače umí si vytvořit složku a uložit do ní vytvořená data, umí je zálohovat dokáže pracovat s tabulátory otevře existující soubor a upraví jej, dokáže používat různé styly a formáty umí upravit dokument a vytisknout ho <u>DV:</u> dokáže vytvořit tabulku s příslušným počtem sloupců a řádků <u>DV:</u> umí pracovat s buňkami <u>DV:</u> dokáže pracovat s jednoduchými vzorci suma a průměr	Počítač Pracovní řád Bezpečnost práce, bezpečný internet Úvod do výuky Organizace výuky Základy ovládání počítače (opakování z 6. ročníku) Práce s textem Textový editor Ovládání programu a opakování Práce se sloupci, tabulátory, tabulkami, ohraničení, záhlaví a zápatí Vkládání grafických objektů a jejich vlastnosti (velikost, barvy, čáry, obtékání, oříznutí) Úprava dokumentu, formát, styl Tisk dokumentu Práce s tabulkami Tabulkový editor – základní pojmy (buňka, řádky, sloupce, adresa buňky, list, sešit) Označení buňky, řádku, sloupce, oblasti Vkládání údajů do buňky, editace, formátování buňky a tabulky (formát čísel a	<i>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
vytváří grafy a umí využívat různé vlastnosti grafu dokáže používat různé vyhledávače internetu umí vyhledat praktické informace a dál je zpracovávat umí uložit obrázky a texty z webu ví na koho se obrátit v případě zneužívání informací dokáže přijmout a odeslat poštu přes různé poštovní programy umí přeposílat došlou poštu umí vložit přílohu k poslané zprávě umí uložit přílohu z došlé pošty	písmata, zarovnání, ohrazení, stínování) Jednoduché vzorce a funkce Graf, vytvoření grafu, úprava vzhledu a vlastností grafu Práce s informacemi- Internet Základní pojmy (www, hypertext, multimediální) Pohyb po webu (přes hypertextové odkazy, známou adresu, vyhledávání) Ukládání z webu (obrázku, celé obrazovky, části textu kopírováním) Vyhledávání praktických informací (jízdní řády, mapy apod.) Elektronická pošta Přístup k poště (samostatná služba, přes webové rozhraní) Poštovní programy Odesílání a příjem pošty Odpověď (Reply) Poslání kopie došlé zprávy dál (Forward) Připojení přílohy (Attachment) k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy Řešení potíží (SPAM, viry)	<i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Vzdělávací oblast: **Informační a komunikační technologie**
Vyučovací předmět: **Informatika**
Ročník: 9

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
dokáže nastavit základní parametry zná rizika práce s počítačem, ví, na koho se obrátit v případě závady počítače umí si vytvořit složku a uložit do ní vytvořená data, umí je zálohovat umí si vytvořit složku a uložit do ní složitější dokument, umí jej zálohovat dokáže vytvořit seznamy s odrážkami a číslováním otevře existující soubor a upraví jej, dokáže text opravovat, vytvářet rejstřík umí využívat funkce hromadné korespondence dokáže vytvořit jednoduchý obrázek umí pracovat s dostupnými nástroji zná rizika práce na internetu, ví na koho se	Počítač Pracovní řád, bezpečnost práce, bezpečný internet, úvod do výuky Systém (základy fungování PC, nastavení základních parametrů systému) Práce se soubory a složkami (kopírování, přesouvání, přejmenování, mazání) Práce s textem Použití pokročilejších příkazů Ovládání programu – opakování Tabulátory, psaní do sloupců Seznamy číslované a s odrážkami Matematické symboly a rovnice, vkládání symbolů, obrázkové písmo Automatické opravy, tvorba obsahu a rejstříku Hromadná korespondence Vytvoření složitějšího dokumentu Práce s grafikou Rastrová grafika – základní pojmy (rozlišení, nástroje) Vytvoření jednoduchého obrázku Práce s informacemi Vyhledávání informací	<i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
obrátit v případě zneužívání informací, dokáže správně pracovat s ochranou práv k duševnímu vlastnictví dokáže používat různé vyhledávače internetu umí vyhledat praktické informace a dál je zpracovávat umí vytvořit dokument s vyhledanými informacemi dokáže vytvořit jednoduchou prezentaci s vyhledanými informacemi používá časování jednotlivých snímků v prezentaci umí prezentovat prezentaci na dané téma	Stahování textu pomocí schránky Stahování obrázků Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika Vytvoření dokumentu (v text. editoru) Prezentace Zopakování pojmů ze 8. ročníku Vytváření snímků, animace, zvuk Tlačítka akcí (vytvoření menu), časování prezentace Samostatná práce – vytvoření prezentace na dané téma	<i>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i> <i>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</i>	

Vzdělávací oblast : Člověk a jeho svět

PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu **Prvouka** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v pěti tematických okruzích: **Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.**

Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v tomto předmětu má připravit do života lidi, kteří budou dobře zorientováni ve světě, tj. budou schopni nalézt své místo v rodině, zaměstnání, společenském životě. Budou umět pečovat o své zdraví, bezpečí, využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím. Při vymezení témat se v žádném případě nejedná o jejich vymezení časové. Časový plán si sestavuje učitel sám, využívá možností projektů, vycházek a exkurzí.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo jsou problémy globálními. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, **bezpečí** a dalších témat...

Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (**např. v dopravní výchově**)...

Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a **poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc** v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je **důležitá hodnota**.

Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, **včetně kolektivní obrany.**

Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Poznávají **zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím,** jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci **a poskytování** první pomoci. **Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc** v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- orientaci v problematice peněz a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, **k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií,** k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- poznávání podstaty zdraví i příčin **jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení**
- **poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.**
- poznávání podstaty zdraví i příčin **jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení**

Cíle v oblasti postojů:

- jsem školák
- pozitivní vztah ke vzdělání, ke spolužákům, učitelům a škole jako instituci
- negativní vztah k nežádoucím formám chování, jako je podlost, lež, krádež a násilí
- chci se chovat správně
- pozitivní vztah k přírodě a její ochraně
- staří a postižení lidé, malé děti, těhotné ženy a slabí jedinci si zaslouží ochranu a pozornost.
- chování ve škole je v určitých ohledech odlišné od chování doma nebo venku
- zdraví a rodina má vysokou nenahraditelnou hodnotu.

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- sdělit svoji adresu
- používat prakticky základní formy společenského styku
- připravit si své pracovní místo, plnit své základní školní povinnosti
- zapsat počasí pomocí dohodnutých značek
- umět správně pojmenovat části svého těla včetně intimních částí
- provádět základní úkony osobní hygieny
- pozorovat jevy v přírodě a pozorování jednoduchým způsobem sdělit
- zapojit se do her s ostatními dětmi
- napsat svoji adresu a adresu školy
- orientovat se bezpečně v kalendáři. Přecházet na hodinách čas na hodiny a minuty
- dovést pečovat o pokojové rostliny
- zhotovit jednoduché krmítko a doplňovat ho krmivem
- pohybovat se podle pravidel pro chodce.
- v okolí školy a bydliště umět určit hlavní světové strany
- dodržovat dopravní kázeň, připravovat se na roli cyklisty
- třídit odpady
- pozorovat lupou a pořídít jednoduchý nákres pozorování
- podle instrukce provést jednoduchý pokus
- měřit délku a teplotu
- přiložit na ránu náplast a jednoduchý obvaz, změřit si teplotu

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Prvouky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí

Kompetence k řešení problémů: Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím učí žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní:

učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů a obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační

a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální: Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla. Učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat; učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské: Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Rovněž umožňuje dávat věci, jevy do souvislosti a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím jej učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV: Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopností poznání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* organizace vlastního času, plánování učení

OSV 4 *Psychohygienu:* dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

OSV 5 *Kreativita:* nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 *Mezilidské vztahy:* chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

OSV 8 *Komunikace:* řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích

OSV 9 *Kooperace a kompetice:* rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů

OSV 11 *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

VDO Výchova demokratického občana

VDO 2 *Občan, občanská společnost a stát:* přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

MkV	Multikulturní výchova
<i>MkV 2</i>	<i>Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)</i>
EV	Environmentální výchova:
<i>EV 1</i>	<i>Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina</i>
<i>EV 2</i>	<i>Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie,</i>
	<i>přírodní zdroje,</i>
<i>EV 3</i>	<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině</i>
<i>EV 4</i>	<i>Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví,</i>
MV	Mediální výchova:
<i>MV 1</i>	<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení</i>
<i>MV 2</i>	<i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot</i>
<i>MV 4</i>	<i>Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediálním sdělení, výrazové prostředky</i>
<i>MV 5</i>	<i>Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv a role médií v každodenním životě</i>

Očekávané výstupy předmětu Prvouka – 1.období

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Na konci 1.období základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí
3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

LIDÉ KOLEM NÁS

4. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
5. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

LIDÉ A ČAS

4. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
5. pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije

ROZMANITOST PŘÍRODY

6. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
7. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
8. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

ČLOVĚK JEHO ZDRAVÍ A BEZPEČÍ

9. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
10. rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
11. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné ; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
12. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Cilové zaměření předmětu

Vzdělávání v předmětu Prvouka v 1., 2. a 3. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezproblémové komunikaci a k bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích a na elektronických médiích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně mimořádných situací

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná cestu do školy a zpět zná název školy zná jméno třídní učitelky a ředitele školy chová se ukázněně ve škole i mimo školu dokáže rozlišit nežádoucí formy chování umí si připravit pomůcky do školy udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce umí si uspořádat pracovní místo rozlišuje čas k práci a odpočinku dodržuje základní hygienické návyky zná základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim apod. zná zásady správného chování u lékaře umí pojmenovat části lidského těla zná názvy běžných onemocnění ví, co dělat v případě úrazu orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina umí vyjmenovat dny v týdnu	Domov Škola Osobní bezpečí Chování lidí Právo a spravedlnost Péče o zdraví, zdravá výživa Lidské tělo Osobní bezpečí Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě	VDO – Občanská společnost a škola - výchova dem. Občana v rámci třídního kolektivu Výchova k samostatnosti, k seberealizaci, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost EGS – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur MKV – Kulturní difference. Etnický původ - poznávání etnických skupin EV – Lidské aktivity a problémy životního	Vést žáky k uvědomění si nové pozice

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná čtvero ročních období a umí je charakterizovat umí vyjmenovat měsíce jednotlivých ročních období umí popsat změny v přírodě podle ročního období umí časově zařadit Vánoce a Velikonoce zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice zná vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.) umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí – les, pole, potok apod. zná domácí zvířata a názvy jejich mláďat	Kultura Rodina Soužití lidí Domov Obec, místní krajina Živočichové	prostředí , Vztah člověka k prostředí - výchova k životnímu prostředí	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti umí slušně požádat o pomoc a poděkovat zná vztahy rodina – příbuzní (sestřenice, bratranec apod.) orientuje se v síti obchodů a služeb v nejbližším okolí je schopen komunikovat s prodáváčem umí zacházet s přidělenými penězi zná a dodržuje základní pravidla pro chodce umí správně přecházet vozovku zná vybrané dopravní značky (stop, hlavní silnice apod.) rozlišuje dopravní prostředky – auto, vlak apod. zná a umí pojmenovat základní části a vybavení jízdního	Rodina Chování lidí Soužití lidí Obec, místní krajina Právo a spravedlnost Vlastnictví Osobní bezpečí Chování lidí	MKV – Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) - Princip sociálního smíru a solidarity VDO – Občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve třídě – tvorba třídního řádu) - Občan, občanská společnost a stát (odpovědnost za své činy, seznámení se se základními lidskými právy, principy soužití s minoritami)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
kola a vybavení pro cyklisty předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se snaží vyhýbat rozlišuje minulost, přítomnost, budoucnost orientuje se v čase - kalendářní rok, školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty - denní režim dětí, práce a odpočinek sezná se s významné rodáky Turnova a významné postavy českých dějin pozná významné památky a památky v okolí bydliště zná zaměstnání rodičů umí vysvětlit, v čem spočívají některá povolání (lékař, učitel, řidič apod.) zná běžně užívané výrobky, ví, čemu slouží pozná význam a potřebu nástrojů, přístrojů a zařízení v domácnosti (televize, vysavač, pračka apod.) váží si práce a jejích výsledků pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích rozlišuje a zná charakteristické znaky: les, park, louka, zahrada, pole, potok, řeka má povědomí o významu životního prostředí pro člověka zná vybrané běžně pěstované pokojové rostliny chápe potřebu pravidelné péče o pokoj. rostliny (zalévání, světlo, teplo apod.) rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté	Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě Regionální památky Báje, mýty, pověsti Vlastnictví Kultura Rodina Voda, vzduch Půda Rostliny, houby, živočichové Životní podmínky Rovnováha v přírodě	MKV – Kulturní difference (vlastní kulturní zakotvení) EV – Ekosystémy (les, louka, pole, rybník)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující stromy, keře, byliny a zemědělské plodiny zná a umí pojmenovat domácí čtyřnohá zvířata zná některé živočichy chované pro radost a chápe potřebu pravidelné péče o ně (krmení, čistota apod.) zná vybraná volně žijící zvířata a ptáky	Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EV – Vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí, třídění odpadu, životní styl) EV – Základní podmínky života	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině zná základní údaje z historie a současnosti obce zná některé lidové a místní zvyky a tradice orientuje se v plánu obce ví, kde je, radnice, zdravotní středisko apod. určí hlavní a vedlejší světové strany v přírodě se umí orientovat podle světových strany umí pozorovat, rozlišovat a popsat některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod. užívá vhodné pomůcky a umí změřit délku, čas, hmotnost, objem, teplotu	Domov Škola Obec, místní krajina Kultura, současnost a minulost v našem životě Báje, mýty, pověsti Obec, místní a okolní krajina Současnost a minulost v našem životě Regionální památky Vlastnosti a změny látek Voda a vzduch Nerosty a horniny, půda Vážení a měření	VDO - Občanská spol. a škola - vytváření pravidel chování, pravidla týmové spolupráce Hv - lidové písně EV - vztah člověka k prostředí - naše obec, živ. styl VDO - Občan, občanská spol. a stát - práva a povin., odpovědnost za své činy EV - Lidské akt. a problémy ŽP - hospodaření s odpady M- zápis a měření jednotek	vycházka jednoduché pokusy

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
rozlišuje přírodniny, lidské výtvořy, suřoviny zná základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz umí uvést hlavní rozlišovací znaky a popsat stavbu těla ví, čím se liší rozmnořování jednotlivých skupin rozlišuje domácí a hospodářská zvířata zná vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních společenstvích (pole, louky, les apod.) umí vybrané živočichy zařadit do příslušného přírodního společenství umí pojmenovat části rostlin umí popsat projevy života rostlin zná vybrané druhy plodů a semen zná význam semen zná vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny a dřeviny (na zahrádkách, loukách, v lese) zná vybrané= hospodářské a léčivé rostliny pozná běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby a umí je pojmenovat	Živá a neživá příroda Životní podmínky Živočichové Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě Ochrana přírody Rostliny Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě Ochrana přírody	EV - Zákl.podm.života - voda, ovzduší, půda, energie, příř.zdroje Hv - písničky o zvířatech EV - Ekosystémy - les, pole, vodní zdroje, město, vesnice, kulturní krajina Hv - písničky o rostlinách	vycházky besedy (CHKO) vycházky herbář

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
má povědomí o významu životního prostředí uplatňuje zásady bezpečného chování v přírodě a silnici (chodec, cyklista)	Člověk Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, osobní bezpečí	MKV - Princip soc. smíru a solidarity - základní lid. práva, odstranění předsudků vůči etnic. skup.	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Vlastivěda je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět ve vybraných třech okruzích z pěti tematických okruhů: Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi a k evropanství. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají historii a současnost České republiky i v kontextu Evropy.

Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, **včetně kolektivní obrany.**

Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Cíle v oblasti postojů

- mám rád místo, kde žiji, vážím si tradic rodiště, regionu i celé vlasti
- patřím k svému národu, jsem na něj hrdý
- vážím si tradic a kultury ostatních národů a etnik, respektuji jejich svobodu a nezávislost
- mám úctu k lidským právům a demokracii

Cíle v oblasti dovedností a schopností

- pomocí jednoduchých měřičských pomůcek nakreslit plán okolí školy, domu, zahrady
- použít kompasu a směrové růžice k orientaci v krajině a na mapě podle světových stran hlavních i vedlejších
- pracovat s mapami jako hlavním zdrojem informací o určitém území
- vyhledávat informace v literatuře, časopisech, novinách, orientovat se v jízdním řádu, telefonním seznamu, poštovních směrovacích číslech
- poskytnout základní informace o místě, ve kterém žijí, a o svém regionu

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti

orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů

samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)

utváření ohleduplného vztahu ke kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně

přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí

objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět

samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, **k bezpečné komunikaci**

prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)

poznávání podstaty zdraví i příčin **jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení**

poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, **včetně chování při mimořádných událostech.**

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Vlastivědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislosti

Kompetence k řešení problémů: učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní: učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů i obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální: učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat. Učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů

Kompetence občanské: učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Učitel

umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní: učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 *Rozvoj schopností poznání:* cvičení smyslového vnímání, vzornosti a soustředění, řešení problémů
- OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
- OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* organizace vlastního času, plánování učení
- OSV 4 *Psychohygienu:* dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
- OSV 5 *Kreativita:* nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

- OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání ve třídě
- OSV 7 *Mezilidské vztahy:* chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
- OSV 8 *Komunikace:* řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích
- OSV 9 *Kooperace:* rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

- OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
- OSV 11 *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

VDO

Výchova demokratického občana:

- VDO 2 *Občan, občanská společnost a stát:* přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

MkV

Multikulturní výchova:

- MkV 2 *Lidské vztahy:* právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

EV

Environmentální výchova:

- EV 1 *Ekosystémy:* les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

- EV 2 *Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,*
- EV 3 *Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině*
- EV 4 *Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví,*

MV: Mediální výchova:

- MV 1 *Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení*
- MV 2 *Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot*
- MV 3 *Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky, fungování a vliv médií ve společnosti – vliv a role médií v každodenním životě*

Očekávané výstupy předmětu – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
2. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
3. rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
4. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
5. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
6. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

7. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, obci
8. rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
9. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
10. orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích
11. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

LIDÉ A ČAS

12. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

13. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
14. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
15. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
16. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

ROZMANITOST PŘÍRODY

17. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
18. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
19. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
20. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
21. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
22. stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
23. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK, JEHO ZDRAVÍ A BEZPEČÍ

24. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
25. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
26. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
27. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situace, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
28. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
29. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
30. rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
31. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Cílové zaměření předmětu Vlastivěda ve 4. a 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu **Vlastivěda** ve 4. a 5. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu ke kulturním a společenským výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět

- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Tématické okruhy Vlastivědy ve 4. ročníku

1. světové strany: orientace v místní krajině, plán okolí školy
2. chci být dobrý cyklista: základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost
3. hospodářství: výrobky, zboží, obchod, peníze, ceny
4. seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny
5. mapa České republiky, sousední státy, hlavní město Praha, nejvyšší pohoří, řeky, státní symboly, region ve kterém žiji, kulturní a průmyslové centrum, obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst
6. dějiny vlasti: pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu. Svědectví práce našich předků uchované v památkách

Tématické okruhy předmětu Vlastivěda v 5. ročníku

1. mapa: měřítko, poledníky, rovnoběžky, další značky na mapě
2. Česká republika: státoprávní uspořádání, instituce demokratického státu, jejich vzájemné vztahy a vztahy mezi občanem a těmito institucemi (prezident, parlament, vláda, zákony, soudy, volby)
3. Praha: hlavního města republiky, jeho minulost a současnost
4. základní poznatky o regionech ČR: města, průmysl, zemědělství, obyvatelstvo, surovinové a energetické zdroje, zajímavosti v regionech
5. dějiny naší vlasti: časová přímka 0 - 2000 (rok, století, tisíciletí), nejvýznamnější osobnosti a události v našich dějinách (vycházet z literárního zpracování, ne data), regionální zajímavosti - vlastenecká výchova
6. doprava a cestování: vzájemně propojený svět, na kole jezdím bezpečně
7. za hranicemi ČR: Evropa, evropské státy, hlavní města sousedních států, poznatky získané cestováním dětí, svět - kontinenty, lidská společenství, elementární charakteristika kontinentů a jejich obyvatel, významné cesty a objevy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná pojem nadmořská výška umí najít na mapě a pojmenovat velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v blízkosti svého bydliště a školy umí vyhledat Prahu na mapě ČR umí najít Jihlavu, Třebíč a své bydliště na mapě zná název kraje a krajského města umí vyhledat ČR na mapě Evropy zná rozdíl mezi podnebím a počasím umí charakterizovat podnebí ČR zná pojmy povodí, rozvodí, úmoří zná rozdíl mezi jezerem a rybníkem ví, že Praha je hlavní město ČR zná a umí vyprávět pověst o založení Prahy zná významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce umí ukázat a najít na mapě střední ,východní, severní, západní a jižní Čechy,Moravu a Slezsko	Místo,kde žijeme - obec (město), místní krajina - části, poloha v krajině, minulost a současnost - okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, půda, rostlinstvo, živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany - regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR , surovinové zdroje, výroba, služby a obchod	Čj– vypravování o cestování Čj – vypravování z prázdnin Vv – památky Čj – vypravování, reprodukce textu Exkurze do Prahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kursy	Poznámky
umí stručně charakterizovat jednotlivé oblasti podle mapy (povrch,poloha,hospodářství.....) umí vyhledat na mapě významná města a řeky a seznámí se s průmyslem a zemědělstvím v jednotlivých oblastech umí ukázat na mapě Čechy, Moravu, Slezsko umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy seznámí se s činností armády ČR umí vysvětlit význam globu a mapy zná význam měřítka mapy umí najít a ukázat poledníky a rovnoběžky zná základní geografické značky umí ukázat na mapě a pojmenovat pohraniční pohoří umí ukázat na mapě a pojmenovat rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR umí vysvětlit rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR zná oficiální název ČR a správně ho píše seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR orientuje se v základních formách vlastnictví, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácení peněz	- naše vlast - domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly, armáda - mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky Lidé kolem nás - soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné - právo a spravedlnost	Čj –čtení Vv – ilustrace k pověstem Čj – vlastní jména, názvy států VDO-občanská společnost a škola -občan,občanská společnost a stát -formy participace občanů v politickém životě -principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zná základní práva a práva dítěte seznámí se s pojmem korupce, reklamace zná významná místa a kulturní památky Kraje Vysočina zná a umí vyprávět některé regionální pověsti zná některé postavy ze Starých pověstí českých zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů zná státní vlajky okolních států a významné dny ČR	Lidé a čas - regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - báje, mýty, pověsti - minulost kraje, domov, vlast, rodný kraj - současnost a minulost v našem životě		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
zná letopočet vzniku ČR zná jméno prvního a současného prezidenta zná pojmy vláda, parlament, zákon umí najít na mapě ČR jednotlivé kraje, umí popsat jejich polohu v ČR umí najít významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech zná významné prům. podniky v jedn. oblastech zná významné zemědělské plodiny s pomocí mapy umí porovnat hustotu osídlení, zalesnění, průmysl jednotlivých oblastí orientuje se na mapě,	Místo, kde žijeme - naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly - regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování	- regionální zajímavosti MKV - kulturní difference - lidské vztahy Projekt - Z dějin ČR (od pravěku do středověku - projekt prolíná předměty) ČJ - literární zpracování, VV, Pč EGS - jsme Evropané	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
umí na mapě ukázat státy EU umí na mapě určit polohu státu k ČR, najít hlavní město dokáže stručně charakterizovat stát EU zná pojmy a umí časově zařadit Velká Morava, Přemyslovci, Jagelonci zná významné osobnosti a umí je zařadit do příslušného období Karel IV., Jan Hus, Masaryk umí popsat rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes	- mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě – proměny způsoby života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - orientace v čase -dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace	Projekt - využití poznatků dětí získaných cestováním EGS-Evropa s svět nás zajímá -objevujeme Evropu a svět -jsme Evropané MKV-etnický původ -princip sociálního smíru a solidarity	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy sestaví jednoduchý osobní rozpočet	Lidé kolem nás - soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné -kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura -základní globální problémy – sociální		

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředměto vé vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
poukáže na změny prostředí, na změny společenské navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	problémy, problémy konzumní společnosti, globální problémy přírodního prostředí		

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu **Přírodověda** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v pěti tematických okruzích: **Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.**

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápou organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy.

Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase.

Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život.

Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět

- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Cíle v oblasti postojů:

- pozitivní vztah k ochraně přírody a životního prostředí
- negativní vztah ke kouření, alkoholu, drogám, násilí a bezohlednosti mezi lidmi
- technika musí člověku sloužit, ne ho ovládat. Člověk je odpovědný za techniku
- při práci odpovídám za bezpečnost svou i svých spolupracovníků
- planeta Země je nepatrnou součástí vesmíru, která je značně ohrožena současným způsobem rozvoje civilizace

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- poznávat domácí zvířata, některé typické rostliny a živočichy volně žijící
- poznávat nejběžnější nerosty a horniny vyskytující se v regionu
- popsat známého živočicha, nalézt jeho zobrazení v atlasu, totéž u známých rostlin
- změřit teplotu těla, přivolat pomoc, přiložit obvaz, uložit raněného do stabilizované polohy
- měřit délku, hmotnost, objem, čas, teplotu
- zaznamenat jednoduchá pozorování, zpracovat údaje do tabulky, pořídit jednoduchý nákres
- pozorovat lupou
- určit živočicha či rostliny s použitím atlasu
- v přiměřené míře třídit informace
- účastnit se práce ve skupině, vyřešit dílčí úkol, spolupracovat s ostatními
- používat základní úkony první pomoci
- sestavit podle návodu jednoduchý pokus, elektrický obvod

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Přírodovědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

- učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy)
- učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí

Kompetence k řešení problémů:

- učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje
- učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní:

- učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů, obrazového materiálu
- učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální:

- učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu
- učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat

- učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů

Kompetence občanské:

- učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností
- učitel umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní:

- učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel
- učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj

- OSV 1: *Rozvoj schopností poznání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů
- OSV 2: *Sebepoznání a sebepojetí:* moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
- OSV 3: *Seberegulace a sebeorganizace:* organizace vlastního času, plánování učení
- OSV 4: *Psychohygienu:* dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
- OSV 5: *Kreativita:* nápady, originalita, tvořivost
- Sociální rozvoj**
- OSV 6: *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání ve třídě
- OSV 7: *Mezilidské vztahy:* chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
- OSV 8: *Komunikace:* řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích
- OSV 9: *Kooperace:* rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

- OSV 10: *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
- OSV 11: *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

VDO Výchova demokratického občana:

- VDO 2: *Občan, občanská společnost a stát:* přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

MkV Multikulturní výchova

- MkV 2: *Lidské vztahy:* právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

EV Environmentální výchova:

- EV 1: *Ekosystémy:* les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
- EV 2: *Základní podmínky života:* voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,
- EV 3: *Lidské aktivity a problémy životního prostředí:* doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině

EV 4 *Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví,*

MV: Mediální výchova:

- MV 1 *Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení*
- MV 2 *Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot*
- MV 3 *Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky*
- MV 4 *Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv a role médií v každodenním životě,*

Očekávané výstupy předmětu Přírodověda – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

32. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
33. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
34. rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
35. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
36. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
37. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

38. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, obci
39. rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
40. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
41. orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích
42. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

LIDÉ A ČAS

43. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

44. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
45. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
46. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
47. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

ROZMANITOST PŘÍRODY

48. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
49. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
50. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
51. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
52. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
53. stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
54. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

55. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
56. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
57. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
58. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
59. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
60. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
61. rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
62. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Tematické okruhy předmětu Přírodověda ve 4. ročníku:

1. Země – Země, vesmír, Slunce, planety, družice Země, Měsíc, lety do vesmíru (základní informace)
2. podmínky života na Zemi – sluneční záření (světlo, teplo), voda, vzduch, půda
3. živá příroda – rostliny z různého prostředí, živočichové z různého prostředí, způsob výživy a stavba těla, funkce jednotlivých částí, projevy života, význam živočichů a rostlin v přírodě a pro člověka, péče člověka o živočichy a rostliny
4. člověk – základní ústrojí lidského těla: trávicí, dýchací, oběhové a močopohlavní, jejich funkce v závislosti na nezbytných podmínkách života, péče o zdraví (prevence), první pomoc při úrazech
5. technika – elektrické přístroje a dětské hračky, bezpečnost při manipulaci s přístroji
6. ekologie – (nejde o ekologii jako vědu) ekosystémy v okolí školy, potravní řetězce, chráněná území, chráněné rostliny a živočichové, obecné zásady ochrany přírody a životního prostředí člověka
7. měření a vážení – délka, hmotnost, objem, čas, teplota

Cílové zaměření předmětu Přírodověda ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu Přírodověda ve 4. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Tematické okruhy předmětu Přírodověda v 5. ročníku:

1. Země: postavení Země ve vesmíru, Slunce, planety, hvězdy, základní seznámení s magnetickou a gravitační silou, pohyby Země, střídání dne a noci, letní a zimní den
2. neživá příroda: některé důležité nerosty a horniny, jejich zvětrávání, hospodářské využití, horniny a nerosty v regionu, neobnovitelné přírodní zdroje
3. půda: její význam, druhy, využívání, zúrodnění, ochrana
4. zkoumání látek: experimenty s porovnáváním tvarů, velikostí, vlastností látek skupenstvím, jednoduché třídění látek
5. věda a lidské poznání: věda jako projev lidského ducha a vůle i jako zdroj pokroku, její naděje i rizika
6. živá příroda: pozorování, určování a základní třídění rostlin (semenné, výtrusné, houby, mikroorganismy - na příkladech), pozorování, určování a základní třídění živočichů obratlovců, bezobratlů - příklady
7. přírodní společenstva: (louka, pole, les, rybník) potravní řetězce a pyramidy, rovnováha v přírodě
8. člověk: stavba lidského těla, kostra, vnitřní a smyslové orgány, správná životospráva, zodpovědnost za své zdraví, původ jedince a druhu, etapy života

Cílové zaměření předmětu Přírodověda v 5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu Přírodověda ve 5. ročníku směřuje k tomu, že žák:

- získané pracovní návyky používá v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- pojmenovává a zapisuje pozorované skutečnosti ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

- si utváří ohleduplné chování člověka a společnosti k přírodě a hledá možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně
- se přirozeně vyjadřuje o pozitivních citech ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevuje a poznává všechno, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznává podstatu zdraví i příčin nemocí, upevňuje prevenci své chování vůči sobě samému svému okolí

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Přírodověda
Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kursy	Poznámky
umí charakterizovat některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod. zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech umí popsat stavbu jejich těla zná jejich způsob života zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech umí běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařadit do jednotlivých společenstev sezná se se základními pravidly ochrany před povodněmi ví a umí vysvětlit, co jsou rostlinná patra ví, jak se máme v lese chovat zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití zná běžné druhy zeleniny a ovoce má základní informace o postavení Země ve vesmíru uvědomuje si podmínky života na Zemi ví, jaký je rozdíl mezi planetou a hvězdou	Rozmanitost přírody - rostliny, houby, živočichové (průběh a způsob života, výživa, stavba těla) - životní podmínky - ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (živelné pohromy a ekologické katastrofy) Místo, kde žijeme -okolní krajina- rozšíření rostlinstva a živočichů, přírodní zajímavosti v okolí domu - Vesmír a Země (sluneční soustava, den a noc,	EV-ekosystémy-les, pole, vodní zdroje -základní podmínky života-voda, půda, ochrana biologických druhů vycházky opak. prvouka - telefonování	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí vysvětlit význam Slunce pro život na Zemi umí vysvětlit střídání dne a noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru seznámí se s působením magnetické a gravitační síly zná stavbu lidského těla ví, co je kostra, umí pojmenovat hlavní části ví, co je svalstvo a zná jeho význam umí pojmenovat a najít na modelu některé vnitřní orgány zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.) zná telef. čísla tísňového volání (pro přivolání první pomoci,hasičů a policie) zná a řídí se zásadami péče o zdraví, zná význam sportování, správné výživy ví,co je evakuace obyvatel a evakuační zavazadlo ví,co je terorismus a anonymní oznámení zná a umí pojmenovat běžně užívané elektrické spotřebiče zná zásady manipulace s el. spotřebiči zná zásady poskytnutí první pomoci při zasažení el.	roční období) Lidé a čas -orientace v čase – kalendáře, režim dne, roční období Člověk a jeho zdraví - lidské tělo (základní stavba a funkce) - péče o zdraví , zdravá výživa (první pomoc) - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí (bezpečné zacházení s elektrickými spotřebiči)	Vv – kreslení Pč – modelování EV-lidské aktivity a problémy životního prostředí Exkurze do planetária EV-vztah člověka k prostředí-prostředí a zdraví	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
proudem zná telefonní čísla tísňového volání orientuje se v dopravní situaci chová se adekvátně jako chodec	- péče o zdraví (první pomoc při zasažení elektrickým proudem) -osobní bezpečí, krizové situace		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
zná důležité nerosty a horniny umí vysvětlit proces zvětrávání hornin zná využití některých nerostů zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji umí popsat vznik půdy, zná význam půdy, její využití a princip ochrany zná pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice, zem. přitažlivost dokáže pozorovat živočichy a rostliny, zformulovat a zapsat výsledek pozorování umí určit a zařadit některé živočichy a rostliny do biolog. systému umí vysvětlit pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad ví, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení zná význam zdravého životního prostředí pro člověka, zná hlavní znečišťovatele vody, vzduchu, půdy atd. zná pojem recyklace	Rozmanitost přírody - nerosty a horniny, půda (vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání) - Vesmír a Země - rovnováha v přírodě (vzájemné vztahy mezi organismy) - životní podmínky	EV-ekosystémy -základní podmínky života -lidské aktivity a problémy životního prostředí -vztah člověka k prostředí (prolíná výukou po celý šk. r.)	Oživení znalostí z 4.r.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
zná a umí vysvětlit význam čističek odpadní vod zná pravidla chování v CHKO a v přírodě uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny a umí uvést příklad zná původ člověka jako druhu zná způsob rozmnožování a umí charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka zná části lidského těla, důležité orgány a jejich funkci, smyslová ústrojí zná a dovede jednat podle zásad první pomoci uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti zná svoje základní práva a povinnosti – týrání, zneužívání, šikana umí zjistit tel. číslo linky důvěry, krizového centra zná pravidla telefonování na tyto instituce zná význam pojmů terorismus, rasismus je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení (požár, únik jedovatých látek apod.) zná zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz, a řídí se jimi	- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody Člověk a jeho zdraví - lidské tělo (základy lidské reprodukce, vývoj jedince) - péče o zdraví, zdravá výživa - návykové látky a zdraví - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy Lidé kolem nás - právo a spravedlnost (právní ochrana občanů a majetku, základní lidská práva a práva dítěte) - základní globální problémy (významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí	VDO-občan, občanská společnost a stát -principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování beseda s pracovníky HZS MKV-lidské vztahy -etnický původ -princip sociálního	opakování a rozšíření učiva 4. roč.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
zná jednoduché stroje a jejich praktické použití – páka, kladka, nakloněná rovina, kolo apod. zná princip a užití parního stroje a spalovacího motoru, zná jejich význam v techn. pokroku má základní poznatky o využití el. energie zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými el. přístroji umí sestavit jednoduchý el. obvod zná zdroje el. energie	Člověk a technika - osobní bezpečí (bezpečné používání elektrických spotřebičů)	smíru a solidarity	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

DĚJEPIS

Charakteristika předmětu

V předmětu Dějepis je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost, oboru dějepis.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby si žáci osvojili historické, sociální a kulturně-historické souvislosti o vývoji společnosti a důležitých společenských jevech. Hlavní poslání předmětu Dějepis spočívá v kultivaci historického vědomí kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Znalost různých historických etap napomáhá k celkové orientaci v mnohotvárnosti kulturních, politických, sociálních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života. K specifickým úkolům výuky dějepisu patří i vytváření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvorům minulosti, smyslu pro pochopení a respektování odlišných kultur.

Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti. Důraz je proto kladen především na hlubší poznání dějin našeho národa v kontextu s evropským a světovým vývojem.

Při výuce dějepisu v 6. – 9. ročníku základní školy je uplatňováno chronologické hledisko. Některé tematické celky (např. z dějin umění) umožňují navázání mezipředmětových vztahů a kooperaci s dalšími předměty (např. hudební, výtvarnou a literární výchovou). Propojení s jinými předměty je přínosné především v tom, že tyto předměty nahlíží na daný historický jev, událost či osobnost pod svým specifickým úhlem.

Ve vzdělávacím předmětu dějepis směřujeme výuku k:

- pochopení významu historie pro orientaci v současném světě
- pochopení, že vývoj a stav společnosti závisí na řadě vnitřních a vnějších vlivů
- uvědomění si, že historie náleží k duchovnímu, kulturnímu i materiálnímu bohatství naší společnosti
- pochopení faktu, že vývoj společnosti není lineární, dá se zhruba předem odhadnout, ale ne naplánovat
- práci s informačními zdroji, orientaci na časové ose a historické mapě

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost

- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka dějepisu společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a společnost přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učí se vybírat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, vyhledávat a třídit informace, tím že vedeme žáky k orientaci „v důležitosti“ historických faktů pro další vývoj společnosti a podněcujeme v nich vnímání historických jevů a událostí v širších souvislostech, ne pouze samotného, izolovaného faktu. Umožníme jim samostudium, tzn. vlastní osvojování si práce se slovníky, encyklopediemi a dalšími informačními zdroji.

Kompetence k řešení problémů: Směřuje ke kritickému myšlení a k schopnosti obhájit svá rozhodnutí, tím že žáky vedeme např.

k porovnávání společenských jevů a procesů v naší zemi s obdobnými jevy a procesy v jiných zemích, hledání paralel mezi současnými a minulými událostmi, k vyjádření stanoviska k některým kontroverzním etapám dějin – např. únorový převrat 1948, listopadová revoluce 1989 apod.

Kompetence komunikativní: Učí se formulovat své myšlenky a názory výstižně, souvisle a v logickém sledu a porozumět různým typům textů

a záznamů, obrazových a jiných informačních prostředků, tím že na základě připravených podkladů z různých zdrojů odpovídá na položenou otázku, umí své stanovisko vysvětlit a s pomocí informačních materiálů zasadit do historického kontextu.

Kompetence sociální a personální: Učí se diskutovat v malé skupině a debatovat ve třídě, respektovat různá hlediska i pohledy jiných lidí, tím že je vedeme k rozvíjení úcty k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k respektování kulturních a jiných odlišností.

Kompetence občanské: Učí se respektovat, chránit a oceňovat naše tradice kulturního a historického dědictví a projevovat pozitivní vztah k uměleckým dílům, tím že je budeme podporovat v rozvíjení zájmu o minulost vlastního národa i jiných národů a v upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře.

Kompetence pracovní: Vede k získávání nových zkušeností a poznatků ze světa práce, tím že žáci sledují změny způsobu výroby v průběhu historického vývoje, uvědomují si, jaké změny přinesla průmyslové revoluce v souvislosti se vznikem nových průmyslových odvětví apod.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

6. ročník

VDO Výchova demokratického občana

VDO 4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: principy demokracie

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1 Evropa a svět nás zajímá: místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu

VMEGS 3 Jsme Evropané: kořeny a zdroje evropské civilizace

MkV Multikulturní výchova

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)

MkV 3 Etnický původ: rovnocennost všech etnických skupin a kultur

EV Environmentální výchova

EV 1 Ekosystémy: kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek); změny krajiny (krajina dříve, vliv lidských aktivit)

7. ročník

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1 Evropa a svět nás zajímá: místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě

- VMEGS 2** Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa; Evropa a svět
VMEGS 3 Jsme Evropané: kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace

MkV Multikulturní výchova

- MkV 2** Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
MkV 3 Etnický původ: rovnocennost všech etnických skupin a kultur

EV Environmentální výchova

- EV 3** Lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek); změny v krajině (krajina dříve, vliv lidských aktivit)

8. ročník

VDO Výchova demokratického občana

- VDO 2** Občan, občanská společnost a stát: základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost)
VDO 4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: principy demokracie

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- VMEGS 1** Evropa a svět nás zajímá: místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
VMEGS 2 Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa; Evropa a svět
VMEGS 3 Jsme Evropané: klíčové mezníky evropské historie

MkV Multikulturní výchova

- MkV 3** Etnický původ: rovnocennost všech etnických skupin a kultur
MkV 4 Multikulturalita: multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

EV Environmentální výchova

- EV 3** Lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek); změny v krajině (krajina dříve, vliv lidských aktivit); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí)

9. ročník

VDO Výchova demokratického občana

- VDO 2** Občan, občanská společnost a stát: občan jako odpovědný člen společnosti
VDO 4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- VMEGS 2** Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa

VMEGS 3 Jsme Evropané: klíčové mezníky evropské historie; co Evropu spojuje a co ji rozděluje

MkV Multikulturní výchova

- MkV 2* Lidské vztahy: udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
- MkV 3* Etnický původ: rovnocennost všech etnických skupin a kultur; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- MkV 4* Multikulturalita: multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti
- MkV 5* Princip sociálního smíru a solidarity: odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám

EV Environmentální výchova

- EV 3* Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- EV 4* Vztah člověka k prostředí: nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílu globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

MV Mediální výchova

- MV 5* *Fungování a vliv médií ve společnosti: role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)*

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

4. charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
5. objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
6. uvede příklady archeologických kultur na našem území

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

7. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
8. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
9. demonstroe na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
10. porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

11. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
12. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
13. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
14. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
15. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

16. vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
17. vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
18. popíše a demonstroe průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
19. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
20. objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
21. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
22. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

23. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
24. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
25. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
26. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
27. na vybraných příkladech demonstroe základní politické proudy
28. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

MODERNÍ DOBA

29. na příkladech demonstroe zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
30. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů

31. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět;
rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
32. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
33. zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

34. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
35. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
36. posoudí postavení rozvojových zemí
37. prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- pochopení významu minulosti pro současnost a budoucnost
- orientaci v historickém čase
- seznámení s vývojem jednotlivých oblastí světa
- pochopení souvislosti mezi přírodními podmínkami, hustotou osídlení a způsobem obživy obyvatelstva
- seznámení s kulturním přínosem staroorientálních a antických civilizací, k zhodnocení významu znalosti písma, vzniku věd a umění
- seznámení se vznikem různých náboženství v jednotlivých oblastech světa a jejich vlivem na vývoj společnosti
- správné orientaci na historické mapě a vysvětlení základní historické terminologie z oblasti pravěku a starověku

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV:

- pochopení změny ve světě, která nastala příchodem nových etnických skupin
- seznámení s politickými, společenskými a kulturními odlišnostmi v byzantské, arabské a francké oblasti
- seznámení s dějinami evropských států a s českými dějinami po stránce politické, ekonomické, sociální a kulturní
- pochopení úlohy křesťanství ve středověké společnosti a k problémů vedoucích ke kritice církve
- objasnění pojmů renesance, humanismus a reformace a k pochopení změny myšlení v tomto období
- seznámení s důvody válečných konfliktů a jejich důsledky pro další vývoj v Evropě

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- pochopení nerovnoměrnosti vývoje v Evropě a ve světě
- poznání vývoje v českých a evropských zemích po třicetileté válce a postavení našich zemí v habsburské monarchii
- orientaci na mapě a v kontaktech mezi jednotlivými státy, kontinenty a kulturami

- uvědomění si změn v politice, hospodářství, řízení společnosti ovlivněných osvícenstvím
- seznámení s přínosem moderních věd, rozvojem průmyslu a kultury v tomto období
- pochopení důvodů národně osvobozeneckých hnutí velkých a malých národů
- pochopení problémů Evropy a světa v předválečném období

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- pochopení důsledků první světové války pro poválečné uspořádání Evropy a světa
- porozumění historickému vývoji ČSR v jednotlivých etapách 20. století
- vnímání důležitosti světové hospodářské krize pro nárůst extrémistických hnutí (fašismu, nacismu a komunismu)
- uvědomění si zhoubného působení rasových teorií v soužití společnosti
- pochopení souvislostí vedoucích k vypuknutí druhé světové války a změn v rozdělení světa po jejím skončení
- uvědomění si negativního působení komunismu na společnost a změn spojených s jeho pádem po roce 1989
- vnímání globálních problémů současné společnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
osvojí si práci s časovou přímkou osvojí si základní periodizaci dějin seznámí se s e schématy, grafy, tabulkami rozpozná vývojová stadia člověka seznámí se s různými způsoby obživy orientuje se v nejstarším osídlení naší země pochopí podmínky vzniku řemesel pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro vznik obchodu uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech chápe kulturní rozmanitost světa pochopí, čím nejstarší státy obohatily naše poznání, myšlení, jazyk umí objasnit vliv přírodních poměrů na vývoj starověkých států seznámí se s podstatou společenského uspořádání - státem	Úvod Historické prameny Jak lidé měří a počítají čas Historické mapy Pravěk Kde se vzal na Zemi člověk? Vývojové druhy člověka Lovci a sběrači Pastevci a zemědělci Pozdní doba kamenná Doba bronzová Doba železná Keltové Stěhování národů Shrnutí Starověk Nejstarší státy Kolébka civilizace Mezopotámie Egypt Palestina	EV – sepětí člověka s přírodou OSV – komunikace, soc. Dovednosti, mezilidské vztahy, spolupráce, řešení problémů, Kreativita – výroba keramiky Z – světové strany, světadíly, zemědělské oblasti, celková orientace na mapě Vv- pravěké malby ČJ – různé možnosti dorozumívání neverbální komunikace dnes VMEGS- přínos starověkých států Pro rozvoj světové civilizace EV – příroda a první civilizace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
seznámí se s náboženskými představami, filosofií, vynálezy, uměleckými díly chápe úlohu pověstí, bájí a náboženství v životě Řeků pochopí podstatu aténské demokracie uvědomí si přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury uvědomí si prolínání kulturních vlivů rozlišuje formy státní moci získá představu o životě osobností a společenských skupin popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše dokáže srovnat svět antiky s ostatními soudobými civilizacemi uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy chápe zrod křesťanství a jeho význam pro další vývoj	Indie a Čína Shrnutí Antické Řecko Mykény Homérské Řecko Archaické období Klasické období – zrození demokracie Helénové ve válkách Duchovní odkaz Řeků Řím Království Republika Duchovní odkaz Římanů Římané ve válkách Období císařství Vzdělanost a umění Věda Křesťanství Shrnutí učiva	VV – řecké umění ČJ – eposy, řecké báje VDO – demokracie, despotie, tyranie MKV – sbližování a prolínání kulturních vlivů v helénistickém období VV – římské umění ČJ – římské báje Řečnictví VDO – věc veřejná, občanská práva VMEGS – integrace Evropy, Vliv Říma na raně středověké státy	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
osvojí si periodizaci středověku charakterizuje vývoj v různých částech světa popíše hospodářský život a způsob života jednotlivých vrstev objasní úlohu církve ve středověké společnosti uvědomí si obohacování Evropy kulturními podněty z Orientu charakterizuje první státní útvary na našem území uvádí další středověké státy ve střední, jižní a východní Evropě uvědomí si duchovní odkaz patronů českých zemí poznává změny politické, hospodářské, sociální a kulturní charakterizuje vývoj v různých částech Evropy a světa	Středověk a počátky novověku Asie, Afrika a Amerika Byzanc Arabská říše a islám Evropa Vládcové světští a církevní Obyvatelé Umění První středověké říše Velká Morava Český stát – počátky Střední Evropa Jižní a východní Slované Expanze Vikingů, křížové výpravy Kultury středověké Asie a Afriky Amerika Kolonizace ve středověku Západní Evropa, Rusko Obyvatelstvo	VV, OV, HV, ČJ – umění, památky, pověsti, kroniky národ, vlast, čeští patroni EGS – formování evropských států, vznik Svaté říše římské, křížové výpravy MKV – náš etnický původ EV – historické památky	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
charakterizuje románskou, gotickou a renesanční kulturu seznámí se s rozmachem českého státu za posledních Přemyslovců a Lucemburků charakterizuje dobu vlády Karla IV., význam jeho vlády, dobu Václava IV., uvědomí si narůstání problémů ve společnosti i v církvi charakterizuje příčiny české reformace, popíše průběh husitství, jeho klady i zápory učí se chápat rozměr pojmů tolerance a intolerance popíše nejvýznamnější zámořské objevy a jejich důsledky, význam objasní hospodářské, kulturní, náboženské změny v Evropě chápe podstatu reformace charakterizuje postavení českých zemí v habsburské monarchii popíše hlavní události třicetileté války, její příčiny a důsledky, dopad na české země	Gotika kolem nás Životní styl v období gotiky Gotické výtvarné umění Čeští přemyslovští králové Velmoc Přemyslovců Lucemburkové a Země Koruny české Mistr Jan Hus Husitství Jiří z Poděbrad Jagellovci Století velkého objevování Rozvoj věd, nové názory na život Zámořské objevy Mimoevropské civilizace Proměny Evropy Expanze Osmanské říše Španělsko Itálie Italská renesance Školy a vzdělání Literatura, divadlo a hudba Knihtisk Renesanční umění	ČJ, VV, VV, RV, OV – rozvoj Češtiny, doba Karla IV., rozvoj Vzdělání, gotické umění, hudba, husitské písně, náš region ve středověku, památky UNESCO VDO – Magna charta – vznik Parlamentu MKV – předsudky, katolická Církev, husitství – reformace EGS – mírové poselství Jiřího z Poděbrad MKV – stereotypy katolické církve MKV – poznávání odlišných kultur EV – historické památky VMEGS – objevení Ameriky, celosvětový obchod MKV – prolínání kultur	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
	Počátky baroka Svatá říše římská – luteráni a kalvinisté Šíření reformace Nizozemská revoluce Habsburkové na českém trůně Rudolfínská Praha České stavovské povstání Třicetiletá válka Shrnutí učiva		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
osvojí si periodizaci novověku charakterizuje barokní kulturu a její vliv na obyvatelstvo, životní styl objasní vliv osvícenství porovnává absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus chápe postavení českých zemí v habsburské monarchii i v evropských podmínkách seznámí se se situací ve vybraných zemích Asie, Afriky, Ameriky charakterizuje rozvoj vědy seznámí se s novými objevy a vynálezy popíše významné kulturní změny v Evropě i na našem území charakterizuje a hodnotí národní hnutí i úlohu	N O V O V Ě K Mimoevropské civilizace Evropané po třicetileté válce Století vědy Osvícenství Baroko a rokoko Občanská válka a revoluce v Anglii Absolutní monarchie ve Francii Rusko Habsburská monarchie Prusko, Polsko Charakterizuje České království v habsburské monarchii Ve věku páry a nových ideálů občanství Asie a Afrika Vznik USA Vynálezy a vědecké poznání Národy v Evropě Klasicismus a romantismus	ČJ, VV, HV, RV, OV – umění, kultura, nové názory na svět a život VDO – rekatolizace, náboženská nesnášenlivost VDO – absolutismus versus boj za demokracii, vytváření demokratických společností Listina práv a svobod, Občanský Zákoník, ústavy EGS -	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
významných osobností objasní vliv francouzské revoluce na evropský vývoj popíše uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu popíše revoluční události roku 1848 – 1849 v našich zemích i jinde v Evropě charakterizuje vývoj u nás v 50. a 60. letech a vznik Rakouska-Uherska orientuje se v hlavních změnách 2. poloviny 19. století v oblasti hospodářské, společenské, kulturní a v mezinárodních vztazích rozlišuje nové pojmy z oblasti společenského a hospodářského vývoje uvědomuje si rozdíly v objemu občanských práv ve srovnání s dneškem hledá příčiny světové války	Velká francouzská revoluce Napoleonovy výboje České království před rokem 1848 Národní obrození, čeští buditelé Revoluce 1848 – 1849 v Evropě i českých zemích Evropa po roce 1848 Rakousko – Uhersko Rusko a Balkán Věda, technika, moderní umění První celosvětový konflikt Za poznáním Země Afrika Japonsko USA Průmysl a zemědělství Počátky dělnického hnutí, feminismu, pacifismu Technicko-vědecká revoluce Nové myšlenkové proudy, teorie a hnutí Moderní umění Realismus a secese Západní a severní Evropa Rusko Proměny v habsburské monarchii Zápas o občanská a národní práva	Revoluční hnutí EV – historické památky ČJ – literatura národního obrození MDV – obroda českého jazyka, Slovník, knihy, noviny MKV – otrokářství, rasismus EV – průmyslová revoluce – dopad na životní prostředí a přírodní zdroje, technické vynálezy MKV – menšiny, pacifismus, Antisemitismus VDO – boj za volební právo	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
popíše průběh a výsledky světového konfliktu seznámí se s novým uspořádáním Evropy	Mocenská seskupení na přelomu století První světová válka Fronty České země za války, odboj Vítězství Dohody Versailleský systém Shrnutí učiva	VMEGS – rozšíření válečného konfliktu po světě MDV – šíření informací, film OSV – solidarita s bojujícími	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
popíše příčiny, průběh a výsledky 1.světové války charakterizuje vývoj ve světě vysvětlí vývoj mezinárodní politické situace definuje fašismus, nacismus, demagogii, rasismus, komunismus poznává nový umělecký pohled na svět a na smysl tvorby umělců vnímá rozmanitost projevů kultury uvědomí si souvislosti mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencemi řešit problémy extrémními způsoby seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou ČSR ve 30. letech , v období 2. republiky a protektorátu popíše příčiny, průběh a výsledky 2. světové války charakterizuje postavení a úlohu českého národa a jeho odboje učí se účtět k účastníkům odboje , seznamuje se s osobnostmi našeho regionu, pátrá po nich vyhledává informace o holocaustu	Dějiny 20.století Svět po 1. světové válce USA SSSR Asie Evropa – rozvoj výroby, nové úspěchy ve vědě a technice Nové myšlenky a ideologie Meziválečná umělecká avantgarda Evropa podle versailleského systému Vývoj ČR ve dvacátých letech Nacismus v Německu 30. léta Demokracie v Československu Mnichov Nejničivější válka v dějinách Nepřátelské strany a světová válčiště Pod vládou hákového kříže Odboj	VDO – vznik totalitních zřízení HV, VV, OV, ČJ a LV MDV – propaganda VDO – volební systémy, formy vlády EGS – 1. a 2. světová válka jako mezníky vývoje MKV – rasismus ve 20. století, lidská solidarita EV – technické vynálezy a životní Prostředí OSV a VDO - holocaust	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zapojuje se do diskuse na toto téma přemýšlí o tom, jak válečné i poválečné události ovlivňují v mnohém i současníky rozpoznává složitost poválečného vývoje a jeho vyústění do únorových událostí roku 1948 uvědomuje si možnosti různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k těmto interpretacím seznamuje se s vývojem ve světě, s proměnami na jednotlivých kontinentech uvádí typické znaky totalitní společnosti rozpoznává problémy rozděleného světa odliší převratné změny 60. let od předcházejícího i následujícího dění v naší republice charakterizuje rozvoj vědy, techniky, vzdělanosti a umění uvědomuje si základní globální problémy, shromažďuje o nich informace, diskutuje o možnostech jejich řešení seznamuje se s příčinami rozpadu východního bloku	Holocaust Věda a technika Boje na frontách Češi a Slováci po Mnichovu a za války Porážka nacistického Německa, kapitulace Postupimská konference Důsledky války Mír Věk vědy, pronikání do Kosmu, počítačové revoluce Svět po válce Studená válka Asie Latinská Amerika Afrika Evropa – obnova Nové objevy, myšlenky, hnutí, informační Revoluce Umění 2. poloviny 20. století Rozdělená Evropa, dva systémy Nástup totalitní moci v ČR 50. léta Převratné změny v 60. letech Normalizace Helsinky 1975 Období konfliktů i mezinárodní spolupráce Svět po skončení studené války	EGS – SN a OSN VDO – totalitní režimy – Fašismus, nacismus, komunismus MDV – propaganda VDO – ČSR – totalitní systém Listina práv a svobod Charta 77 EGS – Východ - Západ NATO a Varšavská smlouva EV – zásahy do přírody OV, HV, ČJ a literatura 2. poloviny 20. století	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
ujasňuje si vnitřní situaci v naší republice v roce 1989, orientuje se ve vývoji k demokracii v dalších letech zapojuje se do diskuse o nových problémech současnosti, např. o terorismu	Svět v období ohrožení a globalizace Internet, faxy, mobily Krize a pád komunistických režimů 17.listopad 1989 ,vznik České republiky Evropa na přelomu tisíciletí 20. století - shrnutí	VDO – formy vlády EGS – 1989 – začleňování ČR Do integračního procesu - vstup do EU MDV – sdělovací prostředky a politika	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Občanská výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, oboru Výchova k občanství.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby byli žáci připraveni pro život v moderní demokratické společnosti. Vybavuje žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jejich aktivní zapojení do života. Prostřednictvím rozumového poznání jsou pak vychováváni k občanským postojům. Zajišťování dostatečného množství informací a systematické výchovné působení je předpokladem pozitivního ovlivňování vztahů mezi mladými lidmi, formování jejich postojů k hodnotám. Důležitou součástí vzdělávání je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Některé tematické celky (např. ze státu a práva, mezinárodních vztahů, globálního světa) umožňují navázání mezipředmětových vztahů a kooperaci s dalšími předměty (např. zeměpisem, dějepisem, přírodopisem).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře;
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase;
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku;
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost;
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti;
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru;
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních;

- účtě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství;
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostí i poznávání otázek obrany státu
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí;
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci;
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv.
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
3. zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
4. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
5. kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
6. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
7. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
8. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
9. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
10. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

11. objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
12. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
13. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
14. popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

15. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
16. sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
17. na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
18. vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
19. uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
20. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
21. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
22. rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

15. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
16. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
17. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
18. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
19. přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práva spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
20. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství
21. provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
22. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
23. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
24. rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
25. diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

26. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
27. uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
28. uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
29. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
30. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu

31. uveďte příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Občanská výchova
 Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, škole obci uvědomí si, jaký význam má základní vzdělání pro vlastní vývoj a budoucí život; nutnost respektovat pravidla na příkladech popíše zásady racionální přípravy na vyučování; rozlišuje vhodné a nevhodné způsoby využívání volného času posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů v obci uvede příklady památných míst i významných osobností obce a regionu; vysvětlí, k jakým událostem či osobnostem se vážou seznámí se s funkcí a úkoly důležitých správních orgánů obce chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům	Naše škola - život ve škole, školní řád, práva a povinnosti žáků, význam žakovské samosprávy - vklad vzdělání pro život - režim dne; racionální příprava na vyučování; volný čas a jeho organizace Naše obec, region, kraj - důležité instituce; zajímavá a památná místa; významní rodáci; místní tradice a události (v obci, regionu); regionální zvláštnosti - správní orgány obce, úkoly obecní samosprávy, komunální volby - ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	VDO – občanská spol. a škola OSV – rozvoj schopnosti poznávání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí D, Z, Př EV – vztah člověka k prostředí; - lids. aktivity a problémy ŽP VDO – občan, občan. spol. a stát - formy participace občanů v polit. životě Beseda na OÚ Projekt – Naše obec Návštěva památek v regionu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
na příkladech vyloží pojem vlastenectví a odliší projevy vlastenectví od projevů nacionalismu seznamuje se se zajímavými památkami naší vlasti, historickými mezníky a slavnými osobnostmi, které proslavily náš národ uvede příklady typických zvyklostí a tradic objasní význam symbolů našeho státu a způsoby jejich používání porovnává různé podoby a projevy kultury (odívání, bydlení, cestování, chování lidí) respektuje odlišné projevy kultury a kulturní zvláštnosti seznamuje se s památkami UNESCO v ČR vysvětlí přínos kulturních institucí pro život lidí zhodnotí nabídku jednotlivých kulturních institucí charakterizuje prostředky masové komunikace kriticky přistupuje k mediálním informacím, posoudí vliv masmédií na utváření masové kultury a veřejného mínění vysvětlí přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, respektuje odlišné názory či zájmy lidí i odlišné způsoby jejich chování a myšlení	Naše vlast - pojem vlasti, vlastenectví - národní bohatství – zajímavá a památná místa; co nás proslavilo; významné osobnosti; zvyky a tradice - státní symboly - státní svátky a významné dny Kultura - rozmanitost kultury, podoby a projevy - kulturní bohatství a dědictví národa - hodnoty a tradice - památky UNESCO v ČR - kulturní instituce – typy, nabídka, význam pro život - masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia (vliv masmédií na utváření masové kultury a veřejného mínění a na chování lidí) Lidská setkání - podobnost a odlišnost lidí - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, - rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů	D, ČJ, Z, Př, HV, VV MKV – kulturní difference - etnický původ - multikulturalita EGS – objevujeme Evropu a svět EV- vztah člověka k prostředí VV, D, Z MKV – kulturní difference - multikulturalita MDV – kritické vnímání mediál. sdělení - fungování a vliv médií ve společnosti OSV – poznávání lidí	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi v situacích ohrožení (záplavy, požáry...) vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení uvědomí si význam přátelství v životě člověka ujasňuje si existenci sociálních pozic a rolí; učí se, co role vyžadují a jak se s nimi musí člověk vyrovnávat uvede příklady příčin a situací, v nichž mohou mezi lidmi vznikat vzájemné neshody a konflikty uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace při řešení konfliktních situací mezi vrstevníky i dospělými, případně konflikty řeší nenásilným způsobem kriticky přistupuje k mediálním informacím a vyjadřuje svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění objasní potřebu tolerance ve společnosti (k odlišným kulturám, názorům i národnostním menšinám), zaujímá tolerantní postoje k menšinám rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí; uvědomuje si možné důsledky a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	a žen - lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti Vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy (kamarádství, přátelství, party, partnerství, láska) - společenské skupiny, sociální role - mezilidská komunikace, asertivita - konflikty v mezilidských vztazích (příčiny a způsoby jejich řešení) - problémy lidské nesnášenlivosti; předpoklady tolerance (respekt k národnostním menšinám a jejich kulturní svébytnosti)	- hodnoty, postoje, praktická etika MKV- lidské vztahy - etnický původ OSV – poznávání lidí - mezilidské vztahy - komunikace - řešení problémů a rozhodovací dovednosti MDV – fungování a vliv médií ve společnosti VDO – občan, občan. spol. a stát MKV – princip sociálního smíru	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích; případné neshody či konflikty řeší nenásilným způsobem popíše dělbu práce v rodině posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci spolupracuje ve skupině a přebírá odpovědnost za společné úkoly, činnosti či práce kriticky přistupuje k mediálním informacím a vyjadřuje svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění	Zásady lidského soužití - společenské normy, hodnoty; pravidla chování - dělba práce a činností - výhody spolupráce	OSV – mezilidské vztahy - kooperace	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Občanská výchova
 Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
pochopí význam pojmu osobnost, co vytváří rozdílnost jednotlivých osobností rozpozná vlastní silné a slabé stránky pomocí interaktivních her na téma „Kdo jsem?“; pochopí, proč je důležité rozvíjet dobré stránky a špatné stránky potlačovat seznámí se s pojmy charakter, svědomí, egocentrismus, altruismus, egoismus rozliší projevy kladných a záporných charakterových vlastností u sebe i druhých; kriticky je hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání je schopen sebepoznání, poznání jiných lidí uvědomuje si, jak realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a osobního potenciálu může ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a společných cílů kriticky hodnotí a koriguje své chování a jednání	Podobnost a odlišnost lidí - projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání - osobnost člověka – osobní vlastnosti, schopnosti a dovednosti (nedostatky) - vrozené předpoklady, osobní potenciál - charakter člověka (kladné a záporné charakterové vlastnosti), svědomí Vnitřní svět člověka - vnímání, prožívání, poznávání a posuzování sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot (sebehodnocení, sebepoznání, sebekritika, sebevýchova) - stereotypy v posuzování druhých lidí Citový život člověka	OSV – osobnostní rozvoj, sebepoznání a sebepojetí OSV – sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace MKV – kulturní difference - lidské vztahy OSV – sebepoznání - psychohygiena	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
získá základní představu o znacích emocí a dostává tak návod k vlastnímu sebepoznání uvede příklady, ve kterých se projevuje citová odolnost člověka (rozlišuje citovou odolnost od bezcitnosti) zamyslí se nad příčinami běžných stresových situací a popíše, jak se jím vyhnout, překonat je uvědomí si význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek posiluje své volní jednání popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru zamýšlí se nad původem morálních norem, vztahem morálky a práva kriticky přistupuje k mediálním informacím; vyjadřuje svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	- city a emoce (protikladnost, smíšenost, pestrost, nakažlivost emocí; hloubka citu, výrazovost, empatie) - náročné životní situace (stresové situace, vyrovnávání se se stresem, způsoby řešení citových problémů) Osobní rozvoj - vůle, volní jednání - význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji Zásady lidského soužití - morálka a mravnost, morálka a právo, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování Lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana - úprava lidských práv a práv dětí	OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV – hodnoty, postoje, praktická etika MKV – lidské vztahy Projekt – Ostrov VDO – občan, občan, spol. a stát MKV – etnický původ - kulturní difference - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity OSV – poznávání lidí - mezilidské vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
respektuje práva a oprávněné zájmy druhých seznamuje se se základními dokumenty upravujícími lidská práva, uvede příklady základních práv a svobod každého člověka posoudí význam ochrany lidských práv a svobod v případě potřeby dokáže přiměřeně uplatňovat svá práva včetně práv spotřebitele prohlubuje si informace o právech a povinnostech občanů seznamuje se s tím, co stát poskytuje občanům; všímá si problematiky poškozování a ochrany občanských práv	v dokumentech (Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte) - poškozování lidských práv, šikana, diskriminace - ochrana lidských práv Člověk a občanský život - člověk jako občan, jeho práva a povinnosti - poškozování a ochrana občanských práv - sociální zabezpečení občanů	VDO – formy participace občanů v politice	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Občanská výchova
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady vysvětlí funkci peněz a uvede příklady různých forem placení na příkladech vysvětlí vhodné využití hotovostního a bezhotovostního placení sestaví jednoduchý rozpočet rodiny na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje vysvětlí zásady hospodárnosti na rozpočtu domácnosti posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci na příkladech objasní přednosti a rizika používání	Majetek, vlastnictví - formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví Peníze - funkce a podoby peněz - formy placení Hospodaření - rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing - rozpočet státu (sociální politika) - ochrana majetku - banky a jejich produkty Banky a jejich služby - aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění - produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	M – 7. ročník, jednoduché a složité úrokování	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
platebních karet na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů a výdajů uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků uvede možnosti různých typů pojištění rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH	Výroba, obchod, služby - výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost Principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh - podstata fungování trhu - nejčastější právní formy podnikání - inflace a tvorba ceny	OSV – mezilidské vztahy Výchova ke zdraví OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje výdaje vysvětlí význam daní uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování k veřejnému majetku a vysvětlí, jak lze proti němu aktivně vystupovat rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu objasní funkce rodiny uvede příklady práv a povinností vyplývajících z právních vztahů – manželství, rodičovství popíše způsoby náhradní výchovné péče	Člověk a rodinný život - volba životního partnera, manželství, rodičovství; problematika nezralého rodičovství - ekonomické, mravní a právní aspekty rodinného života - mravní a právní ochrana manželství a rodičovství (Zákon o rodině) - vztah rodičů k dítěti, odpovědnost za péči a výchovu dětí, práva a povinnosti dítěte v rodině - příčiny rozvodovosti, mravní a právní důsledky rozvodu - náhradní výchovná péče	ČJ MDV – tvorba mediálního sdělení VDO – občan, občan. spol. a stát - formy participace občanů v politice	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
objasňuje vztahy mezi vzděláním, povoláním a zaměstnáním popíše své představy o „cestě“ k povolání, konkrétní možnosti, jak získat informace o vzdělání, volbě povolání získá přehled o nabídkách profesní přípravy a zaměstnání celkově i v regionu (v souč.) pochopí souvislosti mezi požadavky na výkon vybraného povolání, svými reálnými předpoklady a konkrétními možnostmi výběru vhodného povolání hodnotí své osobní šance orientuje se v mapách povolání, schemech, tabulkách, grafech, čerpá z nich informace a ty využívá pro svou profesní přípravu učí se vyhledávat, třídit a správně využívat informace potřebné při rozhodování o budoucím povolání zajímá se o problematiku nezaměstnanosti a způsoby jejich řešení odlišuje zaměstnání od podnikání, umí je porovnat vyplňuje frekventované tiskopisy, formuláře a osobní dotazníky, správně vyplní přihlášku na vybranou školu stručně a věcně odpoví na inzerát nabízející uplatnění v určitém povolání, sestaví vlastní inzerát sepíše jazykově i stylisticky správný a vhodně upravený úřední dopis budoucímu zaměstnavateli	Člověk a pracovní život - práce, povolání, zaměstnání - volba povolání (faktory ovlivňující výběr povolání, potřeba celoživotního vzdělávání) - přehled o nabídce profesní přípravy, vzdělání, zaměstnání - znaky povolání (pracovní činnosti, pr. prostředí, pr. prostředky), předpoklady pro výkon povolání - charakteristiky povolání (mapy povolání) - videoprezentace SŠ a SOU - průvodce světem povolání (práce s internetem) - individuální pohovory se žáky o jejich představě o budoucím povolání - trh práce (nabídka, poptávka, monitoring, firem, statistika a prognózy) - problematika nezaměstnanosti, úloha ÚP - tiskopisy, inzeráty, životopis - pracovní právo - pracovní poměr, pracovní smlouva; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů (Zákoník práce)		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
sestaví návrh textu pracovní smlouvy vypracuje profesní životopis (strukturovaný) simuluje přijímací pohovor v úředním styku vystupuje kultivovaně, projevuje žádoucí sociální dovednosti			

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Občanská výchova
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovnává jejich znaky (republika a monarchie, demokracie a diktatura) rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, obrana státu popíše situace, kdy je třeba bránit stát navrhne, jak může pomoci v konkrétním případě ohrožení na příkladu uvede povinnosti občana při obraně státu rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí; uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů; stručně charakterizuje hlavní formy voleb do	Právní základy státu - znaky státu - typy a formy státu, symboly suverenity - státní občanství ČR - Ústava ČR - složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu Státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samo-správy, jejich úkoly Principy demokracie - znaky demokratického způsobu rozhodování - politický pluralismus, sociální dialog - význam a formy voleb do zastupitelstev ČR	Z, D VDO – občan, občan. spol. a stát - principy demokracie VDO – občanská spol. a škola - občan, občan. spol. a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie MDV – fungování a vliv médií v společnosti VDO – formy participace občanů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zastupitelstev ČR přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, základní právní normy našeho státu, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajištění obrany státu rozlišuje a porovnává úkoly důležitých orgánů právní ochrany občanů (policie, státního zastupitelství, soudů, advokátů, notářů), uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů orientuje se ve významných dokumentech, v nichž se publikují právní předpisy dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady, na nich posoudí podmínky trestní postizitelnosti občanů uvede příklady postihů, které náš právní řád může použít v případě protiprávního jednání diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	Právní řád České republiky - význam, funkce, struktura a odvětví právního řádu, orgány právní ochrany občanů (státní zastupitelství, advokacie, notářství,), soustava soudů - právní norma, předpis, publikování právních předpisů Protiprávní jednání - pojem protiprávní jednání, druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce - trestní postizitelnost - porušování předpisů v silničním provozu - porušování práv k duševnímu zdraví	v politickém životě - principy demokracie Projekt – Soudní přelíčení Projekt – Cestujeme Evropou (státy EU) EGS – Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu - jsme Evropané MKV – kulturní difference - mezilidské vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
objasní význam právní úpravy důležitých vztah (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy (osobní přeprava, koupě, oprava , pronájem věci, reklamace) přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování na příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR uvede příklady zahraničních misí Armády ČR uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce	Právo v každodenním životě - význam právních vztahů (osoby fyzické a právnické, právní způsobilost) - důležité právní vztahy a závazky z nich plynoucí - základní práva spotřebitele - styk s úřady Evropská integrace - podstata, význam a výhody evropské integrace - Evropská unie a ČR	- multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity Př – ekologické problémy Projekt – Globální problémy lidstva EV -lidské aktivity a problémy ŽP -vztah člověka k prostředí EGS – Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu - jsme Evropané	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
mezi státy včetně zajištění obrany státu a účasti v zahraničních misích na příkladech objasní úkoly Armády ČR uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme	Mezinárodní spolupráce - ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody - významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN, UNICEF aj.) Globalizace - globalizace – její projevy, klady a zápory - významné globální problémy, způsoby jejich řešení včetně válek a terorismu		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vlastní postoj ke způsobům jeho potírání objasní-li ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru			

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu **Fyzika** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**, oboru fyzika

Mezi hlavní cíle patří poznávání přírody, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovednosti objektivně pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry, a ty ústně i písemně interpretovat. Žáci se učí rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti mezi nimi, předvídat je, popřípadě ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Ve vzdělávacím předmětu fyzika směřujeme výuku ještě specificky k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech, především při úrazu elektrickým proudem

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování;
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi;
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby;
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů;
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí;
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí;
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy;
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí;

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka fyziky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Žáci se učí metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů, učí se zpracovávat informace z hlediska důležitosti i objektivity a využívat je k dalšímu učení, samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují

a vyvozují z nich závěry; tím, že učitel žákům předkládá co nejvíce praktických pokusů, umožní žákům využívat výukové programy, a to jak pod jeho vedením, tak především samostatně při zpracování vlastních prezentací. Učitel žáky vede k tomu, aby vždy nejprve odhadli výsledky experimentu a po dosažení závěru korigovali své hypotézy, aby vyhledávali v různých pramenech potřebné informace týkající se problematiky fyzikálního poznávání a využívali je efektivně ve svém dalším studiu, aby poznávali souvislosti fyzikálního zkoumání s ostatními přírodovědně zaměřenými oblastmi zkoumání.

Kompetence k řešení problémů: Žáci se učí přecházet od smyslového poznávání k poznávání založenému na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. Učí se poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. Učí se základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů. Rozvíjí schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení; tím, že učitel žákům umožňuje předpokládat, prakticky ověřovat a vyvozovat závěry na základě osvojených znalostí a dovedností, hledat, navrhopat či používat různé další metody, informace a prostředky nebo nástroje, které by mohly přispět k řešení daného problému, jestliže dosavadní metody, informace nevedly k cíli, korigovat chybná řešení problému, používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech vzdělávání, pokud jsou tyto metody v těchto oblastech aplikovatelné.

Kompetence komunikativní: Žáci jsou vedeni k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování a argumentaci. Učí se stručně, přehledně a objektivně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů, a to ústně i písemně, naslouchají názorům učitele i spolužáků, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují; tím, že učitel žáky vede k tomu, aby výsledky svých pokusů komentovali, vysvětlili, obhájili, aby využívali informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci i s okolním světem a pro prezentaci svých výsledků.

Kompetence sociální a personální: Žáci se učí účinně spolupracovat ve skupině, učí se podílet se společně s učitelem na vytváření pravidel práce v týmu, vytvářejí si pozitivní představu o sobě samém; tím, že učitel dává žákům příležitost vzájemně spolupracovat při praktickém řešení úkolů, umožňuje jim statisticky zpracovávat a třídit informace, vede vyučování tak, že žáci mají možnost spolupracovat při výukových programech, a umožňuje žákům objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu.

Kompetence občanské: Žáci jsou vedeni k poznání možnosti rozvoje i zneužití fyzikálních jevů a učí se odpovědnosti za zachování životního prostředí; tím, že učitel žáky seznamuje s historií zneužívání jaderných zbraní, ekologických havárií a s příčinami zhoršení životního prostředí (skleníkový efekt, ozonová díra) a s riziky a prodiskutuje s nimi opatření k jejich předcházení a minimalizaci. Seznamuje žáky s plány krizových opatření. Umožňuje žákům chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní: Žáci se učí optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat. Seznamují se se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; tím, že učitel vede žáky k tomu, aby výsledky pokusů a pozorování zhodnotili, třídili a statisticky zpracovali a vytvářeli protokoly k laboratorním pracím. Učitel důsledně dbá na bezpečnost, dodržování pracovního řádu a způsobu používání fyzikálních pomůcek, dodržování zásad ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu fyzika

OSV	Osobnostní a sociální výchova
	Osobnostní rozvoj
OSV 1	Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
OSV 3 studia	Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení a studia
	Sociální rozvoj
OSV 9	Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (vedení a organizování práce skupiny)
OSV 10	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
EV	Environmentální výchova
EV 2	Základní podmínky života: ovzduší, energie
EV 3	Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí
EV 4	Vztah člověka k prostředí: naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství), náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady)

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

LÁTKY A TĚLESA

1. změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
2. uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
3. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
4. využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

POHYB TĚLES

SÍLY

5. rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
6. využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
7. změří velikost působící síly
8. určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
9. využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
10. aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

11. využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
12. předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

ENERGIE

13. určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
14. využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
15. využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
16. určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem

17. zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

18. rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
19. posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

20. sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
21. rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
22. rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
23. využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
24. využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
25. zapojí správně polovodičovou diodu
26. využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
27. rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VESMÍR

28. objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
29. odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- seznámení se základními pojmy fyziky jako součástí přírodních věd
- získávání dovedností pozorovat fyzikální vlastnosti, jevy a procesy a měřit fyzikální veličiny
- dovednosti převádět jednotky délky, objemu, hmotnosti, hustoty a času
- pochopení poznatků, že jednotlivé látky mají různé vlastnosti z hlediska jejich hustoty a k dovednosti tyto vlastnosti změřit nebo vypočítat

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- samostatnému pozorování a popisování okolního prostředí z hlediska fyzikálních procesů pomocí fyzikálních veličin pohyb, síla, tlak, vztahová síla
- upevnění si poznatků o šetrném a bezpečném zacházení s tlakovými zařízeními a přístroji samostatnému pozorování a popisování zdrojů zvuku, šíření zvuku v různých prostředích a využití daných poznatků při ochraně sluchu před nadměrným hlukem

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- samostatnému pozorování a popisování okolního prostředí z hlediska fyzikálních procesů pomocí fyzikálních veličin práce, výkon, energie, teplo
- samostatnému pozorování a popisování okolního prostředí z hlediska změn skupenství látek
- osvojení si zásad dodržování bezpečnosti při práci s vybranými elektrickými přístroji

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- samostatnému pozorování a popisování okolního prostředí z hlediska fyzikálních jevů a procesů z oboru elektřiny, magnetismu a jaderné fyziky
- využití získaných poznatků o alternativních zdrojích energie k propagaci těchto zdrojů
- seznámení se s možností vzniku mimořádných situací a chováním za těchto situací
- osvojení si zásad bezpečné práce s elektrickými zařízeními používanými v domácnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozlišuje látku a těleso, dovede uvést příklady látek a těles správně používá pojem atom, molekula, iont má představu o tom z čeho se skládá atom popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými s od sebe liší zjistí zda na těleso působí magnetická síla dokáže popsat využití magnetické síly v praktických situacích ověří existenci magnetického pole u konkrétního magnetu dokáže pokusně určit druh pólu a graficky znázornit indukční čáry ovládá značky a jednotky základních veličin vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku změří délku tělesa, výsledek zapsat a vyjádřit v různých jednotkách, zvládnout přesné měření pomocí aritmetického průměru změří hmotnost pevných a kapalných těles na sklonných a rovníramenných vahách a výsledek	látko a těleso částicové složení látek, složení atomu (jádro, obal, proton, neutron a elektron) - rozdělení látek na pevné, kapalně a plynné magnetické vlastnosti látek magnetické pole fyzikální veličiny - délka - hmotnost	Ch-návaznost v 8.roč.-atomy, ionty, prvky, chem.vazba EV-změny skupenství-počasí-srážky, atd. EGS-možnost vzniku eroze Z6-póly na Zemi, stavba Země M6 – 1. pololetí bez desetinných čísel M-převody jednotek, převodní vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zapíše ve vhodné jednotce změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapsat výsledek změří teplotu pomocí teploměru, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší změří časový úsek pomocí stopek a orientuje se na ciferníku hodin rozpozná, zda na dané těle působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly změří sílu siloměrem užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa $F=m \cdot g$ při řešení jednoduchých úloh, pracovat s veličinou g jako s konstantou rozeznává jednotlivé druhy sil změří třecí sílu užívá s porozuměním poznatek, že třecí síla závisí na druhu materiálu a drsnosti třecích ploch, ale nikoli na jejich obsahu	- objem - teplota - teplotní roztažnost těles - čas - síla působící na těleso - gravitační síla, gravitační pole síla třecí síla	OSV OSV – bezpečnost silničního provozu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly rozlišovat vodič – izolant, sestavit jednoduchý el. obvod podle schématu, nakreslit schéma el. obvodu, osvojit základní elektrotechnické značky umí vysvětlit funkci a použití elektromagnetu na praktických zařízeních	elektrické vlastnosti látek elektromagnet	F6 – složení atomu	

Metody, formy, nástroje: jednotlivé fyzikální veličiny jsou po zavedení procvičeny formou skupinové práce (členové skupiny provedou jednotlivá měření, skupina jako tým zpracuje výsledky a stanoví závěr – např. aritmetický průměr naměřených hodnot)

Pomůcky: papírový model atomu; délková měřidla, posuvné měřítko; sklonné váhy, rovníramenné váhy, pružiny, sada závaží; kádinka, odměrné válce; teploměr, digitální teploměr, bimetalový teploměr; papírové hodiny, stopky; siloměry; sada folií pro zpětný projektor

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
fyzikální veličiny dokáže vyjádřit v různých jednotkách (d,V,m,t,t,) z hmotnosti a objemu vypočítá hustotu, s porozuměním používá vztah pro hustotu, měří hustoměrem, pracuje s tabulkami určí výpočtem i graficky velikost a směr výslednice dvou sil stejných či opačných směrů určí pokusně těžiště tělesa a pro praktické situace využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese využívá Newtonovi zákony, k vysvětlení nebo předvídání změn pohybu tělesa při působení sil využívá poznatky o podmínkách rovnovážné polohy na páce a pevné kladce pro vysvětlení praktických situací rozhodne, zda je dané těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu	fyzikální veličiny hustota skládání sil výslednice sil těžiště tělesa Newtonovi pohybové zákony (první, druhý a třetí) otáčivé účinky síly páka pevná kladka pohyb a klid tělesa, jejich relativnost	M-desetinná čísla CH 8.r. – vlastnosti látek M – grafické sčítání a odčítání úseček EV – silniční doprava – rozložení nákladu – škody na komunikacích OSV – bezpečnost silničního provozu – setrvačnost – bezpečnostní pásy M 7.r. – přímá a nepřímá úměrnost	Opakování a rozšíření učiva z 6.r.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
změří dráhu uraženou tělesem a odpovídající čas určí průměrnou rychlost z dráhy uražené tělesem za určitý čas používá s porozuměním vztah $v=s/t$ pro rychlost rovnoměrného pohybu tělesa při řešení úloh znázornění grafem závislost dráhy rovnoměrného pohybu na čase a určí z něj k danému času dráhu a naopak v jednoduchých případech určí velikost a směr působící tlakové síly užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy na níž síla působí užívá Pascalův zákon k vysvětlení funkce hydraulických zařízení vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah pro hydrostatický tlak k řešení problémů a úloh objasní vznik vztlakové síly a určí její velikost a směr v konkrétní situaci porovnáním vztlakové a gravitační síly dokáže	dráha a čas okamžitá a průměrná rychlost rovnoměrného pohybu tlaková síla tlak Pascalův zákon hydrostatický tlak vztlaková síla působící na tělesa v kapalině plavání, vznášení se a potápění těles v kapalině	EV – železniční – silniční doprava, přetěžování kamiónů – škody na komunikacích OSV – záchrana tonoucího	Opak. Ze 7.r. .

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
předpovědět, zda se těleso potopí v kapalině, zda se v ní vysvětlí vznik atmosférického tlaku, změří ho a určí tlak plynu v uzavřené nádobě	atmosférický tlak tlak plynu v uzavřené nádobě	Z – atmosféra Země EV – předpověď počasí EV – znečištění ovzduší, exhalace	

Pomůcky: sklonné váhy, rovníramenné váhy, délková měřidla, pružiny, sada závaží, kádinka, odměrné válce, teploměr, digitální teploměr, bimetalový teploměr, sada hustoměrů, souprava pro mechaniku (podložky z různých materiálů-tření, hranol s otvory pro pokusné určení těžiště, kladka, páka, magnety, piliny různých kovů, magnetka, buzola, kompas, sada folií pro zpětná projektor)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozumí pojmu mechanická práce a výkon, dokáže určit, kdy těleso ve fyzice práci koná, s porozuměním používá vztah $W=Fs$ a $P=W/t$ při řešení problémů a úloh	mechanická práce		
z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie, je schopen porovnat pohybové energie těles na základě jejich rychlostí a hmotností	výkon		
	polohová a pohybová energie		
vysvětlí změnu vnitřní energie tělesa při změně teploty			
rozpozná v přírodě a v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením)	vnitřní energie tělesa	EGS – tepelná izolace – šetření energií	
dokáže určit množství tepla přijatého a odevzdaného tělesem, zná-li hmotnost, měrnou tepelnou kapacitu a změnu teploty tělesa (bez změny skupenství)	tepelná výměna		
	teplo přijaté a odevzdané tělesem		
rozpozná jednotlivé skupenské přeměny a bude schopen uvést praktický příklad (tání, tuhnutí, vypařování, var, kondenzace, sublimace a desublimace)	změny skupenství	EGS – globální oteplování Země – skleníkový efekt	
určí skupenské teplo tání u některých látek			

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zjistí, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu, dokáže vysvětlit základní meteorologické děje objasní jev anomálie vody a jeho důsledky v přírodě popíše Sluneční soustavu a má představu o pohybu vesmírných těles (na základě poznatků o gravitačních silách) odliší planetu a hvězdu popíše hlavní součásti Sluneční soustavy (planety, měsíce, planety, komety) má představu, jaké děje se odehrávají na Slunci objasní střídání dne a noci, ročních období a vznik jednotlivých měsíčních fází určit, co je v jeho okolí zdrojem zvuku, pozná, že k šíření zvuku je nezbytnou podmínkou látkové prostředí chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky a dovede objasnit vznik ozvěny využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří zjistí, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně	vesmír sluneční soustava akustika zvuk, zdroj zvuku šíření zvuku odraz zvuku tón, výška tónu kmitočet tónu hlasitost zvuku	EV – změny skupenství-předpověď počasí, voda Z 6.r. postavení Země ve vesmíru EGS – planeta Země jako součást vesmíru 8.tř. Př. - ucho EV – nadměrná hladina zvuku	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
hlasitého zvuku na člověka			

Pomůcky: sada folií pro zpětný projektor, sada pro hydromechaniku, kádinky, odměrné válce, hustilka, aneroid, spojitě nádoby, siloměr, deformační manometr, kalorimetr, teploměr, digitální teploměr, kahan, glóbus

Ročník: 9.

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě porozumí pojmům krátkozrakost a dalekozrakost a způsobu nápravy těchto očních vad brýlemi pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem, vysvětlí vznik duhy v přírodě porozumí základním pojmům (atom a jeho složení, molekula, iont) na základě znalosti druhu náboje rozhodne, zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat či odpuzovat podle počtu protonů a elektronů v částici pozná, zda jde o kladný či záporný iont ověří, jestli na těleso působí elektrická síla a zda v jeho okolí existuje elektrické pole	lom světla na optickém rozhraní optické čočky rozklad světla atom a jeho složení, proton, neutron, elektron, elektrický náboj, iont elektrická síla, elektrické pole	8. tř. – oko 7. tř. – fotosyntéza MDV – informace v médiích o mikrosvětě CH 8. tř. – atom, molekula, ionty	Opakování CH 8, F 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
pokusně ověří, za jakých podmínek prochází obvodem elektrický proud objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové) změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem používá s porozuměním Ohmův zákon pro kovy v úlohách ($A = U/I$) pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu volí k jednotlivým spotřebičům vhodným zdroj napětí odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů	elektrický proud elektrické napětí pravidla bezpečné práce zkrat pojistka Ohmův zákon odpor vodiče jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod	OSV – bezpečné zacházení s elektrospotřebiči, první pomoc při úrazu el. proudem 8. tř. – první pomoc Technická praktika 9. ročník	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
elektrárně dokáže popsat nepříznivý vliv radioaktivního a ultrafialového záření na lidský organismus	štěpení atomového jádra řetězová reakce jaderný reaktor	EGS – jaderná energie – výhody a nevýhody, vliv na životní prostředí EGS – freony – ozonová díra – škodlivý vliv UV záření	

Pomůcky: sada folií pro zpětný projektor, ladička, souprava pro optiku, zdroje světla, clony, jednotlivé druhy zrcadel, optické hranoly, spojky, rozptylky, dalekohled, triedr, mikroskop, lupa, fotoaparát, model atomu, ampérmetry, voltmetry, reostaty, souprava pro elektrotechniku, soupravu pro elektroniku, cívky, model stejnosměrného elektromotoru, dynamo, transformátor, videokazety

Exkurze: elektrárna Dalešice nebo Dukovany

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

CHEMIE

Charakteristika předmětu

V předmětu **Chemie** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** - oboru chemie.

Předmět **Chemie** se zaměřuje na poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodních rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Žáci se učí rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popřípadě ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Ve vzdělávacím předmětu chemie výuka směřuje specificky ještě k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování;
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi;
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby;
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů;
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí;
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí;
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy;
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

1. Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka chemie společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Učí se metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů; zpracovávat informace z hlediska důležitosti i objektivitu a využívat je k dalšímu učení; tím že: si žáci vybavují a berou v úvahu dosavadní informace a zkušenosti, vyhledávají, třídí a zpracovávají nové informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je dávají do souvislostí a využívají je v praktickém životě, provádějí praktické pokusy, využívají výukové programy a internet a to jak pod vedením vyučujícího, zejména však samostatně při zpracovávání vlastních prezentací. Pozorují a experimentují, odhadují výsledky experimentu, pracují s chybným předpokladem a korigují své hypotézy, vyvozují závěry, používají obecně platnou terminologii při svých činnostech i v praktickém životě, rozvíjejí schopnost abstraktního a logického myšlení zařazováním problémových úkolů, hádanek, rébusů, křížovek, referátů s chemickou tematikou, čtou s porozuměním - úkoly z mezinárodního výzkumu PISA, testy Cermat, stručně se vyjadřují mezinárodním chemickým názvoslovím a chemickou symbolikou.

Kompetence k řešení problémů: Učí se přecházet od smyslového poznávání k poznávání založenému na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. Učí poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. Učí základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů. Rozvíjí schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení; tím že: žáci předpokládají, prakticky ověřují a vyvozují závěry na základě osvojených znalostí a dovedností, hledají vhodná řešení problémových úloh, odhalují chyby v textu a dále s chybou pracují, řeší doplňovačky a křížovky s chemickou tematikou, realizují projekty vycházející z reálného života.

Kompetence komunikativní: Jsou vedeni k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování a argumentaci. Učí se stručně, přehledně i objektivně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů (ústně i písemně), tím, že: žáci při řešení úloh spolupracují, výsledky pokusů přesně komentují, stručně zapisují, vysvětlují, obhajují, popř. hledají jiná vhodná řešení, realizují projekty na předem připravená témata, které prezentují, orientují se v tabulkách a různých grafech, využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci i s okolním světem a pro prezentaci svých výsledků.

Kompetence sociální a personální: Jsou vedeni k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů, tím že: žáci spolupracují při praktickém řešení úkolů ve dvojicích i ve skupinách, třídí a statisticky zpracovávají informace.

Spolupracují při výukových programech. Jsou schopni objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, požádají v případě potřeby o pomoc nebo ji sami poskytnou.

Kompetence občanské: Jsou vedeni k poznání možnosti rozvoje i zneužití chemie a učí se odpovědnosti za zachování životního prostředí, tím že: žáci respektují pravidla chování v pracovně, laboratorní řád a bezpečnostní pokyny, znají historii i současnost zneužívání chemických zbraní, ekologických havárií, ví o možnostech zneužití dostupných chemických látek. Znají jejich rizika a navrhuji opatření k jejich předcházení a minimalizaci. Seznamují se s plány krizových opatření, rozhodují se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, poskytnou základní první pomoc. Chápou nutnost dodržovat základní pravidla vedoucí ke zlepšení životního prostředí a vysvětlí příčiny zhoršení životního prostředí (skleníkový efekt, ozonová díra, kyselé deště, nutnost třídění odpadů a jejich recyklace).

Kompetence pracovní: Učí se optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat. Seznamují se se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tím, že: žáci bezpečně používají laboratorní techniku i chemikálie, výsledky pokusů a pozorování zhodnocují, třídí a statisticky zpracovávají, vytváří protokoly k laboratorním pracím. Důsledně dbají na dodržování řádu pracovny, laboratorního řádu, bezpečnostních pokynů pro používání chemikálií, R a S věty (Standardní věty označující specifickou rizikovost a standardní pokyny pro bezpečné nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými přípravky), chrání tím zdraví své i druhých i životní prostředí.

2. Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu chemie

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopnosti poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.

OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.

Sociální rozvoj

OSV 7 *Mezilidské vztahy:* empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc.

OSV 9: *Kooperace a kompetice:* rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny.

Morální rozvoj

OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu.

OSV 11 *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování.

Uplatňuje se hlavně při:

- laboratorních pracích;
- skupinové práci;
- řešení problémových úloh;
- projektovém vyučování;
- poskytování pomoci a ochrany za mimořádných událostí;
- utváření odmítavého postoje k užívání drog.

EV Environmentální výchova

EV 2 *Základní podmínky života:* voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje.

EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí:* zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země).

EV 4 *Vztah člověka k prostředí:* naše obec - řešení odpadového hospodářství, náš životní styl.

MV Mediální výchova

MV 1 *Kritické čtení:* pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě.

Výuka probíhá převážně v pracovní chemie, popř. v počítačové učebně.

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci základního vzdělávání žák:

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

1. určí společné a rozdílné vlastnosti látek
2. pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
3. objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

SMĚSI

4. rozlišuje směsi a chemické látky
5. vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
6. vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
7. navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
8. rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
9. uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

10. používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
11. rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
12. orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

13. rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
14. přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
15. aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

16. porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
17. vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
18. orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

ORGANICKÉ SLOUČENINY

19. rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
20. zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
21. rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
22. orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
23. určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
24. uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

CHEMIE A SPOLEČNOST

25. zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
26. aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
27. orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomění si významu chemie jako přírodní vědy pro společnost, poznávání mnohostranného využití chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti;
- poznávání vybraných chemických látek a chemických reakcí, osvojování si dovedností spojené s jejich pozorováním a s prováděním jednoduchých chemických pokusů;
- přecházení od zkušenostního poznávání přírodních faktů k jejich poznávání pojmovému;
- plánování a provádění pozorování, měření a experimentování;
- zpracování dat, jejich hodnocení, nalézání souvislostí, vyhledávání informací, vyvozování závěrů, uplatňování pracovních dovedností v životě;
- pochopení významu vody a vzduchu pro život na Zemi;
- uvědomění si a předvídání vlivu různých praktických aktivit člověka na životní prostředí využití v každodenním životě.

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- uvědomění si významu chemie jako přírodní vědy pro společnost,
- přecházení od zkušenostního poznávání přírodních faktů k jejich poznávání pojmovému;
- plánování a provádění pozorování, měření a experimentování;
- zpracování dat, jejich hodnocení, nalézání souvislostí, vyhledávání informací, vyvozování závěrů, uplatňování pracovních dovedností v životě;
- poznávání složení a popis vlastností organických látek;
- uvědomění si a předvídání vlivu různých praktických aktivit člověka na životní prostředí – využití v každodenním životě
- kvalitativní a kvantitativní popis jevů a klasifikace
- aplikace přírodovědných poznatků v praxi
- odpovědné jednání s ohledem na budoucnost
- šetrné chování k přírodním systémům, ke svému zdraví, ke zdraví ostatních
- porozumění souvislostem mezi činností lidí a stavem životního prostředí, aktivizace způsobů uvažování, které preferují využívání obnovitelných zdrojů energie v praxi.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Chemie

Ročník 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
uvede zásady bezpečné práce v laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazech rozliší pojmy látka a těleso rozliší, které z dějů probíhajících v přírodě jsou děje chemické popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek vyhledá hodnoty fyzikálních veličin v tabulkách vysvětlí na příkladech význam chemie pro život vysvětlí terminologie klasifikace jedovatých látek	Úvod do chemie Zásady bezpečné práce – laboratorní řád, řád pracovny Jsme dědici alchymistů Chemie jako jedna z přírodních věd, charakteristika, význam pro společnost, příklady výrobků chemického průmyslu Látky a tělesa Vlastnosti látek a lidské smysly Mimořádné události – havárie, úniky – obecně H- a P-věty, piktogramy a jejich význam	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.</i> <i>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i> <i>EV 3: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)- obecně</i>
rozlišuje různé druhy směsí používá správně pojmy chemicky čistá látka a směs vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení navrhne postup a oddělí složky běžných směsí;	Látky a směsi kolem nás Většina látek jsou směsi Roztoky a matematika	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium</i> <i>OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
uvede příklady oddělování složek v praxi vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	Jak oddělujeme složky směsí Laboratorní práce 1, 2	
zná složení vzduchu rozliší druhy vod, výskyt a použít uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění(čistička odpadních vod) uvede příklady možností šetření pitnou vodou v domácnosti	Bez čeho nelze žít Surovina zdarma –vzduch a jeho složení, čistota ovzduší, smog Není voda jako voda (exkurze do čistírny odpadních vod) Projekt Voda kolem nás	<i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i>
uvede příklady z praxe, že látky se skládají z částic používá správně a v souvislostech základní pojmy používá značky a názvy nejznámějších prvků vyhledá údaje v tabulkách	Všechno vidět nemůžeme Měli pravdu již staří Řekové Které látky jsou chemické prvky Atomy prvků se rády spojují – chemické sloučeniny Ionty v chemii	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i>
uvede příklady praktického využití kovů a nekovů zná nebezpečné kovy a nekovy a zásady práce s nimi umí poskytnout první pomoc	Chemické prvky – základ všech látek Létající prvek Prvek života, ozón, ozónová vrstva – význam pro život na Zemi, přízemní ozón	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
orientuje se v periodické soustavě prvků rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce zapiše nejjednodušší chemické rovnice	Významné nekovy, chlór Většina prvků jsou kovy – recyklace kovů Objev uspořádání chemických prvků – periodická soustava Chemické reakce – zápis, zákon zachování hmotnosti	povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)
určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech a halogenidech zapiše ze vzorců názvy a naopak popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a halogenidů (např. chloridu sodného) a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí	Nejjednodušší sloučeniny Oxidy prakticky významné, oxidy síry, dusíku, uhlíku a jejich vliv na životní prostředí Základ chemického názvosloví Halogenidy Laboratorní práce 3	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a ŽP, ekologické zemědělství, doprava a ŽP, průmysl a ŽP, odpady a hospodaření s odpady OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny
popíše společné vlastnosti kyselin uvede příklady důležitých kyselin použití, ředění osvojí si zásady názvosloví kyselin vysvětlí jak vznikají kyselé deště a jak jim	Proč jsou některé látky kyselé Proč jsou kyseliny kyselé Nejvýznamnější kyseliny, příčiny kyselých dešťů	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
předcházet osvojí si názvosloví hydroxidů uvede společné vlastnosti hydroxidů uvede důležité hydroxidy – použití umí poskytnout první pomoc při zasažení kyselinami nebo hydroxidy prakticky určí kyselost a zásaditost pomocí indikátorů na stupnici pH experimentálně provede neutralizaci	Které látky jsou hydroxidy Jak měříme kyselost a zásaditost roztoků, pH běžných látek Laboratorní práce 5	<i>sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i> <i>OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování</i> <i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)</i> <i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, náš životní styl</i> <i>MV 1: Kritické čtení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě</i> <i>OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i>
	Opakování a prohlubování učiva Problémové úkoly, hádanky, rébusy, křížovky, referáty s chemickou tematikou, úkoly PISA, úkoly z testů, testy na internetu	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Chemie

Ročník 9.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
uvede zásady bezpečné práce v laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazech plánuje a provádí soustavné pozorování zpracovává data, vyvozuje specifické závěry z obecnějších zákonů využívá svých závěrů a pozorování při řešení problémů či rozhodování v praktických situacích rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce vysvětlí terminologie klasifikace jedovatých látek	Nezapomněli jste? Zásady bezpečné práce – laboratorní řád, řád pracovní Směsi Směsi, prvky, sloučeniny Kovy, nekovy, oxidy Periodický zákon a periodická soustava prvků Kyseliny, hydroxidy H- a P-věty, piktogramy a jejich význam	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů dovednosti pro učení a studium. OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia. OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)
rozliší, které látky jsou soli osvojí si zásady názvosloví běžných solí uvede př. praktického využití neutralizace umí navrhnout vhodný způsob přípravy solí uvede př. prakticky významných solí a jejich použití	Není sůl jako sůl Když protivenství končí smírem – neutralizace a její praktický význam Jak mohou vznikat soli Jak se tvoří názvy solí a píší jejich vzorce Praktický význam solí, soli ve výživě člověka, negativní dopad některých iontů ze solí na zdraví člověka	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a ŽP, ekologické zemědělství, doprava a ŽP, průmysl a ŽP, odpady a hospodaření s odpady EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
		<i>odpadového hospodářství, náš životní styl</i> <i>MV 1 : Kritické čtení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě</i>
vhodně používá pojem látkové množství uveď a vysvětlí zákon zachování hmotnosti, použije ho při řešení úloh vypočítá molární hmotnost sloučeniny vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	V čem je základ chemie Chemikova hlavní veličina Bez počtů se neobejdeme Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí Laboratorní práce 1	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.</i> <i>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i> <i>OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</i> <i>OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i>
rozhodne, která z reakcí je redoxní na konkrétních příkladech popíše princip elektrolýzy popíše princip výroby železa a oceli vysvětlí princip koroze a navrhne způsob ochrany prakticky ověří vliv podmínek na průběh koroze zná použití galvanických článků a akumulátorů v praxi (po vyčerpání jsou nebezpečným odpadem)	Chemické tajemství ohňů a zdrojů elektrické energie V čem spočívá oxidace a redukce Výroba železa Výroba oceli Zhoubná koroze (solení silnic v zimě) Chemické zdroje elektrické energie – galvanické články – zdroj jedovatých kovů – nebezpečný odpad a jeho sběr Průmyslové využití elektrolýzy	<i>OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i> <i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)</i> <i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, náš životní styl</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	Laboratorní práce 2	
umí určit druh reakce z hlediska tepla uvede příklady vlastností a použití ropy, uhlí a zemního plynu jako suroviny pro chemický průmysl a jako paliv rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje paliv zhodnotí z hlediska životního prostředí fosilní a vyráběná paliva vysvětlí výhody a nevýhody alternativních zdrojů energie umí bezpečně použít spotřebiče na topné plyny v domácnosti	Odkud bere člověk energii Teplo a chemická reakce Vzácný dar přírody – uhlí, palivo, které spalováním přináší problémy v životním prostředí Ropa a zemní plyn hýbají světem Proč je ropa tak důležitá, průmyslově vyráběná paliva, vliv na životní prostředí Alternativní zdroje energie	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia. OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země) EV 4: <u>Vztah člověka k prostředí</u>: naše obec - řešení odpadového hospodářství, naš životní styl
rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a praktické využití z tabulkových údajů najde vztah mezi fyzikálními a chemickými vlastnostmi uhlovodíků a jejich složením a strukturou vysvětlí skleníkový efekt – globální oteplování zhodnotí pohonné látky z hlediska péče o	Není života bez organických látek Co je základem organických sloučenin Uhlovodíky a první z nich (methan jako skleníkový plyn) Uhlovodíky nazývané alkany Uhlovodíky nazývané alkeny a alkyny Uhlovodíky nazývané areny Uhlovodíky jako motorová paliva – znečišťování životního prostředí, katalyzátory, jiné možnosti pohonu	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia. OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
životní prostředí	motorových vozidel Projekt ropa Laboratorní práce 3	<i>dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i> <i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)</i> <i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, naš životní styl</i> <i>MV 1: Kritické čtení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě</i>
rozliší a uvede zástupce nejjednodušších derivátů uhlovodíků uvede jejich vlastnosti a použití pozná esterifikaci mezi ostatními reakcemi, uvede reaktanty a produkty zná důležitost ozonové vrstvy a způsob jejího narušování	Většina organických sloučenin jsou deriváty uhlovodíků Co jsou halogenové deriváty uhlovodíků freony a jejich použití Není alkohol jako alkohol, ethanol – tolerovaná droga Organické kyseliny Voňavé látky estery	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.</i> <i>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i> <i>OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
		<i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)</i> <i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, naš životní styl</i> <i>MV 1: Kritické čtení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě</i>
uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy rozliší sacharidy, tuky, bílkoviny, vitamíny, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka hodnotí potraviny z hlediska uznávaných zásad zdravé výživy rozpozná plasty od dalších látek posoudí vliv používání plastů na životní prostředí uvede výhody a nevýhody použití přírodních a syntetických vláken	Dva světy velkých molekul Zásobárny sluneční energie- koloběh CO₂ Sacharidy Tuky – uklidové prostředky a mycí prostředky Základní stavební kameny života – bílkoviny Plasty – recyklace Umělá vlákna Laboratorní práce 4	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.</i> <i>OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i> <i>EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země)</i> <i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, naš životní styl</i> <i>MV 1: Kritické čtení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi vyhledá potřebné údaje v různých zdrojích informací při řešení problémů včetně těch, které souvisejí s běžným životem předvídá vlivy různých praktických aktivit člověka na důležité přírodní procesy a využívá toho v každodenním životě rozliší mezi běžně používanými látkami hořlaviny, žíraviny, jedy; uvede zásady bezpečné práce s nimi včetně postupu při hašení požáru uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog, popíše příklady následků, kterým se konzument vystavuje posuzuje aktivity člověka z hlediska jejich územního dopadu ochraňuje životní prostředí a své zdraví hodnotí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	Chemie v životě člověka Chemický průmysl v ČR Chemie ochráncem úrody – ekologické zemědělství Chemie a biotechnologie Chemie a zdraví člověka – léčiva, drogy Chemie, čistota a krása člověka Chemie a potrava člověka civilizační choroby Průmyslová hnojiva Hořlaviny Tepelně zpracovávané materiály- cement, vápno, sádra, keramika Chemie, životní prostředí a ochrana přírody Otravné látky zneužití pro válečné účely OČZMU Laboratorní práce 5	OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium. OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia. OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den Země) EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec - řešení odpadového hospodářství, náš životní styl MV 1: Kritické čtení: Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství
	Opakování a prohlubování učiva Projekty, problémové úkoly, hádanky, rébusy, křížovky, referáty s chemickou tematikou, úkoly PISA, úkoly z testů Kalibro, Cermat, testy na internetu	OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia. OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
		<i>OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování práce skupiny</i> <i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i>

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

PŘÍRODOPIS

Charakteristika předmětu

V předmětu přírodopis je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** - oboru **přírodopis**.

Předmět přírodopis svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v běžném životě. Zaměřuje se na poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, rozvíjení dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti i vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznávání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

V předmětu přírodopis žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principu udržitelného rozvoje. Významnou součástí komplexního pohledu na vztah mezi člověkem a přírodou je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka.

Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví

i zdraví ostatních lidí

porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy

utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

*Výuka přírodopisu společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:*

Kompetence k učení: Umí vyhledat, třídit a propojovat informace a používat je praktickém životě, samostatně pozoruje a experimentuje, umí výsledky zhodnotit a vyvodit z nich závěr. Uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky a na základě toho si vytváří ucelený pohled na svět. Této kompetence je dosahováno zejména tím, že jsou taxony srovnávány a tříděny podle určitých znaků do určitého hierarchického systému. Jsou používány příklady, které budou žákům jasné vzhledem ke své názornosti. Žáci třídí a zpracovávají nové informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je dávají do souvislostí a využívají je v praktickém životě. Dovednost srovnávání a třídění má pak rozsáhlé použití a souvisí také s dovedností posuzovat význam znaků, posuzovat nadřazenost a podřazenost kategorií neschopností, zobecňování apod. Vytvoření schopnosti a chuti žáka se i do budoucna učit a zajímat se o daný obor je v průběhu základního vzdělávání rozhodující vzhledem ke skutečnosti, že řada dětí se již s výukou tohoto předmětu na vyšších stupních škol neseťká.

Kompetence k řešení problémů: Učí se přecházet od smyslového poznávání k poznávání založenému na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. Učí se poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. Učí základům logického vyvozování a předvídaní specifických závěrů z přírodovědných zákonů tím, že žák nachází shodné, podobné a odlišné znaky, posuzuje jejich význam, posuzuje „nadřazenost“ a „podřazenost“ kategorií, se schopnostmi zobecňování. Posuzuje podmínky, průběh a závěry experimentů a hlavně závěry, které lze ze závěrů odvozovat. Využívá získané vědomosti a dovednosti různých variant řešení problémů, zkoumá řešení a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací. Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí. Využívá Internet pro vyhledání potřebných informací.

Kompetence komunikativní: Jsou vedeni k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování a argumentaci. Učí se stručně, přehledně i objektivně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů (ústně i písemně), tím, že je vhodným způsobem výuky vytvořena pro žáky příležitost k formulování a vyjadřování myšlenek a názorů.

Kompetence sociální a personální: Jsou vedeni k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů tím, že spolupracují při praktickém řešení úkolů ve dvojicích i ve skupinách, třídí a statisticky zpracovávají informace. Spolupracují při výukových programech. Jsou schopni objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, požádají v případě potřeby o pomoc nebo ji sami poskytnou. Přispívají k diskusi v malé skupině i celé třídě.

Kompetence občanské: Chápou nutnost dodržovat základní pravidla vedoucí ke zlepšení životního prostředí a vysvětlí příčiny zhoršení životního prostředí (skleníkový efekt, ozonová díra, kyselé deště, nutnost třídění odpadů a jejich recyklace). Kriticky hodnotí různých jevů ve společnosti, zauímají vlastní postoje k ochraně životního prostředí tím, že jsou žáci vtahováni při vyučování do problematiky ochrany organismů a životního prostředí a na modelových i aktuálních otázkách navrhuji řešení, umožňující při hospodářské prosperitě ochranu přírody.

Kompetence pracovní: Učí se optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat. Jsou vedeni k dodržování pravidel bezpečnosti práce a bezpečnosti při experimentech tím, že si při laboratorních pracích osvojí bezpečné pracovní postupy.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu přírodopis

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 *Rozvoj schopnosti poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium
- OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika.
- OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.

Sociální rozvoj

- OSV 7 *Mezilidské vztahy:* empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- OSV 9 *Kooperace a kompetice:* rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, veden a organizování práce skupiny

Morální rozvoj

- OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
- OSV 11 *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;

EV Environmentální výchova

- EV 1 *Ekosystémy: les* (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční význam lesa)
- EV 1 *Ekosystémy: pole* (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- EV 1 *Ekosystémy: vodní zdroje* (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- EV 1 *Ekosystémy: moře* (druhovná odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého)
- EV 1 *Ekosystémy: tropický deštný les* (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožení, globální význam a význam pro nás)
- EV 1 *Ekosystémy: lidské sídlo – město – vesnice* (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky)

- EV 1 *Ekosystémy: kulturní krajina* (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- EV 1 *Základní podmínky života: voda* (vztahy vlastnosti vody a života, význam vody, pitná voda ve světě a u nás)
- EV 1 *Základní podmínky života: ovzduší* (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, čistota vzduchu)
- EV 1 *Základní podmínky života: půda* (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, zemědělství v krajině)
- EV 1 *Základní podmínky života: energie* (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, možnosti šetření)
- EV 1 *Základní podmínky života: přírodní zdroje* (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby využívání)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství*
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: doprava a životní prostředí* (význam a vývoj, energetické zdroje, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: průmysl a životní prostředí* (průmyslová revoluce a demografický vývoj, průmysl a ŽP, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: odpady a hospodaření s odpady* (odpady a příroda, způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: ochrana přírody a kulturních památek* (význam, právní zajištění)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: změny v krajině* (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)
- EV 3 *Lidské aktivity a životní prostředí: dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti*
- EV 4 *Vztah člověka k prostředí: naše obec* (zajištění ochrany ŽP v obci)
- EV 4 *Vztah člověka k prostředí: náš životní styl* (spotřeba věcí, energie, způsoby jednání a vlivy na ŽP)
- EV 4 *Vztah člověka k prostředí: prostředí a zdraví*

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

1. rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
2. popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
3. rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
4. třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
5. vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
6. uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
7. uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

8. rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
9. vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
10. objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

BIOLOGIE ROSTLIN

11. odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
12. porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
13. vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
14. rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
15. odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

16. porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
17. rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
18. odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
19. zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

20. určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
21. orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
22. objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
23. rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
24. aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla

NEŽIVÁ PŘÍRODA

25. objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
26. rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
27. rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
28. porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
29. rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
30. uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi a udržení života na Zemi

ZÁKLADY EKOLOGIE

31. uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
32. rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
33. vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam

34. uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

35. aplikuje praktické metody poznávání přírody

36. dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu Přírodopis v 6. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je svou existencí závislý na přírodě a je její součástí;
- vnímání přírody a pochopení významu základních přírodních dějů;
- pochopení souvislostí a vztahů mezi organismy a neživou přírodou, mezi organismy navzájem v různých ekosystémech;
- osvojení základů systému rostlin a živočichů;
- uvědomění si nezbytnosti ochrany přírody a životního prostředí v souvislosti s globálními problémy světa;
- poznávání různých praktických opatření pro ochranu přírody a životního prostředí;
- používání získaných poznatků a dovedností v praxi;
- získání osobního vztahu k přírodě;
- uvědomění si významu lesních ekosystémů pro celou planetu
- pochopení významu vody pro život

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 7. ročníku směřuje k:

- Vzbuzení aktivního zájmu o pozorování a poznávání přírody;
- Pochopení přírodních zákonů a vztahů mezi organismy;
- Porozumění podstaty přírodních jevů a podmínkám existence života;
- Získání schopnosti orientace v základních ekologických problémech současnosti;
- Osvojení si znalostí a dovedností (tj. posuzování přírodovědných dat, výsledků měření a zkoumání, práce s informacemi – jejich analyzování a vyhodnocování), které by přispěly k řešení problémů.;
- Uvědomění si vzájemné souvislosti vědních oborů a závislosti člověka na přírodě.;
- Vzbuzení zájmu o přírodu;
- Získání zájmu o aktivní ochranu přírody;
- Uvědomění si potřeby pečovat o vlastní zdraví;

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu *přírodopis* v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je součástí přírody a je na ní existenčně závislý;
- schopnosti vážit si života a zdraví svého i ostatních lidí
- pochopení významu jednotlivých složek zdravého životního stylu a na základě toho organizování svého denního režimu;
- získání zodpovědnosti k ochraně svého zdraví;
- péči o zdravé životní prostředí;
- pochopení významu vhodného životního i pracovního prostředí;
- aktivní pomoci při vytváření zdravého a podnětného pracovního prostředí;
- znalosti orgánových soustav, jejich stavby, funkce a významu pro život člověka;
- využívání osvojených poznatků a dovedností pro řešení problémů v praxi
- ovládání teoretických zásad první pomoci a praktických dovedností při jejím poskytování;

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 9. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je součástí přírody a je na ní existenčně závislý;
- schopnosti vážit si života a zdraví svého i ostatních lidí
- pochopení významu jednotlivých složek zdravého životního stylu a na základě toho organizování svého denního režimu;
- získání zodpovědnosti k ochraně svého zdraví;
- péči o zdravé životní prostředí;
- pochopení významu vhodného životního i pracovního prostředí;
- aktivní pomoci při vytváření zdravého a podnětného pracovního prostředí;
- znalosti orgánových soustav, jejich stavby, funkce a významu pro život člověka;
- využívání osvojených poznatků a dovedností pro řešení problémů v praxi
- ovládání teoretických zásad první pomoci a praktických dovedností při jejím poskytování;

Vzdělávací oblast : Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Přírodopis
Ročník 6.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Umí pozorovat přírodniny lupou Dovede pracovat s mikroskopem	Poznáváme přírodu Pozorování stavby květu lupou; Okvěti, kalich a koruna, vnitřní části květu; Pozorování preparátu pod mikroskopem; Části mikroskopu; Orgány, organismy;	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.</i>
Chápe ekosystém jako přírodní společenstvo v závislosti na neživé přírodě;	Lesní společenstva Přírodní společenstvo; Činitele neživé přírody (abiotické podmínky života); Ekosystém;	EV 1: Ekosystémy; les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční význam lesa EV 4: Vztah člověka k prostředí; prostředí a zdraví
Vysvětlí, jak probíhá fotosyntéza; Chápe význam fotosyntézy v ekosystému; Vysvětlí rozdíl ve výživě rostlin a hub; Chápe úlohu hub jako rozkladačů; Pozná smrtelně jedovaté druhy hub; Popíše symbiózu houby a řasy u lišejníků; Vysvětlí význam čistoty vzduchu pro život; Chápe význam mechů pro přírodu; Pozná běžné druhy mechů, kapradin a zařadí je do systému rostlin; Chápe a vysvětlí důležitost ochrany lesů; Zná jehličnany naší přírody, jejich ekologické nároky Pozná oddenky, cibule, kořeny; Chápe význam ochrany rostlin; Zná základní druhy listnatých stromů;	Rostliny a houby našich lesů Řasy; Stavba jednobuněčné rostliny – řasy; Houby; rouškaté houby, parazitické houby; Rouškaté houby, parazitické houby; Nejnámější druhy jedovatých hub. Zásady sběru. Lišejníky; význam lišejníků v přírodě; Bioindikátory čistoty ovzduší Mechy; stavba těla Významné druhy mechů; Kapradiny Stavba těla vyšších rostlin Přesličky. plavuně; Rostliny nahosemenné Rozmnožování nahosemenných; Rostliny krytosemenné; Byliny; vegetativní rozmnožování bylin Rozmnožování krytosemenných;	<i>EV 1: Základní podmínky života: ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, čistota vzduchu)</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
	Proč chráníme rostliny? Listnaté stromy Určování podle atlasů, klíčů; Lesní patra;	
Zařadí modelové příklady bezobratlých a obratlovců do systému; Podle atlasu nebo klíče určí druhy živočichů. Zná ekologické potřeby lesních živočichů; Aktivně chrání volně žijící druhy;	Živočichové v lesích Měkkýši; Členovci; (pavoukovci – pavouci, sekáči, roztoči - koryši, mnohonožky, stonožky, hmyz) Obratlovci; (obojživelníci, plazi, ptáci, savci) Modelové příklady lesních živočichů; Ekologie, Etologie;	
Rozumí vztahům v lesním ekosystému;	Vztahy živočichů a rostlin v lese Lesní patra; (kořenové, mechové, bylinné, keřové, stromové) Potravní řetězce; Producenti (výrobci), konzumenti (spotřebitelé), destruenti (rozkladači) Predátoři (požírači), parazité (cizopasníci) Rozkladné řetězce; Humus	
Chápe význam lesů pro člověka a společnost z hlediska mimoprodukčních funkcí (voda, klid, prostředí pro rekreaci, pro zdraví člověka – pro pohyb, pro pobyt na čerstvém vzduchu, pro relaxaci Zná základní právní normy, chránící lesy;	Les jako celek Základní rozložení lesů na Zemi; Rozmanitost lesů ; Specializované lesy; Význam lesa pro život lidí, celou krajinu; Ochrana lesů; Chráněná území;	EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí; ochrana přírody a kulturních památek (význam, právní zajištění)
Chápe základní fyzikální a chemické vlastnosti jako základní podmínky života ve vodních ekosystémech;	VODA A JEJÍ OKOLÍ Vlastnosti vodního prostředí Fyzikální vlastnosti vody Chemické vlastnosti vody Význam vody pro život	<i>EV 1: Základní podmínky života: voda (vztahy vlastnosti vody a života, význam vody, pitná voda ve světě a u nás)</i>
Vysvětlí pojmy společenstvo, ekosystém;	Rybník <i>Společenstvo, ekosystém rybníka;</i>	<i>EV 1: Ekosystémy: vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím,</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
		<i>důležitost pro krajinnou ekologii)</i>
Zná úlohu vodních rostlin jako producentů v ekosystému rybníka, břehové zeleně; Ví, co je fytoplankton; Chápe význam řas; Zná nebezpečí toxických sinic; Zná běžné i chráněné vodní rostliny;	Rostliny rybníka a jeho okolí Rostliny – producenti vodního ekosystému; Břehová zeleně; Vodní rostliny Řasy Sinice	
Ví, co je zooplankton; Dokáže na modelových příkladech popsat stavbu mnohobuněčného organismu; Vysvětlí evoluci vnitřních orgánů u zástupců různých kmenů vodních živočichů; Popíše přizpůsobení těla a funkce orgánů těla živočichů vodnímu prostředí; Vysvětlí, proč jsou obojživelníci ohroženi znečištěním vodního prostředí; Zná příčiny znečištění vod a také opatření, vedoucí k jejich odstranění;	Živočichové rybníka Prvoci (trepky, vířenky, měňavky) Žahavci (nezmar hnědý) Měkkýši (bahenka, okružák, plovatka; škeble) Kroužkovci (nitěnka, pijavky) Členovci (korýši, pavoukovci, hmyz) Obratlovci ;Ryby, přizpůsobení prostředí; Chov kapra. Další druhy ryb. Potravní vztahy; Obojživelníci (skokani, ropuchy, kuňky, čolci) Plazi (užovky – porovnání se zmijí) Ptáci; Vodní ptáci a ptáci břehů, rákosin, močálů; Savci (ondatra, hryzec, vydra)	
Zná potravní vztahy ve vodních ekosystémech a vysvětlí, na čem závisí biologická rovnováha;	Rybník jako celek Společenstvo rybníka Ekosystém rybníka; Abiotické podmínky, ovlivňující eko-systém rybníka;	
Popíše mechanismy, podílející se na rozpadu matečné horniny a vzniku půdy. Charakterizuje společenstva luk, pastvin a polí, popíše čím se liší jednotlivé typy travních společenstev;	LOUKY, PASTVINY, POLE Vznik půdy v závislosti na matečné hornině Půdotvorní činitelé. Kamenité stráně, skalní stepi, suché louky; Údolní nivy, vlhké louky; Pole, louky, meze;	<i>EV 1: Ekosystémy: pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)</i>
Určí pomoci atlasu a klíče běžné druhy trav a obilnin. Zná příklady jednoděložných a dvouděložných	Rostliny travních společenstev Trávy, kulturní trávy; Obilniny;	<i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: zemědělství a životní prostředí, ekologické</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
rostlin; Zná význam mezí a rozptýlené zeleně; Popíše životní cyklus jednoletých, dvouletých a vytrvalých bylin;	Jednoděložné rostliny; stavba semen a klíčení Dvouděložné rostliny; stavba semen a klíčení; Cizopasně houby (námel, paličkovice nachová) Keře suchých strání; Byliny; Jednoleté byliny; Vytrvalé byliny; Pole, ornice, kulturní plodiny;	zemědělství EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)
Orientuje se v systému živočichů; Aplikuje poznatky, získané na příkladech modelových druhů živočichů při poznávání přírody blízkého okolí; Zná ohrožené a chráněné druhy obojživelníků plazů; Chápe roli hmyzožravých ptáků a dravců pro udržení biologické rovnováhy ekosystému luk a polí;	Živoč. travních společenstev Měkkýši (páskovka, slimáci) Kroužkovci (žížala) Členovci (pavoukovci, hmyz; vývin hmyzu) Hmyzí opylovači, hmyzí škůdci; Obratlovci • obojživelníci (ropucha zelená, skokan hnědý) • plazi (ještěrka obecná) • ptáci (pěvci, hrabaví, dravci) • savci (zajíc, králík, sysel, křeček, hraboš, liška)	
Chápe vztahy mezi jednotlivými organismy v ekosystémech travních společenstev a závislost jejich druhového složení na podmínkách neživého prostředí;	Travní ekosystémy jako celek Potravní vztahy na louce Závislost druhového složení travních společenstev na podmínkách neživého prostředí; Změny v průběhu roku; Vliv hospodaření;	EV 3 Lidské aktivity a životní prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam, právní zajištění)
Zná různé ekosystémy v okolí školy, bydliště; zná významné chráněné ekosystémy popř. ekosystémy s výskytem chráněných druhů organismů v regionu;	Příroda našeho okolí Poznávání přírody okolí školy, bydliště, regionu; Neživé podmínky vybraného prostředí Rostliny ve vybraném ekosystému Živočichové vybraného ekosystému Potravní vztahy vybraného ekosystému	OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.
	Třídění organismů	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Zařadí vybrané druhy organismů do říší, kmenů, tříd, řádů, rodů; Zná druhy některých, zejména chráněných druhů organismů.	Základy taxonomie; Atlasy rostlin a živočichů; Práce s klíči k určování organismů.	<i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i>

Vzdělávací oblast : Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Přírodopis
Ročník 7.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Chápe rozdíl mezi přírodními a umělými ekosystémy;	<i>Ekosystémy přirozené a umělé;</i>	<i>EV 1: Ekosystémy: kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)</i>
Zná polní plodiny podle způsobu nebo podle účelu pěstování;	Rozmanitost polních ekosystémů; Nejběžnější polní plodiny a jejich význam;	<i>EV 1: Ekosystémy: pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a je-jich okolí)</i>
Zná běžné organismy, žijící v tomto prostředí; Chápe pojmy kříže-ní, šlechtění; Zná nejrozšířenější cizopasně houby, jejich nebezpečnost a způsob ochrany. Zná běžné druhy škodlivého hmyzu a jejich přirozené nepřátele. Chápe význam biologické ochrany rostlin;	OKOLÍ LIDSKÝCH SÍDEL Sady a ovocné zahrady Rostliny sadů a ovocných zahrad; Houby, bakterie a viry v sadech a ovocných zahradách; Bezobratlí v sadech a ovocných zahradách; Ptáci v sadech a ovocných zahradách;	<i>EV 1: Ekosystémy: lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky)</i> <i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)</i>
Orientuje se v pojmech: jedno-leté, dvouleté a vytrvalé rostliny	Zelinářské zahrady Užitkové rostliny zelinářských zahrad; Běžné druhy zeleniny;	
Zná nároky na pěstování nejčastěji pěstovaných okrasných bylin. Chápe zeleň jako přirozenou součást ŽP člověka; Zná její význam; Chrání živočichy v okolí lidských sídel;	Okrasné zahrady, parky a sídlištní zeleň Okrasné byliny; Okrasné dřeviny; Sídlištní zeleň; Živočichové našich parků, okrasných zahrad a sídlištní zeleň;	<i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec (zajištění ochrany ŽP v obci)</i>
Zná jedovaté rumištní rostliny Ovládá zásady sběru, sušení a správný způsob	Rumiště a kraje cest Rostliny na okrajích cest a na rumištích; Jedovaté rostliny	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
použití léčivých rostlin	Léčivé rostliny Pěstování léčivých rostlin	
Chápe užitečnost symbiotických bakterií, nebezpečí škodlivých bakterií a virů; Zná nebezpečí plísní Zná nebezpečí vnějších i vnitřních cizopasníků a jejich přenašečů (hlodavců);	LIDSKÁ SÍDLA Organismy provádějící člověka Mikroorganismy Nemoci vyvolané bakteriemi, viry; Význam očkování, tvorba protilátek; Houby Bezobratlí Obratlovci	EV 4: Vztah člověka k prostředí: prostředí a zdraví
Pečuje o okrasné rostliny ve třídě; Chápe vztahy organismů v přirozeném a umělém ekosystému; Zná důležitost kvasinek v potravinářství; Zná zásady pěstování některých hub; Ví o významu včelařství; Popíše způsob chovu kapra a jiných ryb; Chápe historický i současný význam chovu hospodářských zvířat pro člověka.	Organismy člověkem pěstované nebo chované Pokožkové rostliny Chování živočichové Hospodářsky významné organismy houby hmyz ryby ptáci savci	
Zná důležitost tropických deštných lesů pro Zemi; Uvědomuje si ne-bezpečí vyhynutí pralesních druhů organismů kácením tropických lesů;	CIZOKRAJNÉ EKOSYSTÉMY Tropické deštné lesy Živočichové tropických deštných lesů Rozložení tropických deštných lesů na Zemi Užitkové rostliny tropických a sub-tropických oblastí WWF - Světový fond pro ochranu přírody	EV 1: Ekosystémy: tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožení, globální význam a význam pro nás)
Zná potravní vztahy v ekosystému stepí, savan, prérií;	Savany a stepi Rostliny Živočichové	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Ví o ohrožení některých druhů lovem;	Vody teplých krajín a jejich okolí Živočichové ve vodách teplých oblastí;	<i>EV 1: Ekosystémy: vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)</i>
Uvědomuje si limitující podmínku množství vody pro život v ekosystému;	Polopouště a pouště Adaptace organismů pro život v podmínkách s nedostatkem vody;	
Chápe vliv globálního oteplování na ekosystémy tunder a polárních oblastí;	Tundry a polární oblasti Adaptace organismů pro život v tundrách a polárních oblastech;	
Popíše potravní vztahy v moři, uvádí příklady potravních závislostí	Moře a oceány Úloha fotosyntézy v ekosystému moří a oceánů; Příklady mořských organismů;	<i>EV 1: Ekosystémy: moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého)</i>
Aktivně se podílí na ochraně přírody ve svém okolí;	Ochrana rozmanitosti přírody Rozmanité oblasti přírody na Zemi Rozmanitost naší přírody	<i>EV 4: Vztah člověka k prostředí: náš životní styl (spotřeba věcí, energie, způsoby jednání a vlivy na ŽP)</i>
Zná základní projevy života; Chápe princip mnohobuněčnosti;	Stavba a činnost těl organismů Organismy jednobuněčné Organismy mnohobuněčné	
Umí používat školní mikroskop; Zná základní části buněk a jejich význam; Chápe život buňky a princip rozmnožování buňky dělením; Ví, jak působí viry na buňky;	Buňka Zkoumání buněk Buněčné ústroje a jejich význam Dělení buňky Život buňky Rozmanitost buněk Viry	<i>OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium</i>
	Jednobuněčné organismy	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Zná stavbu buňky bakterií a sinic; Chápe význam symbiotických bakterií. Ví, jaké nemoci způsobují choroboplodné bakterie; Popíše stavbu jednobuněčné řasy; Zná význam kvasinek; Vysvětlí funkci ústrojků nálevníka;	Bakterie Sinice, jejich výživa, vlastnosti; Řasy jednobuněčné; Výživa řas; Kvasinky; Prvoci; Výživa prvoků	
Chápe, že mnohobuněčné organismy mají skupiny specializovaných buněk, které vykonávají v organismu určitou funkci;	Mnohobuněčné organismy Pletiva; Tkáň; Orgány rostlin a živočichů; Orgánové soustavy;	OSV 2: <i>Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika.</i>
Vysvětlí stavbu těla mnoho-buněčné řasy; Ví o znehodnocení potravin plísněmi; Popíše stavbu lišejníku a vysvětlí princip symbiózy řasy a houby;	Nižší rostliny a houby Řasy mnohobuněčné Houby; Vývin vřeckovýtrusné houby; Lišejníky	
Zná rozdíl v rozmnožování výtrusných a semenných rostlin;	Vyšší rostliny Výtrusné rostliny Semenné rostliny	
Popíše stavbu a funkce základních orgánů těl semenných rostlin; Rozliší jednoděložné a dvouděložné rostliny podle vnějších znaků; Popíše fotosyntézu jako základní děj živé přírody; Uvádí příklady přizpůsobení rostlin vnějším podmínkám a změnám;	Základní orgány těl semenných rostlin Vegetativní orgány rostlin; Kořen, stavba, typy kořenů, funkce; Stonek, typy stonků, jejich funkce; List, stavba listu, typy listů; Celistvost rostlinného těla; Příjem i pohyb vody; Fotosyntéza, dýchání rostlin;	
Vysvětlí různé typy vegetativního rozmnožování rostlin, uvádí příklady; Zná stavbu květu, jeho části; Chápe princip pohlavního rozmnožování nahosemenných i krytosemenných rostlin; Zná typy květů, květenství, vznik pohlavních buněk;	Rozmnožování rostlin Nepohlavní rozmnožování Pohlavní rozmnožování	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Umí popsat stavbu a činnost těl bezobratlých živočichů; Chápe vývoj orgánů u jednotlivých skupin bezobratlých; Zařadí modelové příklady do systému;	Bezobratlí živočichové Žahavci Ploštěnci Měkkýši Kroužkovci Členovci	
Přizpůsobení živočichů prostředí; Zná různé příklady ohrožení živočichů změnami prostředí vlivem lidské činnosti;	Živočichové a prostředí Vztahy živočicha k prostředí;	<i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti</i>

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

Ročník 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Ovládá zařazení obratlovců do tříd; Uvádí příklady přizpůsobení tvaru těla podmínkám životního prostředí;	OBRATLOVCI Taxonomie; Třídy obratlovců; Stavba těla obratlovců;	OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu
Uvádí příklady pokryvu těla různých skupin obratlovců a vysvětlí přizpůsobení povrchu těla životnímu prostředí;	Povrch těla Kůže, kožní útvary;	
Chápe přizpůsobení stavby kostry pohybu různých skupin obratlovců Zná princip svalové činnosti;	Tvar a pohyb těla těla Kostra; Vývoj kostry obratlovců od strunatců; Stavba pojivové tkáně Svalstvo	
Zná základní živiny a ostatní látky; Rozumí funkci částí trávicí trubice; Chápe rozdíl v dýchání žábami a plícemi; Ví, co je tkáňový mok a míza; Ví, které funkce zajišťuje krev; Ví, co je stálé vnitřní prostředí a jak je zajišťováno;	Základní činnosti těla Získávání energie z potravy Trávicí soustava Dýchací soustava Tělní tekutiny Oběhová soustava Vylučovací soustava	
Ví, že organismus obratlovců je řízen hormony a nervovou soustavou; Ví, jak se vyvíjel mozek obratlovců; Popíše míšní reflex; Ví, jak vzniká podmíněný reflex; Chápe, jak dochází k přenosu informací z vnějšího prostředí smyslovými orgány;	Celistvost organismu Řídící soustavy soustava endokrinních žláz nervová soustava CNS, periferní nervy, vegetativní nervy; Funkce míchy, řídicí činnost mozku; Dostředivá dráha – CNS - odstředivá dráha; Smyslové orgány	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Vysvětlí princip pohlavního rozmnožování; Ví, co je pohlavní dvojtvárnost; Vysvětlí pojmy: Pohlavní buňka, spermie, vajíčko, oplození, zárodek, placenta;	Rozmnožování obratlovců Rozmnožovací soustavy a způsoby rozmnožování Vnější oplození u ryb a obojživelníků; Vnitřní oplození u plazů, ptáků a savců; Péče o potomstvo	
Popíše životní projevy známého živočicha; Ví o zákonech a vyhláškách na ochranu volně žijících druhů;	Chování obratlovců Etologie, životní projevy obratlovců; Ochrana obratlovců Zákon č. 114/1992 Sb., Vyhláška č. 385/1992 Sb. Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) Světová nadace pro ochranu divokých zvířat (WWF)	EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam, právní zajištění)
Vysvětlí, kolik má člověk společných znaků s lidoopy;	ČLOVĚK Vztahy člověka k ostatním živočichům Biologická a společenská podstata člověka;	OSV 2: <i>Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě, moje tě-lo, moje psychika.</i>
Ví, proč má každý znát své tělo;	Lidské tělo Anatomie; Fyziologie; Vnější stavba lidského těla;	
Ví, že kůže je orgán, zajišťující více funkcí; Má správné hygienické návyky Dovede poskytnout první pomoc při poranění kůže, popáleninách, poleptání;	Povrch lidského těla Kůže, deriváty kůže; Stavba kůže – orgány umístěné ve škáře; Funkce kůže Hygiena, poškození kůže;	
Chápe vývoj lidské kostry, zná její části; Zná kosti osově kostry i kosti končetin;	Tvar a pohyb těla Lidská kostra; Hlavní části kostry; Stavba	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Zná stavbu kosti, spojení kostí; Zná vnitřní stavbu kosterního a hladkého svalstva, hlavní skupiny kosterních svalů;	kostry Osová kostra (lebka, hrudník, páteř); Kostra končetin; Svalstvo; Svaly hlavy, trupu, končetin;	
Ví, jaké je vnitřní prostředí tkání, co je fyziologický roztok; Zná základní funkce buňky a ví, jak probíhají;	Základní životní funkce lidského těla Stálost vnitřního prostředí, osmotický tlak; Základní funkce trávicí, dýchací, oběhové, vylučovací soustavy; Činnost buňek;	
Zná složení trávicí soustavy, popíše funkce jednotlivých orgánů; Chápe, co je buněčný metabolismus; Chápe funkci jater; Zná složení zdravé potravy; Vysvětlí mechanismus přenosu kyslíku do krve a zpětné vyloučení oxidu uhličitého; Zná škodlivé vlivy kouření; Dovede poskytnout první pomoc při zástavě dechu; Zná základní funkce krve; Popíše složení krve, funkci krevních tělísek. Ví, co jsou krevní skupiny; Vysvětlí, co je plicní oběh, tělní oběh; Zná nejčastější příčiny nemocí cévního ústrojí i srdečních a mozkových příhod; Zná funkci mízní soustavy, mízních uzlin; Ví, které soustavy se podílí na odstraňování odpadních látek z těla; Uvědomuje si důležitost správné životosprávy a životního stylu; Zná žlázy s vnitřním vyměšováním, základní hormony a jejich hlavní význam; Vysvětlí rozhodující význam nervové soustavy pro řízení lidského těla; Zná stavbu nervové buňky; Po-píše šíření nervového vzruchu, reflexní oblouk;	Využívání potravy Stavba a funkce orgánů trávicí soustavy (zuby – ústní dutina, žaludek, dvanáctník, tenké střevo, tlusté střevo, konečník) Dýchání Zevní dýchání, vnitřní dýchání; Dýchací soustava – stavba, funkce; Hygiena dýchací soustavy, kuřáctví; Rozvádění látek po těle Krev, složení krve, červené krvinky, bílé krvinky, krevní destičky; Srdce, činnost srdce; Krevní oběh, činnost tepen, žil; funkce vlásečnic; Poškození a ohrožení oběhové sousta-vy; Mízní soustava a její funkce Vylučování Ledviny, stavba a funkce ledvin; Mechanismus tvorby definitivní moči; Hygiena vylučovací soustavy Řízení lidského těla Hormony Přehled žláz s vnitřním vyměšováním; Nervové řízení Nervová buňka, přenos vzruchu mezi nervovými buňkami. Mícha, útrobní a obvodové nervstvo;	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Zná části mozku, ví které činnosti jsou jimi řízeny, které podněty zpracovávány; Ví, že smysly poskytují informace z vnějšího prostředí z prostředí těla; Popíše přenos zvukových vln do vnitřního ucha a mozku; Ví, co škodí sluchu; Popíše přenos vnímaného obrazu do mozku; Ví, co škodí zraku; Popíše vznik podmíněného reflexu učením; Chápe význam řeči ve vývoji mozku;	Mozek, stavba mozku, funkce základních částí Aktivita mozku, centra pro zpracování podnětů v mozkové kůře, činnost mozku, ochrana mozku; Smyslové vnímání Hmat, hmatová tělíska; Chut', chuťové buňky; Čich, čichové buňky. Sluch; zevní ucho, střední ucho, vnitřní ucho. Sluchové buňky, vnímání polohy. Hygiena sluchu; Zrak, stavba oka Hygiena zraku Vyšší nervová činnost; Podmíněný reflex; Učení; Řeč; Abstraktní myšlení;	
Ví, co je spermie, co je vajíčko; Ví, že žena otěhotní pohlavním stykem; Ví, jaká jsou nebezpečí předčasného pohlavního styku;	Rozmnožování člověka Pohlavní dvojtvárnost člověka, primární a sekundární pohlavní znaky; Pohlavní buňky; Pohlavní styk,	
Umí vysvětlit vznik a nitroděložní vývoj nového jedince až po narození;	Vývin nového jedince Oplození, vznik zárodku, vývoj plodu; Nitroděložní vývin člověka, porod;	
Ví, co jsou dominantní a recesivní vloh;	Dědičnost u člověka	
Popíše vývoj člověka od narození; Vysvětlí, proč je u člověka dlouhé období dospívání; Ví, k jakým změnám dochází v pubertě;	Průběh lidského života Novorozenec, kojenec, batole, před-školní období, mladší školní věk, puberta, mladistvá dospělost, plná dospělost, střední věk, stáří, vysoké stáří;	<i>OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování;</i> <i>OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</i>
Objasní význam zdravého životního stylu Vysvětlí jaké jsou důsledky nesprávného způsobu života a vlivu nepříznivého	Zdraví a nemoc Nemoci a jejich původci, zásady chování zabráňující přenosu nemocí; epidemie	<u>OSV 3</u>: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
životního prostředí; objasní význam zdravého způsobu života	Poškození zdraví alkoholem, kouřením a užíváním drog; Zásady zdravé životosprávy a péče o vnitřní prostředí	a studia.
Zná problémy, které přináší populační růst	Lidská populace Křivka růstu lidské populace	
Uvědomuje si svou odpovědnost za jednání v prostředí i vůči ostatním lidem;	Člověk a jeho životní prostředí Životní prostředí člověka	<i>EV2: uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování</i>

Vzdělávací oblast Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Přírodopis
Ročník 9.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Chápe uspořádání lidského těla jako biologický základ, podobný ostatním organismům;	Biologický základ člověka Buněčný základ těla, orgánové soustavy, rozmnožování, způsob získávání potravy (člověka);	OSV 2: <i>Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika.</i>
Chápe, že člověk se od ostatních živočichů odlišuje svým rozumem a složitým společenským životem;	ZKOUMÁNÍ PŘÍRODY Myšlení a způsob života lidí Vyšší nervová činnost; Lidská řeč, pojmy, představy – myšlení; Cítění, vnímání, získávání zkušeností;	OSV 1: <i>Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium</i>
Ví, že člověk si uvědomuje příčiny různých přírodních jevů a předvídá následky svých činností v prostředí;	Postupné rozvíjení poznání a jeho význam Vědecká teorie; Vytváření hypotéz; Zkoumání a ověřování pokusy; Objevování přírodních zákonitostí;	
Ví, že slunce je hvězda, z níž se uvolňuje obrovské množství energie ve formě slunečního záření, které je základním zdrojem energie pro život na Zemi;	VESMÍR - ZEMĚ - PODMÍNKY ŽIVOTA Země ve vesmíru Sluneční soustava; Slunce a jeho planety; Střídání ročních období a střídání dne a noci; Sluneční spektrum;	EV 1: <i>Základní podmínky života: energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, možnosti šetření)</i>
Ví jaké jsou zóny ve vnitřní stavbě Země; Charakterizuje základní zemské sféry Ví, že zemské ekosystémy tvoří biosféru;	Stavba Země Zemská kůra, zemský plášť, zemské jádro; Zemské sféry (litosféra, atmosféra, hydrosféra; Pedosféra a biosféra;	
Ví, že zemská kůra je tvořena horninami, složenými z nerostů;	Zemská kůra Nerosty čili minerály Tvary nerostů;	EV 1: <i>Základní podmínky života: přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Ví, že vnitřní uspořádání nerostů podmiňuje jejich vnější tvar, i vlastnosti; Určí podle fyzikálních vlastností nerosty z blízkého okolí; Rozlišuje vnitřní a vnější geologické děje, zná důsledky jejich činnosti; Zná modelové příklady hlubinných a výlevných vyvřelin; Zná významné a těžené nerosty v regionu; Popíše vznik usazených hornin; Zná sedimenty organického původu; Vysvětlí vznik přeměněných hornin; Popíše horninový cyklus;	Krystalové soustavy; základní rozdělení; Vlastnosti nerostů Stupnice tvrdosti, štěpnost, lom, optické vlastnosti; Horniny Vnitřní geologické děje a vznik hornin vyvřelé horniny výlevné horniny nerosty rudných žil Vnější geologické děje a vznik usazených hornin; Organogenní horniny; Přeměny hornin Horninový cyklus	využívání)
Ví, že kontinenty se pohybují vlivem vnitřní energie Země. Ví, jak působí zemská přitažlivost a eroze na tvarování povrchu;	Vznik a vývoj litosféry Pohyb litosférických desek; Vnitřní geologické děje (horotvorná činnost, sopečná činnost); Vnější geologické děje (eroze, gravitace);	
Zná rozložení vody na Zemi a uvědomuje si nutnost její ochrany; Zná význam vody pro život Vysvětlí význam ochrany a využití přírodních zdrojů	Hydrosféra Rozložení vody na Zemi; Oběh vody na Zemi; Podzemní voda; Ochrana vody;	EV 1: Základní podmínky života: voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody, pitná voda ve světě a u nás)
Uvědomuje si úlohu organismů na rovnováze složení vzduchu. Zná nebezpečí zvyšování skleníkového efektu, úbytku ozonu; Vysvětlí vliv znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a člověka	Atmosféra Vrstvy atmosféry Složení vzduchu v troposféře, jeho rovnováha; Tvorba skleníkových plynů; Stratosférický ozon;	EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a geografický vývoj, průmysl a ŽP, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
Zná zásadní vliv složení mateřské horniny na	Pedosféra	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
vlastnosti půdy; Ví, co je humus, jak se tvoří; Ví co je půdní eroze, jak k ní dochází;	Matečná hornina; Půdotvorní činitelé; Tvorba humusu; Půdní profil; Půdní typy; Eroze půdy, Ochrana půdy;	<i>EV 1: Základní podmínky života: půda (propojenost složek pro-středí, zdroj výživy, ohrožení půdy, zemědělství v krajině)</i>
Vysvětlí teorii o vzniku Země; Ví, jak se nazývají časové úseky, stanovené podle význačných změn v přírodě; Zná organizaci buňky prvojaderných organismů, jaderných organismů; Vysvětlí princip mnohobuněčnosti;	VÝVOJ ZEMĚ, ŽIVOTA A ČLOVĚKA Od vzniku Země k nejstarším formám života Vznik Země; Geologické éry, periody; Zemská kůra; Hydrosféra; Prvotní atmosféra; Vznik organických sloučenin; Koacerváty; První buňky; Fotosyntéza; Prokaryota; Eukaryota; Mnohobuněčné organismy;	
Zná trilobity, vúdčí zkameněliny prvohor; Popíše přizpůsobení plazů životu na souši; Ví, jak vzniklo černé uhlí.	Prvohory Rozvoj života v prvohorních mořích; Vznik obratlovců, paryby, ryby, obojživelníci a plazi. Přejít život na souš. Kaprad'orosty, nahosemenné rostliny;	
Zná amonity, vúdčí zkameněliny druhohor; Zná teorii o příčině vyhynutí dinosaurů	Druhohory Vývoj krytosemenných rostlin; Věk ještěřů; Ptáci; První savci;	
Ví, že v třetihorách se rozvíjeli savci až k prvním předchůdcům člověka;	Třetihory Horotvorné procesy (alpínské vrásnění); Rozvoj savců, krytosemenných rostlin;	
Popíše vývojové fáze člověka podle současné teorie; Vysvětlí, jak se vyvíjel mozek člověka;	Čtvrtohory Přímí předchůdci člověka; Vývoj hominidů; Klimatické změny v přírodě; Pravěké umění; První zemědělci;	
Vysvětlí, jak se přírodním výběrem upevňují	Vývojová teorie Vývoj druhů; Evoluční Darwinova teorie;	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
výhodné dědičné znaky organismů;	Přírodní výběr, proměnlivost organismů;	
Uvádí příklady důkazů vývojové teorie; Ví, že vyhynulé druhy zanikají natrvalo; Aktivně chrání přírodu;	Doklady vývojové teorie Paleontologie, Fosilní doklady vývoje; Rozšíření organismů na Zemi; Nenahraditelnost vyhynulých organismů; Ochrana druhů, ohrožených vyhynutím;	
Umí charakterizovat daný eko-systém a vztahy v něm, odhadovat po-čet druhů;	Současná biosféra Rozmanitost organismů Skupiny organismů; Odhad počtu druhů;	
Chápe, co jsou podmínky optimální, nepříznivé, nevhodné. Na modelovém příkladu (prales, akvárium) vysvětlí, co je biologická rovnováha.	Organismy a prostředí Existence organismů v podmínkách neživého a živého prostředí; Ekologická přizpůsobivost; Limitující podmínky; Biologická rovnováha;	
Ví, že charakter ekosystému na souši závisí na vegetačním pásu a vegetačním stupni;	Rozmanitost ekosystémů Vegetační pásy; Vegetační stupně; Příklady ekosystémů;	
Ví, jak se vyživuje organismus autotrofní a heterotrofní;	Základ a trvání života Buněčný základ života Výživa; Syntéza bílkovin; Vztahy k okolí; Vylučování; Přeměna látek; Uvolňování energie;	
Ví, že dědičnost je přenášení vlastností z rodičů na potomky; Ví, že nový jedinec vzniká splynutím dvou pohlavních buněk. Zná princip stavby a funkce chromozomu;	Dědičnost Přenos dědičných informací; Geny; Alely; Dominantní gen; Recesivní gen; Genotyp; Fenotyp; Mendelovy zákony (1. a 2. zákon); Stavba buněčného jádra, chromozomy, DNA;	
Popíše vývoj krajiny na území ČR od starohor;	Naše příroda Rozmanitost podmínek života v naší přírodě Vývoj krajiny a přírody na území ČR v geologických érách a periodách;	<i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí:</i>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezové téma
Na příkladech uvádí vliv člověka na tvorbu krajiny od počátku osídlení území ČR;	Původní přirozené ekosystémy; Vliv hospodaření člověkem na tvorbu krajiny	<i>změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)</i>
Zná významné původní ekosystémy na našem území, podmínky jejich zachování a typické organismy těchto oblastí;	Rozmanitost ekosystémů v naší přírodě Typy přirozených ekosystémů naší přírody; Ekosystémy udržované uměle člověkem; Venkovská kulturní krajina; Městské ekosystémy;	
Zná základní ustanovení zákona o ochraně přírody. Zná nejvýznamnější chráněné organismy i památné stromy v regionu; charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní) na modelových příkladech (ukázkách situací), hodnotí správné a nesprávné jednání účastníků	Ochrana naší přírody Zákon č. 114/1992 Sb. Obecná ochrana přírody; Zvláštní ochrana přírody; mimořádné události způsobené přírodními vlivy	<i>EV 3: Lidské aktivity a životní prostředí: ochrana přírody a kulturních památek (význam, právní zajištění)</i>

ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně. Zeměpis se vyučuje v odborné učebně s promítací technikou nebo ve vlastní třídě žáků.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračním pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- videopořady se zeměpisnou tematikou

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, pohyby, magnetismus, jednotky, ...
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy,
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ...
-

Očekávané výstupy po 3. období

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE
žák

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině

- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

žák

- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

žák

- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

žák

- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

žák

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Předmětem prolínají průřezová témata:

- VDO: občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie
- OSV: rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálního sdělení a reality; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu
- EGS: objevování Evropy, světa
- MKV: kulturní difference; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; principy solidarity

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně písemně i ústním projevem
- žáci se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých zdrojů
- k využívané metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskuzi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globální měřítku

Kompetence občanské

- žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- žáci se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

- žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- žáci jsou vedeni k efektivní práci

Učitel žáky vede:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

Ročník: 6.

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
Zemi vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období vysvětlí podstatu polárního dne a noci - dokáže se v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu v praxi používá glóbus jako zmenšená a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu, barvy na glóbu používá různé druhy plánů a map, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na glóbu i mapě absolutní	- glóbus a mapa, měřítko glóbu - různé druhy plánů a map, jejich měřítko - obsah a grafika map, barvy, výškopis, polohopis - orientace plánu a mapy vzhledem ke světovým stranám - přepočet vzdáleností - práce s atlasem - poledníky - rovnoběžky	F – gravitační síla Země D – vývoj poznání o tvaru Země Ov – kalendář Př – roční období – změny v přírodě, život na Měsíci Čj – 2 významy slova den EGS – model Země OSV – spolupráce při měření, výpočtech M – práce s měřítkem, převody jednotek, poměr Čj – skloňování slova glóbus MDV – zdroj informací – mapy, aktuality OSV – týmová spolupráce EGS – pohled na svět, ve kterém žijí M – práce s měřítkem, převody jednotek, poměr D – tematické mapy Vv – estetická stránka mapy Čj – názvosloví Zeměpisná vycházka – práce s mapou, orientace v krajině EGS – časová pásma M- polokružnice, určování času	Glóbus lze využít i v jiných předmětech Lze zařadit zem. vycházku, kde žák určuje světové strany, podle buzoly, kompasu i jinými způsoby. Pohybuje se v terénu podle azimutu, vytváří jednoduché náčrtky a plánky okolní krajiny K měření vzdálenosti využívat o mapy, které žáci potřebují v životě

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
(matematickou) geografickou polohu jednotlivých lokalit na Zemi vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi, pochopí účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi dokáže stanovit místní čas rozumí pojmům: poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná ať, nadhlavník, obratníky, polární kruh, datová mez vysvětlí pojem krajinná sféra orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách přírodní sféry rozpoznává souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry objasní stavbu zemského tělesa, dna oceánů posuzuje zemský povrch – reliéf jako výsledek složitého působení endogenních a exogenních činitelů a lidských činností s porozuměním pracuje s pojmy: počasí, podnebí, meteorologické prvky, celkový oběh vzduchu v	- zeměpisná souřadnice - zeměpisná síť - určování absolutní (matematické) geografické polohy - určování absolutních pásem - krajinná sféra Země a její složky - pevninské a oceánské tvary zemského povrchu - význam jednotlivých přírodních složek na Zemi - litosféra - atmosféra	Ov – režim dne – časová pásma Př – vznik krajinných sfér, endogenní, exogenní děje, horniny a nerosty, rozmístění fauny a flóry na Zemi, rozmanitost organismů, živá složka půdy, člověk v různých životních podmínkách, ekosystémy, fotosyntéza Čj – četba, synonyma – podnebí, klima F- teplota, tlak, hustota, změny skupenství Ov – šetření vodou, čistota ovzduší M – nadmořská výška D – časová představa o pohybu kontinentů ICT – Internet – zdroj informací,	Žák by měl být dostatečně motivován k poznávání krajinné sféry naší planety, měl by pochopit potřebnost naší planety, měl by pochopit potřebnost poznání přírodních podmínek pro život

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
atmosféře vymezí a vyhledává na mapách různé podnebné pásy a porovnává je pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště seznámení se s rozložením vody v Zemi porozumí a vyhledává na mapách pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce, podpovrchová voda, bezodtokové oblasti, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže popíše složení půdy, půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití, rozumí pojmům mateční hornina, humus, eroze půdy vysvětlí význam, využití a ochrany půdy, příčiny úbytku půdy na světě objasní uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce vymezí geografická šířková pásma na Zemi seznámí se s vlivy člověka na přírodní prostředí určí geografickou polohu jednotlivých oceánů,	- hydrosféra - pedosféra - biosféra - absolutní (matematická) a relativní	tvorba projektu ENV – klimatické změny, ekosystémy, význam vody, kvalita ovzduší, podmínky po život EGS – propojení složek přírodní sféry, oteplování, rozšiřování pouští OSV – zájem o okolí, rozvoj kritického myšlení, řešení problémů M – výsečové diagramy	Žáci by měli využívat

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
světadílů podle zeměpisných souřadnic i z hlediska polohy na zemských polokoulích a v podnebných pásích porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů popíše a srovnává při interpretaci obecné zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých oceánů, světadílů charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů seznamuje se s ekologickou problematikou moří a oceánů zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	geografická poloha, rozloha, členitost a přírodní poměry oceánů, světadílů - opakování	D – objevné cesty Př – vliv geografické polohy na život ve světadílech a v oceánech, ekologické katastrofy, využití oceánů ENV – podmínky života na Zemi, ekologická problematika oceánů EGS – využití oceánů MDV - aktuality	různé zdroje poskytující obrazovou dokumentaci

Pomůcky: nástěnné a turistické mapy, model postavení Země, Slunce a planet ve vesmíru, vycházky, kompas, buzola, videokazety, počítačové programy, obrazový materiál

Ročník: 7.

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, hlavní a významná města vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech v regionech a modelových státech, popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou a územní strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry dokáže stručně charakterizovat jednotlivé státy seznámí se s mezinárodními organizacemi vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v jednotlivých světadílech zopakuje si probírané učivo, systematicky si utříbí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	Zeměpis světadílů – Amerika, Asie Amerika – úvod, povrch, členitost Severní Amerika – USA, Kanada (poloha, rozloha, podnebí, fauna a flóra, historie, obyvatelstvo) Střední a Jižní Amerika – charakteristika	ENV – využívané přírodních zdrojů – vyčerpatelnost, životní podmínky pro osídlení, možnost ohrožení podmínek pro život WGS – mezinárodní spolupráce, organizace, globalizace – nadnárodní formy, výrobky na pultech obchodů, možnost využití života v jiných státech světa MDV – aktuality MKV – tolerance, rasismus, xenofobie, diskriminace OSV – demokratický způsob řešení konfliktů, mezilidské vztahy, řešení problémů, poznávání lidí VDO – dodržování lidských práv a svobod, forma vlády, principy demokracie ENV – stav životního prostředí, další vývoj, ochrana, možnosti změny OSV – komunikace a jinými národy, rozvoj schopností poznávání, kreativní myšlení, diskuze nad problémy EGS – život v evropském i mezinárodním prostoru, integrace, spolupráce zemí, postavení ČR, vliv globálních problémů,	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
	států (viz Sev. Amerika) Asie – úvod, povrch, členitost, charakteristika států – JVA, JA, VA, JZA, CA (viz Sev.- Amerika) - opakování	cestování MDV – aktuality, zdroj informací, obrazovaného materiálu	

Pomůcky: nástěnné mapy, obrazový materiál, počítačové programy, videokazety, tisk - aktuality, encyklopedie zeměpisné aj.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Zeměpis
Ročník: 8.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže popsat zeměpisnou polohu a rozlohu Evropy, členitost pobřeží, povrch, podnebí, rozložení vodstva, fauny a flóry, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hlavních hospodářských aktivit v Evropě objasní aktuální politické a hospodářské rozdělení Evropy dokáže určit a vyhledat na mapách jednotlivé zeměpisné a kulturní oblasti Evropy, hlavní soustředění obyvatelstva a hospodářství vyjmenuje, vyhledat na mapách a charakterizovat hospodářské a politicky nejvýznamnější státy jednotlivých oblastí Evropy, hlavní a největší města těchto států rozlišuje přehledně aktuální stav životního prostředí v jednotlivých zeměpisných oblastech Evropy a místní rizikové faktory ovlivňující životní prostředí vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti rekreace a cestovního ruchu v Evropě, posoudit přírodní a společenské činitele cestovního ruchu v těchto zemích	- Evropa jako kontinent (oblasti a členitost Evropy, politické a hospodářské rozdělení, historie – souvislosti) - Jižní Evropa (vznik a uspořádání států, obyvatelstvo, kultura a hospodářství) - Západní Evropa (viz Jižní Evropa) - Severní Evropa (viz Jižní Evropa) - Střední Evropa (viz Jižní Evropa) - Východní Evropa + Rusko (viz Jižní Evropa)	ENV – stav životního prostředí, další vývoj, ochrana, možnosti změny OSV – komunikace a jinými národy, rozvoj schopností poznávání, kreativní myšlení, diskuze nad problémy EGS – život v evropském i mezinárodním prostoru, integrace, spolupráce zemí, postavení ČR, vliv globálních problémů, cestování MDV – aktuality, zdroj informací, obrazovaného materiálu F – typy elektráren, rychlost dopravních prostředků Pč – suroviny pro přípravu pokrmů	- podrobněji se seznámí se státy střední Evropy - zaměří se na mezinárodní organizace, e kterých je ČR členem

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
určí, vyhledat na mapách a charakterizovat zeměpisné oblasti Ruska: evropskou oblast, asijskou oblast objasní aktuální politické a hospodářské postavení Ruska ve světě vyhledá na mapách a charakterizovat významné oblasti koncentrace obyvatelstva a hospodářských aktivit v Rusku, určit a vyhledat hlavní město a další významná ruská města umí uvést příklady kritérií vzájemní odlišnosti a podobnosti současných států světa rozeznává státy světa podle hlediska svrchovanosti: nezávislé (suverénní, svrchované), státy, závislá území umí rozlišovat státy světa podle zeměpisné polohy: přímořské státy, ostrovní a souostrovní státy, vnitrozemské státy - rozeznávat orientačně největší a nejmenší státy světa podle územních rozlohy umí rozlišovat státy světa podle počtu a původu obyvatel, uvést orientačně nejlidnatější a málo lidnaté státy světa, příklady přesídleneckých států	- politická mapa dnešního světa	Rv – rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa MKV – historie, tradice, kultura a rozmanitost různých etnik Ov – státní zřízení, forma vlády, principy demokracie, náboženství, národnostní menšiny, příčiny válek, možnosti řešení konfliktů, mezinárodní spolupráce D – vznik států v minulosti, vývoj počtu států Př – vliv přírodních podmínek na	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže posuzovat státy světa podle průběhu a tvaru státních hranic: přírodní státní hranice, umělá hranice, přímočaré (geometrické) umělé hranice umí rozeznávat státy světa podle správního členění: jednotné (unitární) státy, federativní (složené, spolkové) státy umí rozlišovat státy podle státního zřízení a formy vlády: republika, monarchie, pracovat s porozuměním s pojmy: ústava, prezidentský typ vlády, parlamentní typ vlády, monarcha, monarchistický typ vlády, absolutistická monarchie, ústavní (konstituční) monarchie uvádět konkrétní územní příklady k těmto pojmům dovede uvést, vyhledat na mapách a charakterizovat příklady států podle stupně rozvoje: nejvyspělejší státy světa s tržním hospodářstvím, středně rozvinuté státy, málo rozvinuté státy – rozvojové státy dokáže uvést příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení a sdružení států světa, charakterizovat v elementární podobě cíle, zásady a činnost OSN, EU a NATO objasní pojem neutrální (nestanná) politika, uvést příklady neutrálních států		osídlení VDO – prvky vlády, demokracie, totalita, vztahy mezi státy světa MKV – politické a sociální konflikty, tolerance, výchova proti rasismu EGS – mezinárodní spolupráce, orientace v evropském a mezinárodním prostoru, nebezpečí terorismu MDV - aktuality, zdroj informací	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
umí lokalizovat na politické mapě světa aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě dokáže určit a vyhledat na politické mapě světa nově vzniklé státy, oblasti a regiony, o kterých aktuálně hovoří v souvislosti s politickými, hospodářskými, kulturními a jinými významnými událostmi ve světě zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	- opakování		

Pomůcky: nástěnné mapy, videokazety, počítačové programy, obrazový materiál, tisk – aktuality, různé encyklopedie

Projekty: *puzzle států, soutěže, poznávání států podle indicí*

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Zeměpis
Ročník: 9.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
určí absolutní geografickou polohu ČR vyhodnotí relativní geografickou polohu ČR podle různých kritérií porovná rozlohu ČR s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států popíše s pomocí obecně zeměpisných a tématických map vznik a vývoj reliéfů, určí a vyhledá horopisné celky, charakterizujte podnebí, vodstvo, půdy, faunu a flóru zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost vyhledá, popíše a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší soustředí obyvatelstva v ČR vyhledá na mapách největší a nevýznamnější sídla v ČR a určí jejich lokalizační faktory srovná ukazatele o lidnatosti, rozmístění pohybu a	- absolutní geografická poloha (poloha v zeměpisné síti), relativní geografická poloha, rozloha, členitost povrchu a přírodní poměry ČR - rozmístění obyvatelstva a sídelní poměry ČR	ENV – stav přírody, ochrana, předpoklad vývoje EGS – poloha státu na mapě světa, orientace Př – geologická stavba, ochrana přírody M – porovnávání rozlohy F – atmosférické prvky OSV – jednání s lidmi jednotlivých národů, vlastní názor, naslouchání, národnostní menšiny, rasismus, xenofobie EGS – vzájemné vztahy mezi národy, cestování, návštěvy	Podrobnější seznámení s hl. městem - památky

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
strukturu obyvatelstva ČR se sousednímiáty vyhledá aktuální demografické údaje týkající se své obce, zpracovává je, vyhodnocuje a pokouší se o prognózu dalšího vývoje rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v ČR hospodářství v ČR charakterizuje po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a	- rozmístění hospodářských činností ČR - regiony ČR	v zahraničních rodinách MDV - zdroj informací z obrazových materiálů, aktuality MKV – kultura, tradice Čj – nářečí M – hustota obyvatel Př – vliv osídlení na krajinu D – vznik prvních měst, vývoj urbanizace ENV – vliv hospodářství na životní prostředí – těžba, průmyslové závody, doprava, cestování OSV – vytvoření názoru na stav hospodářství EGS – postavení hospodářství v rámci EU a světa, rozvoj služeb MDV – reklama, zdroj informací, aktuality Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie D – historie průmyslu Př – obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl F – typy elektráren	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
administrativní celky v ČR charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci popíše a posoudí regionální zvláštnosti, hospodářství a kultury místního regionu a jejich možné perspektivy pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu	- místní region ČR	ENV – stav životního prostředí OSV – spolupráce, obhajoba vlastního názoru EGS – euroregiony, spolupráce v rámci EU – finance MDV – sběr, třídění, hodnocení hospodářských údajů, rovnání regionů D – historie regionů Ch – průmysl regionů Čj – významné osobnosti Př – krajina, stav přírody Exkurze: návštěva památek UNESCO na Vysočině ENV – stav životního prostředí, krajiny VDO – život v regionu EGS – postavení oblasti v rámci regionu, evropská spolupráce MDV – sběr, třídění, hodnocení hospodářských údajů, hodnocení podle jednotlivých kritérií OSV – řešení problémů místní oblasti D – historie regionu Ch – průmysl regionu Čj – významné osobnosti	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A UMĚNÍ

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu 1. období

V předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti oboru hudební výchova.

V počáteční etapě základního vzdělání si klade hudební výchova za cíl vzbudit zájem žáka o setkávání s hudbou a rozvíjet jeho elementární hudební dovednosti prostřednictvím pěveckých, rytmických, poslechových, instrumentálních a pohybových činností. Hudební výchova je charakterizována jako činnostní, tvořivý proces. Základem je hra, která poskytuje prostor pro uplatnění dětské aktivity, spontánnosti i vlastního experimentování.

Ve vzdělávacím předmětu hudební výchova směřujeme výuku specificky s ohledem na vrozené hudební vlohy každého žáka k :

- rozvoji hudebního sluchu
- rozvoji hudebního a emocionálního citění
- objevování souvislostí mezi slovním a hudebním rytmem a pohybovým vyjádřením (pohyb je prostředkem pro rozvíjení všech hudebních činností)
- práci s hudebně nerozvinutými žáky
- postupnému vytváření a upevňování základních pěveckých návyků

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svěbytného prostředku komunikace;
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot;
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností;
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života;
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Umění a kultura přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: žák poznává smysl a cíl učení, vytváří si pozitivní vztah k učení tím, že: učitel žáka seznamuje se základními návyky a dovednostmi v jednotlivých oblastech hudebních činností (hlasové, rytmické, instrumentální, poslechové, pohybové) a vše podpoří osobním příkladem

Kompetence k řešení problémů: žák se nenechá odradit počátečním nezdarem tím, že: učitel se snaží najít příčiny neúspěchu a citlivým přístupem za pomoci dětského kolektivu je pomáhá odstraňovat a následně rozvíjet kvalitu hlasových, pohybových dovedností jedince. Podpoří ho důvěrou.

Kompetence komunikativní: žák se učí dialogu se spolužáky, s učitelem, učí se rozumět a používat komunikační prostředky hudby tím, že: učitel učí žáka porozumět a pracovat s notovým záznamem, vysvětlí a na konkrétních příkladech ukáže, že skladba nebo píseň může být i osobním sdělením, poselstvím pro druhé.

Kompetence sociální a personální: žák si začíná uvědomovat osobní zodpovědnost v rámci kolektivu, aktivně se zapojuje do kolektivních činností tím, že: učitel vybírá vhodné hudebně pohybové hry s rytmicko-melodickým doprovodem, připravuje různé soutěže, kvízy, které vyžadují práci ve skupině, pomáhá žákovi získat pocit potřeby, důležitosti, sebedůvěry.

Kompetence občanské: žák si začíná uvědomovat své povinnosti i svá práva, začíná si vytvářet svůj osobní vztah k instituci, kterou je škola, obec tím, že: učitel navštěvuje se žáky hudební besedy, divadelní představení, zajistí návštěvu koncertu v ZUŠ, připravuje se žáky veřejná vystoupení pro rodiče, pro děti z mateřské školky, pro staré lidi v domech s pečovatelskou službou apod.

Kompetence pracovní: žák si osvojuje základní hygienické, pracovní návyky, tím, že: učitel ho seznamuje se základy hlasové hygieny, učí správnému držení těla při zpěvu, demonstruje mu možnosti práce s lidským hlasem.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu Hudební výchova

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
- OSV 2 Sebezpoznání a sebepojetí - moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne
- OSV 5 Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- OSV 6 Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
- OSV 7 Mezilidské vztahy – empatie a pohled na svět očima druhého,
- OSV 8 Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov

Očekávané výstupy předmětu – 1.období

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
2. rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
3. využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
4. reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
5. rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
6. rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Cílové zaměření předmětu 1.,2.,3. ročník

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 1.ročníku směřuje k těmto cílům:

- žák se učí hravou formou pracovat s dechem, hlasem, učí se tvořit hlavový tón
- žák je veden k čistému a rytmicky přesnému zpěvu intonačně jednoduchých písní
- učí se sluchem postihnout správné znění svého hlasu i svých spolužáků
- rytmicizace a melodizace textu vede k pochopení, že se dá lidská řeč zapsat i v jiné podobě než slovní
- učí se poznávat rytmicko melodické nástroje Orffovského instrumentáře a seznámí se s nejjednoduššími technikami doprovodu, učí se jednoduchými pohybovými prvky vyjádřit průběh melodie, zaznamenat rytmické a tempové změny
-

Cílové zaměření předmětu v 2. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 2. ročníku směřuje k:

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu písně
- schopnosti převádět lidskou řeč do rytmu a melodie, graficky ji zapsat (rytmizace a melodizace říkadel)
- rozvíjení tvořivosti, rytmického a harmonického cítění pomocí hry na dětské rytmicko melodické nástroje Orffovského instrumentáře
- schopnosti pohybem reagovat na hudbu, osvojují si základní pohybové dovednosti
- seznámení s výrazovými prostředky hudby pomocí hudebních pohádek

Cílové zaměření předmětu v 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 3. ročníku směřuje k:

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- dovedností intonovat píseň s melodickou oporou hudebního nástroje na základě individuálních schopností
- získání zkušeností se čtením notového zápisu, učí se základním prvkům notopisu
- poznávání výrazových prostředků hudby (tempové, dynamické změny)
- nácviku jednoduché, nenáročné techniky hry na dětské nástroje Orffovského instrumentáře
- seznámení s lidovým tancem a s jednoduchými tanečními kroky

Charakteristika předmětu – 2.období

Hudební výchova si v tomto období klade za cíl rozvíjet zájem o hudbu prostřednictvím hravých, kreativních přístupů v souladu s rozdílnou dětskou hudební úrovní. Prostřednictvím recepčních, reprodukčních a aktivních hudebních projevů v jednotlivých hudebních činnostech je hravý přístup posunut na vyšší kvalitativní úroveň. V hodinách hudební výchovy využívá učitel spojení přirozené rytmicko melodické složky mateřské řeči, zpěvu, pohybu, aktivního poslechu a instrumentální hry. Všechny složky se navzájem doplňují a ovlivňují. Ve vzdělávacím předmětu hudební výchova směřujeme výuku ještě specificky k :

- rozvoji tonálního cítění
- kultivaci hlasových, rytmických, pohybových, poslechových, instrumentálních schopností, dovedností a návyků
- práci s hudebně nerozvinutými žáky
- rozvoji osobnosti žáka
- objevování světa hudby, naučit žít s hudbou, rozumět jí a prožívat

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Hudební výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Umění a kultura přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: žák se učí vybírat a využívat hudební znaky, termíny a symboly, tím, že: učitel žákům pojmenuje znaky, symboly hudebního písma, seznámí je se způsobem hraní na rytmicko melodické nástroje Orffovského instrumentáře, naučí je orientovat se v hudebním zápise

Kompetence k řešení problémů: žák umí kriticky zhodnotit svůj výkon a diskutovat o něm, nenechá se odradit případným počátečním nezdarem a učí se hledat řešení problému tím, že:

učitel vhodnými metodami práce umožňuje žákovi realizovat se ve vokální, instrumentální či pohybové činnosti, citlivě opravuje případné nedostatky a nabízí cestu nápravy.

Kompetence komunikativní: žák se učí rozumět novému hudebnímu způsobu vyjadřování, učí se pracovat ve skupině tím, že: učitel žáky seznámí s gesty hudební řeči, pomáhá jim zvolit vhodný rytmický, melodický, pohybový doprovod, respektuje individuální zvláštnosti žáků.

Kompetence sociální a personální: žák se učí spolupracovat, podílet se na radostné, tvořivé atmosféře ve třídě, postupně se osměluje k individuálnímu vokálnímu, rytmickému, pohybovému či instrumentálnímu projevu, vytváří si pozitivní představu o sobě samém a buduje sebedůvěru tím, že: učitel vytváří ve třídě optimálně zdravé, radostné prostředí, ve kterém umožní každému žákovi realizovat se podle jeho individuálních schopností a dovedností.

Kompetence občanské: žák se postupně seznamuje s naší i světovou hudební historií, s hudební minulostí a přítomností svého města a blízkého okolí, vytváří si osobní citový vztah k uměleckému dílu, učí se pochopit způsob života jedinců smyslově postižených tím, že: učitel se žáky připravuje školní, veřejná vystoupení, akademie, navštěvuje se žáky hudební pořady, besedy, koncerty, doporučuje jim a hovoří s nimi o hudebních pořadech v médiích.

Kompetence pracovní: žák realizuje získané znalosti a dovednosti tím, že: učitel je vede ke správnému držení těla při vokálních, pohybových činnostech, demonstruje žákům možnosti práce s lidským hlasem, učí je postupnému osvojování základů hlasové hygieny, upozorňuje na nebezpečí hudebního smogu, učí je pečovat o používané hudební nástroje, upozorňuje na možná nebezpečí při zacházení s hudební technikou..

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu Hudební výchova

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení
- OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne
- OSV 4 Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění-relaxace
- OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- OSV 7 Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou třídy jako sociální skupiny).
- OSV 8 Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov. dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči a vokálního projevu, výraz).
- OSV 9 Kooperace a kompetice: dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky.

MV Mediální výchova

MV 5 *Fungování a vliv médií ve společnosti:* vliv médií na kulturu (role filmu, televize, internetu v životě jednotlivce, rodiny, společnosti).

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MEGS 1 *Evropa a svět nás zajímá:* rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

ENV Environmentální výchova

ENV 4 *Vztah člověka k prostředí:* prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví)

Očekávané výstupy předmětu – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
2. orientuje se v zápisu jednoduché písničky či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
3. využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
4. rozpozná hudební formu jednoduché písničky či skladby
5. vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přehledy, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
6. rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
7. ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Cílové zaměření předmětu – 4. a 5. ročník

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu ve 4. ročníku směřuje k:

- upevňování návyků správné hlasové hygieny
- intonačně čistě a rytmicky přesné interpretaci písničky
- vytváření základů dvojhlasého zpěvu (kánon, držené prodlevové tóny), i s oporou melodického nástroje
- dalšímu prohloubení znalostí o hudbě českých i světových skladatelů
- k seznámení se základy hudební teorie, k dovednosti orientovat se v notovém zápise
- ke schopnosti pohybem sdělovat své pocity, nálady

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

- upevňování návyků v oblasti hlasového výcviku, hlasové hygieny
- upevňování intonačních dovedností a jejich využití při nácviku intonačně jednoduché písničky nebo její části
- využití individuálních instrumentálních dovedností při doprovodu písničky (žáci navštěvující ZUŠ)
- schopnosti zapsat jednoduchou slyšenou melodii, rytmus
- poznávání děl našich i světových hudebních skladatelů
- orientaci v hudebních žánrech (klasická hudba, chrámová hudba, jazz, spirituál, country)
- pronikání do struktury skladeb (písňová hudební forma)
- schopnosti vyjádřit své pocity a nálady při poslechu konkrétní skladby
- schopnosti umět tyto pocity a nálady vyjádřit i pohybem

Charakteristika předmětu – 3.období

V předmětu **Hudební výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Umění a kultura**, oboru hudební výchova.

Předmět **Hudební výchova** je zaměřen na rozvoj hudebnosti žáků prostřednictvím hudebních činností (zpěv, poslech, hra na jednoduché hudební nástroje, pohyb) a vytváření jejich vztahu k hudbě a umění. Z hlediska obsahu je výuka v 6. a 7. ročníku zaměřena především na zpěv, hru na jednoduché hudební nástroje a hudebně pohybovou výchovu. Svůj hudební projev žáci postupně kultivují a vytvářejí si na něj kritický náhled. V 8. a 9. ročníku žáci získávají ucelený přehled o dějinách hudby. Konkrétní hudební materiál (písň, poslechové skladby, apod.) volí vždy učitel dle dispozic a zájmů konkrétní třídy. Ve vzdělávacím předmětu Hudební výchova je výuka směřována k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o hudbu a umění;
- využití a rozvíjení přirozené hudebnosti žáků prostřednictvím hudebních aktivit;
- vytváření potřeb hudbu aktivně vyhledávat;
- kritickému hodnocení hudby podle objektivních i subjektivních měřítek.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Cílové zaměření v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů a vztahů v mnohotvárném světě.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka hudební výchovy s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Umění a kultura** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Žák samostatně vyhledává a třídí informace a využívá je v tvůrčích činnostech ve škole i v praktickém životě, operuje s běžnými termíny, znaky a symboly, ústojně propojuje poznatky o hudbě s jinými druhy umění a dalšími společenskovedními oblastmi; tím, že: Učitel zadává vhodné texty k samostudiu, podněcuje žáky k vyhledávání a třídění informací, analýze a syntéze jevů

Kompetence k řešení problémů: Žák kriticky zhodnotí umělecké výkony svoje, svých spolužáků i výkonných umělců, svůj názor podpoří vhodnými argumenty; tím, že: Učitel umožňuje žákům aktivní hudební projevy (zpěv, hra na jednoduché hudební nástroje) i poslech

ze záznamu, navštěvuje se žáky živá vystoupení, podněcuje k analýze a syntéze hudebních děl. Učitel vede žáky k formulování názorů.

Kompetence komunikativní: Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory o hudbě, vyjadřuje se výstižně, souvisle, kultivovaně. Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse o hudebních dílech a výkonech, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje. Žák se v hrubých obrysech orientuje v notovém záznamu; tím, že: Učitel vede žáky k tvoření otázek, hledání a posuzování odpovědí a vyhledávání souvislostí mezi jevy. Umožňuje žákům přednést připravené i nepřípravené promluvy před třídou a práci v týmu vyžadující komunikaci. Učitel realizuje se žáky aktivní hudební projevy (zpěv, hra na jednoduché hudební nástroje) a poslech ze záznamu, navštěvuje s nimi živá vystoupení. Učitel podněcuje žáky k analýze a syntéze hudebních děl, vede žáky k formulování názorů.

Kompetence sociální a personální: Žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k diskusi, respektuje různá hlediska; tím, že: Učitel vede žáky k tvoření otázek, hledání a posuzování odpovědí a vyhledávání souvislostí mezi jevy, umožňuje žákům přednést připravené i nepřípravené promluvy před třídou a práci v týmu vyžadující komunikaci. Zadává týmové úkoly pro práci ve škole i pro domácí přípravu.

Kompetence občanské: Žák respektuje přesvědčení druhých lidí. Žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění; tím, že: Učitel diskutuje se žáky o hudbě, poslouchá s nimi hudební díla ze záznamu, navštěvuje s nimi živá představení.

Kompetence pracovní: Žák používá jednoduché hudební nástroje, event. jednoduchou audiotechniku; tím, že: Učitel realizuje se žáky samostatné hudební projevy, vede je k samostatnému poslechu hudby.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu Hudební výchova

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění

OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality)

Sociální rozvoj

OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov

OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá : lidová slovesnost a tradice národů Evropy

VMEGS 3: Jsmo Evropané: kořeny a zdroje evropské civilizace

MkV Multikulturní výchova

MkV 1: Kulturní diference: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2: Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

1. využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
4. **orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje**
5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
7. **zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami**
8. **vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění**

Cílové zaměření předmětu – 6.,7.,8.,9. ročník

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- rozvoji individuálních hudebních schopností a dovedností
- kultivaci pěveckého projevu
- využití jednoduchých hudebních nástrojů
- pohybovému vyjádření znějící hudby
- elementární analýze poslechových skladeb

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- rozvoji individuálních hudebních schopností a dovedností
- kultivaci pěveckého projevu
- využití jednoduchých hudebních nástrojů
- elementární analýze poslechových skladeb

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- rozvoji individuálních hudebních schopností a dovedností
- formální a sémantické analýze poslechových skladeb
- vytvoření základního přehledu o dějinách hudby, hudebních stylech a žánrech

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- rozvoji individuálních hudebních schopností a dovedností
- formální a sémantické analýze poslechových skladeb
- vytvoření základního přehledu o dějinách hudby, hudebních stylech a žánrech
- vytváření kritických názorů o hudebních dílech a uměleckých výkonech

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 1.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
dbá na správné držení těla a dýchání při zpěvu jednoduchých písní provádí hlasová a dechová cvičení zřetelně vyslovuje rozlišuje pojmy tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní rozlišuje krátké a dlouhé tóny umí vytleskat krátký rytmus podle vzoru učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu (zejména dřívka)- pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, křivka, triangl, bubínek prování hudebně pohybovou činností (správné držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod) pozná vybrané hudební nástroje podle zvuku pozná hymnu ČR rozumí textu	<u>Vokální činnosti</u> - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hygiena hlasu) - hudební rytmus (jednoduché písně ve 2/4 taktu) <u>Instrumentální činnosti</u> - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, doprovod jednoduchých písní pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře) - hudební hry - ozvěna <u>Hudebně pohybové činnosti</u> - pohybová improvizace – pohybové vyjádření hudby - pohybový doprovod znějící hudby <u>Poslechové činnosti</u> - kvalita tónů - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj <u>Poslechové skladby</u> Hymna ČR A. Vivaldi: Čtvero ročních období ukolébavky, vánoční koledy a písně	MKV – hudba etnických skupin MDV – hudba provází výuku . zpestření výuky M – Jedna, dvě, tři.... Vv- ilustrace k poslechovým skladbám	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 2.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
rozlišuje pomalý a rychlý rytmus, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování umí vytleskat rytmus říkadel a písni zná pojmy notová osnova, noty a houslový klíč umí houslový klíč správně zapsat učí se doplnit zpěv hrou na jednoduché hudební nástroje umí zazpívat vybrané vánoční koledy pozná a rozlišuje hud. nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle umí používat dětské hudební nástroje umí se pohybovat do rytmu, při tanci tleskat a umí pochodovat umí pohybově vyjádřit hudbu, zpěv s tancem rozlišuje umělou a lidovou píseň seznámí se s vybranými skladbami klasiků	<u>Vokální činnosti</u> - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamika zpěvu, rozšiřování hlasového rozsahu) - hudební rytmus <u>Instrumentální činnosti</u> - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, jednoduchých skladeb pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře - rytmizace, hudební hry, hudební improvizace <u>Hudebně pohybové činnosti</u> - pohybový doprovod znějící hudby - pohybová improvizace <u>Poslechové činnosti</u> - vztahy mezi tóny - hudební prvky – rytmus, pohyb melodie - hudební styly – hudba taneční, pochodová, ukolébavka....)	Tv – nácvik pochodu podle hudby Vv – ilustrace k naučené písni Čj - sloh – vyprávění, dokončení písni Čj – čtení – využití říkadel M – tematické slovní úlohy Projekty: oblíbené dětské písničky – texty, ilustrace, tvorba vlastních dětských zpěvníků MKV – mezilidské vztahy v lidové písni	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
umí popsat notovou osnovu rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrt'ovou pozná stoupavou a klesavou melodii podle zápisu not seznámí se s hymnou ČR naučí se zpívat vybrané písně dbá na správné dýchání při zpěvu naučí se vybrané písně rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žest'ové a umí uvést příklad umí doprovázet na rytmické nástroje umí pohybově vyjádřit hudbu poslechem rozezná hudební nástroje poslechem rozezná vážnou hudbu, zábavnou hudbu a hudbu slavnostní	<u>Vokální činnosti</u> - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) - hudební rytmus - dvojhlas - kánon <u>Instrumentální činnosti</u> - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, jednoduchých skladeb pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře - hudební hry na rytmus, hudební improvizace <u>Hudebně pohybové činnosti</u> - pohybový doprovod znějící hudby - pohybová improvizace <u>Poslechové činnosti</u> - vztahy mezi tóny - hudební prvky – pohyb melodie, rytmus - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální - hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka...)	Vv – ilustrace k písním Tv – pochod a taneční krok Čj – sloh – vypravování Pč – vánoční výzdoba	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
dbá na správné dýchání při zpěvu písní zná pojmy repetice, houslový klíč umí napsat houslový klíč rozlišuje notu celou, půlovou, čtvrtovou, osminovou a umí je zapsat umí poznat pomlky v notové zápise a zná jejich význam umí taktovat dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt zná notovou abecedu, zná stupnici C dur – názvy not doprovodí písně na rytmických nástrojích rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí umí pohybově vyjádřit hudbu rozliší rytmus valčíku a polky učí se polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá) zná jména hud. skladatelů B. Smetany a A. Dvořáka, seznámí se s jejich životem a zná některá jejich díla seznámí se s životem a dílem L. Janáčka poslechem rozezná různé hudební nástroje poslechem pozná hudbu vážnou, zábavnou, slavnostní poslouchá vybrané skladby pozná opakující se téma v poslouchané skladbě	<u>Vokální činnosti</u> - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamika zpěvu, rozšiřování hlasového rozsahu) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu), dvojhlas - kánon - grafický záznam vokální hudby – čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu) <u>Instrumentální činnosti</u> - hra na hudební nástroje (doprovod k písním pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře) - rytmizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) <u>Hudebně pohybové činnosti</u> - pohybový doprovod znějící hudby (2/4 a 3/4 takt, valčík, polka, taktování - pohybové vyjádření hudby – pantomima, pohybová improvizace <u>Poslechové činnosti</u> - hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka) - vztahy mezi tóny	Vv – ilustrace k písním Čj – sloh – vypravování Vv – Vánoce Tv – taneční krok, pochod	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 5.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení, pozná basový klíč čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslové klíči umí provést rozbor zapsané písně – druh písně, notový zápis (druhy not, délky not), takty, melodie umí taktovat čtyřčtvrteční takt zná původ státní hymny pozná smyčcové nástroje – housle, violoncello, kontrabas pozná dechové nástroje – trubka, pozoun, lesní roh učí se jednoduché dvojhlase písně naučí se vybrané písně J. Uhlíře a K. Šípa doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje poslouchá vybrané skladby poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje pozná varhanní hudbu pozná vánoční hudbu a vánoční koledy pozná trampské písně opakuje si nejdůležitější údaje o B. Smetanovi, A. Dvořákovi a L. Janáčkovi umí pohybově vyjádřit nálady seznámí se s relaxací	<u>Vokální činnosti</u> - pěvecký a mluvní projev - hudební rytmus (realizace písni 2/4,3/4,4/4 taktu) - dvojhlas – kánon a lidový dvojhlas <u>Instrumentální činnosti</u> - hra na hudební nástroje - rytmus, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) <u>Poslechové činnosti</u> - hudební styly a žánry - interpretace hudby (slovní vyjádření) <u>Hudebně pohybové činnosti</u> - taktování, pohybový doprovod znějící hudby 3/4 takt – valčík, 4/4 takt, menuet	Vv – ilustrace k písním EGS – poznávání evropské hudby MKV – lidské vztahy – hudba etnických skupin EV - Základní podmínky života – výchova k životnímu prostředí – hudba – rámus MDV – výběr kvalitní hudby Tv – valčík, polka	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 6.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
dokáže intonačně čistě a rytmicky (podle svých dispozičních schopností) zpívat v jednohlase, popř. v dvojhlas je schopen využít v písni základních výrazových prostředků umí slovně charakterizovat akord a s pomocí ho zaintonovat orientuje se v jednoduchém písňovém zápisu	<u>Vokální činnosti</u> - rozdělení lidových písní podle regionů, použití nářečí - lidový dvojhlas - A. Dvořák: Moravské dvojzpěvy - melodie, rytmus, harmonie, dynamika, barva - akord, terciová stavba akordu, obraty kvintakordu, posuvky - píseň a její hudební forma, předvěti, závěti, malá a velká písňová forma - zpěv lidových a umělých písní a koled, práce s notovým zápisem	EV – vztah člověka k přírodě, vnímání krásy OSV – hudba jako prostředek komunikace Čj – nářečí v českém jazyce Z – oblast, z které česká píseň pochází	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
dokáže vytleskat rytmus písně je schopen obměňovat rytmus a sám tvořit nové rytmické útvary zdokonaluje své rytmické cítění a rytmickou paměť umí používat základní nástroje Orffova instrumentáře a doprovodit jednoduchou píseň umí taktovat dvoudobý, třídobý a čtyřdobý rytmus pohybem dokáže vyjádřit základní taneční kroky polky, valčíku a mazurky je schopen pohybem vyjádřit děj epické písně seznámí se se vzhledem a hudební barvou nástrojů lidových i symfonického orchestru, rozezná sluchem počet nástrojů v základních seskupeních orientuje se sluchově i pěvecky v jednotlivých druzích stupnic,	<u>Instrumentální činnosti</u> - reprodukce známých písní s důrazem na první a druhou (případně třetí) dobu taktu - rytmické hudební formy a útvary - akord, melodram, variace, rondo, partitura - rytmické hádanky a rytmická hra na tělo - využití nástrojů Orffova instrumentáře při jednoduchém doprovodu známých písní <u>Hudebně-pohybové činnosti</u> - partitura, hra na dirigenta a orchestr - hudba a tanec – mazurka, polkový a valčíkový rytmus - dramatizace písně (Pase ovčák ovce) <u>Poslechové činnosti</u> - lidové hudební nástroje (východní a západní dělení země), lidové kapely - hudební nástroje symfonického orchestru - hudební seskupení – komorní hudba (sólo, ... - stupnice durová, mollová melodická i	OSV – rozvoj smyslového vnímání, kreativita, fantazie VDO – tolerance a spolupráce při tvorbě rytmického a instrumentálního doprovodu OSV – komunikace prostřednictvím hudby a pohybu VDO – tolerance a spolupráce Tv – hudebně-pohybová činnost, krok polkový, valčíkový, mazurkový OSV, VDO – diskuse k danému problému, tolerance cizího názoru, rozvoj kritického myšlení	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
umí vysvětlit rozdíl mezi jednotlivými hudebními formami – opera, opereta, muzikál, hudební revue, dokáže slovně popsat, co je variace a melodram seznámí se s historickým vývojem písně a s vývojem hudby od jejího počátku a v období antiky seznámí se s vybranými skladbami je schopen vyjádřit názor na problémy, které hudba v současnosti může přinést	harmonická - hudební formy – variace, rondo, opera, opereta, muzikál, hudební revue, melodram - píseň a její proměna ve staletích - počátky hudby - hudba antického období (Seikilova píseň, hudba antického Řecka a Říma) - poslech nejstarších dochovaných písní i českých - A. Dvořák, W.A. Mozart, L. van Beethoven, F. Schubert, Z. Fibich, B. Smetana - hudba, kam se podíváš	EGS – vývoj hudby v evropském kontextu MKV – etnická a národní hudba D – vývoj hudebních dějin v kontextu dějin politických a společenských Vv – výtvarná díla v jednotlivých uměleckých slozích	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: obrázky, CD a kazety, nástroje Orffova instrumentáře, využití schopností a talentu žáků – ukázka hry na hudební nástroje, hudební přehlídka
Projekty, kursy: **videoklip vybrané písně**

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 7.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
seznamuje se s lidovou písní jiných zemí i etnik podle svých dispozic zpívá rytmicky i intonačně čistě při zpěvu využívá správné pěvecké návyky orientuje se v notovém zápisu zdokonaluje se v doprovázení písní nástroji Orffova instrumentáře, dokáže vytvořit složitější doprovod umí pohybem vyjádřit mateníkový rytmus, zdokonaluje své dovednosti polky a valčíku, seznamuje se se základními latinsko-americkými tanci dokáže vyjádřit pohybem čtyřčtvrtýový rytmus umí rozeznat jednotlivé mužské i ženské zpěvní hlasy, zná pravidla hlasové hygieny a umí je aplikovat dokáže slovně vyjádřit rozdíl mezi duchovní a svět-	<u>Vokální činnosti</u> - lidová píseň – způsoby šíření, česká i cizí lid. píseň, využití lidových písní v hudebních dílech (J. K. Krumpholz, A. Dvořák), druhy lidové písně - intonační a rytmické techniky, správné pěvecké návyky - umělé písně různých žánrů <u>Instrumentální a hudebně-pohybové činnosti</u> - požívání nástrojů Orffova instrumentáře - lidové a společenské tance, latinsko-americké tance - taktování čtyřčtvrtého rytmu <u>Poslechové činnosti</u> - lidský hlas jako nejdokonalejší hudební nástroj, druhy zpěvních hlasů, pravidla hlasové hygieny	EV – krása přírody odrážející se v lidové písni, citlivý přístup k okolní krajině MK, EGS – lidová píseň v kontextu jednotlivých národů a etnik OSV – komunikace prostřednictvím hudby a pohybu VDO – tolerance a spolupráce při tanci Tv – hudebně-pohybová činnost, krok polkový, valčíkový, mateníkový EGS – vývoj hudby v evropském kontextu	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy	Poznámky
skou hudbou, seznámí se s hudebními ukázkami daného učiva umí zařadit autory a ukázky do příslušného časového období, chápe dané období jako komplex historických událostí, je schopen vnímat propojení mezi hudebními, společenskými a politickými událostmi v Evropě i v Čechách seznamuje se s vybranými skladbami je schopen diskutovat nad problémy, které hudba může přinést – drogy, alkoholismus seznamuje se s historií i současností hudebních přehrávačů a nosičů i s jejich tvůrci uvědomuje si náročnost a podmínky skladatelovy i interpretovy práce	- světská a duchovní hudba, kantáta, oratorium - nejstarší dějiny české hudby, hudební gotika a renesance v kontextu českých i evropských politických a společenských událostí této éry - Hospodine, pomiluj ny, Svatý Václave, husitské chorály, C. Monteverdi, G. de Mahaut, K. Harant z Polžic - lidské nešvary a hudba - vývoj hudebních přehrávačů a nosičů - o tvorbě skladatele, skladatelských technikách a invenci - interpret a jeho místo v hudebním umění	D – vývoj hudebních dějin v kontextu dějin politických a společenských MDV – využití mediální techniky Vv – výtvarná díla v jednotlivých uměleckých slozích	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: obrázky, CD a kazety, nástroje Orffova instrumentáře, využití schopností a talentu žáků – ukázka hry na hudební nástroje

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- dodržuje správné pěvecké návyky i pravidla hlasové hygieny - zpívá intonačně čistě (i v dvojhlase), rytmicky přesně, dodržuje hudební výrazové prostředky dané písni - seznamuje se s výrazným rytmem písní a popěvků afrických a afroamerických hudebníků, s charakteristickými prvky jazzové hudby - je schopen transponovat jednotlivé mollové i durové tónové řady - umí vytleskat složitější rytmus (podle individuálních schopností) - tvoří jednoduché doprovody - upevňuje si schopnost taktovat jednotlivé základní	<u>Vokální činnosti</u> - intonační cvičení zaměřená na zvyšování hlasového rozsahu - zpěv lidových i umělých písní se zvláštním zřetelem na spirituály a písně s jazzovými prvky - rytmická cvičení zaměřená zvláště na spirituály a písně s jazzovými prvky - zpěv písní odlišných etnik a kultur - transpozice vzestupné a sestupné tónové řady <u>Instrumentální činnosti</u> - jazzové útvary – synkopický rytmus, ragtime - improvizací techniky <u>Hudebně-pohybové činnosti</u> - taktování	EV – citlivý přístup k přírodě, láska k místu, kde žijí EGS, MK – kultura jiných etnik se zaměřením na hudbu afrického a afroamerického lidu OSV – hudba jako prostředek komunikace VDO – spolupráce a tolerance při	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rytmy, seznamuje se s rytmy složitějšími (osminovými) - je schopen pohybem vyjádřit různé taneční rytmy - chápe rozdíl mezi uměleckou a neuměleckou hudbou, je schopen zařadit žánr skladby do daných skupin - umí zařadit autory a ukázky do příslušného časového období, chápe dané období jako komplex historických událostí, je schopen vnímat propojení mezi hudebními, společenskými a politickými událostmi v Evropě - seznámí se vznikem a vývojem jazzové hudby v Americe, jejím šířením a vlivem na hudbu v Čechách, s hudebními osobnostmi	- vlastní choreografické prvky - taneční kroky útvarů spojených s jazzem (blues) <u>Poslechové činnosti</u> - umělecká a neumělecká hudba - seznámí se s vývojem hudby od jejího počátku - hudba antiky, hudební baroko, klasicismus, romantismus a umělecká hudba 20. stol. - (pozdní romantismus, impresionismus, novoklasicismus, dodekafonie, apod.) v kontextu evropských politických a společenských událostí tohoto historického období - kořeny a vývoj jazzové hudby - swing, významná hudební seskupení tohoto hudebního žánru (30. a 40. léta 20. stol.)	tanečních aktivitách OSV - komunikace prostřednictvím hudby a pohybu Tv – hudebně-pohybová činnost EGS – vývoj hudby v evropském kontextu D – vývoj hudebních dějin v kontextu dějin politických a společenských MDV – využití mediální techniky Vv – výtvarná díla v jednotlivých uměleckých slozích MK – africká a afroamerická hudba Z – kořeny jazzu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- rozlišuje hudební skladby jednotlivých období na základě nejdůležitějších znaků	- G. de Mahaut, C. Monteverdi, J.S. Bach, , W.A. Mozart, J. Haydn, L. van Beethoven, P.I.Čajkovskij, G. Verdi, G. Mahler, M. Ravel, I. Stravinskij, G. Gershwin		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: obrázky, CD a kazety, nástroje Orffova instrumentáře, využití schopností a talentu žáků – ukázka hry na hudební nástroje

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- dodržuje správné pěvecké návyky a pravidla hlasové hygieny, vědomě ovládá svůj hlas, správně dýchá - podle svých individuálních hudebních dispozic zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých hudebních žánrů - prohlubuje schopnost transponovat jednotlivé mollové i durové tónové řady - podle svých individuálních schopností zatancuje základní kroky vybraných tanců lidových, společenských i z oblasti současných hudebních žánrů - tvoří jednoduché doprovody - seznámí se s vývojem české hudby od nejstarších dochovaných památek až po současnost	<u>Vokální činnosti</u> - opakování učiva z předchozích ročníků - intonační cvičení zaměřená na zvyšování hlasového rozsahu - zpěv lidových i umělých písní s důrazem na zdokonalování použití hudebních výrazových prostředků - výběr písní zaměřen na období 20. století - procvičování transpozic vzestupné a sestupné tónové řady <u>Hudebně-pohybové a instrumentální činnosti</u> - taneční rytmy hudebních stylů nonartificiální hudby 20. a 21. století - improvizální techniky <u>Poslechové činnosti</u> - Hospodine, pomiluj ny, Svatý Václave, husitské chorály, K. Harant z Polžic	EV – vztah k přírodě vyjadřovaný v písních EGS - píseň v kontextu jednotlivých národů a etnik OSV – hudba a pohyb jako prostředek komunikace VDO – spolupráce a tolerance při tanečních aktivitách Tv – hudebně-pohybová činnost EGS – vývoj hudby celosvětovém kontextu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
- umí zařadit autory a ukázky do příslušného časového období, chápe dané období jako komplex historických událostí, je schopen vnímat propojení mezi hudebními, společenskými a politickými událostmi v Evropě i v Čechách - seznámí se vznikem a vývojem moderní hudby v Evropě, jejím šířením a vlivem na hudbu v Čechách, s hudebními osobnostmi, je schopen sluchem a na základě daných znaků rozlišit jednotlivé hudební styly - rozlišuje hudební skladby jednotlivých období na základě nejdůležitějších znaků	- česká gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus - hudební styly 20. české umělé hudby - vývoj světové nonumělé hudby 20. stol. (hudba 60. let – Beatles, rock, rock and roll, hudba 70. – 90. let – hard rock, heavy metal, disko a pop, punk, rap, techno hudba) - vývoj české nonumělé hudby 20. stol. (Osvobozené divadlo, Semafor, 60. léta – big beat, 70. – 90. léta v moderní populární hudbě) - americká country and western - česká country a folková hudba, protestsongy A.V. Michna z Otradovic, J. Mysliveček, J.J. Ryba, B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček, B. Martinů, J. Suk, V. Novák, Hudební festival Pražské jaro, J. Werich + J. Voskovec, J. Suchý + J. Šlitr	D – vývoj hudebních dějin v kontextu dějin politických a společenských MDV – využití mediální techniky Vv – výtvarná díla v souvislosti s jednotlivými uměleckými hudebními styly MK – vliv etnické hudby na moderní hudbu 20. stol.	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky

Metody, formy, nástroje, pomůcky: obrázky, CD a kazety, nástroje Orffova instrumentáře, využití schopností a talentu žáků – ukázka hry na hudební nástroje

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Výtvarná výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti **Umění a kultura**, oboru Výtvarná výchova a část obsahu vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, oboru Člověk a svět práce, Využití digitálních technologií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
 - chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
 - spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
 - uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka výtvarné výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Umění a kultura** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto

Kompetence k učení:

Učí se vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívat v procesu učení (poznávání), v tvůrčích činnostech a praktickém životě; tím, že učitel vede žáky k orientaci v oblasti vizuální kultury, která se jich bezprostředně dotýká, a to jak v rámci zprostředkování školou, tak i s přesahem do každodenního života.

Učí se operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí; tím, že učitel přivádí žáky do světa vizuálního vyjadřování v roli tvůrců i příjemců, učí je porovnávat různé druhy vizuálního vyjadřování z hlediska jejich kontextu, účelu i estetického působení, vřazovat poznatky ze světa výtvarného umění a

širší vizuální kultury do vlastního systému chápání a užívání symbolické výtvarné řeči a na základě toho jim pomáhá si vytvářet komplexnější pohled především na společenské a kulturní jevy.

Učí se samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti; tím, že učitel vede žáky k tvořivému zpracovávání podnětů ze svého okolí, k experimentování s výtvarnými materiály a vyjadřovacími prostředky a k vyhledávání nejvhodnějších forem pro vyjádření svých zážitků, k porovnávání výsledků své práce s výsledky práce ostatních a k vytváření úsudku o vlastním výtvarném vyjadřování.

Kompetence k řešení problémů:

Učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problému, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat řešení; tím, učitel vede k samostatnému hledání možností řešení výtvarných úkolů s využitím všech dostupných informací, prostředků a technik.

Učí se samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení empirické a tvořivé postupy; tím, že učitel pobízí k experimentování a k nacházení osobitého a individuálního řešení zadaného úkolu.

Sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, učí se obhájit vlastní řešení, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí; tím, že učitel vede žáky k vědomí odpovědnosti za vlastní dílo jako součásti osobní výpovědi.

Kompetence komunikativní:

Učí se formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu; tím, že učitel vede žáky k vysvětlování a obhajování svého pojetí výtvarného úkolu.

Učí se naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat; tím, že učitel rozvíjí dovednost vyslechnout v diskusi názor ostatních a vyslovit a obhájit vlastní názor na práci druhého i na díla a produkty z oblasti výtvarného umění a obecné vizuální kultury.

Učí se rozumět obrazům a jiným vizuálním vyjádřením, gestům a jiným komunikačním prostředkům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění; tím, že učitel vede k vědomému využívání postupů, technik a materiálů z široké oblasti vizuálního vyjadřování pro vlastní tvůrčí vyjádření v rámci zadaných úkolů i pro vyjádření vlastní osobní výpovědi.

Učí se využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem; tím, že učitel vede k tvořivému hledání různých způsobů vizuálního vyjádření a jejich kombinací.

Kompetence sociální a personální:

Učí se účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce; tím, že učitel vede k práci ve dvojici i ve skupině, učí žáky vnímat svou roli a své místo v pracovní skupině, ocenit svůj přínos ke zdatu společné práce.

Učí se podílet na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska; tím, že učitel učí vyslovit a obhájit svůj názor a stanovisko a současně přijmout, pochopit a respektovat odlišný názor druhého.

Učí se vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; tím, že učitel poskytuje prostor k prezentaci vlastní práce a vyslovení svého názoru, i když je v rozporu se stanoviskem většiny, učí žáky přijmout i kritiku a nesouhlas.

Kompetence občanské:

Učí se respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí; tím, učitel učí v diskusích i přímo vnímáním výtvarných děl vnímat emoce, postoje a přesvědčení druhých, respektovat jejich odlišnost a přijímat je jako další z mnoha možností, hájit právo druhých na vyjádření odlišného názoru a přijímat i dílo, jež mu není blízké, jako svébytné vyjádření zasluhující si úctu a pozornost.

Učí se respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojovat do kulturního dění; tím, že učitel učí vnímat tvorbu vlastní i druhých lidí jako jedinečný výsledek duševního úsilí a práce, propojující naši současnou kulturu s jejím historickým základem.

Kompetence pracovní:

Učí se používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení pracovní výtvarné výchovy i další, určené k samostatné tvorbě ve vyučovacích hodinách tím, že učitel vytváří možnosti pro osvojení základních dovedností i pro samostatnou práci.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1: *Rozvoj schopností poznávání*: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; řešení problémů

OSV 2: *Sebepoznání a sebepojetí*: já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje vztahy k druhým lidem

OSV 5: *Kreativita*: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality)

Sociální rozvoj

OSV 8: *Komunikace*: řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

OSV 9: *Kooperace a kompetice*: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky

Morální rozvoj

OSV 11: *Hodnoty, postoje, praktická etika*: analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 3: *Jsme Evropané*: kořeny a zdroje evropské civilizace

MUV Multikulturní výchova

MUV 1: *Kulturní difference*: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik

MUV 2: *Lidské vztahy*: vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

MEV Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností:

MEV 1: *Kritické vnímání mediálních sdělení*: pěstování kritického přístupu k reklamě; hodnotící prvky ve sdělení (výběr záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením

MEV 2: *Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality*: hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezájatého postoje)

MEV 4: *Vnímání autora mediálních sdělení*: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

MEV 5: *Fungování a vliv médií ve společnosti*: role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Tematické okruhy produktivních činností:

MEV 6: *Tvorba mediálního sdělení*: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

MEV 7: *Práce v realizačním týmu*: redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média

Očekávané výstupy předmětu – 1.období

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
2. v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
3. vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
4. interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
5. na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Cílové zaměření předmětu v 1. 2. a 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 1. období směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
- účinné spolupráci ve skupině
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

Očekávané výstupy předmětu – 2.období

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

1. Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
2. Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku; v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
3. Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinek pro jeho nejbližší sociální vztahy
4. Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
5. Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě, k interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
6. Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
7. Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje

Cílové zaměření předmětu v 4. a 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 4. a 5. ročníku směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
 - samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
 - kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
 - vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
 - naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
 - účinné spolupráci ve skupině
 - vytváření si pozitivní představy o sobě samém
 - pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

1. Vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
2. Užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
3. Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace
4. Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; hodnotí jeho účinky a porovnává je s účinky již existujících i běžně užívaných vyjádření
5. Rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu
6. Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i osobních zkušeností a prožitků

7. Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
8. Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Cílové zaměření předmětu v 6. a 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. a 7. ročníku směřuje k utváření a rozvíjení cílových kompetencí tím, že vede žáka k :

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě, k jejich třídění a posuzování z hlediska jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování jevů, situací, procesů a dějů a k využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků, k posuzování výpovědní hodnoty vlastních děl
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi a vhodné a účelné argumentaci
- porozumění různým formám vizuálního vyjadřování jako důležitému prostředku vyjadřování a komunikace
- účinné spolupráci ve skupině, vnímání své role ve skupině a svého přínosu pro zdárné ukončení společné práce
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém, posilování vědomí vlastní jedinečné individuality, posilování sebedůvěry pramenící ze sebepoznání
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost, aktivnímu zapojení do kulturního dění
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby a její prezentace

Cílové zaměření předmětu v 8. a 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. a 9. ročníku směřuje k utváření a rozvíjení cílových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vyhledávání a třídění poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí a k užívání termínů, znaků a symbolů z oblasti vizuální tvorby a komunikace
- samostatnému pozorování jevů, situací, procesů a dějů, k experimentování s tvůrčími prostředky a k využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků, k posuzování výpovědní hodnoty vlastních děl
- samostatnému a originálnímu řešení zadaných témat, k objevování různých variant řešení
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi, vhodné, účelné a nekonfliktní argumentaci
- porozumění různým formám a typům vizuálního vyjadřování a k jejich tvořivému využití jako důležitému prostředku vyjadřování a komunikace
- využívání informačních komunikačních prostředků k vytváření vlastních vizuálně obrazných vyjádření
- účinné spolupráci ve skupině, k vnímání své role ve skupině a svého přínosu k zdárnému dokončení a prezentaci práce

- vytváření si pozitivní představy o sobě samém, k vnímání sebe sama jako samostatné individuality, k posilování sebeúcty a sebedůvěry pramenící ze sebepoznání
- pozitivnímu postoji ke kulturnímu dědictví a k uměleckým dílům a rozvíjí jeho smysl pro tvořivost a aktivní zapojení do kulturního dění
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby a její prezentace
- k ochraně kulturních a společenských hodnot

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 1. – 3. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák se učí zvládnout techniku malby vodovými barvami, temperami - umí míchat barvy, suchým pastelem, voskovkami při malbě dovede využívat různé druhy štětců rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) rozliší teplé a studené barvy zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou modeluje z plastelíny, moduritu, z hmoty „DAS“, tvaruje papír zvládne frotáž, koláž umí výtvarně zpracovat přírodní materiály (dotváření, otisk, tisk, nalepování,...)	MALBA – teorie barvy: barvy teplé a studené, základní a doplňkové, kombinace barev KRESBA – výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, vnímání velikosti, uspořádání objektu do celků PLASTICKÉ VYJÁDČENÍ – vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – hmatové, pohybové podněty PŘÍRODNÍ MATERIÁLY a další výtvarné techniky – smyslové vnímání + fantazie	Společnost a škola – výchova k samostatnosti, sebekritice, ohleduplnosti Evropa a svět – poznávání evropských kultur Člověk a prostředí, ekosystémy – výchova k ochraně životního prostředí Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění	Náročnost práce se postupně úměrně zvyšuje dle věku žáků.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
seznamuje se se známými ilustracemi – H. Zmatlíková, J. Lada, O. Sekora atd. děti přistupují k výtvarným technikám na základě své osobní zkušenosti – uplatňují vlastní prožitky, fantazii, představy z vnímání okolního světa pomocí smyslů	ILUSTRÁTOŘI DĚTSKÉ KNIHY Osobní postoj v komunikaci v rámci skupiny, vysvětlování záměru tvorby a jejích výsledků	ČJ - čtení	

Metody, formy, nástroje, pomůcky:
Projekty, kurzy

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 4.-5. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zdokonaluje se v technikách malby z 1. období zvládá i kombinaci různých technik, rozlévání barev, malbu stěrkou dokáže pomocí barvy vyjádřit své pocity a nálady, vnímá světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy o obsahu svých děl umí komunikovat zdokonaluje se v technikách kresby z 1. období dokáže pomocí kresby vystihnout tvar, strukturu materiálu, zvládne i obtížnější práce s linií dokáže prostorově uspořádat prvky a plošně je vyjádřit linií v návaznosti na komunikaci se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností rozlišuje grafické techniky hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků, svého osobitého přístupu k realitě, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenost prohlubuje znalosti z 1.období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a	MALBA – hra s barvou, míchání barev, emocionální malba KRESBA – kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel aj.; výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše; kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru GRAFICKÉ TECHNIKY – otisk,... PLASTICKÉ VYJÁDŘENÍ – modelování z papíru, sádry, hlíny, drátů,...	Člověk a prostředí, ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí Kulturní difference - lidské vztahy (empatie) - etnický původ Mediální výchova - stavba mediálních sdělení	Náročnost práce se postupně úměrně zvyšuje dle věku žáků.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
hmatem umí výtvarně zpracovat přírodní materiály – dotváření, nalepování,... poznává ilustrace známých českých ilustrátorů – H. Zmatlíková, J. Lada, O. Sekora, J. Trnka, J. Čapek, Z. Miller, A. Born, R. Pilař atd. porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- základy technik koláže, frotáže PŘÍRODNÍ MATERIÁLY – ikebany,... ILUSTRÁTOŘI DĚTSKÉ KNIHY		

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zvládá základní techniky malby a kresby využívá různé (i netradiční) nástroje a materiály vytvoří jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů (linie, barvy) nakreslí lidskou figuru a lidskou hlavu (řídí se proporčními principy a vztahy) vytvoří výtvarnou podobu prožitku z četby nebo filmu ilustrace knihy na základě vnímání a poznávání skutečnosti nakreslí tvary a barevně znázorní pozorované přírodní objekty (rostliny, živočichy, listy, plody, ...) umí různými způsoby výtvarně zobrazit prostorové jevy a vztahy (hmota, tvary, struktura, světlo, barva) využívá specifického jazyka umění jako prostředku subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšímu a vnitřnímu světu	Kresba, malba - techniky - teorie barev Člověk Čím děti žijí Výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti - kresba, malba, plastická tvorba - rozvíjení prostorového vidění, citění a vyjadřování - společná práce na jednom objektu - zátiší, kompozice	D – pravěk – starší doba kamenná (jeskynní malby) Př Čj – pohádková bytost Čj, D OSV – poznávání lidí OSV – rozvoj schopností, poznávání, kreativita, komunikace EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí vztah člověka k přírodě	

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zobrazuje vlastní fantazijní představy a umí je obhájit dokáže zachytit pozorované objekty (příroda, stavby při práci v terénu vnímá a uspořádá prostor (popředí, pozadí, světelný kontrast, perspektiva) využívá dekorativních postupů rozvíjí estetické cítění výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě, sochařství, architektuře rozpozná základní výtvarné styly (umění v pravěku, starověku, antice) vnímá a rozpozná znaky lidového umění a současné užité tvorby	Subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a technik Práce v terénu Dekorační a tematické práce - využití tvaru, linie, kombinace barev Vánoce, Velikonoce – dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru Výtvarné umění	OSV – kreativita VDO – principy demokracie Ov – lidové zvyky a tradice EGS – jsme Evropané D	

Projekty, kurzy: vánoční jarmark, Vánoce, Velikonoce, Den Země, Požární ochrana očima dětí

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
prakticky využívá ve vlastní tvořivé výtvarné činnosti základních poznatků o výtvarných výrazových prostředcích uplatňuje představivost, fantazii a výtvarné myšlení ve vlastním výtvarném projevu na základě vnímání a pozorování zajímavých předmětů, přístrojů a mechanismů vytvoří lineární podobu pozorovaného objektu, skupiny předmětů rozvíjí schopnosti pracovat ve skupině (hledání a nalézání různých variant a originálních způsobů řešení) v tvořivých činnostech umí nakreslit podle modelu stojící postavu, postavu s náznakem pohybu, lidskou hlavu využívá dekorativních postupů rozvíjí si estetické cítění nazírá a hodnotí lidskou činnost z estetického hlediska	Výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti - vyjádření děje a prostorových vztahů - jednodušší grafické techniky - barva - prostorové práce Člověk - lidské tělo - části lidského těla Dekorativní tvorba a tematické práce - rozvíjení estetického vztahu, chápání a hodnocení významu hmotné kultury,	OSV – kreativita, komunikace, spolupráce řešení problémů a rozhodovací dovednosti Př Čj OSV – kreativita EV - vztah člověka k ŽP	

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá vizuálně obrazného vyjádření k zachycení zkušeností získaných smysly vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality uvědomí si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly rozpozná realistické zobrazení krajiny a postavy od výtvarné stylizace, nadsázky umí zachytit skutečnost zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí, uvědomuje si důležitost jejich zachování pro duchovní kontinuitu lidského společenství rozpozná základní znaky uměleckých směrů (románský sloh, gotika, renesance, byzantské a arabské umění) uvědomuje si podobnosti, shodnosti a odlišnosti jednotlivých kultur vytváří si tolerantní postoje prostřednictvím subjektivních vjemů a prožitků při konfrontaci s uměleckým dílem	užité tvorby a estetických aspektů životního prostředí - užitá grafika a písmo Subjektivita v tvorbě - rozvíjení smyslové citlivosti - přenášení prostoru na plochu - záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek - vlastní prožívání, interakce s realitou, subjektivita Krajina a lidé Výtvarné umění	Hv OSV – rozvoj schopností poznávání EV - vztah člověka k ŽP EV – vztah člověka k ŽP EGS – jsme Evropané, Evropa a svět MKV – prolínání kultur, lidské vztahy OSV – hodnoty a postoje	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
žák se seznámí s architekturou obce a na základě pozorované skutečnosti nakreslí pohled na dům, část domu podle modelu nakreslí dopravní prostředek nakreslí část lidského těla (např. ruka, ucho, oko, nos,...) orientuje se v grafických technikách umí vytvořit obrázek pomocí jednoduché grafické techniky dokáže zpracovat grafický návrh na počítači správně uplatňuje techniku kresby a malby, zachycuje prostor, barvy, tvar	Výtvarné vyjadřování a zobrazování skutečnosti - lineární perspektiva Grafika - grafické techniky - práce s počítačem, internetem - užitá grafika (pismo, reklama, logo, ...) Zdokonalování techniky kresby a malby Práce s netradičními materiály	OSV – rozvoj schopností poznávání D – renesance (objev perspektivy) MDV - fungování a vliv médií ve společnosti OSV – rozvoj schopnosti poznávání	

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zobrazuje vlastní fantazijní představy kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi rozvíjí své vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici, a tím obohacuje svůj emocionální život a kultivovanost svých projevů využívá dekorativních postupů rozvíjí si estetické citění seznámí se se základními znaky výtvarných stylů zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí, a uvědomuje si důležitost jejich zachování pro duchovní kontinuitu lidského společenství	Dekorativní tvorba - tematické práce (Vánoce, Velikonoce) Výtvarné umění - renesance, baroko, klasicismus, romantismus - základní stavební prvky architektury	EV – problémy životního prostředí (strašák plast'ák) OSV – sebepoznání, kreativita OSV – kooperace Čj, D EGS – jsme Evropané	

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Projekty, kurzy: vánoční jarmark, Vánoce, Velikonoce, Den Země, Požární ochrana očima dětí

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
hledá a nachází účinné vyjadřovací prostředky, různé varianty řešení a vhodné způsoby prezentace pro vyjádření svých vjemů, dojmů, myšlenek, představ a pocitů uplatňuje osobitý přístup k realitě při zachycování přírodních i umělých objektů na základě vnímání, představ i poznání chápe proces tvorby uměleckého díla jako způsob hledání, nalézání a vyjádření vztahu člověka k okolnímu světu umí zachytit objekty v krajině perspektivním viděním orientuje se v grafických technikách ovládá tisk různými způsoby tvoří grafické práce s použitím počítače	Výtvarné vyjádření a zobrazování skutečnosti - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu Perspektiva Grafika a počítačová grafika - logo, reklama, plakát, ...	EV – vztah člověka k prostředí M MVD – tvorba mediálního sdělení OSV - kooperace	

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
seznámí se se základními znaky architektury, sochařství, kresby a malby zhodnotí trendy současného výtvarného umění	Výtvarné umění - kubismus, surrealismus, impresionismus - současné moderní umění	EGS - jsme Evropané D - historické souvislosti 20. století Hv - výtvarné směry 20. stol. prolínající se v hudbě OSV – hodnoty, postoje	

Metody, formy, nástroje, pomůcky:

Projekty, kurzy: vánoční jarmark, Vánoce, Velikonoce, Den Země, Požární ochrana očima dětí

Vzdělávací oblast : ČLOVĚK A ZDRAVÍ

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

V předmětu **Tělesná výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**, oboru Tělesná výchova

Předmět **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Příležitostí pro pozitivní hodnocení bez ohledu na míru pohybového nadání je vyrovnávání žáka s přiměřenou zátěží, nutnou k dosažení efektu superkompenzace jako způsobu zvyšování výkonnosti a odolnosti organismu při sportovním i pracovním výkonu. Pohybové vzdělávání je rozvíjeno i pomocí kurzů plavání, který je realizován v průběhu celého 1. stupně v rozsahu 40 hodin. Výuka bude probíhat jako zájmové vzdělávání.

(Princip „diskomfortem ke komfortu“ přináší rekreační efekt endorfinů)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
2. pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
3. poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí

4. získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
5. využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
6. propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
7. chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
8. aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Motivace: Zdravé kompetice

Získávání endorfinů překonáváním přiměřených překážek

Pozitivní vzory a možnost vlastního porovnání při zlepšení

Formy: Práce ve dvojicích

Skupinové vyučování

Samostatné plnění kultivačního programu

Příprava na okruh soutěží AŠSK-ČR(garance MŠMT)

*Výuka tělesné výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:*

Kompetence k učení: Učitel ji vytváří zejména v oblasti motorického učení algoritmizací nácviku pohybových dovedností v rozsahu vybraného učiva. Učitel vede žáky k práci ve dvojicích dle systému „každý žák cvičencem i cvičitelem“.

Kompetence k řešení problémů: Učitel využívá disproporcí mezi okamžitou a očekávanou úrovní R.S.O.V.* a řeší s žáky dle nabídky variant vlastním výběrem možnosti a racionální přizpůsobením pohybového režimu i mimo hodiny TV.

Kompetence komunikativní: Zpětnovazební komunikací mezi žákem a učitelem, která pomáhá vnímat a předávat jednoznačné informace. Komunikace, nutná ke splnění pohybového úkolu žáka či skupiny, vede k výběru použitelných slovních i mimoslovních signálů a sdělení.

Kompetence sociální a personální: Žák střídá různé role ve dvojici i ve skupině v rámci svých možností. Respektuje vazbu mezi úrovní schopností a dovedností a hierarchií skupiny. Je srozuměn s tím, že vynaložené úsilí může znamenat posun pozice v družstvu. Akceptuje roli odpovídající svým možnostem a snaží se ocenit spektrum ostatních členů v jejich rolích za pomoci učitele.

Kompetence občanské: Učitel vede žáky ke schopnosti domluvy a respektováním individuálních odlišností při hledání toho, co lze na sobě i na druhých pozitivně hodnotit. Pocit a smysl týmového ducha i vlastní sebeúcty je přenosný ze sportu do společenské a pracovní sféry.

* „R.S.O.V.“ (**R**ychlost, **S**íla, **O**bratnost, **V**ytrvalost) jsou schopnosti nutné jak pro sportovní, tak pro pracovní výkon a při psychické zátěži je jejich rozvoj důležitým kompenzačním prvkem. Toto pochopení a „zvnitřnění“ je úspěchem společné práce žáka a učitele.

Kompetence pracovní: Učitel pomáhá žákům k překonávání přiměřené míry psychického i fyzického diskomfortu s ohledem na individuální parametry.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopnosti poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* informace o mé osobě

OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* regulace vlastního chování

OSV 4 *Psychohygienu:* sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích.

Sociální rozvoj

OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání se ve skupině/ třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech.

OSV 8 *Komunikace:* cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

Morální rozvoj

OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* *problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci*

VDO Výchova demokratického občana

VDO 1 *Občanská společnost a škola*

MeV Mediální výchova-

MeV 1 *Kritické předávání a sledování mediálních sdělení.*

Očekávané výstupy předmětu - 1.období

Očekávané výstupy předmětu-jsou dosahovány dle možností žáků v průběhu 1.-3.ročníku a učivo se liší pouze mírou nároků a zátěže.

Kopíruje TV výstupy režimově zařazené již v MŠ.

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

1. spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
2. zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
3. spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
4. uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
5. reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Cílové zaměření předmětu v 1.-3.ročníku ZV:

- Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- Získání dobrého pocitu na základě řízeného i spontánního pohybu jak ve skupině, tak i v samostatné činnosti.
- Nácviku jednodušších pohybových dovedností.
- Průpravě pro složitější pohybové dovednosti jednotlivce a pro řešení některých herních činností družstva.
- Nácviku rozvoje obratnosti a rychlosti - zejména reakční.
- Poznávání souvislosti mezi zaměřením pohybového režimu a změnou pohybových schopností.
- Přípravě na testování pohybových schopností **R.**(rychlost) **S.**(síla) **O.**(obratnost) **V.**(vytrvalost)
- Sebezáchovným dovednostem jako je zvládnutí vlastní váhy(šplh) a zvládnutí sebezáchrany plaváním.(dtto rychlý i vytrvalý běh a pády)

Očekávané výstupy předmětu - 2.období

Očekávané výstupy předmětu, se v ročnících neliší. Jejich dosahování závisí na individuálních schopnostech žáků.

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

1. podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
2. zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
3. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
4. uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
5. jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
6. jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
7. užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
8. zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy
9. změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
10. orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Cílové zaměření předmětu ve 4.-5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu TV 4.-5.ročník směřuje k:

- Průpravě pro složitější pohybové dovednosti „profilových sportů“ školy
- Nácviku pohybových dovedností ve školních a mimoškolních soutěžích v netradičních disciplínách(CVC-motivace)
- Získávání dobrého pocitu na základě (s)plnění motivujících pohybových úkolů.
- Nácviku rozvoje R.O.S-ily(užité k překonávání překážek a šplhu) a běžecké vytrvalosti.
- Pochopení vztahu mezi cílenou zátěží a zlepšením pohybových schopností.
- Wellnes-vnitřní motivaci nabídkou a vlastním výběrem pohybových(rekreačních)činností v některých hodinách.
- Nácviku dovedností použitelných v krizových situacích sebeobranu a záchrany včetně plavání.
- Vnímání estetiky a rytmizace pohybu a přípravě na hodnocení vlastního i pozorovaného sportovního výkonu.
- Profil. činnosti- příklad: Atletický čtyřboj “Zdatné děti“, SG akrobacie: kotouly přeskoky, nářadí: překážky, trampolínka, šplh na tyči.
- Vybíjené, přehazované, malé kopané, drobným hrám, a to včetně úpolových

- Welnes nabídce.

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Očekávané výstupy předmětu jsou dosahovány dle možností žáků v průběhu 8. - 9. ročníku a v mimořádných případech i v 6. - 7.ročníku.

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

1. aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
2. usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
3. samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností –zatěžovanými svaly
4. odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
5. uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

6. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
7. posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

8. užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
9. naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
10. dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
11. rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
12. sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
13. zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
14. zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Cílové zaměření předmětu v 6.-9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6.-9. ročníku směřuje k:

- Získání pohybových dovedností použitelných pro školní a mimoškolní soutěže v profilových sportech a ve vazbě na soutěže ASSK-ČR
- Průpravě pro individuální sporty (atletika, sportovní gymnastika) a nácviku jejich profilových dovedností stejně jako HČJ a HČD vybraných sportovních her.
- Schopnosti (sebe)organizace při pohybových činnostech a jejich případné rytmizaci.
- Nácviku rozvoje (R)-rychlosti, (S)-síly, (O)-obratnosti, (V)-vytrvalosti. (zákl.pohybové schopnosti R.S.O.V. nelze *pouze* školní TV přímo rozvíjet!)
- „Pozitivnímu návyku“ tvorby endorfinů („dobrý pocit“) překonáním treninkové a soutěžní zátěže - „Diskomfortem ke komfortu!“
- Cílenému sebezdokonalování pohybovým režimem týdne dle rozvojových programů naznačených při hodinách TV.
- Zajištění vyšší míry bezpečnosti (a sebeochrany) v životě zvyšováním úrovně pohybových schopností a dovedností.
- Využití lyžařského výcviku (7.-8. ročník-sjezd, běh, snowboard) jako možnosti nácviku speciální rekreační dovednosti,celostní fitness aktivity i wellnes náplně zdravotně orientované zdatnosti při rekreaci v přírodě-zimní turistice.

- Wellnes-využití nabídky vlastního výběru pohybových rekreačních činností v některých hodinách TV.
- Hodnocení vlastního i pozorovaného sportovního výkonu z estetického i výkonového hlediska.
- Odmítnutí návykových drog a některých negativních jevů, spojených s vrcholovým sportem, jako: zdravotní rizika dopingů.
- Odmítnutí xenofobní reakce, vandalství a násilné agrese fanatických diváků.
- Odmítnutí nefér praktiky, spojené s finančními spekulacemi sportovců i funkcionářů.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 1

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uvědomuje se význam cvičení pro lidské zdraví učí se zvládnout nejjednodušší pohybové činnosti uplatňuje hlavní zásady hygieny reaguje na jednoduché pokyny k pohybovým aktivitám	Pohybový režim žáka Rozcvičení před pohyb.činností Správné držení těla Rychlý a vytrvalostní běh Koordinace pohybu Bezpečnost při sportovních činnostech Různě zaměřené pohybové hry Cvičení s hudbou Základy manipulace s míčem Správná hygiena pohybových činností Jednoduché hry	OSV – řeší běžné situace v tělesné výchově VDO – pomoc slabším VEGS – seznámení se s výbornými sportovci jiných států MKV – při sportu soupeříme, ale zůstáváme kamarády EV – cvičení a sport jako součást zdravého životního stylu MV – vědět, kdo ve třídě vyniká ve sportu a různých hrách	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
používá tělesná cvičení jako prostředek zdravého životního stylu dokáže sladit jednoduché činnosti s ostatními a stát se součástí tělovýchovného celku seznamuje se se základními pravidly bezpečnosti v tělesné výchově a sportu aktivně reaguje na povely v tělesné výchově	Časové rozvržení tělovýchovných činností žákem / hodina, den, týden / Vhodnost cviků pro správné rozcvičení Jednoduchá cvičení síly Bezpečnost cvičebního prostoru Rozšířená nabídka pohybových her Průpravná cvičení Kondiční cvičení s hudbou Běhy, skoky, hody Využití jednoduchého náčiní při sportovních hrách Vhodné chování v terénu a v přírodě Základy plavání, bruslení Měření a porovnávání výsledků v tělesné výchově	OSV – rozvoj fyzické oblasti člověka při cvičení VDO – úcta k soupeři při sportu a tělesné výchově VEGS – celý svět cvičí a sportuje MKV – každý národ vyniká v jiném sportu, obdivujeme všechny sportovce EV – zdravý životní styl s dostatkem tělovýchovných příležitostí MV - vědět, kterých sportovních akcí se žáci naší školy mohou účastnit	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
využívá všechny možné příležitosti k tělovýchovným aktivitám při činnostech a výkonech projevuje snahu zlepšit se v rámci svých schopností spolupracuje s ostatními při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích dodržuje jednoduchá pravidla bezpečnosti ovládá většinu pokynů a povelů, vztahujících se k tělesné výchově podílí se s pomocí učitele na organizaci jednoduchých činností v tělesné výchově	Odhad správné délky a intenzity pohybu Rozcvičení před a uklidnění po pohybové činnosti Zdravotně zaměřená cvičení Rozeznávání správné obuvi a oděvu při tělesné výchově Bezpečnost v šatnách a umývárkách Netradiční pohybové hry a aktivity Základy akrobacie Estetika pohybu při sportu Běhy na různé distance Skok vysoký a daleký Hod míčkem / na vzdálenost i na cíl / Herní činnosti jednotlivce při sportovních hrách Hygiena plavání, základní plavecké návyky a dovednosti Hry na sněhu i na ledě Základy názvosloví v tělesné výchově Znalost základních pravidel míčových i dalších her	OSV – vytváření základních sociálních vztahů při sportu VDO – disciplinovanost jako podmínka úspěchu při činnosti tělovýchovného charakteru VEGS – sport nástrojem spolupráce, ne konfliktů MKV – různá etnika mají různé dispozice k tělovýchovným činnostem EV – ochrana přírody primasových sportovních akcích MV - znát sportovní úspěchy žáků naší školy	

Vzdělávací oblast: Výchova ke zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
realizuje pravidelný pohybový režim zná pohybové činnosti zaměřené na zvyšování kondice vědomě a samostatně projevuje vůli po zlepšování své zdatnosti zvládá osvojené pohybové činnosti, přiměřené jeho věku ovládá základní hygienická pravidla při sportu dokáže aplikovat nejjednodušší zásady bezpečnosti při tělesné výchově a sportu umí pohotově a přesně reagovat na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti jedná v duchu fair play dodržuje zjednodušená pravidla her a soutěží při pohybových činnostech používá vědomě tělovýchovné názvosloví	Intenzita pohybu při různých činnostech Napínací cvičení Relaxační cvičení Bezpečnost při přípravě a ukládání pomůcek, náčiní a náradí Cvičení s netradičními pomůckami a náčiním Cvičení na náradí Vyjádření rytmu a melodie pohybem Úpoly – přetahy Poznávání dalších atletických disciplín Průpravné hry ke hrám sportovním Spolupráce hráčů při hrách Minifotbal, vybíjená Chůze v přírodě a základy táboření Plavecké dovednosti, plavecké styly Bruslení, lyžování, sáňkování Další pohybové činnosti / dle zájmu žáků / Aktivní uplatňování fair play Povely a signály při sportu	OSV – komunikace a spolupráce při tělovýchovných činnostech VDO – hrát vždy fair – play VEGS – sportovci Evropy vedou děti ke sportu MKV – odsouzení rasismu ve sportu EV – voda je vhodné životní i sportovní prostředí MV – diskuze o sportovních výsledcích našich sportovců	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
v rámci tělovýchovného režimu používá korektivní cvičení, zaměřená na jednostrannou zátěž a svalová oslabení prokazuje variabilitu při osvojování sportovních a pohybových her přiměřeně dokáže reagovat na běžné úrazy svých spolužáků dokáže hodnotit kvalitativní úroveň pohybových činností ostatních žáků poznává, označuje a správně reaguje na zjevná porušení pravidel při sportu a hrách při tělovýchovných činnostech respektuje žáky opačného pohlaví podle jednoduchého nákresu a popisu cvičení zvládne tyto pohybové činnosti provést je schopen zorganizovat jednoduché sportovní soutěže ve třídě umí změřit základní pohybové výkony sportovní výsledky dokáže seřadit a porovnat samostatně se orientuje v nabídce sportovních akcí a projektů ve škole a místě bydliště bez problémů dokáže získávat potřebné informace o sportu a tělesné výchově	Zdravotně zaměřená cvičení v praxi Vhodné oblečení a obutí do tělesné výchovy První pomoc při běžných úrazech Pohybová tvořivost při hrách, soutěžích a veškerých pohybových aktivitách Jednoduché tance Úpoly – přetlaky, úvod k sebeobraně Štafetové běhy, překážkový běh Seznámení s rozdílem vrh a hod Zjednodušená pravidla minisportů Ochrana přírody při turistice a pobytu v přírodě Základy záchrany tonoucího Základy techniky bruslařského a lyžařského stylu Olympijské ideály a symboly Pomoc při organizaci sportovních her, závodů a soutěží Seznámení se zdroji informací o sportu a pohybových činnostech	VDO – úcta k pravidlům her a sportů VEGS – kořeny evropských sportů MKV – sporty typické pro národy Evropy EV – ochrana života a zdraví člověka při sportu – nadřazená výsledku EV – péče o přírodu při turistice MV – hodnocení sportovních zpráv ze světa i z domova	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6. - chlapci

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu)	Atletika Běh 60 m až 1000 m, nízký start, štafetová předávka Skok daleký Skok vysoký- střížný, pokus o flop, důraz na odraz Hod – kriket /150 gr/- na dálku, na cíl, z místa, ze 3 kroků, z rozběhu	OSV – rozvoj schopností sebepoznání , poznávání lidí, mezilidské vztahy, překonání hranice strachu, význam pohybu pro zdraví VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična stadion tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozpozná zpevňování a uvolňování těla snaží se o přesnost pohybu provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu dodržuje zásady bezpečnosti vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a náradí provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv respektuje pravidla her i rozhodčího	Gymnastika Akrobacie – kotoul vpřed a vzad Hrazda – náskok do vzporu, přešvihy, průvlek Kruhy – shyby Přeskok – trampolína – skoky prosté s obměnami Přeskok-můstek - koza, švédská bedna - náskok do kleku, vzporu, roznožka, odbočka Šplh – tyč,lano Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry Kopaná –družstvo Florbal - dtto Košíková – nácvik driblinku, nácvik hodu na koš,	EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí MV – sledování sportovního dění pomocí médií M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	hřiště, těl cvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace provede přesun na 15 km užívá mapu dokáže se orientovat podle mapy	nácvik dvojtaktu Přehazovaná Vybíjená Baseball – nácvik odpalu Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla, Turistika a pobyt v přírodě Orientace v neznámém prostředí Pobyt a pohyb v přírodě		terén, sportovní den

Ročník: 6. - dívky

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu)	Atletika Běh 60 m až 600 m, nízký start, štafetová předávka Skok daleký Skok vysoký- střížný, pokus o flop, důraz na odraz Hod – kriket /150 gr/- na dálku, na cíl, z místa, ze 3 kroků, z rozběhu Gymnastika Akrobacie – kotoul vpřed a vzad	OSV – rozvoj schopnosti sebezpoznání , poznávání lidí, mezilidské vztahy, překonání hranice strachu,význam pohybu pro zdraví VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična tělocvična
rozpozná zpevňování a uvolňování těla snaží se o přesnost pohybu			

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu dodržuje zásady bezpečnosti vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a nářadí provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou	Hrazda – náskok do vzporu, přešvihy, průvlek Kruhy – shyby Přeskok-můstek - koza, švédská bedna - náskok do kleku, vzporu, roznožka Kladina – náskok, přechod s obměnami – různé druhy kroků a poskoků Šplh – tyč,lano Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory	EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí MV – sledování sportovního dění pomocí médií M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	hřiště, tělocvična sportovní turnaje terén, sportovní den

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv respektuje pravidla her i rozhodčího	Sportovní hry Košíková – nácvik driblinku, nácvik hodu na koš, nácvič dvojčtaktu Přehazovaná Vybíjená Florbal Baseball – nácvik odpalu Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla, Turistika a pobyt v přírodě Orientace v neznámém prostředí Pobyt a pohyb v přírodě		
dbá o bezpečnost			

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže reagovat na vzniklé situace provede přesun na 15 km užívá mapu dokáže se orientovat podle mapy			

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7. - chlapci

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, - štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu) usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti volí vhodný rozvojový program	Atletika Běh 60 m až 1000 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem Skok daleký Skok vysoký- střížný, pokus o flop, důraz na odraz Hod – kriket /150 gr/- na dálku, na cíl, z místa, ze 3 kroků, zvládnutí rozběhového poskoku	OSV – rozvoj schopnosti sebezpoznání, seberegulace, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična hřiště

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozpozná zpevňování a uvolňování těla snaží se o přesnost pohybu, provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu dodržuje zásady bezpečnosti vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a náradí provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv respektuje pravidla her i rozhodčího naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému	Gymnastika Akrobacie – kotoul vpřed a vzad – stoj na rukách Hrazda – náskok do vzporu, přešvihy, průvlek, výmyk odrazem jednoho Kruhy – shyby, komíhání Přeskok-můstek - koza, švédská bedna - náskok do kleku, vzporu, roznožka, odbočka, skrčka Šplh – tyč, lano - smyčka Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry Kopaná – družstvo Florbal - dtto Košíková – nácvik driblinku, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtlaku Odbíjená – nácvik HČJ Přehazovaná	EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference EV – vztah člověka	tělocvična hřiště, tělocvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
pohlaví, ochranu přírody při sportu rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace, provede přesun na 15 km dokáže se orientovat podle mapy ovládá základy běhu na lyžích používá základní oblouk, jízdu v terénu, projíždění	Vybíjená Baseball – nácvik odpalu Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla, Turistika a pobyt v přírodě Pobyt a pohyb v přírodě Lyžování Základy běhu na lyžích Sjezdové lyžování – základní oblouk, jízda v terénu,	k prostředí, ochrana životního prostředí MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů pomocí médií, M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	terén, sportovní den LVK zimní pobyt,

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
branek, překonání terénních nerovností uplatňuje vhodné a bezpečné chování předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	projíždění branek		sportovní den

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu) usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	Atletika Běh 60 m až 800 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem Skok daleký Skok vysoký- střížný, pokus o flop, důraz na odraz Hod – kriket /150 gr/- na dálku, na cíl, z místa, ze 3 kroků, zvládnutí rozběhového poskoku Gymnastika Akrobacie – kotoul vpřed a vzad – obměny, stoj na hlavě, lopatkách, na rukách Hrazda – náskok do vzporu, průvlek, výmyk odrazem jednonož Kruhy –shyby, komihání Trampolína – skoky prosté s obměnami Přeskok-můstek - koza, švédská bedna - náskok do	OSV – rozvoj schopnosti sebepoznání,seberegulace, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí MKV – mezilidské	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dodržuje zásady bezpečnosti, vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a nářadí provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou	kleku, vzporu, roznožka, odbočka, skrčka Kladina – náskok, přechod s obměnami – různé druhy kroků a poskoků, stoj ve váze, chůze s obratem Šplh – tyč, lano - smyčka Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry Košíková – nácvik driblinku, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtaktu Přehazovaná Vybíjená Florbal Baseball – nácvik odpalu Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla, Turistika a pobyt v přírodě	vztahy, kulturní difference EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů pomocí médií, M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	hřiště, tělocvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace provede přesun na 15 km dokáže se orientovat podle mapy ovládá základy běhu na lyžích používá základní oblouk, jízdu v terénu, projíždění branek, překonání terénních nerovností uplatňuje vhodné a bezpečné chování předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Pobyt a pohyb v přírodě Lyžování Základy běhu na lyžích Sjezdové lyžování – základní oblouk, jízda v terénu, projíždění branek		terén, sportovní den LVK zimní pobyt, sportovní den

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8. – chlapci

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu), vrhu, usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, volí vhodný rozvojový program dokáže uplatňovat cílevědomost při korekci zdravotních oslabení rozpozná zpevňování a uvolňování těla snaží se o přesnost pohybu	Atletika Běh 60 m až 1500 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem, vytrvalostní běh 12 minut Skok daleký – důraz na poslední dva kroky, rozběhová značka Skok vysoký- flop, důraz na odraz Hod – míček, granát Vrh koulí – z místa, sun, spojení sunu a odhodu Gymnastika	OSV – rozvoj schopnosti sebepoznání, seberegulace, orientovat se v sobě samém, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého, řešit problémy samostatně a odpovědně	hřiště, terén sportovní závody tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu dodržuje zásady bezpečnosti, vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a nářadí provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv respektuje pravidla her i rozhodčího naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího	Akrobacie – přemet stranou Hrazda – výmyk odrazem snožmo Kruhy – shyby, svis vznesmo a svis střemhlav Trampolína – skoky prosté s obměnami Přeskok – můstek– skrčka, odbočka Šplh – tyč, lano – smyčka, bez přírazu Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry Kopaná –družstvo Florbal - dtto Košíková – driblink, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtlaku Odbíjená – nácvik Baseball Ringo Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla,	EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí, rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evr. a globálním kontextu MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, komunikace ve skupině s příslušníky odlišných sociálních skupin, tolerance odlišných zájmů, názorů i schopností	tělocvična hřiště, tělocvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace užívá mapu dokáže se orientovat podle mapy ovládá základy carvingového oblouku uplatňuje bezpečné chování na sjezdovce předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Turistika, pobyt v přírodě a lyžování Pobyt a pohyb v přírodě Orientační běh – čtení mapy, orientace v terénu Prohlubování dovedností z LVK	EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí, pochopení, že člověk je součástí systému a je na něm závislý MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů pomocí médií, přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	terén, sportovní den LVK

Ročník: 8. - dívky

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
-užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) -rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky -dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) -používá požadovanou techniku -snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu) -usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, volí vhodný rozvojový program	Atletika Běh 60 m až 1 000 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem, vytrvalostní běh 12 minut Skok daleký – důraz na poslední dva kroky, rozběhová značka Skok vysoký- flop, důraz na odraz Hod – kriket Vrh koulí – z místa, sun, spojení sunu a odhodu Gymnastika Akrobacie – přemet stranou Hrazda –výmyk odrazem snožmo Kruhy –svis vznesmo, svis střemhlav Trampolína – skoky prosté s obměnami, kotoul letmo, salto vpřed Přeskok-můstek - koza, švédská bedna našir - odbočka, skrčka	OSV – rozvoj schopnosti sebepoznání,seberegulace, orientovat se v sobě samém, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého, řešit problémy samostatně a odpovědně	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična stadion tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
-dodržuje zásady bezpečnosti -vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály -provede přípravu náčiní a náradí -provede jednoduchou organizační činnost -dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou	Kladina – náskok, přechod s obměnami – různé druhy kroků a poskoků, stoj ve váze, chůze s obratem, tvoření vlastní sestavy Šplh – tyč, lano - smyčka Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry	EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí, rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu	
-užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv -respektuje pravidla her i rozhodčího -naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu -rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího	Košíková – driblink, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtlaku Odbíjená - HČJ Přehazovaná Vybíjená Florbal Baseball Ringo Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla,	MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, komunikace ve skupině s příslušníky odlišných sociálních skupin, tolerance odlišných zájmů, názorů i schopností	hřiště, tělocvičny sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
-dbá o bezpečnost -dokáže reagovat na vzniklé situace dokáže se orientovat podle mapy ovládá základy carvingového oblouku uplatňuje bezpečné chování na sjezdovce předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Turistika a pobyt v přírodě Pobyt a pohyb v přírodě Orientační běh – čtení mapy, orientace v terénu Prohlubování dovedností na lyžích z LVK	EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí, pochopení, že člověk je součástí systému a je na něm závislý MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů pomocí médií, přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci M – měření výkonů prostorová orientace Fy – síla, rovnováha Hv – rytmus Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv Čj – názvosloví Z - orientace	terén, sportovní den LVK

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9. - chlapci

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžeckou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku skoků snaží se aplikovat techniku hodů (i z rozběhu), vrhu, usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti žák je schopen zpracovat naměřená data o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí	Atletika Běh 60 m až 1 500 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem (15 minut) Skok daleký – další propracování techniky Skok vysoký- zlepšování techniky flopu Hod – granát Vrh koulí – zlepšování techniky	OSV – orientovat se v sobě samém, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace , napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozpozná zpevňování a uvolňování těla snaží se o přesnost pohybu provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a nářadí navrhne a provede jednoduchou cvičební aktivitu (rozcvička, část hodiny,.....) dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou dbá o svoji bezpečnost užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv, zorganizovat jednoduché turnaje na úrovni školy respektuje pravidla her i rozhodčího naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	Gymnastika Akrobacie – přemet Hrazda –výmyk odrazem snožmo Kruhy shyby, svis vznesmo a svis střemhlav, překot vzad Trampolína – skoky prosté s obměnami Přeskok – můstek – skrčka, odbočka, roznožka Šplh – tyč, lano – smyčka, bez přírazu Rytmická a kondiční gymnastika – švihadla, krátké tyče, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory, střehové postoje, pády stranou, vzad Sportovní hry Kopaná –družstvo Florbal - dtto Košíková – driblink, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtlaku Odbíjená – nácvik Baseball Ringo Freesbee	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého, řešit problémy samostatně a odpovědně, racionální argumentace EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí, rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evr. a globálním	tělocvična hřiště, tělocvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace dokáže se orientovat podle mapy uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí ovládá základy carvingového oblouku uplatňuje bezpečné chování na sjezdovce předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla, Turistika a pobyt v přírodě Pobyt a pohyb v přírodě Orientační běh – čtení mapy, orientace v terénu Prohlubování dovedností na lyžích z LVK	kontextu MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, komunikace ve skupině s příslušníky odlišných sociálních skupin, tolerance odlišných zájmů, názorů i schopností EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí, pochopení, že člověk je součástí systému a je na něm závislý MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů	terén, sportovní den LVK

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
		pomocí médií, přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci M – měření výkonů prostorová orientace statistika Fy – síla, rovnováha, rychlost Hv – rytmus, tempo Př – svalstvo, kostra, l.pomoc, význam Tv, fyziologie, psychologie Čj – názvosloví, práce s informacemi, textem, s encyklopediemi Z - orientace	

Ročník: 9. - dívky

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá běžickou abecedu (skipink, liftink, zakopávání, předkopávání,...) rozezná techniku rychlého a vytrvalostního běhu, štafetové předávky dokáže spojit rozběh a odraz (z prkna) používá požadovanou techniku skoků snaží se aplikovat techniku hodu (i z rozběhu) usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, volí vhodný rozvojový program žák je schopen zpracovat naměřená data uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí	Atletika Běh 60 m až 1 000 m, nízký start, štafetová předávka Běh obtížnějším terénem, vytrvalostní běh 12 minut Skok daleký – další techniky Skok vysoký- zlepšování techniky flopu Hod – kriket Vrh koulí – zlepšování techniky Gymnastika Akrobacie – přemet vpřed	OSV – orientovat se v sobě samém, mezilidské vztahy, význam pohybu pro zdraví, utváření postojů a hodnotové orientace, napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování	hřiště ,terén sportovní závody tělocvična tělocvična

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
snaží se o přesnost pohybu provede základní gymnastické prvky dokáže rozlišit správně a nesprávně provedenou pohybovou činnost usiluje o zlepšení podle svých předpokladů dovede odstranit chybu v provedení pohybu dodržuje zásady bezpečnosti vhodně reaguje na pokyny, gesta, signály provede přípravu náčiní a nářadí -navrhne a provede jednoduchou cvičební aktivitu (rozcvička, část hodiny,...) provede jednoduchou organizační činnost dokáže cvičit se zátěží vlastního těla, skloubit pohyb s hudbou užívá jednotlivé herní činnosti jednotlivce dokáže pracovat pro kolektiv, zorganizovat jednoduché turnaje na úrovni školy respektuje pravidla her i rozhodčího naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího	Hrazda -výmyk odrazem snožmo Kruhy –svis vznesmo, svis střemhlav, Trampolína – skoky prosté s obměnami Přeskok-můstek - koza- odbočka, skrčka, roznožka Kladina – náskok, přechod s obměnami – různé druhy kroků a poskoků, stoj ve váze, chůze s obratem, tvoření vlastní sestavy Šplh – tyč, lano - smyčka Rytmičká a kondiční gymnastika – švihadla, cvičení se zátěží, cvičení na hudbu Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory Sportovní hry Košíková – driblink, nácvik hodů na koš, nácvik dvojtlaku Odbíjená –nácvik Přehazovaná Florbal Baseball Ringo Freesbee Různé závodivé hry – lavičky, kruhy, švihadla,	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, naslouchat názoru druhého, řešit problémy samostatně a odpovědně, racionální argumentace EGS – Evropa a svět nás zajímá – sledování výkonů a úspěchů sportovců různých zemí, rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, komunikace ve skupině s příslušníky odlišných sociálních skupin, tolerance odlišných zájmů, názorů i schopností	hřiště, tělocvična sportovní turnaje

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dbá o bezpečnost dokáže reagovat na vzniklé situace dokáže se orientovat podle mapy uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí ovládá základy carvingového oblouku uplatňuje bezpečné chování na sjezdovce předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Turistika a pobyt v přírodě Pobyt a pohyb v přírodě Orientační běh – čtení mapy, orientace v terénu Prohlubování dovedností na lyžích z LVK	EV – vztah člověka k prostředí, ochrana životního prostředí, pochopení, že člověk je součástí systému a je na něm závislý MV – sledování a porovnávání sportovních výsledků i výkonů pomocí médií, přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci M – měření výkonů prostorová orientace statistika Fy – síla, rovnováha, rychlost Hv – rytmus, tempo	terén, sportovní den LVK

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
		Př – svalstvo, kostra, 1.pomoc, význam Tv, fyziologie, psychologie Čj – názvosloví, práce s informacemi, s textem, s encyklopediemi Z – orientace	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu **Výchova ke zdraví** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**, v oboru **Výchova ke zdraví a Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova.

Charakteristika vzdělávací oblasti

- Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno ovlivňováno stylem života, chováním, které podporuje zdraví, kvalitou mezilidských vztahů, kvalitou životního prostředí, bezpečím člověka atd. Poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví je jednou z priorit základního vzdělávání, protože zdraví je důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost.
- Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se žáci seznamují se základními podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Žáci mají pochopit hodnotu zdraví smysl prevence nemocí, úrazů nebo jiných poškození zdraví i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Seznamují se s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování nebo posílení zdraví, a získávají potřebnou míru zodpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Poznávají tedy zásadní životní hodnoty, postupně si k nim vytvářejí postoje a aktivně jednají v souladu s nimi. Je nutno respektovat názory zákonných zástupců žáků. Aby byly tyto záměry naplněny, je zapotřebí účinná motivace a vybírání činností a situací, které posilují zájem žáků o problematiku zdraví.
- Důraz je kladen především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy, který musí být v souladu s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Je nutný kladní osobní příklad učitele, jeho všestranná pomoc a celková příznivá atmosféra ve škole. Pak lze vést žáky k větší samostatnosti a odpovědnosti při jednání, rozhodování a činnostech, které souvisejí se zdravím, což je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.
- Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví je propojen s ostatními vzdělávacími oblastmi a prolíná i do života školy. Je slizová v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví a Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova.
- Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně zodpovědný. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje také výchovu k mezilidským vztahům, neboť zdraví má kromě individuálního i sociální rozměr, a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků. Podobně souvisí s průřezovým tématem Environmentální výchova. V konečném důsledku se učí zahrnovat do své životní perspektivy ochranu a podporu zdraví ve všech jeho dimenzích.

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- pochopení podstatné souvislosti mezi volbou partnera, kvalitou osobního života a fungováním společnosti
- poznávání člověka jako jedince, závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci
-

Výuka bude realizována v učebnách umístěných v prostorách školy a je určena všem žákům 7. a 8. ročníku, tedy chlapcům i dívkám.

Vyučovací předmět v 7. a 8. ročníku má vymezenou jednu hodinu týdně.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

*Výuka **Výchovy ke zdraví** společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:*

Kompetence k učení: Učí se metodám jak vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě; tím že: žáci diskutují a dávají do souvislostí vztah mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, provádějí praktické činnosti (poskytnutí adekvátní první pomoci, příprava zdravého jídelníčku, osvojení relaxačních a kompenzačních technik, sociální dovednosti) , využívají výukové programy, internet a uplatňují osvojené modely chování směřující k vybudování pozitivního vztahu ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za své zdraví a zdraví svých spoluobčanů.

Kompetence k řešení problémů: Učí se kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí a schopnost obhájit je. Je veden k uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a učí se zhodnotit výsledky

svých činů; tím že: předpokládá, prakticky si ověřuje a vyvozuje závěry na základě osvojených znalostí a dovedností. Rozvíjí vlastní tvořivost. Přijímá odpovědnost za provedenou práci .

Kompetence komunikativní: Učí se naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim a vhodně na ně reagovat. Je veden zapojit se účinně do diskuse, obhájit svůj názor a vhodně argumentovat; tím že: vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt a přitom uplatňuje osvojené komunikační dovednosti., vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny a nejbližším okolí .

Kompetence sociální a personální: Učí se vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj. Je veden ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty; tím že: je schopen objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, spolupracovat při programech podpory zdraví, na projektech a v situacích ohrožujících zdraví nebo při mimořádných událostech.

Kompetence občanské: Učí se zodpovědně rozhodovat podle dané situace a poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka; tím že: zná rizika spojená se zneužíváním návykových látek a jejich životní perspektivu mladého člověka, souvislosti mezi složením stravy a způsoby stravování v souvislosti s rozvojem civilizačních nemocí, seznámí se s plány krizových opatření, zná historii zneužívání chemických zbraní, přírodních a ekologických havárií. Navrhuje opatření k jejich odstranění nebo minimalizaci. Dodržuje zásady ochrany životního prostředí. Rozvíjí zásady správných pohybových aktivit. Chápe nutnost vlastní ochrany zdraví jako předpoklad pro svůj zdárný vývoj.

Kompetence pracovní:Učí se přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot; tím že: v případě potřeby poskytne první pomoc, vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým. Usiluje o aktivní podporu zdraví, bezpečné prostředí ve škole, v dopravě a při různých činnostech. Dodržuje zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, režim dne, stravovací návyky. Je veden k zodpovědnému chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (při sportu, na pracovišti, v domácnosti, v dopravě ,atd.)

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopností poznávání:* cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.

OSV 2 *Sebepoznání a sebepojetí:* moje tělo, moje psychika, můj vztah ke mně samému, moje učení, moje vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí.

OSV 3 *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání.

OSV 4 *Psychohygienu:* sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích.

Sociální rozvoj

OSV 6 *Poznávání lidí:* vzájemné poznávání se ve skupině/ třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech.

OSV 7 *Mezilidské vztahy:* lidská práva jako regulativ vztahů, vztahy a naše třída.

OSV 9 *Kooperace a kompetice:* rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci.

Morální rozvoj

OSV 10 *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích.

VMEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1 *Evropa a svět nás zajímá:* život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy.

VMEGS 2 *Objevujeme Evropu a svět:* život Evropanů a styl života v evropských rodinách.

MkV Multikulturní výchova

MkV 1 *Kulturní difference:* respektování zvláštnosti různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy).

EV Environmentální výchova

EV 4 *Vztah člověka k prostředí:* prostředí a zdraví.

MeV Mediální výchova

MeV 5 *Fungování a vliv médií ve společnosti:* vliv médií na každodenní život, role médií v každodenním životě jednotlivce vliv médií na uspořádání dne, rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování.

MeV 6: *Tvorba mediálního sdělení:* tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizní či internetové médium.

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

15. respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky (vrstevníky) a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
16. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
17. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
18. posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní zodpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
19. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
20. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
21. dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
22. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
23. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu, dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
24. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
25. respektuje změny v období dospívání, optimálně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
26. respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
27. uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti

- a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
28. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií a sekt, uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
 29. projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází rizikům běžných úrazů, otrav, tonutí, popálenin a dalším situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
 30. uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí (varování, evakuace, ukrytí, improvizovaná ochrana)

Cílové zaměření předmětu

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- rozvíjení tvořivosti a vlastních nápadů při výchově ke zdraví;
- učení se orientovat v situacích osobního a veřejného zdraví ;
- budování pozitivního přístupu ke zdravému životnímu stylu;
- upevňování hygienických, stravovacích, pracovních i jiných hygienických návyků;
- k prevenci poruch příjmu potravy
- vytvoření potřeby každodenního pohybu jako účinné prevence proti obezitě;
- ochraně před přenosnými i chronickými nepřenositelnými chorobami
- objektivnímu poznávání rizik patologických jevů ve škole i mimo ni
- rozvíjení dovednosti odmítat škodlivé látky (kouření, alkohol, drogy, léky, atd.) ;
- předcházení úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích
- učení se využívat a ovládat prostředky sloužící k ochraně zdraví
- projevům odpovědného chování v situacích ohrožujících zdraví a při mimořádných událostech
- dodržování zásad fair play v každodenní činnosti
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při běžných činnostech i mimořádných událostech, v dopravě, při sportu atd.

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- prohlubování osobnostního a sociálního rozvoje
- rozšíření a prohloubení si poznatků o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi;
- utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství a prosociálního chování
- učení se dívat na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv jedince;
- rozhodování se ve prospěch zdraví;
- reflexi změn v životě člověka během dětství, puberty, dospívání
- odpovědnosti za zdraví reprodukční soustavy
- vybudování zdravého vztahu k lidské sexualitě
- výchově ke zodpovědnému partnerství a rodičovství
- ochraně před přenosnými i chronickými nepřenositelnými chorobami
- správné komunikaci při mezilidských vztazích, pomáhajícímu a prosociálnímu chování
- zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích
- uvědomování si dopadu vlastního jednání a chování při běžných i mimořádných situacích

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím vliv uspokojování lidských potřeb na zdraví vyjádří svůj názor k problematice zdraví a diskutuje o něm dokáže posoudit účinky vlivu prostředí na zdraví vyvozuje, jak změna kvality prostředí a chování jedince může ovlivňovat zdraví rozlišuje choroby běžné, infekční, civilizační a aktivně se proti nim brání vyhledá v případě potřeby lékaře a popíše své zdravotní problémy uplatňuje základní zásady pro užívání a ukládání léků a dodržuje základní léčebné postupy vysvětlí důležitost dodržování základních hygienických návyků pro zdraví člověka uvědomuje si nutnost odpovědného chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) ovládá základy první pomoci uvědomuje si důležitost vyváženosti pracovních a odpočinkových aktivit během dne a význam pohybu	Zdraví - složky zdraví a jejich integrace - základní lidské potřeby a jejich hierarchie - vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví (kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota) - podpora zdraví a její formy - zdroje a příčiny přenosných chorob (základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence – nemoci respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, kardiovaskulární a metabolické) - ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a úrazy - podpora zdravého životního stylu - tělesná a duševní hygiena, otužování - režim dne, pohybový režim - programy podpory zdraví	EV – vliv prostředí na zdraví člověka VDO – projevuje se v jednání a řešení problémů samostatně OSV – seberegulace, psychohygiena postoje a hodnoty EV – vliv prostředí na zdraví MDV – kritické vnímání mediálního sdělení Př Ch OSV – seberegulace, kooperace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
pro zdraví přijímá odpovědnost za své zdraví a zdraví ostatních posoudí v konkrétních případech zastoupení jednotlivých potravin a nápojů ve stravovacím režimu člověka z hlediska zdravé výživy orientuje se v údajích o složení a trvanlivosti jednotlivých potravin a nápojů ve stravovacím režimu člověka rozpozná klamavou reklamu na potraviny a vyjádří k ní vlastní názor orientuje se ve specifických potřebách výživy v různých obdobích života vysvětlí souvislosti mezi zdravou a nezdravou výživou a rozvojem civilizačních nemocí navrhne změny špatných stravovacích návyků odpovídající požadavkům zdravé výživy v rámci možností uplatňuje zdravé stravovací návyky seznámí se s alternativními způsoby výživy, jejich přínosem a možnými negativními vlivy na zdraví člověka uvědomuje si odpovědnost za své zdraví(zejména v období dospívání)	Výživa a zdraví - vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví člověka - zásady zdravého stravování (složky potravy, potravní pyramida, výživná hodnota potravin), pitný režim - zdravotní rizika z potravin, hygiena a skladování potravin - vliv reklamy na stravovací návyky - alternativní strava a její rizika (vegetariánství, makrobiotická strava) - sestavování zdravého jídelníčku - specifika stravování v různých fázích života - výživa a civilizační nemoci - poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie) - stravovací návyky v různých zemích Stres a jeho vztah ke zdraví - kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových situací - posilování duševní odolnosti Auto – destruktivní závislosti	MKV, EGS – prolínání kultur OSV – psychohygiena OSV – prevence soc. patologických jevů a škodlivých způsobů chování VDO – projevuje se v jednání, řešení problémů samostatně EV – vliv prostředí na zdraví MDV – kritické vnímání mediálního sdělení OSV – komunikace, mezilidské vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
využívá kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím uvědomuje si důležitost vzájemné pomoci při zvládání tíživých životních situacích, při psychických problémech uvede zdravotní i psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek (kouření, alkohol, drogy) argumentuje ve prospěch zdraví a pozitivních životních cílů osvojí si a dovede použít způsoby odmítání návykových látek umí kriticky zhodnotit reklamy na cigarety a alkohol i zkreslený pohled na ně v médiích dokáže posoudit rizika používání zbraní a nebezpečných předmětů uvědomuje si nebezpečí komunikace na elektronických médiích dokáže vysvětlit rizika i nemorální jednání při užívání dopingů ve sportu dokáže vyhledat služby odborné pomoci a komunikovat s nimi	- psychická onemocnění a násilí namířené proti sobě samému - těžké životní situace a jejich zvládání - sebeochrana a vzájemná pomoc - rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet) - kriminalita mládeže, trestná činnost - těžké životní situace a jejich zvládání - sebeochrana a vzájemná pomoc - návykové látky – zdravotní a sociální rizika (účinky, vznik závislosti) - zneužívání návykových látek - odmítnutí návykových látek - pozitivní životní cíle a hodnoty - návykové látky ve sportu (dopink) - reklamní vlivy - odborná pomoc (linky důvěry, krizová centra) Osobní bezpečí - bezpečné prostředí ve škole - šikana, násilné chování, skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání - kriminalita mládeže, trestná činnost - ochrana zdraví při různých činnostech - rizikové prostředí – bezpečnost, chování	OSV – řešení problémů, rozhodování poznávání sebe i lidí, MDV – kritické vnímání mediálního sdělení EGS – Evropa a svět - souvislosti VDO – zásady slušnosti, tolerance, odpovědnosti OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti VDO – samostatnost v řešení problémů, odpovědné chování OSV – poznávání sebe i druhých a jednání ve specifických situacích MKV – vzájemné vztahy a příčiny společenských jevů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
uplatňuje bezpečné chování a obrannou komunikaci s vrstevníky a neznámými lidmi, při zvládání agresivity a při pohybu v rizikovém prostředí hledá souvislosti mezi současným životním stylem a kriminalitou mládeže, navrhne možnou prevenci zná rizika komunikace na internetu dokáže se chránit a poskytnout vzájemnou pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení vyhodnotí možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, reklamy a sekt odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoliv druhu nenávisti k lidem zaujímá kritický postoj k pořadům hledá prosociální vzory v médiích dokáže vyhledat odbornou pomoc zná rizika a pravidla silničního provozu a železniční dopravy ovládá obecný postup při dopravní nehodě, tísňové volání k dopravní nehodě a zajištění bezpečnosti ovládá vztahy mezi účastníky silničního provozu	- sekty a jejich vliv na mladistvé - manipulativní informace a reklama - rasismus, xenofobie - výchova kritického diváka - bezpečnost v dopravě - výchova kritického diváka - odborná pomoc Ochrana člověka za mimořádných situací - katastrofy, živelné pohromy, hromadná neštěstí, havárie - terorismus - tísňová volání - potenciální nebezpečí - varovné signály a chování po jejich vyhlášení - evakuace - improvizovaná ochrana	Př VDO – samostatnost v řešení problémů, odpovědné chování OSV – seberegulace, kooperace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
umí klasifikovat mimořádné situace, dokáže rozlišit katastrofy a hromadná neštěstí dokáže posoudit význam integrovaného záchranného systému, civilní obrany,... pro ochranu obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události zná varovné signály a jiné způsoby varování zná základní úkoly ochrany obyvatelstva, zásady ochrany sebe a okolí při mimořádné události ovládá zásady chování po vyhlášení mimořádné situace a při evakuaci dokáže poskytnout první pomoc			

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže objevit pozitivní vlastnosti v sobě i druhých umí hodnotit a zdravě ocenit sebe i druhé, dokáže vyjádřit i přijmout pochvalu, projevit pozornost, laskavost a sympatii osvojí si zdravou sebeúctu a zdravé sebevědomí dokáže přijmout sebe i druhého i s chybami a negativními vlastnostmi, umí odpustit dokáže respektovat sebe sama i druhé, přijmout názor druhého osvojí si základní komunikační pravidla ve třídě, v rodině, ve společnosti očisťuje verbální komunikaci od hrubých výrazů a vulgarismů zvládá jednoduché city, dokáže je usměrnit dokáže pochopit druhé, projeví empatii - umí se vcítit do situace spolužáků, rodičů, kamarádů umí aktivně naslouchat i vést dialog dokáže naslouchat i jasně vyjádřit své potřeby nahrazuje pasivní a agresivní chování asertivním	Osobnostní a sociální rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - vztah k sobě samému - vztah k druhým lidem - zdravé a vyrovnané sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace činnosti a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací - hodnotová orientace, životní cíle - utváření vědomí vlastní identity - mezilidské vztahy a řešení problémů - komunikace a kooperace - chování podporující dobré vztahy	OSV – komunikace, mezilidské vztahy VDO – demokratické principy ve vztazích MKV – lidské vztahy VDO – demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů - slušnost, tolerance - odpovědné chování OSV – seberegulace, psychohygiena postoje a hodnoty	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
chováním, umí neagresivním způsobem obhájit svá práva dokáže zdravě soutěžit a dodržovat pravidla dokáže si stanovit osobní cíle a postupné kroky k jejich dosažení uvědomuje si dopad vlastního jednání a chování zaujímá hodnotové postoje osvojuje si rozhodovací dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích osvojuje si pomáhající a prosociální chování dokáže pomoci a spolupracovat v běžných i mimořádných situacích rozumí právům a povinnostem jednotlivých členů rodiny zvládne a dodržuje pravidla soužití v rodině respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky i ostatními lidmi, pozitivní komunikaci a kooperaci přispívá k vytváření dobrých mezilidských vztahů vysvětlí role členů komunity a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu z hlediska prospěšnosti zdraví	Vztahy mezi lidmi - poznání vlastní rodiny a jejích pravidel - hodnota rodiny - práva a povinnosti v rodině - pochopení rodičů a sourozenců, sourozenecké konstelace - kamarádství, přátelství - vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (škola, vrstevnická skupina, obec, spolek) Výchova k reprodukčnímu zdraví - dětství, puberta, dospívání, tělesné, duševní a společenské změny - menstruace - hygiena - dětská gynekologie - anatomie mužských a ženských pohlavních orgánů, slovníček pojmů - zdraví reprodukční soustavy - zdravá integrace sexuality	Př Ov VDO – demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů - slušnost, tolerance - odpovědné chování EGS - překonávání stereotypů předsudků MKV – média a zdraví, diskuse EV - zdraví a prostředí	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
uvědomuje si tělesné, fyziologické a psychické změny v dospívání dokáže zhodnotit problémy mezi dospívajícími, rodinou, vrstevníky, ostatními lidmi rozumí a dokáže vysvětlit menstruační cyklus osvojí si a používá základní pravidla hygieny pro každý den, při menstruaci osvojí si základní pojmy z oblasti sexuality zná základní informace o sexualitě zdůvodní nevhodnost veřejně mluvit o svých intimních záležitostech uvede argumenty pro odložení pohlavního života (biologická, psychická, sociální zralost) zná základní způsoby ochrany proti nechtěnému těhotenství, dokáže se orientovat ve vhodnosti použití vzhledem k věku, účinnosti,... vysvětlí rizika nechráněného pohlavního styku a střídání partnerů v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá zodpovědnost za bezpečné sexuální chování zná nejčastější pohlavní choroby, způsoby přenosu, vysvětlí způsoby prevence dokáže vysvětlit způsob přenosu HIV a mechanismus působení viru v organismu orientuje se v léčbě infekce HIV a AIDS a zdůvodní preventivní opatření proti šíření HIV	- sexualita jako součást formování osobnosti - sexuální orientace, poruchy pohlavní identity - antikoncepce - nemoci přenosné krví a sexuálním kontaktem, cesty přenosu - rizikové chování a ochrana před nákazou - sexuální kriminalita - sexualita z hlediska odlišné kultury a víry - reálné a nereálné informace o sexualitě v médiích - odborná pomoc Láska, manželství, rodičovství - láska, partnerské vztahy, manželství,	OSV – řešení problémů, rozhodování, poznávání sebe a lidí VDO – samostatnost v řešení problémů tolerance, odpovědnost OSV - řešení problémů, rozhodování, poznávání sebe i druhých OSV – sebepoznání, hodnoty, postoje OSV – komunikace, mezilidské vztahy VDO – demokratické principy ve vztazích Př Ov	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže rozlišit zamilovanost a lásku, zná různé podoby lásky uvědomí si rizika plynoucí z předčasného zahájení pohlavního života dokáže zhodnotit kritéria pro výběr vhodného partnera, uvede vlastnosti lidí nevhodných pro manželství umí zhodnotit důsledky předčasného těhotenství, manželství nezletilých nebo nezralých lidí (biologická, psychická, sociální zralost) uvědomuje si vhodnost plánování rodičovství vysvětlí početí a vývoj plodu, orientuje se v průběhu porodu dokáže zhodnotit škodlivé vlivy ohrožující zdárný průběh těhotenství ví, co je rizikové těhotenství a potrat, zhodnotí dopad na psychiku ženy, na rodinu seznámí se s jídelníčkem a režimem dne v období těhotenství orientuje se v péči o děti různých věkových skupin (výživa, nemoci, zdravý tělesný a psychický vývoj) umí si stanovit pozitivní životní cíle a vytýčit si postupné kroky k jejich dosažení identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory uznává velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu			

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období - 1.stupeň

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na osm tematických okruhů *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce*.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vedeme žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce;
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě;

- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku;

- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí;

chápaní práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci;

orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka předmětu „Člověk a svět práce“ přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: žáka vedeme:

- k poznávání základního smyslu a cílů, postupně si vytváří pozitivní vztah k aktivnímu zapojení do praktických činností;
- k pochopení základních informací, k jejich vyhledávání a třídění;
- k samostatnému tvůrčímu projevu, k posuzování výsledků své práce i práce skupiny.

Kompetence k řešení problémů: vedeme žáka k:

- vnímání problémové situace, k rozpoznání a pochopení daného problému;
- k využívání získaných vědomostí a dovedností, k objevování různých variant řešení;
- k volbě správných řešení problémů;
- k získávání osvědčených postupů při aplikaci nových problémových situací;
- ke kritickému myšlení a schopnosti uvážlivých rozhodnutí.

Kompetence komunikativní: vedeme žáka k:

- porozumění obrazových materiálů, běžně používaných gest;
- rozvoji komunikačních prostředků na dané věkové úrovni;
- možnostem účinného využívání informačních a komunikačních prostředků a technologie.

Kompetence sociální a personální: vedeme žáka k:

- aktivní spolupráci ve skupině;
- postupnému vytváření kladného vztahu k různým pracovním činnostem, které pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce;
- potřebě efektivní spolupráce s druhými při řešení daného problému;
- podpoře sebevědomí, sebeuspokojení a sebeúcty;
- upevňování dobrých mezilidských vztahů.

Kompetence občanské: vedeme žáka k:

- základnímu pochopení principu práva a povinnosti ve škole i mimo školu;
- pochopení základních ekologických souvislostí;
- respektování požadavků na kvalitní životní prostředí;
- zájmu o ochranu svého zdraví.

Kompetence pracovní: vedeme žáka k:

- bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení;
- dodržování vymezených pravidel;
- pozitivnímu přístupu k výsledkům pracovní činnosti;
- zájmu o rozvíjení své manuální zručnosti.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV 1 *Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.*

OSV 2	<i>Sebezpoznání a sebezpojetí: já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika.</i>
OSV 3	<i>Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia.</i>
OSV 4	<i>Psychohygiena: sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích</i>
OSV 5	<i>Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality)</i>
EV	environmentální výchova
EV 1	<i>Ekosystémy</i>
EV 2	<i>Základní podmínky života</i>
EV 3	<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>
EV 4	<i>Vztah člověka k prostředí</i>

Očekávané výstupy předmětu – 2. období

Očekávané výstupy předmětu, jichž je dosahováno v 1. – 5. postupném ročníku :

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

1. vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
2. pracuje podle slovního návodu a předlohy
3. vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
4. využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
5. volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
6. udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

7. zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
8. provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
9. pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
10. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

11. provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
12. pečuje o nenáročné rostliny
13. provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
14. ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
15. volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
16. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

17. připraví tabuli pro jednoduché stolování
18. chová se vhodně při stolování
19. orientuje se v základním vybavení kuchyně
20. připraví samostatně jednoduchý pokrm
21. dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
22. udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

23. provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
24. řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
25. organizuje a plánuje svoji pracovní činnost

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět – Praktické činnosti
Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír, vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí stříhat textil a nalepit textili dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání zná základy správného stolování a společenského chování	práce s drobným materiálem - papír práce s drobným materiálem - přírodniny práce s drobným materiálem - textil konstrukční činnosti pěstitelské činnosti příprava pokrmů	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne nebo zajistí první pomoc při úrazu (dle svých schopností a možností)- VDO, EV kolektivní práce práce ve skupinách	koláž

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil naučí se zadní steh umí přišít knoflíky umí slepit textílii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, umí zasít semena provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování chová se vhodně při stolování připraví tabuli pro jednoduché stolování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)	práce s drobným materiálem - papír, karton práce s drobným materiálem - přírodniny práce s drobným materiálem - textil konstrukční činnosti pěstitelské práce příprava pokrmů	VDO - Občanská společnost a škola - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne nebo zajistí první pomoc při úrazu (dle svých schopností a možností) EV - Základní podmínky života	nácvik zadního stehu na čtvrtce textilní koláž kolektivní práce zasetí velikonočního osení vánoční posezení práce ve skupinách

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
umí mačkat, trhat, lepit, polepovat, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál pracuje podle slovního návodu nebo předlohy umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil naučí se zadní steh umí přišít knoflíky umí slepit textílii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek dovede sestavovat stavebnicové prvky umí montovat a demontovat stavebnici zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů,	Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků. - papír a karton - přírodniny - textil Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi. Pěstitelské práce - základní podmínky pro	MKV - lidské vztahy - etnický původ Vv , prvouka EV - vztah člověka k ŽP	Při každé činnosti udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze. nácvik zadního stehu na čtvrtce textilní koláž kolektivní práce zasetí velikonočního

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zalévání, kypření, umí zasít semena provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování orientuje se v základním vybavení kuchyně chová se vhodně při stolování připraví tabuli pro jednoduché stolování připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	pěstování rostlin (i pokojových), pěstování ze semen v místnosti. Příprava pokrmů - základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.	EGS - Evropa a svět nás zajímá	osení vánoční besídka práce ve skupinách

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět : Praktické činnosti
Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat vytváří prostorové konstrukce seznámí se se základy aranžování a využití samorostů seznámí se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic udržuje pořádek na pracovním místě zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný udržuje pořádek na svém pracovním místě, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze montuje a demontuje stavebnici dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky-	Práce s drobným materiálem- vlastnosti materiálu,funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů,jednoduché pracovní postupy,využití tradic a lidových zvyků -papír a karton -přírodniny -textil Konstrukční činnosti -práce se stavebnicemi- plošnými,konstrukčními,prostorovými	kolektivní práce MKV-lidské vztahy -etnický původ Vv,přírodověda EV-vztah člověka k prostředí dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úrazu (dle svých schopností a	

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
pracuje podle slovního návodu, předlohy dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze zná základy péče o pokojové květiny zná rozdíl mezi setím a sázením zná množení rostlin odnožemi a řízkováním umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze orientuje se v základním vybavení kuchyně seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené kuchyně zná pravidla správného stolování a společenského chování dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	-práce s návodem Pěstitelské činnosti-základní podmínky pro pěstování rostlin,pěstování pokojových rostlin,pěstování rostlin ze semen v místnosti Příprava pokrmů –základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	možností) Vv EGS-Evropa a svět nás zajímá	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět : Praktické činnosti
Ročník: 5

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat vytváří prostorové konstrukce seznámí se se základy aranžování a využití samorostů seznámí se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný seznámí se s látáním a tkaním zná rozdíl mezi osnovou a útkem umí háčkovat udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze montuje a demontuje stavebnici	Práce s drobným materiálem- vlastnosti materiálu,funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů,jednoduché pracovní postupy,využití tradic a lidových zvyků -práce s papírem a kartonem -práce s přírodninami -práce s textilem Konstrukční činnosti	kolektivní práce MKV-lidské vztahy -etnický původ EV-vztah člověka k prostředí -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úrazu (dle svých schopností a možností)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky umí pracovat podle slovního návodu,předlohy nebo jednoduchého schématu dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze zná základy péče o pokojové květiny zná rozdíl mezi setím a sázením zná množení rostlin odnožemi a řízkováním seznámí se s rostlinami jedovatými, rostlinami jako drogy, alergiemi vede pěstitelské pokusy a pozorování umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky,nástroje a nářadí dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze orientuje se v základním vybavení kuchyně seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené i teplé kuchyně zná pravidla správného stolování a společenského chování dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	-práce se stavebnicí (plošnými,konstrukčními,prostorovými) -práce s návodem -práce s předlohou a s jednoduchým náčrtem Pěstitelské činnosti -základní podmínky pro pěstování rostlin,pěstování pokojových rostlin,pěstování rostlin ze semen v místnosti Příprava pokrmů –základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Vv EGS-Evropa a svět nás zajímá	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Pracovní činnosti je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**.

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je v RVP ZV rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na šest tematických okruhů: *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce*.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti ve Vzdělávacím programu MOTIVACE zahrnuje na 2. stupni tematické okruhy: *Práce s technickými materiály, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce*. Tyto okruhy jsou realizovány v plném rozsahu.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Výuka probíhá v odborných pracovnách (školní dílny, cvičná kuchyňka) a na školním pozemku. Žáci také využívají pracovní informatiky s přístupem na Internet.

Na 2. stupni jsou třídy rozděleny do dvou skupin, většinou na chlapce a dívky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápaní práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Pracovních činností přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto

Kompetence k učení:

Žáci plánují, organizují a řídí vlastní práci; chápou důležitost dalšího studia a celoživotního učení; efektivně využívají získané informace v praktickém životě; vytvářejí si pozitivní vztah k práci; tím, že: učitel přesně stanoví postup a výsledek samostatné práce, umožňuje žákům získávat různými způsoby informace o dalším studiu a povoláních.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit, uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých rozhodnutí; tím, že: učitel poskytuje potřebné informace, vede diskusi žáků při řešení problémů, dává žákům dostatečný prostor pro samostatnou tvořivou práci.

Kompetence komunikativní:

Žáci rozumí různým typům textů a záznamů, hlavně schematickým nákresem, technickým výkresům, využívají je pro samostatnou práci i pro aktivní zapojení do práce ve skupině, tím, že: učitel průběžně seznamuje žáky s potřebnými texty a způsobem čtení technických výkresů, práce žáků je závislá na porozumění textům a „přečtení“ technického výkresu.

Kompetence sociální a personální:

Žáci účinně spolupracují ve skupině, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce přijetím role ve skupině, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají, chápou potřebu efektivně spolupracovat při plnění daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých, respektují různé postupy a hlediska a dokáží si z nich vzít poučení, vytvářejí si pozitivní představu o sobě samých, tím, že: učitel přesně vymezí rozsah práce pro skupinu žáků, pomáhá rozdělit pracovní role ve skupině, poskytne pomoc, pokud o ni žáci požádají, výstižně a objektivně zhodnotí práci skupiny i jednotlivých členů.

Kompetence občanské:

Žáci chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje, tím, že: učitel při vhodných příležitostech seznamuje žáky s problémy životního prostředí, vštěpuje žákům principy chování vedoucí k trvale udržitelnému rozvoji.

Kompetence pracovní:

Žáci používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, při pracovní činnosti chrání své zdraví a zdraví druhých, využívají získané znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji i k přípravě na budoucnost, činí uvážlivá rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření, orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápou podstatu, riziko a cíl podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení, tím, že: učitel seznámí žáky s bezpečností práce, s řádem odborných pracoven, dílen i pozemků, učitel dbá na to, aby používané nástroje a vybavení nebyly poškozené nebo nebezpečné, žáci jsou informováni o dalších možnostech studia, jsou seznámeni se základy podnikání.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu pracovní činnosti

OSV Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

OSV1: Rozvoj schopnosti poznávání

Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

OSV3: Seberegulace a sebeorganizace

Organizace vlastního času, plánování učení a studia, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

OSV4: Psychohygiéna

Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

OSV6: Poznávání lidí

Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

OSV7: Mezilidské vztahy

Péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

OSV9: Kooperace a kompetice

Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

VMS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMS 2: Objevujeme Evropu a svět

Život Evropanů a styl života v evropských rodinách, životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

EV Environmentální výchova

EV2: Základní podmínky života

Voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

EV3: Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

EV4: Vztah člověka k prostředí

Naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

MV Mediální výchova

MV1: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

MV 2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi faktickým a fiktivním obsahem, identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků

Očekávané výstupy předmětu – 3.období

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

1. provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
2. řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
3. organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
4. užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
5. dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

6. volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
7. pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
8. používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
9. prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
10. dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

11. provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
12. ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
13. správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
14. dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

15. používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
16. připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
17. dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
18. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

SVĚT PRÁCE

19. orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
20. posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
21. využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání

prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Cílové zaměření předmětu – 3.období

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- uvědomění si nutnosti dodržovat pravidla bezpečnosti práce a řádu školní dílny
- pochopení smyslu používání technické dokumentace při zhotovování výrobků
- vytvoření základního přehledu o materiálech (dřevo – řezivo, dýhy, překližky; plasty – lehčený polystyrén; kovy – drát, plech) v souvislosti s užitím v praxi
- získání nejzákladnějších pracovních dovedností při práci s dřevem (měření a orýsování, řezání, rašplování, pilování, broušení), plasty (měření a orýsování, řezání, pilování) a kovy (drát – měření a orýsování, ohýbání, rovnání, řezání, pilování)
- uvědomění si důležitosti prací na zahradě i zahrádce pro pozdější využití pozemku
- znalost půdy: její složení, rozdělení, využití a zpracování půdy
- základní znalosti o chovu domácích zvířat
- zvládnutí jednoduché vánoční vazby základní
- znalost zeleniny; význam pro člověka, pěstování, uskladnění
- orientace v základních léčivých rostlinách, jejich využití člověkem
- uvědomění si významu pěstování ovocných rostlin
- aktivní se podílení na ochraně životního prostředí, poznávání zásadních ekologických problémů

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- uvědomělému dodržování pravidel bezpečnosti práce a řádu školní dílny
- získání orientace v pravoúhlém promítání těles
- vytvoření přehledu o materiálech (dřevo – aglomerované desky; plasty – termoplasty, reaktoplasty; kovy – ocel, litina; neželezné kovy) v souvislosti s užitím v praxi
- získání nejzákladnějších pracovních dovedností při práci s dřevem (měření a orýsování, řezání, používání pokosnice, vrtání, spojování hřebíky a vruty, lepení, povrchová úprava – moření), plasty (tvarování teplem) a kovy (plech – měření a orýsování, ohýbání, rovnání, stříhání, pilování), získání dovednosti umět měřit posuvným měřítkem
- zvládnutí jednoduchých pracovních postupů na zahradě a při pěstování rostlin obecně
- osvojení znalostí pěstování, ošetřování a využití pokojových rostlin
- orientaci v problematice rostliny a zdraví člověka
- osvojení znalostí pěstování a ošetřování ovocných i okrasných rostlin a jejich významu pro člověka
- zvládnutí základních dovedností při používání pomůcek, nástrojů a nářadí
- poznávání praktických opatření pro ochranu přírody a životního prostředí v souvislosti s pěstitelstvím a chovatelstvím
- uvědomění si nezbytnosti ochrany přírody a životního prostředí v souvislosti s globálními problémy světa, používání získaných poznatků a dovedností v praxi

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomělému dodržování pravidel bezpečnosti práce a řádu školní dílny
- samostatné práci s technickou dokumentací
- řešení jednoduchých technických úkolů s vhodným výběrem materiálů
- organizování a plánování vlastní pracovní činnosti
- vytvoření přehledu o materiálech (kovy – drobné ocelové profily) v souvislosti s využitím v praxi
- získání pracovních dovedností při práci s dřevem (dlabání, hoblování, spojování jednoduchými konstrukčními spoji, povrchová úprava nátěrovými hmotami), plasty (řezání, pilování, vrtání, lepení, tvarování teplem) a kovy (vrtání, nýtování, pájení, lepení; ocelový profil – měření a orýsování, řezání, pilování)
- získání pracovních dovedností při ručním řezání vnějšího a vnitřního závitu
- získání pozitivního vztahu k lidské práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě
- vytvoření přehledu rozebíratelného a nerozebíratelného spojení kovů

- získání orientace v pracovních činnostech jednotlivých profesí
- orientaci ve vztahu nabídky a poptávky na trhu práce
- získání pozitivního vztahu k lidské práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě.
- seznámení se základním kuchyňským vybavením
- udržování pořádku ve cvičné kuchyni
- organizování vlastní práce i práce skupiny
- využívání vynálezů pro usnadnění práce
- uvědomění si složení a výživovou hodnotu stravy pro své zdraví
- osvojení si doporučených denních dávek energie a živin
- získání přehledů typů alternativní stravy
- pochopení významu pitného režimu
- seznámení se základními tepelnými úpravami a postupy při přípravě pokrmů
- uvědomění si zásady správného stolování
- používání získaných poznatků v praxi

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- orientaci v podnikání (výhody a nevýhody; podmínky a možnosti; formy)
- schopnosti umět si stavět realistické cíle a hledat strategie k jejich dosažení
- získání přehledu o nabídkách a možnostech pro absolventa základní školy
- pochopení potřeby celoživotního vzdělávání
- získání základní orientace v právech a povinnostech zaměstnanců
- rozvíjení schopnosti prezentovat sám sebe a přesvědčit druhé o svých kvalitách
- získání kladného postoje k technickému pokroku
- chápání vlivu techniky na celkový vývoj společnosti
- seznámení se s historií významných a zajímavých vynálezů technického pokroku pro pochopení vývoje technické vyspělosti a ekonomických podmínek života společnosti
- získání orientace v elektrické instalaci v domácnosti a v obsluze běžných elektrických spotřebičů
- osvojení a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrickým proudem
- získání nejzákladnějších pracovních dovedností při drobné technické domácí údržbě
- rozvíjení technické zručnosti při montáži a demontáži modelových elektrických obvodů
- seznámení se základním kuchyňským vybavením
- udržování pořádku ve cvičné kuchyni
- organizování vlastní práce i práce skupiny
- využívání vynálezů pro usnadnění práce
- uvědomění si složení a výživovou hodnotu stravy pro své zdraví
- osvojení si doporučených denních dávek energie a živin
- získání přehledů typů alternativní stravy
- pochopení významu pitného režimu
- seznámení se základními tepelnými úpravami a postupy při přípravě pokrmů
- uvědomění si zásady správného stolování
- používání získaných poznatků v praxi

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a řád školní dílny umí poskytnout první pomoc při úrazu náradím a materiálem připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku umí číst jednoduchý technický výkres (zobrazení jedním pohledem – pohled zepředu) orientuje se v základních materiálech vyráběných ze dřeva s ohledem na jejich užití v praxi (řezivo;dýhy, překližky, laťovky) pracuje podle slovního návodu, podle předlohy;s pomocí učitele umí pracovat podle pracovního postupu zvládá v nejjednodušších požadavcích základní pracovní dovednosti při práci se dřevem (měření a orýsování, upínání materiálu, jednoduché řezání čepovkou, opracování rašplí, pilníkem a brusným papírem) umí správně používat, udržovat a ošetřovat používané nářadí na dřevo zdůvodní základní výhody a nevýhody plastů před	<u>Práce ve školní dílně</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce ve školní dílně - základy technického kreslení - práce se dřevem - práce s plasty	OSV – respektování obecně platných zásad EV – využití přírodních zdrojů surovin – obnovitelné zdroje - EV – nakládání s odpady – ecyklace plastů , možnosti ohrožení přírody plasty a plastovými odpady	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
klasickými materiály pracuje podle slovního návodu, podle předlohy;s pomocí učitele umí pracovat podle pracovního postupu zvládá v nejjednodušších požadavcích základní pracovní dovednosti při práci s plasty (měření a orýsování, upínání materiálu, řezání, pilování) zvládá v nejjednodušších požadavcích základní pracovní dovednosti při práci s drátem (měření a orýsování, upínání materiálu, ohýbání, rovnání, řezání, pilování) pracuje podle slovního návodu, podle předlohy;s pomocí učitele umí pracovat podle pracovního postupu umí správně používat, udržovat a ošetřovat používané nářadí na kov dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce dodržuje technologickou kázeň dokáže poskytnout první pomoc při úrazu uvědomuje si sled podzimních prací na zahradě a zahrádce, důležitost správného zpracování půdy na podzim pro úspěšné pěstování rostlin v příštím roce dokáže uskladnit základní zeleninu zná různé druhy půd	- práce se základními technickými kovy – plech, drát <u>Práce na školním pozemku, pěstitelství</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce na školním pozemku - podzimní zpracování půdy, půda - pěstování rostlin - chov domácích zvířat - suchá vazba z vhodných rostlin - zelenina	EV – těžba rud – vyčerpatelné zdroje surovin - důležitost recyklace kovů OSV - respektování obecně platných zásad EV – půda – nenahraditelná součást přírody (ovlivňování půd člověkem) Př, Z – druhy půd, typy půd EV – alternativní zemědělství, omezování chem.přípravků EGS, EV – nezákonný obchod s chráněnými živočichy VZ – zdravá výživa	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
uvědomuje si vhodnost nebo nevhodnost jednotlivých druhů pro pěstování zvládá jednoduché pracovní postupy práce s půdou získá základní znalosti o výživě a ochraně rostlin a ochraně půdy, upřednostňuje ekologická hlediska a správnou agrotechniku, dokáže si plánovat a organizovat svou činnost má základní znalosti o chovu zvířat v domácnosti (co chovat, péče a správná výživa) dovede zvážit zavedení chovu v domácnosti umí použít živé a suché rostliny pro vazbu dokáže vytvořit svícen nebo jednoduchý adventní věnec zná význam zeleniny pro zdraví člověka dokáže rozdělit zeleninu – podle doby vegetace- podle doby potřebné ke sklizňové zralosti- podle užitkové části zeleni - podle nároků na hnojení ví, která zelenina se přímo vysévá na záhon, a která se sází z předpěstovaných sazenic zvládne péči o zeleninu v době vegetace dokáže ji chránit před škodlivými činiteli zvládá jednoduché pracovní postupy při pěstování	- ovocné rostliny - léčivé rostliny	- VZ – význam přírodních léčiv – byliny, bylinné přípravky,	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
ovocných rostlin (např. výsadba, ochrana ovocných rostlin před škodlivými činiteli, péče o ovocné rostliny během vegetace, sklizeň ví, jak zpracovat půdu před setím a sázením dokáže se postarat o vzešlá semena a uchycené sazenice umí zeleninu ochránit před škodlivými činiteli orientuje se v nejznámějších léčivých rostlinách zná zásady sběru, sušení a uchovávání v klíči si dokáže vyhledat použití jednotlivých léčivých rostlin			

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce používá vhodné a dostupné pracovní nářadí a nástroje, umí je správně používat a udržovat udržuje pořádek na pracovním místě dokáže organizovat a plánovat svoji činnost zvládá jednoduché postupy práce na zahradě a při pěstování rostlin obecně / rytí půdy, vytyčení záhonů, pletí půdy, založení kompostu, okopávání, hrabání.../ orientuje se v problematice významu zeleně v okolí lidských sídel - uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí / ve smyslu regionálním i globálním/ umí používat nejrůznější suché rostliny pro vazbu (výběr a příprava rostliny, technologie sušení....) umí pracovat samostatně, využívá své nápaditosti a tvořivosti zvládá pracovní postupy při pěstování okrasných rostlin, množení okrasných rostlin, přesazování, zalévání	<u>Práce na školním pozemku, pěstitelství</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce na školním pozemku - podzimní práce v okolí školy - pěstování rostlin – vliv člověka na přírodní prostředí - suchá vazba z vhodných rostlin - okrasné rostliny - léčivé rostliny - ovocné rostliny	OSV - respektování obecně platných zásad EV – vliv člověka na přírodní prostředí EGS – globální změny klimatu VZ – zdravá výživa Př – rostliny našich lesů, luk a polí VZ – význam ovoce ve zdravé výživě	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná podmínky pěstování pokojových rostlin orientuje se v nejznámějších léčivých rostlinách zná zásady sběru, sušení, uchovávání, použití a množení léčivých rostlin uvědomuje si zneužívání léčivých i jiných rostlin jako drogy (zná běžné jedovaté rostliny naší přírody) zná běžné pěstované ovocné rostliny a jejich využití zná základy ošetřování ovocných dřevin umí správně sklídit a uskladnit ovoce umí připravit záhon k setí a sázení samostatně zvládá organizaci své práce (připraví si potřebné pracovní nářadí, pracovním nářadím neohrožuje svoji ani spolužákovu bezpečnost, zvládá jednoduché pracovní postupy včetně údržby a úklidu nářadí) umí vysvětlit sled jarních prací na pozemku v souladu s počasím a zákony přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a řád školní dílny umí poskytnout první pomoc při úrazu nářadím a materiálem orientuje se v pravoúhlém promítání těles	- jarní práce na školním pozemku a v okolí školy	OSV - respektování obecně platných zásad M – geometrie těles EV – využití přírodních zdrojů surovin – obnovitelné zdroje EV – nakládání s odpady – recyklace plastů , možnosti ohrožení přírody plasty a plastovými odpady	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí číst jednoduchý technický výkres (pohled zepředu, pohled zleva, pohled shora) -orientuje se v základních materiálech vyráběných ze dřeva s ohledem na jejich užití v praxi (aglomerované desky – sololit, hobra, dřevotřískové desky, dřevocementové desky,...) umí pracovat podle pracovního postupu (podle technické dokumentace zhotoví výrobek) zvládá v nejjednodušších požadavcích pracovní dovednosti při práci se dřevem (řezání, vrtání, spojování) hřebíky a vruty, spojování plátováním, lepení, moření, lakování) rozlišuje spojování dřeva hřebíky a vruty; dokáže je v praxi vhodně používat orientuje se v základním rozdělení plastů (termoplasty, reaktoplasty) umí pracovat podle pracovního postupu (podle technické dokumentace zhotoví výrobek) zvládá v nejjednodušších požadavcích pracovní dovednosti při práci s plasty (měření a orýsování, upínání materiálu, řezání, pilování, tvarování teplem) orientuje se v základních druzích technických kovů a slitin s ohledem na jejich užití v praxi (ocel, litina; měď, hliník, zinek, cín, olovo; bronz, mosaz, dural)	<u>Práce ve školní dílně</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce ve školní dílně - základy technického kreslení - materiály vyráběné ze dřeva - práce se dřevem	EV – těžba rud – vyčerpatelné zdroje surovin - důležitost recyklace kovů	

[illegible]

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce dodržuje správné zásady při použití pracovního nářadí a nástrojů, umí je správně používat a udržovat udržuje pořádek na pracovním místě dokáže organizovat a plánovat svoji činnost zvládá jednoduché postupy práce na zahradě a při pěstování rostlin obecně orientuje se v problematice významu zeleně v okolí lidských sídel uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí / ve smyslu regionálním i globálním/ umí používat nejrozumnější suché rostliny pro vazbu (výběr a příprava rostliny, technologie sušení....) umí pracovat samostatně, využívá své nápaditosti a tvořivosti zvládá pracovní postupy při pěstování okrasných rostlin zná běžné pěstované ovocné rostliny a jejich využití zná základy ošetřování ovocných dřevin	<u>Práce na školním pozemku, pěstitelství</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce na školním pozemku - podzimní práce v okolí školy - pěstování rostlin – vliv člověka na přírodní prostředí - suchá vazba z vhodných rostlin - okrasné rostliny - ovocné rostliny - jarní práce na školním pozemku a v okolí	OSV - respektování obecně platných zásad EV – vliv člověka na přírodní prostředí EGS – globální změny klimatu Př – šlechtění ovocných rostlin	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí správně sklídit a uskladnit ovoce umí připravit záhon k setí a sázení samostatně zvládá organizaci své práce umí vysvětlit sled jarních prací na pozemku v souladu s počasím a zákony přírody používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče dokáže se orientovat v návodu k obsluze běžných spotřebičů používaných v kuchyni provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky umí udržovat pořádek v kuchyni, umí se v kuchyni bezpečně pohybovat rozlišuje základní druhy potravin, zná jejich základní využití umí odhadnout množství potravin pro spotřebu orientuje se v základních zásadách ukládání, skladování a konzervace potravin umí porozumět údajům na obalech potravin umí sestavit základní jídelníček umí připravovat jednoduché pokrmy studené kuchyně	školy Příprava pokrmů - organizace a bezpečnost práce - základní vybavení - udržování pořádku a čistoty - výběr , nákup, skladování potravin - skupiny potravin - sestavování jídelníčku - úprava pokrmů za studena - základní způsoby tepelné úpravy - vaření, dušení, pečení, smažení,	OSV - respektování obecně platných zásad EGS – výběr druhů potravin, proč podporovat české výrobky, rozhodování podle obalového materiálu MKV – prolínání tradiční české kuchyně s jídly z celého světa ZV – pitný režim Rv, Ov – volba povolání OSV - respektování obecně platných zásad	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
ovládá základní způsoby tepelné úpravy pokrmů dodržuje hygienické zásady při přípravě pokrmů dovede připravit jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživ pochopí význam pitného režimu dokáže připravit pohoštění za určitý finanční limit orientuje se v nabídce a poptávce na trhu práce získá informace o volbě povolání seznámí se s možnostmi absolventa ZŠ zná předpoklady pro studium na střední škole pozná různé druhy pracovních činností dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a řád školní dílny umí poskytnout první pomoc při úrazu nářadím a materiálem umí číst jednoduchý technický výkres uživatelsky pracuje s technickou dokumentací umí pracovat podle pracovního postupu (podle technické dokumentace samostatně zhotoví výrobek)	grilování,... - základní postupy při přípravě pokrmů - nápoje – rozdělení <u>Trh práce</u> - povolání lidí, pracoviště a pracovní prostředí - charakter pracovních činností, pracovní prostředí - kvalifikační, zdravotní a osobní požadavky <u>Práce ve školní dílně</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce ve školní dílně - základy technického kreslení – čtení jednoduchého technického výkresu - práce se dřevem – prohloubení poznatků	EV – využití přírodních zdrojů surovin – obnovitelné zdroje EV – těžba rud – vyčerpatelné zdroje surovin - důležitost recyklace kovů F – elektrický obvod	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zvládá v nejjednodušších požadavcích základní pracovní dovednosti při práci se dřevem (dlabání, hoblování, spojování jednoduchými konstrukčními spoji (čepování), nanášení nátěrových hmot) rozlišuje jednoduché konstrukční spoje (plátování, čepování); dokáže je v praxi vhodně používat umí správně používat a udržovat používané nářadí na dřevo orientuje se v materiálech, které se vyrábějí z technických kovů (drát, plech, ocelové profily) umí vyhledávat základní údaje v technických tabulkách rozlišuje rozebíratelné a nerozebíratelné spojení kovů zná základní pracovní postup při ručním řezání vnějšího a vnitřního závitu umí správně používat, udržovat a ošetřovat používané nářadí na kov dokáže podle schématu zapojit jednoduchý elektrotechnický obvod orientuje se v základních elektrotechnických značkách	- materiály z kovů – rozebíratelná spojení - elektrotechnika – jednoduché elektrotechnické obvody		

zvládá v nejjednodušších požadavcích základní pracovní dovednosti při práci se dřevem (dlabání, hoblování, spojování jednoduchými konstrukčními spoji (čepování), nanášení nátěrových hmot)

rozdílují jednoduché konstrukční spoje (plátování, čepování); dokáže je v praxi vhodně používat

umí správně používat a udržívat používané nářadí na dřevo

orientuje se v materiálech, které se vyrábějí z technických kovů (drát, plech, ocelové profily)

umí vyhledávat základní údaje v technických tabulkách

rozlišuje rozebíratelné a nerozebíratelné spojení kovů

zná základní pracovní postup při ručním řezání vnějšího a vnitřního závitu

umí správně používat, udržovat a ošetřovat používané nářadí na kov

dokáže podle schématu zapojit jednoduchý
elektrotechnický obvod

orientuje se v základních elektrotechnických značkách

Učivo

- materiály z kovů – rozebíratelná spojení

- elektrotechnika – jednoduché
elektrotechnické obvody

Přířezová témata
Mezipředmětové vztahy
Projekty a kurzy

Poznámky

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Praktické činnosti
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce dodržuje správné zásady při použití pracovního nářadí dokáže organizovat a plánovat svoji činnost zvládá jednoduché postupy práce na zahradě a při pěstování rostlin obecně orientuje se v problematice významu zeleně v okolí lidských sídel uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí / ve smyslu regionálním i globálním/ - umí pracovat samostatně, využívá své nápaditosti a tvořivosti zná běžné pěstované ovocné rostliny a jejich využití umí správně sklídit a uskladnit ovoce umí připravit záhon k setí a sázení samostatně zvládá organizaci své práce na pozemku umí vysvětlit sled jarních prací na pozemku v souladu s počasím a zákony přírody	<u>Práce na školním pozemku, pěstitelství</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce na školním pozemku - podzimní práce v okolí školy - pěstování rostlin – vliv člověka na přírodní prostředí - ovocné rostliny - jarní práce na školním pozemku a v okolí školy	OSV - respektování obecně platných zásad EV – vliv člověka na přírodní prostředí EGS – globální změny klimatu Př – šlechtění ovocných rostlin OSV – sebepoznání a sebepojetí	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže vyhodnotit výhody a nevýhody plynoucí z podnikání má nejzákladnější představu o podmínkách a možnostech podnikání je schopen posoudit své možnosti v oblasti profesní orientace naučí se stanovovat si realistické cíle a hledat strategie k dosahování cílů a odstraňování překážek umí vyhledávat, třídit a správně využívat informace k volbě povolání má přehled o nabídkách pro absolventa základní školy má základní představu o náplni učebních a studijních oborů má přehled o dalších stupních českého školství seznámí se s informacemi o přijímacím řízení uvědomuje si potřebu celoživotního vzdělávání zná způsoby prezentace své osoby při vstupu na trh práce orientuje se v právech a povinnostech zaměstnanců a zaměstnavatelů dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a řád školní dílny	<u>Podnikání</u> Možnosti drobného podnikání Nejčastější formy podnikání : - živnostenské (živnosti) - obchodní společnosti (s.r.o.,a.s.) <u>Volba profesní orientace :</u> Sebepoznávání : - osobní zájmy a životní cíle - tělesný a zdravotní stav - osobní vlastnosti a schopnosti Vlivy na volbu profesní orientace Zdroje informací pro volbu povolání Práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb <u>Možnosti vzdělávání :</u> Střední vzdělávání: - střední vzdělání - střední vzdělání s výučním listem - střední vzdělání s maturitou Nástavbové studium, VOŠ, VŠ Podmínky přijetí ke vzdělávání na střední škole Potřeba celoživotního vzdělávání (+ rekvalifikace) <u>Zaměstnání :</u> Způsoby hledání zaměstnání , životopis Pohovor u zaměstnavatele Problémy nezaměstnanosti – úřad práce Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů (zákoník práce) - pracovní poměr (pracovní smlouva) <u>Provoz a údržba domácnosti</u> - zásady bezpečnosti a hygieny práce ve školní dílně	VDO – občan jako odpovědný člen společnosti OSV - respektování obecně platných zásad	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná možnosti šetření energií v domácnosti umí provést jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví je si vědom předností bezhotovostního platebního styku ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti chová se ekologicky při provozu, údržbě a úklidu domácnosti zná základní pravidla třídění odpadu v domácnosti dodržuje základní hygienické a bezpečnostní předpisy (používá vhodné pomůcky a nástroje) uvědomuje si možnost eventuálního úrazu elektrickým proudem poskytne první pomoci při úrazu elektrickým proudem uvědomuje si význam používání elektrické energie má představu o výpočtu spotřebované elektrické energie zná význam pojistek a jističů v elektrických obvodech rozlišuje používané elektrické spotřebiče v domácnosti umí posoudit ekonomickou hospodárnost používání elektrických spotřebičů v domácnosti dokáže se orientovat v návodu k obsluze elektrických	Energie (voda, teplo, světlo) Rozpočet domácnosti : - příjmy a výdaje - úspory Hotovostní a bezhotovostní platební styk Údržba a úklid domácnosti Úklid bytu - čistící pomůcky a prostředky Odpad a jeho likvidace (ekologie) Bezpečnost v domácnosti Nebezpečí úrazu elektrickým proudem – bezpečnost práce Užití elektrické energie Výroba a rozvod elektrické energie Elektrické spotřebiče v domácnosti - funkce a užití, návod a obsluha, bezpečnost a ekonomika provozu, štítek na elektrickém spotřebiči Drobná domácí údržba – elektrikářské práce (výměna žárovky, bezpečná manipulace s prodlužovací šňůrou, údržba	EV, EGS – nakládání s odpady, recyklace OSV - respektování obecně platných zásad F - elektřina F – elektrický obvod	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
spotřebičů umí (jako nekvalifikovaná osoba) provádět drobnou domácí údržbu (výměna žárovky, zapínání automatických jističů, údržba a čištění elektrických spotřebičů,..) zná zásady bezpečné manipulace s elektrickou prodlužovací šňůrou dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci s elektrickým proudem umí podle schématu zapojovat jednoduché elektrické obvody v bytové instalaci (modelování zásuvkových a světelných obvodů) provádí montáž a demontáž uvedených obvodů dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci s elektrickým proudem	elektrických spotřebičů) Elektrotechnická stavebnice (Schéma elektrických obvodů v bytové instalaci, jednotlivé elektrické obvody v bytové instalaci – světelné, zásuvkové; montáž a demontáž uvedených obvodů)		

ETICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět etická výchova se v případě zájmu vyučuje jako volitelný předmět v 7.-9. ročníku 1 hodinu týdně.

Vyučovací předmět Etická výchova vychází z předpokladu, že cílem a základem etického jednání je prosociálnost, tj. schopnost vykonat něco ve prospěch druhého bez očekávání protislužby. Etická výchova rozvíjí dispozice, schopnosti a způsobilosti, které ulehčují prosociální chování a následně vedou žáka k jeho realizaci. Náplň předmětu je především založena na základní schopnosti člověka úcty a lásky k sobě, k druhým, se snahou udělat něco dobrého nejen pro sebe, ale i pro jiné. Pochopení podstaty prosociálnosti vede žáky respektování druhého člověka jako svobodné individuality, ke ztotožnění se s druhými, prožívání radosti i bolesti druhého jedince jako své vlastní a motivuje k tvořivému přístupu v rámci pomoci jiným. Na základě prožitku probíhá osvojování prosociálního chování a postojů – schopnosti pomoci, darování, dělení se, solidarity, podpory druhého. Prosociálnost se osvojením jeví jako konečná hodnota, tj. hodnota, která má smysl sama o sobě, ne pouze jako prostředek k dosažení jiných cílů.. Toto přesvědčení umožňuje chovat se prosociálně nezávisle na názorech a chování okolí. Výuka přináší schopnost osvojit si prosociálnost jako jednu ze základních potřeb člověka. Důležitou součástí tohoto vzdělávacího oboru je prevence rasistických, xenofobií a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv.

Etická výchova zakládá a upevňuje osobní předpoklady pro začlenění do reálného života úspěšnou spoluprací s druhými, posílením osobnosti žáka, osvojením dovedností nezbytných pro úspěšné založení rodiny, nalezení a realizaci své profese, hledání svých životních rolí, své identity. Vybavuje žáky psychosociálními dovednostmi, které zaměřuje nejen do oblasti osobnostního růstu, ale i do oblasti spolupráce a pomoci druhým. Zahrnuje prvky efektivního a účinného programu prevence rizikového chování dětí a mládeže. Určitých výsledků lze dosáhnout pouze soustavným a systematickým nácvikem sociálních dovedností, nikoliv nahodile, formálně a teoreticky.

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání je zaměřeno na utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka

- k účinné spolupráci ve skupině
- ke spoluvytváření pravidel a podílu na jejich dodržení
- k rozvíjení základních komunikačních a asertivních dovedností
- k aktivnímu naslouchání druhým a navracení porozumění
- k sebepoznání a sebeakceptaci
- k pozitivnímu hodnocení druhých, pozitivnímu přístupu k životu v běžných i ztížených podmínkách
- k vytváření hodnotných mezilidských vztahů, empatii a vzájemné pomoci
- k ovládání a řízení svého jednání a chování
- k úctě k člověku, lidské důstojnosti, toleranci k druhým
- k úctě k hodnotám rodiny, tradic i duchovním hodnotám
- k úctě a respektování přírody
- k přijetí zodpovědnosti, uvědomění si práv, povinností a své zodpovědnosti za druhé
- k zodpovědnému přístupu ke vzdělání
- k řízení a organizaci učení
- ke komplexnímu pohledu na jevy a skutečnosti

- k rozpoznání problému a schopnosti navrhnout jeho řešení a řešit problémové situace ve školním kolektivu
- ke tvořivosti zejména v oblasti mezilidských vztahů
- ke kritickému myšlení, vyslovení, přijetí a pozitivnímu zpracování konstruktivní kritiky
- ke schopnosti vyjádřit a obhájit svá stanoviska a rozhodnutí
- k zaměření získaných dovedností k plnohodnotnému soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Tématické okruhy průřezových témat zařazených do předmětu:

- VDO – uplatňování demokratických principů ve vztazích
obhajování a dodržování lidských práv
přebírání vlastní odpovědnosti za svá rozhodnutí s vědomím jejich důsledků
prohlubování empatie, naslouchání
uvažování o problémech v širších souvislostech, kritické myšlení
rozvíjení komunikačních a prezentačních schopností a dovedností
respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
asertivní jednání a schopnost kompromisu
demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů
- OSV – rozvoj schopnosti poznávání
komunikace, kooperace
sebepoznání a sebepojetí
kreativita
psychohygiena
mezilidské vztahy
seberegulace a sebeorganizace
morální rozvoj
řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností
hodnoty, postoje, praktická etika
prevence soc. patologických jevů a škodlivých způsobů chování
- MKV – princip sociálního smíru a solidarity
orientace v pluralitní společnosti, vzájemné vztahy a příčiny společenských jevů
přijetí druhého jedince se stejnými právy bez jakékoliv nadřazenosti
rozvoj dovedností rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti, prevence xenofobie
uvědomění si dopadu svých verbálních i neverbálních projevů
znalost základních pojmů multikulturní terminologie – kultura, etnikum, identita, diskriminace, rasismus
- MDV – kritické čtení a vnímání
fungování a vliv médií ve společnosti
využití médií jako zdroje kvalitní zábavy a naplnění volného času
rozeznávání dobrého a špatného vlivu médií
rozvíjení citlivosti vůči předsudkům a zjednodušeným soudům o společnosti
rozeznání argumentace a výrazových prostředků komerční i politické reklamy
- EV – vztah člověka k přírodě
podmínky života a možnost jejich ohrožování
poznávání souvislostí
schopnost komunikace o problémech životního prostředí, vyjadřování, racionálního obhajování a zdůvodňování svých názorů a stanovisek
vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví i zdraví ostatních lidí
- EGS – rozvíjení základních vědomostí potřebných pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
prohloubení porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech

poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciace zájmu žáků
o osobnostní vzory

Společné vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci

- vyhledávají a třídí informace, využívají je v procesu učení
- vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánují, organizují a řídí vlastní učení

Učitel

- se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- sleduje při hodině pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- vnímají nejrozličnější problémové situace – mimořádné situace, krizové situace a plánují způsob řešení problémů
- umí rozpoznat a pochopit problém
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů, vědomosti a dovednosti umí využít k objevení variant řešení
- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- zařazuje metody, při kterých docházejí k závěrům, řešením sami žáci
- ukazuje žákovi cestu ke správnému řešení prostřednictvím jeho chyb
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence komunikativní

Žáci

- komunikují na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuze

Učitel

- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- reaguje na negativní jevy klidným poukázáním na důsledky
- vybízí žáky k pozitivnímu chování

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají

Učitel

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- formuluje jasná a splnitelná pravidla hry (chování), která žákovi poskytují pocit jistoty, vzbuzují a posilují důvěru k učiteli a světu dospělých
- zaujímá k žákům vztah partnerský a přátelský, ovšem náročný a ve svých požadavcích důsledný (neuplatňuje autoritativní metody)
- poskytuje žákovi základní důvěru a bezpodmínečné přijetí
- připisuje dětem pozitivní vlastnosti, zejména prosociálnost, vyjadřuje pozitivní očekávání a využívá systému přiměřených ocenění, odměn, případně i trestů
- zapojí do výchovného procesu i rodiče

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- formují si volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- chápou základní ekologické souvislosti, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- zajímá se, jak vyhovuje žákům jeho styl výuky

Kompetence pracovní

Žáci

- zdokonalují si grafický projev
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- mohou využívat ICT při hledání informací
- využívají znalostí v běžné praxi

Učitel

- umožňuje žákům, aby při hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi,...
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- vytváří pro žáky příležitosti k aplikacím v modelových situacích

Ročník: 7.

Vztahy mezi lidmi

- poznání vlastní rodiny a jejích pravidel
- hodnota rodiny
- práva a povinnosti v rodině
- pochopení rodičů a sourozenců, sourozenecké konstelace
- vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (škola, vrstevnická skupina, obec, spolek)
- základní pravidla společenského chování
- tvořivost a iniciativa v oblasti vztahů

Komunikace a mezilidské vztahy

- verbální a neverbální komunikace v mezilidských vztazích
- komunikace citů, empatie
- praktický nácvik
- asertivita, zvládání agresivity
- fair-play
- pomoc, přátelství a spolupráce

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
pozná a vyjádří základní city zvládá jednoduché city, dokáže je usměrnit umí vyjádřit sympatii dokáže pochopit druhé, umí se vžít do situace spolužáků, rodičů, kamarádů,... dokáže naslouchat i jasně vyjádřit své potřeby nahrazuje pasivní a agresivní chování asertivním chováním, umí neagresivním způsobem obhájit svá práva dokáže zdravě soutěžit a dodržovat pravidla umí pochopit, poradit, pomoci dokáže darovat, umí se rozdělit dokáže objevit pozitivní vlastnosti v sobě i druhých umí hodnotit a zdravě ocenit sebe i druhé, dokáže vyjádřit i přijmout pochvalu, projevit pozornost a laskavost osvojí si zdravou sebeúctu a zdravé sebevědomí	Pozitivní hodnocení sebe i druhých - vztah k sobě samému – sebereflexe - vztah k druhým lidem - zdravé a vyrovnané sebepoznání, sebehodnocení, sebepřijetí, sebe prezentace - mé silné a slabé stránky - akceptace druhého	OSV – sebepoznání, poznávání lidí, kreativita VDO - odpovědnost	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže přijmout sebe i druhého i s chybami a negativními vlastnostmi, umí odpustit směřuje k pozitivnímu rozvoji charakteru dokáže uplatnit tvořivost ve zvládání a řešení problémů ve vztazích mezi lidmi učí se nemít strach z neznámého řešení úkolu učí se vzájemně spolupracovat při řešení problémů dokáže pomoci umí darovat, ochotně se dělit, povzbudit, vyjádřit soucit, přátelství	- praktický nácvik		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Etická výchova
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
uznává důstojnost člověka projevuje úctu k lidskému životu a k člověku umí se prosadit v různých situacích dovede položit otázku, formulovat názor je schopen vyslovit odmítnutí, požádat o laskavost, vyslovit a prosadit návrh umí se bránit před manipulací je schopen čelit tlaku skupiny dovede vyslovit i přijmout konstruktivní kritiku dokáže vykonat něco pro druhého bez očekávání protislužby	Objevení vlastní jedinečnosti a identity - velikost a důstojnost lidské osoby - úcta k člověku - přijetí pozitivních i negativních vlastností - zdravé sebevědomí - schopnost být sám sebou - konstruktivní kritika - asertivní techniky Prosociálnost jako složka identity - nezávislost - respektovat a být respektován - svobodné přijetí závazků - pomoc, přátelství, spolupráce	VDO – projevuje se v jednání a řešení problémů samostatně OSV – seberegulace, psychohygiena řešení problémů a rozhodovací dovednosti MDV – kritický postoj k médiím VDO – zásady slušnosti, tolerance, odpovědnosti OSV – postoje a hodnoty mezilidské vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
chová se prosociálně nezávisle na názorech a chování okolí umí darovat, ochotně se dělit, povzbudit, vyjádřit soucit, přátelství spolupracuje při studiu, ve veřejném životě umí pomoci, vyslechnout je vnímavý k sociálním problémům projevuje úctu starým lidem slovy i skutky uvědomuje si odpovědnost za zdraví své i druhých je schopen plnohodnotného soužití a spolupráce s handicapovanými lidmi identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory z rodiny i z řad významných osobností dokáže kriticky vnímat postoje a hodnoty rozeznává dobrý a špatný vliv médií dokáže argumentovat pro pozitivní životní cíle	- charitativní a humanitární iniciativy Vztah k nemocným, handicapovaným a starým lidem - integrace handicapovaných - vztahy mezi generacemi - moudrost stáří a úcta k němu Reálné a zobrazené vzory - učení nápodobou, identifikace - vzory v rodině - vzory a modely veřejné a anonymní prosociálnosti - vliv reálných negativních vzorů - já – potenciální vzor pro druhé - prosociální vzory v médiích - stanovení životních priorit a cílů	VDO – zásady slušnosti, tolerance, odpovědnosti OSV – komunikace, mezilidské vztahy EV – zdraví a životní prostředí MKV, EGS – prolínání kultur, souvislosti, překonávání stereotypů a předsudků MDV – kritický postoj k médiím OSV – postoje a hodnoty	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
hledá prosociální vzory v médiích odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoliv druhu nenávisti k lidem dokáže kriticky číst a vnímat chápe fungování a vliv médií ve společnosti využívá média jako zdroj kvalitní zábavy a naplnění volného času zaujímá kritický postoj k vlivu médií na dění ve společnosti	Masmédia a jejich vliv - kritický postoj k pořadům - televizní pseudorealista - výchova kritického diváka - televize jako nástroj	MDV	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
zná mravní zásady a hodnoty a dodržuje je uplatňuje demokratické principy v mezilidských vztazích respektuje kulturní, etické a jiné odlišnosti má úctu k hodnotám rodiny, tradic i duchovním hodnotám má úctu k všemu živému na Zemi i k neživé přírodě zodpovědně přistupuje k ochraně prostředí buduje si citový vztah k přírodě, vnímá krásu a mnohotvárnost přírody učí se hodnotě dávání, respektu k soukromému i společnému vlastnictví chápe majetek jako prostředek a ne cíl života	Zdroje etického poznávání lidstva - mravnost, morálka, etika - mravní hodnoty a normy - svědomí, odpuštění - zlaté pravidlo morálky - spiritualita, náboženství - obrana proti sektám Etické aspekty ochrany přírody - úcta k životu člověka i k životu obecně - vztah lidí k přírodě i k sobě navzájem – vliv na zdraví tělesné i duševní Ekonomické hodnoty a etika - majetek a peníze jako prostředek, nikoli cíl - ekonomické ctnosti: spořivost, podnikavost, umění hospodařit - solidarita, pomoc sociálně slabším	Ov VDO – demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů - slušnost, tolerance - odpovědné chování EGS - překonávání stereotypů předsudků MKV – média a zdraví, diskuse EV - zdraví a prostředí Př VDO – odpovědné chování OSV – postoje a hodnoty Ov	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže poznat nebezpečí lží, pomluv pro důvěru mezi lidmi zná hodnotu cti a dobrého jména buduje si pozitivní a optimistický přístup k životu a k lidem navzdory složitosti společenských problémů umí si stanovit pozitivní životní cíle a vytýčit si postupné kroky k jejich dosažení uvědomuje si, jaké jsou skutečné hodnoty, které přinášejí štěstí aktivně se podílí na vývoji společnosti je dobrým příkladem pro své okolí dokáže být solidární s potřebnými umí nezištně pomáhat, darovat, rozdělit se	- poctivost a ochrana spotřebitele Pravda jako etická hodnota - lež, pomluva, nactiutrhání - tajemství - čest, dobré jméno Radost a optimismus - radost jako důsledek objevení hodnot - radost při dosahování cíle - radost – dar pro druhé - smích, humor – pozitivní vztah k životu a lidem - stabilita osobnosti – štěstí, životní cíl Komplexní prosociálnost - škola jako společenský systém, ostatní společenské systémy - solidarita se sociálně slabšími osobami, společenskými skupinami, národy - boj proti sociálním nespravedlnostem: sociální kritika - občanská poslušnost, nenásilí	OSV – mezilidské vztahy, komunikace OSV – postoje a hodnoty OSV – sociální vztahy, kreativita, řešení problémů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže řešit problémy neagresivně je empatický, umí naslouchat dokáže posílit sebevědomí druhých dokáže vnímat „bídu světa“ a není k ní lhostejný			

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení žáků upravuje zákon č. 561/2004 Sb. a vyhláška č. 48/2005 Sb. v platném znění.

Obecné zásady hodnocení:

- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi
- cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, tj. co se naučil, zvládnul, v čem se zlepšil, v čem chybuje a jak postupovat dále
- hodnocení by mělo vést k pozitivnímu vyjádření a mělo by být pro žáky motivující
- je důležité si uvědomovat, že při hodnocení se nehodnotí osoba žáka, ale konkrétní ověřovaný problém
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáků, k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
- na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období – přihlíží se k systematičnosti v práci žáka, stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období
- v předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě
- soustředíme se na individuální pokrok každého žáka (nesmí docházet ke srovnávání žáků se spolužáky a rozdělování na úspěšné a neúspěšné).
- pro celkové hodnocení používáme klasifikaci známkou, pouze na žádost rodičů a doporučení PPP se u žáků se SVPU používá hodnocení slovní. U průběžného hodnocení používáme různé formy, od klasifikace, přes bodové hodnocení, slovní hodnocení, až po sebehodnocení žáků.
- žáci jsou cíleně vedeni k sebehodnocení a k sebekontrolě, s chybou či nedostatkem se dále pracuje.

Kritéria pro hodnocení

- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností dítěte
- schopnost řešit problémové situace
- úroveň komunikačních dovedností
- schopnost vykonávat činnosti smysluplně a řešit předpokládané problémy tvůrčím způsobem
- změny v chování, postojích a dovednostech
- míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pociťuje

Formy ověřování vědomostí a dovedností žáků

- písemné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičení...
- ústní zkoušení a mluvený projev
- zpracování referátů a prací k danému tématu
- úprava sešitů, samostatné aktivity a domácí úkoly
- modelové a problémové úkoly, kvízy, křížovky, rébusy...
- výroba pomůcek, modelů, laboratorní práce...
- projektové a skupinové práce
- soustavné diagnostické pozorování žáka

- týdenní školy v přírodě
- vědomostní a dovednostní testy Scio pro vybrané ročníky

Základní pravidla hodnocení prospěchu klasifikací

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován stupni:

1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 - nedostatečný

Známka z hodnocení vědomostí nezahrnuje hodnocení chování žáka.

Do klasifikace se promítá hodnocení úrovně dosažených vědomostí, dovedností, postup a práce s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka.

Hodnocení musí probíhat průběžně v celém časovém období a výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů.

V případě zhoršení prospěchu je nutno ihned písemně informovat rodiče a konzultovat s nimi daný problém.

Klasifikuje se vždy jen dostatečně probrané a procvičené učivo.

Všechny písemné práce, testy, diktáty...jsou vždy včas předem oznámeny žákům, aby žáci měli dostatek času se na ně připravit (v den, kdy se píše kontrolní písemná práce, nemůže probíhat další písemné zkoušení).

Žák má právo si své případné neúspěšné hodnocení plně opravit (po dohodě s vyučujícím).

Chování

Hodnocení chování žáka se odvíjí od dodržování Školního řádu. Hodnotí se chování ve škole, při školních akcích, reprezentaci školy a provádí je třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími, případně pedagogická rada. Využívá se tří stupňů hodnocení:

1 – velmi dobré, 2 – uspokojivé, 3 – neuspokojivé.

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Hodnocení se řídí Vyhláškou č.73/2005 Sb. Ve škole mohou být integrováni žáci s postižením smyslovým, tělesným, mentálním nebo s vývojovými poruchami učení a chování. Při hodnocení a klasifikaci vychází učitel z doporučení a závěrů PPP a hodnocení je vždy zcela individuální. Žák je hodnocen s ohledem na své možnosti a schopnosti, je posuzován jeho individuální pokrok. Žáci integrováni na základě Doporučení PPP nebo jiného SPC jsou vzděláváni i hodnoceni na základě plnění Individuálního vzdělávacího plánu. Na žádost rodičů a při doporučení poradenského zařízení mohou být hodnoceni slovně.

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové.....) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující

respektuje známky žáka, které škola sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkoušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě. Zákonný zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní učitele s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobů získávání podkladů.

Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Sebehodnocení

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonů žáka tak, aby se shodli na výsledné známce. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem nátlaku na učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení péle žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje tak zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

6.2 Autoevaluace školy

6.3

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský

zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv.

Oblast: Podmínky ke vzdělávání

1. Oblasti autoevaluace

- materiální, technické, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- školní klima a vzájemné vztahy s rodiči a místní komunitou
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- soulad realizovaného školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

2. Cíle a kritéria autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

Kritéria autoevaluace jsou stanovována pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje na každý školní rok (jsou stanoveny v rámcovém plánu práce pro každý školní rok).

3. Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči
- dotazníky pro rodiče, žáky a učitele
- srovnávací prověrky, dovednostní testy
- hospitace

4. Časové rozvržení autoevaluačních činností:

- hospitační činnost (v průběhu celého škol. roku)
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za školní rok (začátek škol. roku)
- testy žáků – Scio – dle harmonogramu společného pro všechny zapojené školy
- mapa školy – Scio (dle potřeby)
- srovnávací prověrky (průběžně celý škol. rok)
- hodnocení mimoškolní činnosti, výstupů ze školy, účetnictví, plnění ročního plánu ředitelem a zástupcem ředitele (1xměsíčně)

Průběžně: rozhovory s učiteli a žáky, výstupy z jednání školské rady

Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Zajistit efektivní využití finančních prostředků	Materiálně-finanční	Plnění rozpočtu školy na kalendářní rok	Přidělené (získané) finanční prostředky jsou čerpány a využívány optimálně	Ekonomická analýza – čtvrtletní a závěrečné uzávěrky	Ekonom školy, ředitel školy – evaluace vnitřní	4x ročně
Zajistit efektivní využití finančních prostředků	Materiálně-finanční	Plnění rozpočtu školy na kalendářní rok	Přidělené (získané) finanční prostředky jsou čerpány a využívány optimálně	Vnější audit	Zřizovatel, ČSI, vnější auditor	Škola neovlivní
Zajistit vysokou aprobovanost a kvalifikovanost ped.pracovníků školy	Personální	Vysoká aprobovanost	Procento aprobovaných pedagogů je nejméně 80 %	Rozbor úvazků, zahajovací výkazy	Ředitel	Průběžně, k 30.9.
Zjistit perspektivu počtu žáků v příštích letech	Demografická	Narozené děti ve spádové oblasti školy, zápis do MŠ a ZŠ	Počet narozených dětí, počty zapsaných dětí – počet žáků školy neklesne pod hranici pro udělení výjimky	Rozbor demografické křivky, zahajovací výkazy	Vedení školy	Každoročně dle aktuálních termínů
Kvalitní úroveň plánování činností ve výchovně vzdělávacím procesu	Organizační	Pedagogické rady, provozní porady, porady vedení	Účast na poradách, realizace plánů	Zápisy z porad	Vedení školy	Průběžně, podle termínů porad
Zjistit stav a potřeby v oblasti materiálního vybavení pro výuku	Materiální vybavení	Optimální úroveň vybavení pomůckami, potřebami a didaktickou technikou pro výuku	Počet nových pomůcek, seznam pomůcek, které jsou potřebné, ale nejsou k dispozici	Inventarizace, tematické dotazníky, porady	Vedení školy, školník, ekonomický pracovník	Na konci kalendářního roku, průběžně podle aktuálních termínů

Plán evaluace školy

Oblast: Obsah a průběh vzdělávání						
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Zjistit soulad ŠVP s RVP	Pedagogická dokumentace školy	Stav ŠVP	ŠVP je podle výsledků rozboru v souladu s RVP	Rozbor ČSI	ČSI	Škola neovlivní
Zjistit správnost vedení pedagogické dokumentace	Pedagogická dokumentace školy	Dodržování zásad správného vedení pedagogické dokumentace	Pedagogická dokumentace je/není vedena v souladu s požadavky	Rozbor pedagogické dokumentace	Zástupce ředitele	2x ročně
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Zjistit soulad ŠVP s realizovanou výukou	Plánování výuky	Učební plány, průřezová témata jsou realizována podle ŠVP	ŠVP podle výsledků dotazníkového šetření vyžaduje/nevyžaduje změny	Dotazník - Analýza ŠVP	Učitelé, koordinátor ŠVP	1x ročně
Zjistit kvalitu vyučovacího procesu	Hodnocení výuky	Výuka probíhá v souladu s pedagogickou dokumentací školy a pedagogickými zásadami	Záznamy z hospitací, počet hospitací	Hospitace, pohovířatní rozhovor	Vedení školy	Průběžně
Zjistit využití materiálního a technického vybavení školy pro výuku	Realizace výuky	Efektivita využití dostupných materiálních a prostorových podmínek	Vybavení je využíváno optimálně/částečně/nedostatečně	Hospitace, žákovské a učitelské dotazníky, záznamy o využití výukových programů v učebně ICT	Vedení školy	Průběžně
Zjistit stav vybavenosti výukovým SW	Podpůrné výukové materiály	Spokojenost učitelů s dostupným SW	Učitelé jsou s dostupným SW spokojeni/nejsou spokojeni/nevyužívají	Dotazník	Koordinátor ICT	1x ročně
Oblast: Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání						
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Udržet kvalitní spolupráci s rodiči	Spolupráce s rodiči	Účast rodičů na třídních schůzkách	Počet rodičů neklesne pod 60%	Prezenční listiny	Třídní učitelé	4x ročně
Zvýšit podíl žáků na organizaci života školy	Podpora žáků	Oboustranně pozitivní spolupráce učitelů a	Spolupráce školního parlamentu a kolektivu učitelů je optimální/vyhovující/nedostat	Dotazníky, rozhovory, ankety	Vedení školy, třídní učitelé, výchovný	Průběžně

		školního parlamentu	ečná		poradce	
Podpořit volnočasové aktivity žáků	Podpora žáků	Dostatečná nabídka kroužků	Počet a druh kroužků realizovaných ve škole/počet zapojených žáků/zájem žáků	Třídní knihy zájmových útvárů, dotazník zájmu	Vedoucí zájmových útvárů	1xročně
Monitorovat stav vnitřního klimatu školy	Klima školy	Spokojenost žáků a učitelů s vnitřními podmínkami (klimatem) školy	Počet spokojených respondentů neklesne pod 70%	Dotazník	Vedení školy, třídní učitelé	1 x za 3 roky

Oblast: Výsledky vzdělávání žáků						
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Dosahovat dobrých výsledků při účasti v soutěžích a olympiádách	Úspěšnost žáků	Žáci v soutěžích dosahují umístění v prvních polovině výsledkových listin	Počet žáků, kteří se z celkového počtu zúčastněných umístili je nejméně 50%	Výsledkové listiny soutěží a olympiád	Jednotliví vyučující	Do konce šk.roku 2009-2010
Zvýšit podíl úspěšných žáků při účasti v soutěžích a olympiádách	Úspěšnost žáků	Žáci v soutěžích dosahují umístění v prvních polovině výsledkových listin	Počet žáků, kteří se z celkového počtu zúčastněných umístili je nejméně 60%	Výsledkové listiny soutěží a olympiád	Jednotliví vyučující	Do konce šk.roku 2012-2013
Udržet dosavadní úspěšnost absolventů při přijímacím řízení na střední školy	Úspěšnost absolventů	Při přijímacím řízení na střední školy absolventi uspívají na školách s prioritou první volby	Počet žáků, kteří uspějí v 1.kole a jsou přímo přijati na zvolenou školu je nejméně 70%	Výsledky přijímacích řízení	Výchovný poradce	Do konce šk. roku 2012-2013
Udržet dosavadní výborné výsledky ve srovnávacích testech v M, ČJ a OSP v 5. a 9.třídě	Kognitivní znalosti a dovednosti	Žáci ve znalostních testech testovaných komerčním subjektem dosahují velmi dobrých výsledků	Žáci dosahují lepší výsledky než 70% zúčastněných škol.	Srovnávací testy	Vedení školy, vyučující daných předmětů	Do konce šk. roku 2012-2013
Zlepšit dosavadní výsledky žáků ve srovnávacích testech Aj v 5. a 9.třídě	Kognitivní znalosti a dovednosti	Žáci ve znalostních testech testovaných komerčním subjektem dosahují velmi dobrých výsledků	Žáci dosahují lepší výsledky než 60% zúčastněných škol.	Srovnávací testy	Vedení školy, vyučující daných předmětů	Do konce šk. roku 2012-2013
Dosahovat vyrovnaných výsledků při testování žáků v rámci školy	Kognitivní znalosti a dovednosti	Vyrovnané výsledky školních testů v dlouhodobém srovnání	Počet úspěšných řešitelů školních srovnávacích testů	Školní vědomostní testy M, Čj, F, Ch, Z, D, Př, Aj	Vyučující jednotlivých předmětů, předmětové komise	Testy – každý rok Srovnání – každé 3 roky

			dlouhodobě neklesá			
Zjistit postoje žáků 6. a 9. tř ke škole (zjištění výchozích předpokladů)	Postoje	Vztah (spokojenost) žáků s vybranými výukovými předměty	Žáci dosahují nejméně průměrných výsledků ve srovnání s dalšími zapojenými školami	Dotazník postojů žáků	Třídní učitelé	Každoročn ě
Oblast: Vedení a řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků						
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Zajišťovat a optimalizovat DVPP	Systém DVPP	Systematické vzdělávání DVPP dle potřeb školy	Počet a druh absolvovaných DVPP	Přehled a rozbor DVPP za školní rok	Vedení školy	1x ročně – na konci šk.roku
Ověřit kvalitu vedení a řízení školy	Organizační řízení školy	Úroveň organizačního zajištění činnosti školy	Organizační řízení školy je v souladu s platnou legislativou	Inspekční činnost ČŠI	ČŠI	Škola neovlivní
Získat podklady k objektivním u hodnocení ped.pracovníků	Pedagogick é řízení školy	Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech vyučovaných daným učitelem	Pedagogická činnost učitele je/ není v souladu s legislativou, ŠVP, pedagogickým i zásadami	Hospitace, rozbor klasifikace,	Vedení školy	Průběžně
Udržet dosavadní dobrou úroveň spolupráce se zřizovatelem a dalšími subjekty v rámci místní komunity	Spolupráce se sociálními partnery	Vzájemný soulad při plánování a realizaci činností ve škole a obci	Počet a druh společných činností, jednání, aktivit	Plán na školní rok, výroční zpráva o činnosti školy, jednání školské rady	Vedení školy	1x ročně
Oblast: Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům						
Cíl	Podoblast	Kritérium	Indikátor	Evaluační nástroje	Kdo (odpovědnost)	Kdy (termín)
Zhodnotit celoroční výsledky činnosti školy	Hodnocení činnosti školy	Dostatečné využití podmínek a ekonomických zdrojů pro činnost školy	Počet, druh a efektivita realizovaných aktivit	Výroční zpráva o činnosti školy	Vedení školy	1 x ročně – vždy k 30.9.
Zhodnotit celkové využívání lidských zdrojů	Hodnocení lidských zdrojů	Odpovídající kvalifikace pedagogických i nepedagogických zaměstnanců	Kvalifikace zaměstnanců má odpovídající úroveň, je využívána optimálně	Rozbor kvalifikačních předpokladů ve vztahu k vykonávané práci či funkci	Vedení školy	1x za 3 roky

Zhodnotit celkové využívání materiálních zdrojů	Materiální zdroje	Efektivita využívání prostor školy, pomůcek, didaktické techniky	Prostorové, materiální a technické zdroje jsou využívány optimálně	Přehledy o využívání učeben, zprávy z činnosti PK, dotazníky	Vedení školy	1x za 3 roky
Zhodnotit celkové využívání finančních zdrojů	Finanční zdroje	Efektivita využití přímých, provozních a mimorozpočtových fin.zdrojů pro vzdělávací proces	Zlepšení prostorových, materiálních a technických podmínek pro činnost školy	Výroční zpráva o činnosti školy	Vedení školy	1 x ročně – vždy k 30.9.

7.PŘÍLOHY

7.1 Plán EVVO

Školní program EVVO je součástí koncepce naší školy a prolíná veškerým školním děním, výukou i výchovou, provozem školy i mezilidskými vztahy. Cílem tohoto programu, je zvýšení povědomí a znalostí žáků o životním prostředí. Tento dokument je zároveň zvláštní přílohou k ŠVP ZV ZŠ a MŠ Kamenice.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta: (citace metodického pokynu MŠMT č.j.16745/2008-22 ze dne 27. 10. 2008):

- vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená životní prostředí
 - a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé
- vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti, výchovou působení na city
 - a vůlí, osvětou se označují speciální způsoby předávání informací zejména dospělé populaci
- zahrnuje činnosti a aktivity probíhající ve školách a školských zařízeních, v rámci volnočasových aktivit i v rámci neorganizovaného volného času jednotlivců zaměřené na oblast životního prostředí
- klade důraz především na poznávání životního (přírodního i umělého) prostředí (člověka), na uvědomování si nezbytnosti zachovávání podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí
- dále souvisí nebo se významově překrývá s pojmy environmentální výchova, ekologická výchova,
 - vzdělávání pro udržitelný rozvoj (= oblast EVVO zaměřená na vzájemnou interakci a souvislosti mezi ekonomickými, sociálními, environmentálními a právními aspekty rozvoje (globálními i lokálními)
- představuje jeden z klíčových preventivních nástrojů ochrany životního prostředí a je jedním z prostředků k naplnění udržitelného rozvoje – základní podmínkou nastoupení cesty k udržitelnému rozvoji je zvýšení environmentálního vědomí občanů a jejich odborná připravenost pro kvalitativně nové přístupy v celé technicko-ekonomické a sociální oblasti

EVVO je zakotvena v těchto platných právních předpisech:

- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, upozorňuje, že se výchova, osvěta a vzdělávání provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

- **zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ukládá povinnost MŽP a MŠMT spolupracovat na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání.
- **zákon č. 123/1998 Sb.**, o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, definuje v § 13 práva a povinnosti ústředních správních orgánů a krajů ve vztahu k zajišťování EVVO.
- **zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), za obecné cíle vzdělávání považuje mj. získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje.

Metodický pokyn vychází z těchto dokumentů:

- usnesení vlády č. 124/2004 ke **Strategii udržitelného rozvoje ČR**,
- usnesení vlády č. 1155/2006 k **Akčnímu plánu Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR na léta 2007-2009**,
- usnesení vlády č. 535/2007 k **Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007**,
- **Bílá kniha - národního programu rozvoje vzdělávání v České republice**,
- **Rámcové vzdělávací programy (dále RVP)**, kde je Environmentální výchova (RVP ZV a RVP G), resp. Člověk a životní prostředí (RVP SOV) jedním ze závazných průřezových témat,
- **Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015)**, která představuje pro oblast vzdělávání jeden z klíčových průřezových dokumentů, který zejména rozšiřuje zavedenou oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty o nové přístupy, témata a ekonomické a sociální souvislosti rozvoje. Strategie vzdělávání byla schválena **usnesením vlády ČR č.851/2008**.

Další související právní předpisy a dokumenty:

- vyhláška **317/2005 Sb.** o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.
- **Standardy** pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO) podle vyhlášky 317/2005 Sb.
 1. Standard pro studium k výkonu specializovaných činností – školní koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)
 2. Standard pro průběžné vzdělávání v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO)
 3. Standard pro průběžné vzdělávání řídicích pracovníků v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO).

Metodická podpora:

- síť škol zabývajících se ekologickou a environmentální výchovou – M.R.K.E.V. – metodika a realizace komplexní ekologické výchovy
- ekologické sdružení TEREZA
- SEV Chaloupky
- metodický materiál „Škola pro život“ vydaný SSEV Pavučina
- metodický materiál EKO ABECEDA vydaný sdružením Asekol

Termín plnění programu EVVO v naší škole:

Program je plněn postupně během školního roku, může být upravován podle potřeb školy, doplňován o nové aktivity a poznatky.

Koordinátor:

Školním koordinátorem byla jmenována Mgr. Dagmar Nevosadová, učitelka přírodopisu a matematiky.

Význam environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty:

Zvyšování počtu obyvatelstva planety, využívání přírodních zdrojů, rozvoj vědy a techniky vede k nežádoucím změnám v přírodě. Znečištěné životní prostředí postupně ohrožuje život lidí i ostatních organismů. Pro další zdravý rozvoj planety je třeba životní prostředí komplexně chránit.

EVVO představuje nezastupitelný významný předpoklad udržitelného rozvoje, který je v celém světě pokládán za jedinou pozitivní alternativu rozvoje lidské civilizace.

Cíle EVVO:

- probouzet v lidech zájem o přírodu a všechno živé
- učit vnímat v souvislostech, ve vzájemné harmonii používat cit i rozum, chovat se odpovědně ke světu, lidem a přírodě
- klást důraz na přímý kontakt s přírodou a přírodními materiály – důležitá je vlastní zkušenost a prožitek (teprve to, co blíže poznáme, dokážeme lépe vnímat a účinně chránit)
- vytvářet pozitivní postoje k životnímu prostředí, k úctě k životu ve všech jeho formách
- znalost a péče o prostředí kolem nás
- umožnit pochopení vzájemné provázanosti oblastí sociální, ekonomické a kulturní

Obsah EVVO:

Obsahem je vzdělání, jež se vztahuje k životnímu prostředí, tedy soubor poznatků, dovedností, vyznávaných hodnot, které vedou ke schopnosti realizování praktických akcí a rozvíjení informovaného zájmu o životní prostředí.

Klíčové kompetence:

Realizaci EVVO chceme v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání ZŠ a MŠ Kamenice podpořit u žáků rozvoj a prohlubování těchto kompetencí:

a) kompetence k učení

žák:

- využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie

- uplatňuje tvořivost při samostatném získávání informací a jejich prezentaci v oblasti trvale udržitelného rozvoje
- získané informace třídí a systematizuje, efektivně je využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a v reálném životě
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a vytváří si komplexní pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- kriticky přistupuje k výsledkům vlastní práce, dokáže provádět sebekontrolu a sebehodnocení

b) kompetence k řešení problémů

žák

- vnímá problémové situace týkající se životního prostředí, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách
- k řešení problémů využívá tvořivost, vlastní úsudek i zkušenosti
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů, získané informace využívá k objevování různých variant řešení, pracuje při tom samostatně
- kriticky myslí, je schopen obhájit svá rozhodnutí důležitá pro trvale udržitelný rozvoj

c) kompetence komunikativní

žák

- dokáže se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně
- účinně se zapojuje do diskuze o problematice životního prostředí, dokáže obhájit svůj názor a vhodně argumentuje
- přemýšlí nad různými texty a záznamy, dokáže z nich vybrat podstatné informace a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení do péče o trvale udržitelný rozvoj

d) kompetence sociální a personální

žák

- účinně pracuje ve skupině s ostatními žáky při nejrůznějších aktivitách
- aktivně využívá kooperativní a komunikační dovednosti jako nástroj pro řešení problémů životního prostředí
- respektuje různá hlediska a názory, oceňuje zkušenosti druhých při řešení dané problematiky

e) kompetence občanské

žák

- poznává přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, chápe příčiny a následky jejich poškozování a rozumí jedinečnosti svého regionu a jeho potřebám
- orientuje se ve vývoji vztahu člověka a přírody, dokáže se poučit z problémů životního prostředí od minulosti až po současnost a v tomto kontextu pak dokáže uvažovat o budoucnosti
- jedná zodpovědně vůči přírodě a prostředí v každodenním životě, aktivně a kvalifikovaně se účastní ochrany životního prostředí, zapojuje se do tradičních akcí školy i obce souvisejících s trvale udržitelným rozvojem
- uvažuje v souvislostech, vnímá závislost rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí, dokáže rozumět zákonitostem biosféry, ekonomické, sociální a ekologické provázanosti světa, problémům životního prostředí z globálního i lokálního hlediska a jejich příčinám
- projevuje pokoru, úctu k životu ve všech jeho formách a k hodnotám, které neumí vytvořit člověk, oceňuje svébytnou hodnotu a krásu přírody a krajiny, vnímá a je schopen hodnotit různé postoje k postavení člověka v přírodě a k chování člověka vůči přírodě
- ohleduplně jedná s handicapovanými, starými a nemocnými lidmi
- dokáže poskytnout pomoc při úrazech a živelných pohromách

f) kompetence pracovní

žák

- osvojuje si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňuje je v každodenním životě
- odpovědně a ekonomicky nakládá s přírodními zdroji a odpady v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje, snaží se minimalizovat negativní vlivy na životní prostředí

- důsledně dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví
- odpovědně přistupuje k plnění povinností a termínů dokončení úkolů
- seznámí se s ekologicky šetrnými výrobky, biopotravinami a ekologickým zemědělstvím
- pracuje s informačními technologiemi
- dokáže prezentovat výsledky své i výsledky skupiny

Dlouhodobé záměry školy v oblasti EVVO:

1. Prosazovat environmentální výchovu ve všech oborech a vyučovacích předmětech, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti environmentální výchovy
2. Vést žáky k nabytí vědomostí, schopností a připravenosti ekologicky myslet a jednat.
3. Vychovávat žáky k ochraně zdraví, prostředí, přírodních a kulturních hodnot Země, vést ke zdravému životnímu stylu.
4. Organizovat praktické činnosti v oblasti ekologie – třídění odpadu ve třídách, péče o zeleň ve škole i v okolí školy, sběr papíru, šetření vody a energie.
5. Spolupráce školy s rodiči, veřejností, obcí, podnikateli a médii v utváření odpovědných postojů k životnímu prostředí.
6. Ochrana přírody, ochrana životního prostředí před znečištěním, seznámení s ohroženými druhy organismů a péče o ně
7. Výchova k úctě k životu ve všech jeho formách

Prostředky k dosažení dlouhodobých cílů:

- různé formy výuky v jednotlivých předmětech, využití internetu a výukových programů – prolínání EVVO všemi vyučovanými předměty
- využívání přírodních látek ve výuce
- ekologické expedice, hry, soutěže, projekty a projektové dny
- vzdělávání učitelů v oblasti environmentální výchovy
- školní pozemek – vysazování zeleně, zřízení přírodní učebny
- přednášky, školení, semináře, exkurze, zájezdy, tematické vycházky, školní výlety
- spolupráce s Úřadem městyse Kamenice, s rodiči a místními firmami
- využívání center ekologické výchovy (Chaloupky), výukové programy muzeí a zoologických zahrad
- výstavy, nástěnky, prezentace
- zájmová činnost žáků, podpora trávení volného času v přírodě

Materiální podpora:

Ve škole jsou k dispozici počítače s připojením na internet v kabinetech, učebnách a v odborné učebně PC, televize, video – a DVD přehrávače, dataprojektory, interaktivní tabule.

V kabinetech, žákovské a učitelské knihovně jsou uloženy knihy, časopisy, CD, DVD, videa s environmentální tematikou, k dispozici jsou výukové programy.

Ve všech prostorách školy je květinová výzdoba. V učebnách a na chodbách jsou umístěny nádoby na tříděný odpad (papír, plasty, sklo, kov, elektroodpad, baterie, ostatní odpad).

Školní pozemek je využíván k výuce i odpočinku. Část pozemku tvoří dvě hřiště a prolézačky, část je využívána k výuce pracovních činností.

Spolupráce:

- s centry EVVO: žáci školy se pravidelně účastní výukových programů v SEV Chaloupky u Kněžic.
- s Úřadem městysu Kamenice: úklid veřejných ploch v obci, propagace šetrného způsobu života na veřejných místech v obci, modernizace budovy a vybavení, exkurze do čističky odpadních vod
- s rodiči, veřejností, okolními firmami: škola pořádá dvakrát ročně sběr starého papíru, průběžně sběr víček od PET lahví, baterií a elektroodpadu
- s ČSOP Jihlava a sdružením Mokřady – ochrana a management při realizaci záchranných transferů obojživelníků

Dlouhodobý plán aktivit EVVO:

Činnost	Ročník, vyučující	Termín plnění
zařazení EVVO do plánů výuky v jednotlivých předmětech a případné aktualizace	všechny ročníky všichni vyučující	září
výukové pobyty v SEV Chaloupky	6. – 8. ročník učitelé přírodopisu + třídní učitelé	říjen březen
prolínání EVVO všemi předměty	všichni učitelé	v průběhu roku
výuka přírodopisu na 2. stupni podle učebních osnov ekologického přírodopisu	6. – 9. ročník učitelé přírodopisu	celoročně
soutěže v jednotlivých předmětech obsahující environmentální tematiku (olympiády, Pythagoriáda, matematický Klokán, Zlatý list, PO očima dětí,...)	vyučující v příslušných předmětech	v průběhu roku
Využití programu Les ve škole – škola v lese	přírodovědný kroužek 1.stupeň	v průběhu roku
spolupráce se sdružením pro ekologickou výchovu TEREZA	učitelé přírodopisu + další zájemci	celoročně
Projekt GLOBE	učitelé přírodopisu + žáci 2. stupně	celoročně
Recyklohraní	žáci + učitelé	celoročně
sběr víček z PET lahví, starého papíru, léčivých bylin, elektroodpadu a baterií, pomerančové a citronové kůry školní systém třídění odpadů – sklo, plasty, kov, papír	všichni žáci + učitelé	v průběhu roku
školní exkurze	vyučující předmětů a ročníků	v průběhu roku
protidrogová prevence	Protidrogový koordinátor + všichni učitelé	celoročně
projektové dny, využívání pracovních listů s ekologickou tematikou	všichni učitelé	celoročně
předvánoční jarmark – příprava konání	žáci + učitelé	listopad prosinec
výtvarné aktivity, slohová cvičení na ekologické téma	učitelé Čj, Vv, Pč	celoročně
pobyt v přírodě, zdravotní tematika	všichni učitelé	září, červen
záchranný transfer obojživelníků	žáci 4. – 9. ročníku učitelé přírodopisu	březen duben
ekologické nástěnky, využívání dnů významných pro	žáci + učitelé	celoročně

životní prostředí ve výuce		
školní výlety	1. – 9. ročník	květen, červen
škola v přírodě	1. stupeň	červen
školení a vzdělávání učitelů v oblasti EVVO	koordinátor EVVO + zájemci	v průběhu roku

Zařazení témat environmentální výchovy do plánu učiva v jednotlivých předmětech:

1. stupeň

1. ročník

MATEMATIKA

- rozlišování jednotlivých geometrických tvarů – geometrie kolem nás
- praktické příklady s přírodninami
- slovní úlohy spojené se zdravou výživou a pohybem

ČESKÝ JAZYK

- četba příběhů, ukázek a pohádek s přírodní tematikou
- dramatizace nevhodného lidského chování v přírodě
- hry se slovy o přírodě a životním prostředí

PRVOUKA

- práce s učebnicí Já a můj svět z nakladatelství Nová škola
- vliv životního prostředí na mezilidské vztahy
- vztah k lidem, okolí, přírodě
- ohrožení přírody konzumním životem člověka
- proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích
- vycházky do přírody
- práce s přírodními materiály
- péče o své zdraví, znalost správných zásad prevence úrazů, péče o tělo a výživu
- poskytnutí pomoci druhým
- třídění základních druhů odpadů

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

- proměny přírody během roku zachycené pomocí kresby přírodninami
- výrobky vytvářené s využitím přírodních materiálů
- při vycházkách pozorování přirozené barevnosti a pestrosti přírody

HUDEBNÍ VÝCHOVA

- písničky s přírodní tematikou
- používání hudebních nástrojů z přírodních materiálů

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- cvičení a soutěže v přírodě
- kolektivní hry zaměřené na vzájemnou kooperaci a pomoc
- procvičení psychomotoriky pomocí cílených aktivit a s využitím speciálních pomůcek

PRACOVNÍ ČINNOSTI

- práce s přírodními materiály
- využívání již jednou použitých materiálů

2.ročník

ČESKÝ JAZYK

- hry se slovy, která se týkají přírody, životního prostředí
- vysvětlování neznámých pojmů
- psaní slohových prací
- povídání o vztahu dětí k přírodě, ke všemu živému
- řešení otázek
- čtení příběhů

MATEMATIKA

- řešení matematických úloh (třídění odpadu, šetření,...)

PRVOUKA

- proměny přírody na podzim, v zimě, na jaře, v létě
- zapisování počasí
- živočichové ve volné přírodě (jak se o ně staráme,...)
- zelenina, ovoce, zemědělské plodiny, stromy
- péče o pokojové rostliny
- náš domov a okolí (jak se o něj staráme)
- třídění odpadu
- potraviny a výživa
- hospodářská zvířata
- rostliny a živočichové na louce, na poli, v lese, u lesa, u vody a ve vodě

VÝTVARNÁ VÝCHOVA A PRACOVNÍ ČINNOSTI

- kresba a malba proměn přírody, životního prostředí
- práce s přírodním materiálem

HUDEBNÍ VÝCHOVA

- písničky s přírodní tematikou
- hudební nástroje z přírodních materiálů

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- pohyb na čerstvém vzduchu a v čistém prostředí

3. ročník

ČESKÝ JAZYK

- slohové práce s tematikou prostředí
- významové okruhy
- využití článků v čítance, v knihách

MATEMATIKA

- slovní úlohy s přírodovědnou tematikou

PRVOUKA

- projekt Poznej a chraň
- projekt Les ve škole – škola v lese
- čtyři roční období – vycházky a vysvětlování
- ekosystémy – vztahy a souvislosti mezi rostlinami a živočichy
- výživa a nákupy
- živočichové ve volné přírodě, domácí a hospodářská zvířata

VÝTVARNÁ VÝCHOVA A PRACOVNÍ ČINNOSTI

- práce s přírodními materiály
- naše životní prostředí a krása přírody kresbou i malbou

HUDEBNÍ VÝCHOVA

- písničky s přírodní tematikou

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- pohyb na čerstvém vzduchu

4. ročník

MATEMATIKA

Slovní úlohy z lesa = řešení slovních úloh s přírodní tematikou

ČTENÍ

Co padá z nebe – povídání si o znečišťování ovzduší a o možnostech nápravy.

PŘÍRODOVĚDA

Podzim – Jak pomáháme přírodě na podzim (hrabání listí, sklizeň ovoce a zeleniny, úprava polí a zahrádek, sběr plodů pro zimní přikrmování živočichů...)

Společenstva živých organismů - Důležitost ochrany zeleně pro život na Zemi.

- Základní podmínky pro život
- Potravní vazby

Vzdělání je sladký plod hořkého kořene

- Společenstva okolí lidských obydlí** – Druhy rostlin a živočichů, kteří se vyskytují v okolí lidských obydlí. Způsoby, jak jim člověk může vytvořit vhodné podmínky pro život (neníčit hnízda...)
- Společenstva polí** – Rozdíl mezi rostlinami kulturními a planými, jednoletými, dvouletými a vytrvalými. Užitek hospodářských plodin pro člověka. Kresba těchto plodin.
- Živočichové polí – způsoby, jak chránit některé druhy (zajíc, koroptev...)
- Společenstva vod** – Rostliny našich vod – druhy rostlin vázané na vodu, možnost jejich rozšiřování, ochrana (rákos obecný, leknín bílý,...)
- Živočichové našich vod – druhy vázané na vodu, chráněné druhy, způsoby rozmnožování ryb a obojživelníků, způsoby ochrany živočichů.
- Společenstva lesů** – Význam lesů, lesních rostlin, plodů a živočichů pro člověka.
- Život v zimní přírodě** – Jak přezimují různé druhy rostlin a živočichů, jak můžeme jednotlivým druhům pomoci (přikrmovat ptáky a zvěř, neníčit zimní skryše živočichů, popřípadě přikrývat některé druhy rostlin chvojím...)
- Horniny a nerosty** – Poznávání některých druhů hornin a nerostů, jejich význam pro člověka.
- Význam energetických zdrojů, jejich vyčerpatelnost. Náhradní zdroje energie (Slunce, vítr, voda...)
- Rostliny a živočichové na jaře** – Poznávání některých druhů rostlin a jejich částí. Význam rostlin pro člověka a živočichy, způsoby jejich pěstování a ochrany.
- Jarní činnosti živočichů – stavba ptačího hnízda.
- Domácí zvířata a jejich chov** – Mít zodpovědnost vůči zvířeti, zajistit mu vhodné podmínky pro život.
- Člověk a příroda** – Zopakování významu půdy, lesů, vod. Jak chránit přírodu – skupinová práce (chráněné rostliny a živočichové, nevypalovat trávu, neznečišťovat přírodu, udržovat čistotu v okolí bydliště...)

VLASTIVĚDA

- Naše vlast** – poloha ČR, členění území, kraje, státní symboly, demokracie – vytváření vztahu ke své vlasti a svému okolí. Mít potřebu svoji zemi chránit a rozvíjet.
- typy krajiny, vodstvo, povrch ČR, počasí a podnebí, půda a zemědělství – uvědomit si vliv člověka na tyto jevy a zároveň jeho závislost na nich.
- Nerostné bohatství, průmysl** – Význam nerostných surovin a jejich vyčerpatelnost
- Vliv průmyslové výroby na přírodu.
- Lidská generace, naši předkové** – Krajina přírodní a kulturní, soužití člověka s přírodou dříve a nyní.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

- Využití přírodních materiálů** – frotáže, tiskátka z brambor, listí...
- Přírodní a ekologické náměty** – strom, zimní krajina, stopy zvířat – tisk z koláže, barvy jara, co všechno najdeš v lese, ovoce, vodní svět...

HUDEBNÍ VÝCHOVA

- Písničky s přírodní tematikou** – vztah k přírodě
- Hudební nástroje** – využití přírodních materiálů

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Pohyb na čerstvém vzduchu a v čistém prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI

Využití přírodních materiálů – listy, mech ořechy, kaštiny, jeřabiny – tvorba zvířátek, korálů, draka, ozvláštnění desek na výkresy...

Použití odpadních materiálů – krmítko z plastové lahve, nádoba na tužky z ruličky od toaletního papíru, nebo plechovky, výroba ručního papíru, svíček...

5. ročník

ČESKÝ JAZYK

Slohové práce o životním prostředí

Vysvětlování cizích slov souvisejících s touto oblastí

Články z čítanky, které se týkají životního prostředí

MATEMATIKA

Slovní příklady

Jednotky objemu, hmotnosti, plochy, délky i času

Číselná osa, grafy, diagramy

PŘÍRODOVĚDA

Nerosty a horniny, obnovitelné a neobnovitelné zdroje

Jedinečnost planety Země ve vesmíru

Nutnost rovnováhy v ekosystémech

Recyklace a třídění odpadů

ČOV, znečištění vodních zdrojů, ovzduší apod.

Energie a její zdroje

Chráněné druhy rostlin a živočichů

VLASTIVĚDA

Chráněné oblasti – ČR, Evropa

Významná naleziště surovin v regionech ČR a v Evropě

Důsledky výroby, služeb, obchodu, zemědělství, lesního hospodářství aj. na živ.prostředí

Historické aspekty způsobů ochrany krajiny v minulosti

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Zvuky přírody, hudba,

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Péče o přírodu v rámci turistických akcí i výletů

PRACOVNÍ ČINNOSTI

Pěstitelství

Vztah člověka k životnímu prostředí (práce s půdou, přírodninami apod.)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vytváření uměleckých děl z přírodnin

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Využití PC k získání veškerých podstatných informací z environmentální oblasti

2. stupeň

ČESKÝ JAZYK

Environmentální tematiku (zejm. témata - lidské aktivity a problematika životního prostředí; vztah člověka k životnímu prostředí) lze zařadit téměř do každé hodiny českého jazyka zaměřené na jazykovou výchovu, komunikační a slohovou výchovu i literární výchovu.

A) Jazyková výchova – všestranné jazykové rozborů (texty s ekologickou tematikou)

B) Komunikační a slohová výchova – využití při tvorbě různých slohových útvarů:

6. ročník

- popis pracovního postupu (výroba recyklovaného papíru)
- zpráva, oznámení (sběr papíru)
- výpisky, výtah (např. z učebnice Př, Z)

7. ročník

- líčení přírody
- výtah (např. z učebnice Př, Z, odborné lit.)

8. ročník

- subjektivně zabarvený popis
- výklad, výtah, úvaha (ŽP a jeho ochrana)

9. ročník

- výklad, výtah, úvaha, proslov, diskuse, publicistické útvary

C) Literární výchova – využití v četbě literárních děl

6. ročník

- Svět lidí a svět zvířat
- Dobrodružné příběhy s dětským hrdinou (příroda a dobrodružství)

7. ročník

- Dobrodružná literatura (vztah člověka k přírodě)

8. ročník

- Sci-fi (problematika ŽP dnes a v budoucnosti)

9. ročník

- Jak vychovávat vychovatele
- Vize a Fantazie (příroda a dobrodružství)

ANGLICKÝ JAZYK

V učebnicích anglického jazyka, které se používají v naší škole (zvláště na 2. stupni), jsou přímo předkládána témata, která řeší problematiku životního prostředí, anebo taková, kde je možno tuto problematiku připomenout.

6. – 8. ročník

Projekty na téma Zvířata v ohrožení

Znečišťování životního prostředí – výhody a nevýhody při používání automobilů

Životní prostředí na vesnici a ve městě, v různých částech Anglie i České republiky

Deštné pralesy – domov pro mnoho druhů živočichů a rostlin, jejich využívání i zneužívání

Seznámení se s životními podmínkami původních obyvatel Ameriky a Austrálie

Sluneční soustava, velikosti planet a meziplanetární vzdálenosti

9. ročník

Věda a technologické postupy, chemické prvky

Výchova ke zdravému životnímu stylu

Popis výrobního postupu

RUSKÝ JAZYK

8. – 9. ročník

Využití volného času – volnočasové aktivity v přírodě

Volba povolání – povolání spojené s ochranou životního prostředí

DĚJEPIS

Vztah člověka k přírodnímu prostředí, dopad těžby surovin na přírodu.

Příroda a první civilizace.

Historické památky.

Dopad průmyslové revoluce na přírodu.

Stupňující se zásahy člověka do přírodního prostředí.

6. ročník

Sepětí člověka s přírodou v pravěku, využívání přírody, ne drancování.

Sahara, kvetoucí kraj.

Kolébka civilizace – vznik zemědělství. Důmyslnost, vynálezy, odlišnosti.

Stavby bez pohonných energií.

Války, vojenská tažení, plenění, pustošení měst i okolní krajiny.

7. ročník

Historické památky ve středověku, jejich zachování.

Asijské a americké kultury, negativní zásahy Evropanů do přírody.

Doly na zlato, stříbro, plantáže, nucené práce, dovoz otroků.

Kočovníci a jejich život.

Středověká kolonizace – trojpolní systém.

Války – stoletá, husitské války, třicetiletá, války s Turky.....ničení, pustošení.

Mor- černá smrt- vymírání vesnic i měst....vliv na krajinu-vylidňování..

Rozvoj techniky.

8. ročník

Století vědy, nové objevy a vynálezy. Rozvoj dopravy.

Proměny venkova, měst, jejich rozrůstání.

Manufaktury, továrny, znečišťování ovzduší, řek.

Průmyslová revoluce, její dopady na člověka i životní prostředí.

Pronikání člověka na póly, vrcholy hor. Kořistění v Africe, Asii, Americe.

Technicko-vědecká revoluce. Elektřina, chemie, automobilismus, letectví.

První světová válka – zákopy, masové hroby, použití nových zbraní... plyn, válka na moři.

9. ročník

Technické vynálezy a životní prostředí.

Zásahy do přírody za válek a po válce. Holocaust- ničení lidí i životního prostředí.

Druhá světová válka – válčiště po celém světě- země, voda, vzduch.

Kolektivizace zemědělství,

Globalizace. Ekologická krize. Udržitelný rozvoj.

Nepříznivé životní podmínky. Škodlivé působení člověka- zplodiny, kyselé deště, postřiky....

Udržení kulturní krajiny. Dotace.

Národní parky, rezervace, chráněné krajinné oblasti. Ochránci přírody.

OBČANSKÁ VÝCHOVA

Přehled témat vhodných pro začlenění enviromentální výchovy (zejm.– vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy ŽP):

6. ročník

Naše škola, obec - život v naší škole, příležitosti zájmové činnosti v naší obci, místní tradice; naše obec v minulosti a současnosti, správní orgány obce, jejich funkce a úkoly, záležitosti obecního zájmu

Náš region, kraj, naše vlast - náš region v minulosti a přítomnosti; regionální zvláštnosti, tradice, zvyklosti; vztah k vlasti; národní bohatství – přírodní a kulturní památky, jejich ochrana; rok v jeho proměnách a slavnostech

Kulturní dědictví - ochrana kulturního dědictví

Život ve společnosti - začleňování člověka do společnosti; společenské vztahy, hodnoty a normy; význam lidské spolupráce

7. ročník

Člověk a morálka - mravní rozhodování a odpovědnost, význam osobní kázně a sebekontroly v soukromé i veřejném životě

Člověk a lidská práva - rovnost a nerovnost lidí

8. ročník

Majetek, vlastnictví a hospodaření - peníze a majetek v životě člověka, majetková nerovnost; racionální způsoby hospodaření s přírodními zdroji,

bohatství

přírodní a kulturní

Člověk a pracovní život - zodpovědnost, pracovní prostředí

Stát a hospodářství - lidské potřeby a spotřeba; podnikání, neziskové organizace; hospodářská politika státu

Člověk a občanský život - člověk jako občan, neoddělitelnost práv a povinností; smlouvy – význam

a využití

9. ročník

Člověk a právo - úloha práva v životě člověka; právní norma, zákon, jejich dodržování a porušování

Nadnárodní společenství - evropská integrace, mezinárodní spolupráce, mezinárodní obchod

Globalizace, globální problémy lidstva - významné planetární problémy, způsoby řešení na národní a mezinárodní úrovni; vztah kultury a přírody,
- odpovědnost člověka za osud naší planety; důsledky lidských zásahů do přírody – vyčerpávání přírodních zdrojů, porušování přírodní rovnováhy aj.
- problémy osídlování – devastace ŽP, zakládání skládek,
odpady aj.;
- problémy přelidnění; účinky industrializace měst;
- problémy konzumní společnosti atd.

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Environmentální výchovu (konkrétně vliv prostředí na zdraví člověka, vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví a zdraví ostatních) lze realizovat v těchto tématech:

7. ročník

Zdraví člověka - péče o zdraví, osobní hygiena, proměny životního stylu v důsledku rozvoje Civilizace

- režim dne, biorytmy a negativní vlivy prostředí
- handicapovaní spoluobčané, kvalita života

Výživa a zdraví - posouzení stravovacích zvyklostí v rodině s ohledem na zásady zdravé výživy, zdravý jídelníček, šetrné zacházení (výběr potravin z hlediska zdravé výživy, ekologické náročnosti, vzniku odpadu, místních zdrojů, využití školní zahrady)

- zdravou výživou proti civilizačním chorobám
- alternativní výživové směry

Prevence zneužívání návykových látek - pozitivní životní cíle a hodnoty

8. ročník

Puberta a reprodukční zdraví - vliv životního prostředí na reprodukční zdraví
- hygiena tělesná i duševní

Pohlavně přenosné nemoci - AIDS, syfilis, kapavka, hepatitida a další

- zdroje infekce, léčba
- příčiny šíření – vliv prostředí
- prevence – bezpečné a zodpovědné chování

Zdravé těhotenství - zdravá výživa v těhotenství

- škodlivé vlivy na těhotenství (prostředí, potraviny, infekční choroby, stres, návykové látky, ...)

Zdraví dětí - nebezpečné a jedovaté rostliny v bytě

- nebezpečí úrazů dětí v domácnosti, venku, v dopravním provozu
- škodlivé látky v potravinách
- zdravá výživa
- dětské nemoci – prevence, léčba, příčiny šíření – vliv prostředí
- autodestruktivní závislosti (drogy, alkohol, gamblerství, další závislosti)

ZEMĚPIS

6. ročník

Vesmír - podmínky života na Zemi a jiných planetách, vliv znečištění vesmíru na život na Zemi, roční období – změny v přírodě

Krajinná sféra Země - ochrana fauny a flory Země, základní podmínky pro život

Oceány a moře - čistota vod, jejich ochrana před znečištěním, Den Země – čištění potoka a jeho okolí, význam vodních živočichů

Litosféra - mít potřebu udržovat kolem sebe pořádek a čistotu, nevyhazovat odpadky, naučit se upozorňovat okolí

Atmosféra - klimatické změny, ekosystémy, kvalita ovzduší, jak můžeme přispět ke zlepšení ovzduší

Hydrosféra - opakování čistoty vod, významu vodních živočichů, chráněných druhů, vodních rostlin

Pedosféra - oteplování, vznik pouští, různé druhy půd, pozorování a rozbor půdy - co tam patří a co nepatří, eroze půdy a jak jí zabránit, sekání trávy, zákaz vypalování, odplevelování zahrádek....

Biosféra - význam lesů, lesních rostlin, plodů a živočichů pro člověka, zimní příkrmování ptáků a zvěře, přikrývání některých druhů rostlin, význam zakládání tzv. biozahrádek – vysazování keřů pro hnízdění ptáků, hromady kamení pro ještěrky

7. ročník

Polární oblasti - seznámení s globálními problémy, které těmto oblastem hrozí – tání ledovců..., podmínky života

Zeměpis světadílů - využívání přírodních zdrojů, jejich vyčerpatelnost, životní podmínky pro osídlení, možnost ohrožení podmínek pro život,...

8. ročník

Evropa - hospodářská vyspělost států - různý stupeň znečištění ovzduší, ochrana – katalyzátory, odsiřování komínů, ... velké množství odpadků, třídění recyklace, působit přes žáky na rodiče a vést je ke snižování produkce odpadu a znečišťování životního prostředí, vodních toků apod., obnova krajiny po těžbě surovin,...

Společenské a hospodářské složky v krajině - vliv hospodářství na krajinu a životní prostředí, ochrana přírody, obnova krajiny po těžbě

surovin

- vliv přírodních podmínek na osídlení

9. ročník

Přírodní poměry ČR - stav přírody, ochrana, předpoklad jejího vývoje, ...

Hospodářské poměry ČR - vliv hospodářství na životní prostředí – těžba, průmyslové závody, doprava, cestování, ...

Oblasti ČR - stav životního prostředí, obnova zdevastované krajiny, ochrana fauny a flory, ...

MATEMATIKA

6. ročník

- slovní úlohy s ekologickou tematikou (přirozená a desetinná čísla)

- tvary kolem nás (trojúhelník, čtverec, obdélník, osová souměrnost, úhly)

- stavby, technika, bydlení, hospodářství (obvod a obsah obdélníka a čtverce, povrch a objem

krychle a kvádrů, dělitelnost přirozených čísel)

7. ročník

- praktické úkoly a slovní úlohy s tematickým zaměřením na prostředí, ve kterém člověk žije (zlomky, celá čísla, poměr, měřítko plánu a mapy, přímá a nepřímá úměrnost, procenta)
- tvary kolem nás (shodnost, středová souměrnost, čtyřúhelníky)
- stavby, technika, bydlení, hospodářství (obsah a obvod čtyřúhelníků, objem a povrch kolmých hranolů)

8. ročník

- historický vývoj matematických poznatků
- praktické úkoly a slovní úlohy s tematickým zaměřením na prostředí, ve kterém člověk žije: Vesmír, Země, příroda, stavby, technika (Pythagorova věta, obvod a obsah kruhu, kruhové výseče a úseče, válec, úlohy řešené rovnicemi)
- základy statistiky – úlohy z praxe zaměřené na okolní prostředí (grafy, tabulky, aritmetický průměr)

9. ročník

- historický vývoj matematických poznatků
- praktické úkoly a slovní úlohy s tematickým zaměřením na ekologii a zdravou životosprávu (úlohy o směsích, o pohybu, o společné práci, příklady ze skutečného přírodního i kulturního prostředí člověka řešené rovnicemi, člověk a technika, člověk a vesmír, ...)
- funkce: příklady závislostí v běžném životě (práce s daty – tvorba tabulek a grafů, čtení údajů z grafů a tabulek, sestavování vlastních úkolů, ...)
- základy finanční matematiky – úkoly z praxe zaměřené na okolní prostředí
- podobnost mnohoúhelníků v reálném světě
- goniometrické funkce – příklady z praxe
- jehlan, kužel, koule kolem nás – objemy, povrchy
- základy rýsování – technika, umění

PŘÍRODOPIS

Výuka probíhá podle učebnice Ekologický přírodopis, upravené podle osnov vzdělávacího programu

ZÁKLADNÍ ŠKOLA – enviromentální výchova je obsažena ve výuce po celý rok.

6. ročník

- Ekosystémy** - les (les v našich podmínkách, produkční a mimoprodukční významy lesa)
 - rybník
 - travní porosty
- důležitost organismů pro člověka, vliv rostlin a živočichů na životní prostředí
- potravní řetězce, potravní pyramidy
- význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, vliv člověka na soužití s ostatními organismy
- biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, ohrožování a ochrana u nás)
- příroda v okolí Kamenice

Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy)

7. ročník

Ekosystémy - okolí lidských sídel (sady a ovocné zahrady, zelinářské zahrady, okrasné zahrady

a sídlištní zeleň, rumiště a okraje cest)

- liská sídla (organismy provázející člověka, organismy člověkem pěstované a chované)
- cizokrajné ekosystémy (tropické deštné lesy, savany a stepi, vody teplých krajín a jejich okolí, polopouště a pouště, tundry a polární oblasti, moře a oceány)
- ochrana rozmanitosti přírody
- potravní řetězce
- vliv činnosti člověka na ekosystémy, změny krajiny, ohrožení přírody
- význam organismů pro hospodářství

Stavba a činnost těl organismů – rostliny, bezobratlí – společný buněčný základ s člověkem

8. ročník

Obratlovci - stavba a činnost těl

- chování obratlovců
- ochrana obratlovců

Člověk - stavba a činnost těla

- průběh lidského života
- zdraví a nemoc
- lidská populace
- životní prostředí člověka
- společný buněčný základ člověka a ostatních obratlovců
- lidské odlišnosti
- člověk ovlivňuje své prostředí, prostředí ovlivňuje člověka

9. ročník

Vědy o Zemi

- Země ve vesmíru
- vývoj člověka a jeho vliv na přírodní prostředí v jeho etapách vývoje

- historický vývoj poznávání přírody
- půda
- voda v životním prostředí, hlavní rizika znečištění vod
- vzduch, skleníkový efekt, ozón, znečištění ovzduší
- tvorba krajiny, chování člověka v krajině
- přírodní katastrofy, povodně, sucha, globální oteplování
- biosféra (rozmanitost ekosystémů, biodiverzita na Zemi i v naší republice)
- ochrana naší přírody
- přírodní zdroje (surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření
 - s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- odpady a příroda

V hodinách se využívá odborné literatury, práce se sbírkami rostlin, živočichů, nerostů a hornin, videa, výukových programů v počítačových pracovnách, využívá se vycházek, exkurzí, výletů, žáci zpracovávají referáty,

FYZIKA

6. ročník

Látky pevné, kapalné a plynné – změny skupenství, počasí, srážky – pokusy, vyvození závěrů

Elektrické vlastnosti látek - vodiče a nevodiče – pokusy, bezpečnost a ochrana při práci s elektro-

spotřebiči, úspora el. energie – video, ...

Teplota - způsoby úspory tepel. energie, únik tepla, zateplování, ...

7. ročník

Těžiště – silniční doprava, rozložení nákladu, škody na komunikacích – vlastní pozorování, beseda

Rychlost rovnoměr. a nerovnoměr. pohybu – měření dráhy a času – výpočet rychlosti aut jedoucích kolem školy – dodržování rychlosti

v obci

– lab. práce

Tření - škodlivé a užitečné, údržba strojů a jiných zařízení – opotřebení, prodloužení trvanlivosti, údržba cest při náledí, ...

Atmosferický tlak – předpověď počasí, měření a pozorování teploty, tlaku a směru větru – projekt,

exhalace, hlavní znečišťující látky a boj proti nim ...

8. ročník

Tepelná výměna – tepelné izolace, šetření energií, zabezpečení tepelných úniků z domů

Změny skupenství - globální oteplování, skleníkový efekt, příčiny, jak mu zabránit, změny skupenství v atmosféře, šetření vodou, význam anomálie vody pro přírodu

Zvukové jevy - nadměrná hladina zvuku, dopad na náš sluch, jak se bránit

Počasí kolem nás - znečištění atmosféry, vliv na počasí, ozonová díra, skleníkový efekt, škodlivý vliv

UV záření, freony, projekt – měření některých meteorologických prvků, vyhodnocení

9. ročník

Zrcadla - využití zrcadel v alternativních zdrojích energie, sluneční elektrárny, výhody a nevýhody

Vedení el. proudu v kapalinách, plynech a polovodičích - el. energie jako ekol. zdroj energie, šetření

el. energií, používání žárovek, zářivek
a úsporných žárovek

Výroba a přenos el. energie - druhy elektráren, vliv na životní prostředí, alternativní zdroje, exkurze

do vodní elektrárny

Jaderná energie - jaderné elektrárny, výhody a nevýhody, vliv na životní prostředí, exkurze do JED

CHEMIE

8. ročník

Význam chemie pro společnost – dopady chemického průmyslu na životní prostředí

Směsi – odpadní vody (návštěva čistírky odpadních vod), sledování spotřeby vody v domácnosti

(týdenní projekt), smog

Chemické prvky – recyklace a třídění odpadů (kovy a nekovy), nebezpečný odpad - těžké kovy

Oxidy a halogenidy – skleníkový efekt, kyselá deště, diskuze o vhodnosti posypové soli

Kyseliny a hydroxidy – vliv kyselého deště na životní prostředí, užití přírodních indikátorů, měření

pH různých látek (vodních zdrojů v okolí)

9. ročník

Redoxní reakce – vznik koroze a vlivy, které působí na vznik koroze, využití železa jako druhotné

suroviny, sběrné dvory pro skladování nebezpečného odpadu (suché články a akumulátory)

Uhlovodíky – ropa, zemní plyn, uhlí a vztah k životnímu prostředí (ropné tankery, spalování uhlí),

využívání různých paliv z ekologického hlediska, alternativní zdroje paliv
(katalyzátory u aut, bezolovnaté benzíny)

Deriváty uhlovodíků - zdravý životní styl, alkohol a jeho účinky na lidský organismus, výhody a nevýhody plastů, mýdel a saponátů, výroba papíru (recyklace)

Chemie ve společnosti – suroviny druhotného rázu, recyklace, příklady bezodpadových technologií,

zneužívání drog, znečišťování přírody, udržitelná rovnováha v přírodě

HUDEBNÍ VÝCHOVA

6. – 9. ročník

Prapůvod vzniku hudby (hudba – rámus)

Krása přírody odrážející se v lidové písni, vztah člověka k přírodě, citlivý přístup k okolní krajině, vnímání krásy, láska k místu, kde žijí

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

6. ročník

- pravěké a starověké umění – vliv přírody a prostředí na tvorbu člověka
- proměny krajiny během roku
- tvorba z přírodních materiálů – spojení s přírodou
- barvy a tvary – inspirace přírodou
- výtvarné zachycení živé i neživé přírody
- město, technika, předměty denní potřeby – prostředí vytvořené člověkem
- Den Země, svátky v roce

6. ročník

- přírodní motivy znázorněné různými technikami
- využití přírodních materiálů v dekorativní tvorbě
- svátky v roce
- Země a člověk ve Vesmíru
- zpracování odpadních materiálů při výtvarných činnostech
- středověké a renesanční umění – vztah člověka k přírodě

8. ročník

- změny krajiny v průběhu roku
- svátky v roce
- Den Země – plakát
- člověk a technika – inspirace přírodními nebo odpadními materiály
- umění romantismu – inspirace přírodou

9. ročník

- barvy a tvary – inspirace přírodou
- tvorba z přírodních materiálů – spojení s přírodou
- moderní umění – člověk ovlivňuje své prostředí a prostředí ovlivňuje člověka
- perspektiva
- užité umění, grafika
- svátky v roce

Všemi vyučovacími hodinami se prolíná šetření materiálem a vodou, třídění odpadu, udržování pořádku. Využíváme přírodní materiály, ale i odpadní materiály. Každý rok zasíláme výkresy do celostátní soutěže Požární ochrana očima dětí.

PRACOVNÍ ČINNOSTI

6. – 9. ročník

Dívky:

- udržování estetického prostředí školy, ochrana okrasných dřevin, trávníku, cest v okolí školy
- sběr a třídění odpadu, zájem o jeho ekologickou likvidaci
- úspory elektrické energie, vody, materiálu, potravin
- práce s přírodními materiály
- příprava potravin, stolování, výzdoba interiéru

Chlapci:

- výsadba zeleně v okolí školy a následná péče o ni
- kompostování bioodpadů pocházejících ze zatravněných ploch v okolí školy a školní zahrady
- vytváření a management prostorově otevřených maloplošných stanovišť vhodných pro vznik a překrývání ekologických nik v rámci školní zahrady
- ruční práce s přírodními materiály
- výroba a instalace budek a krmítek pro ptáky, výroba a instalace budek pro netopýry

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- pohyb na čerstvém vzduchu a v čistém prostředí
- tělesná hygiena a zdravý životní styl – výchova zdatného člověka

INFORMATIKA

5., 6. 8. a 9. ročník

- využití fotodokumentace ze školní databáze k tvorbě prezentací akcí s environmentální tematikou
- vyhledávání informací o stavu globálního i lokálních ekosystémů
- zpracování a sumarizace dat ze školních měření v rámci projektu GLOBE

ETICKÁ VÝCHOVA

Cílem a základem etického jednání je prosociálnost, tj. schopnost vykonat něco ve prospěch druhého bez očekávání protislužby. Pokud se člověk dokáže takto chovat k lidem, dokáže se šetrně chovat i k ostatním organismům i k neživé přírodě.

7. ročník

Sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí.

Seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení.

Psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech.

Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích.

Morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování.

8. ročník

Objevení vlastní jedinečnosti a identity – úcta k člověku, konstruktivní kritika

Prosociálnost jako součást identity – respektovat a být respektován, pomoc, přátelství, spolupráce

Vztah k nemocným, handicapovaným a starým lidem

Reálné a zobrazené vzory – stanovení životních priorit a cílů, vzory v rodině i mimo ni

Masmédia a jejich vliv – výchova kritického diváka

9. ročník

Zdroje etického poznávání lidstva – morální hodnoty a normy

Etické aspekty ochrany přírody - úcta k životu člověka i k životu obecně, vztah lidí k přírodě i k sobě navzájem

Komplexní prosociálnost – schopnost vnímat „bídu světa“ a nebýt k ní lhostejný

Významné dny:

V rámci výuky mohou jednotliví vyučující zařadit jako náměty pro výtvarná a literární díla, diskuse, referáty a projekty následující významné dny.

29. srpen	Evropská noc pro netopýry
10.-11. září	Dny evropského dědictví
16. září	Mezinárodní den ochrany ozonové vrstvy
září	Uklid'me svět (obvykle 3. víkend v září)
22. září	Evropský den bez aut
1. říjen	Světový den vegetariánství
říjen	Světový den lidských sídel (první pondělí v říjnu)
2. říjen	Světový den hospodářských zvířat
4. říjen	Mezinárodní den ochrany zvířat
říjen	Mezinárodní den za omezení přírodních katastrof (druhá středa v říjnu)
16. říjen	Světový den výživy
17. říjen	Mezinárodní den za vymýcení chudoby
20. říjen	Den stromů
3. listopad	Den bez pesticidů
6. listopad	Den bez cigaret, Mezinárodní den pro prevenci ničení životního prostředí
ve válkách a ozbrojených konfliktech	
11. listopad	Den proti drogám
14. listopad	Světový den bez aut
16. listopad	Den bez cigaret
1. prosinec	Světový den AIDS
7. prosinec	Úmluva o světovém dědictví
11. prosinec	Mezinárodní den hor
18. prosinec	Mezinárodní den stěhovavých ptáků
29. prosinec	Mezinárodní den biologické rozmanitosti
10. leden	Mezinárodní den tuleňů, lachtanů a velryb
2. únor	Světový den mokřadů
4. únor	Světový den boje proti rakovině
22. březen	Světový den vody
23. březen	Světový den meteorologie
březen, duben	Uklid'me svět (pohyblivé datum)
1. duben	Mezinárodní den ptactva
7. duben	Světový den zdraví
duben	Mezinárodní den boje proti hluku (na Zelený čtvrtek)
21. duben	Den proti hluku
22. duben	Den Země
24. duben	Den laboratorních zvířat
1. květen	Mezinárodní den ptačího zpěvu
22. květen	Mezinárodní den biologické rozmanitosti
24. květen	Evropský den parků
31. květen	Den otvírání studánek
31. květen	Světový den bez tabáku

1. červen	Den dětí
2. červen	Den čistého ovzduší
5. červen	Světový den životního prostředí
8. červen	Mezinárodní den oceánů
17. červen	Světový den boje proti suchu a rozšiřování pouští
21. červen	Den květů
26. červen	Mezinárodní den boje proti zneužívání drog a obchodování s nimi